

สสส

[ปรับปรุง พ.ศ. 2561]

คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต

ประเภทลูกเสือสำรอง

หลักสูตรเตรียมลูกเสือสำรอง และดาวดวงที่ 1

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต
ประเภทลูกเสือสำรอง หลักสูตรเตรียมลูกเสือสำรอง
และดาวดวงที่ 1
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

คำนิยม

นับว่าเป็นโอกาสและประโยชน์ที่สำคัญ อีกเรื่องหนึ่งที่สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ผลิตตำราในลักษณะ คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิตชุดนี้ขึ้น ซึ่งมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับปัญหาตามวัยและพัฒนาการของผู้เรียน และมีการบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอน เข้ากับวิธีการลูกเสือ ครู อาจารย์ ผู้กำกับลูกเสือ และบุคลากรทางการลูกเสือ จะได้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทยกำลังก้าวสู่ “ไทยแลนด์ 4.0” ดังนั้น ความถูกต้องและชัดเจนในเรื่องการจัดกิจกรรมลูกเสือ จึงเป็นตำราและคู่มือทางวิชาการ สำหรับกิจกรรมลูกเสือเพื่อจะใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี มีความรอบรู้ สามารถช่วยตนเองได้ อันจะเป็นแรงผลักดันให้การศึกษาของประเทศไทยมีความเจริญเท่าเทียมกับประเทศสมาชิกอาเซียน และอารยประเทศอื่น ๆ ทั่วโลก ขอขอบคุณและให้กำลังใจต่อผู้ทรงวุฒิทางการลูกเสือ และผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิตเล่มนี้ทุกท่าน ที่ได้เสียสละ กำลังความคิด จนทำให้เสร็จสิ้นโดยสมบูรณ์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อกิจการลูกเสืออย่างมาก ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

นายประเสริฐ บุญเรือง
รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
เลขาธิการสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ

คำนิยม

คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต เป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับครูผู้สอน ลูกเสือ เนตรนารี ที่จะใช้สำหรับวางแผนการสอน การวัดและการประเมินผู้เรียน จัดทำขึ้นโดยมีเป้าหมาย สำคัญ คือ เสนอแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ สำหรับครูผู้สอน กิจกรรมลูกเสือนำไปใช้เป็นหลักการในการจัดการเรียนการสอน โดยสามารถพัฒนาและปรับปรุงให้ดีขึ้นตาม ความรู้ ความสามารถของครูผู้สอน และบริบทแต่ละภูมิภาค

หลักสำคัญของเอกสารชุดนี้ นอกเหนือจากเสนอแนวทางด้านเนื้อหาสาระสำคัญ วิธีสอนที่เหมาะสม การวัดและประเมินผล ตัวอย่างแบบทดสอบ และวิธีทดสอบ แล้วยังสามารถต่อยอดทาง ความคิดของครูผู้สอนได้ เนื่องจากเป้าหมายที่ต้องการคือ การนำเอากระบวนการลูกเสือมาจัดการ เรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ในการทำกิจกรรมอย่างครบวงจร เพื่อให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ตามกระบวนการของลูกเสือ จึงเชื่อได้ว่า หากผู้เรียนเข้าใจและปฏิบัติได้แล้ว จะเป็นคนดี ในสังคมต่อไป

ขอขอบคุณ ผู้ร่วมดำเนินการในการจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิตทุก ภาคส่วน ที่เล็งเห็นประโยชน์ในการทำเอกสารชุดนี้จนสำเร็จเรียบร้อย สามารถเผยแพร่ได้ ซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชนในที่สุด

นายศัจจร วัฒนะมงคล

ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ร่วมกันพัฒนาโครงการลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตให้เด็กและเยาวชนในสถานศึกษาด้วยกระบวนการลูกเสือ โดยให้เด็กและเยาวชนลงมือปฏิบัติด้วยตนเองในการทำกิจกรรมอย่างครบวงจร ตั้งแต่การศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมิน และปรับปรุงการจัดกิจกรรม รวมถึงการทำงานเป็นระบบหมู่ตามกระบวนการลูกเสือ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวเป็นการพัฒนาความเป็นมนุษย์แบบองค์รวม ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา ทำให้เด็กและเยาวชนมีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกในการทำความดี เพื่อทำประโยชน์ให้กับครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ต่อไป

เริ่มจากการศึกษาความเป็นไปได้ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ จัดประชุมผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านลูกเสือ ด้านทักษะชีวิต รวมทั้งด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน เพื่อกำหนดกรอบโครงสร้างหลักสูตรลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต ที่สอดคล้องกับปัญหาตามวัยและพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของลูกเสือแต่ละประเภท

คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต ฉบับทดลอง สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทยฯ ได้เริ่มใช้ในปี พ.ศ.2553 มีโรงเรียนจากทุกภูมิภาคของประเทศเข้าร่วมโครงการจำนวน 26 โรงเรียน โดยได้ดำเนินการควบคู่ไปกับการวิจัยและประเมินผลการใช้คู่มือ และทำการปรับปรุงคู่มือครั้งแรกเมื่อ เมษายน พ.ศ. 2554 โดยได้เพิ่มเติม เพลง เกม นิทาน เรื่องสั้นและเนื้อหาให้ครบถ้วนยิ่งขึ้น

การปรับปรุงครั้งที่สอง มิถุนายน พ.ศ. 2559 เกิดขึ้นตามข้อเสนอแนะจากการประชุมปฏิบัติการ “การขับเคลื่อนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วยกระบวนการลูกเสือ” ซึ่งจัดโดยสำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยยึดข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ และเพิ่มจำนวนแผนการจัดกิจกรรมให้ครบ 40 ชั่วโมง เพื่อครอบคลุมสาระที่จำเป็นอย่างครบถ้วน เป็นการเตรียมการขยายผลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ทั่วประเทศ และได้แบ่งคู่มือออกเป็น 11 เล่ม สำหรับลูกเสือแต่ละชั้นปี เพื่อความสะดวกของผู้สอน รวมทั้งทางสำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน ได้ทำการทดลองคู่มือจากโรงเรียนทุกภูมิภาค จำนวน 53 โรงเรียน โดยดำเนินการวิจัยและประเมินผลการใช้คู่มือและทำการปรับปรุงคู่มือคู่ขนานกับสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทยฯ ด้วย

สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน และสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทยฯ ขอขอบพระคุณหน่วยงานและบุคลากรทุกท่านที่มีส่วนร่วมในโครงการให้สำเร็จลุล่วง ณ โอกาสนี้ ตั้งแต่การริเริ่มโครงการและสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้าง

เสริมสุขภาพ (สสส.) การจัดทำหลักสูตรและคู่มือ การทดลองวิจัยและประเมินผลการใช้คู่มือ รวมทั้ง การปรับปรุงคู่มือทั้ง 2 ครั้ง หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือชุดนี้จะช่วยส่งเสริมให้กิจการลูกเสือของประเทศ ไทย ซึ่งดำเนินมาครบวาระ 107 ปี ในปี พ.ศ. 2561 นี้ ได้เป็นเครื่องมือสำคัญและก่อให้เกิดประโยชน์ สูงสุดต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนของชาติต่อไป

สำนักงานการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย
ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
เมษายน 2561

สารบัญ

	หน้า
คำนิยาม	2
คำนำ	4
คำชี้แจงการใช้คู่มือ	8
แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	11
หน่วยที่ 1 เตรียมลูกเสือสำรอง	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 1 ปฐมนิเทศ	14
แผนการจัดกิจกรรมที่ 2 นิทานเมาศลี	18
แผนการจัดกิจกรรมที่ 3 เลียนแบบตัวละครเรื่องเมาศลี	25
แผนการจัดกิจกรรมที่ 4 ประวัติการเริ่มกิจกรรมลูกเสือสำรอง	29
แผนการจัดกิจกรรมที่ 5 การทำความเคารพเป็นหมู่ (แกรนด์ฮาวล์)	36
แผนการจัดกิจกรรมที่ 6 ระเบียบแถวเบื้องต้น	43
แผนการจัดกิจกรรมที่ 7 การทำความเคารพเป็นรายบุคคลและการจับมือซ้าย	54
แผนการจัดกิจกรรมที่ 8 คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง	59
ดาวดวงที่ 1	
หน่วยที่ 2 อณามัย	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 9 รู้ทันป้องกันโรค	64
แผนการจัดกิจกรรมที่ 10 อาหารดีมีคุณค่า	74
แผนการจัดกิจกรรมที่ 11 ส้วมสะอาด	77
หน่วยที่ 3 ความสามารถในเชิงทักษะ	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 12 ความสามารถในเชิงทักษะ	79
หน่วยที่ 4 การสำรวจ	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 13 กิจกรรมสำรวจ	83
แผนการจัดกิจกรรมที่ 14 นาที่วิฤต	86
หน่วยที่ 5 การค้นหาธรรมชาติ	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 15 รู้จักและสัมผัสธรรมชาติ	89
หน่วยที่ 6 ความปลอดภัย	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 16 ความปลอดภัยในบ้าน	93
แผนการจัดกิจกรรมที่ 17 การเดินข้ามถนนอย่างปลอดภัย	97
แผนการจัดกิจกรรมที่ 18 รู้เท่าทันโฆษณาชวนเชื่อ	103

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
หน่วยที่ 7 บริการ	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 19 ลูกเสือสำรองบริการ	105
หน่วยที่ 8 ชงและประเทศต่าง ๆ	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 20 รักและศรัทธาสถาบันชาติ ศาสน์ กษัตริย์	110
แผนการจัดกิจกรรมที่ 21 ประวัติธงชาติไทย	113
หน่วยที่ 9 การฝีมือ	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 22 มหัศจรรย์จากเศษวัสดุ	116
หน่วยที่ 10 กิจกรรมกลางแจ้ง	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 23 สะกดรอย	119
หน่วยที่ 11 การบันเทิง	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 24 วิถีไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น	123
แผนการจัดกิจกรรมที่ 25 การแสดงเงียบ	127
หน่วยที่ 12 การผูกเงื่อน	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 26 การผูกเงื่อนต่อเชือก	130
หน่วยที่ 13 คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 27 การวิเคราะห์ตนเอง	134
แผนการจัดกิจกรรมที่ 28 หลีกเลี้ยงความรุนแรงต่อสัตว์	137
แผนการจัดกิจกรรมที่ 29 ทักษะการสื่อสาร	141
แผนการจัดกิจกรรมที่ 30 การรับรู้อารมณ์	144
หน่วยที่ 14 ประเมินผล	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 31 การประเมินผล	147
หน่วยที่ 15 พิธีการ	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 32 พิธีเข้าประจำกองและพิธีประดับดาวดวงที่ 1	157
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก แนวคิดเรื่องทักษะชีวิต	162
ภาคผนวก ข กิจกรรมลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต	173
ภาคผนวก ค พิธีการทางลูกเสือ	176
บรรณานุกรม	190

คำชี้แจงการใช้คู่มือ

คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิตชุดนี้ จัดทำขึ้นสำหรับผู้กำกับลูกเสือใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมลูกเสือ มีจำนวน 11 เล่ม แยกตามชั้นปี สำหรับลูกเสือ 4 ประเภท คือ ลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ

หลักสูตรลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับปัญหาตามวัยและพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของลูกเสือแต่ละประเภท นอกจากนี้ยังมีเนื้อหาครบถ้วน เป็นไปตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ อีกด้วย

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิตในคู่มือชุดนี้ ได้ออกแบบโดยบูรณาการกิจกรรมที่เสริมสร้างทักษะชีวิตเข้ากับวิธีการลูกเสือ คือการใช้ระบบหมู่หรือกลุ่มย่อย โดยให้เด็กเป็นศูนย์กลาง และมีผู้ใหญ่ทำหน้าที่ช่วยเหลือและส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในกลุ่ม แนะนำ สั่งสอน และฝึกอบรมให้สามารถพึ่งตนเองได้ มีจิตอาสา รับผิดชอบต่อส่วนรวม ยึดมั่นในคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ เสริมสร้างคุณค่าในตนเอง รวมทั้งใช้ระบบเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ทางลูกเสือและเครื่องหมายวิชาพิเศษ เป็นแรงกระตุ้นไปสู่เป้าหมายในการพัฒนาตนเอง

การเรียงลำดับแผนการจัดกิจกรรม จัดเรียงลำดับเนื้อหาสาระตามหลักสูตรในข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ การนำไปใช้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของสถานศึกษาในการเลือกว่าแผนการจัดกิจกรรมใดควรใช้เมื่อใด

องค์ประกอบในการประชุมกอง เน้นการใช้ชีวิตกลางแจ้ง นอกห้องเรียน ใกล้เคียงธรรมชาติ เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เกม และการบริการผู้อื่น ซึ่งถือเป็นหัวใจของกิจกรรมลูกเสือทุกประเภท โดยกิจกรรมที่ใช้ แบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ การแสดงออก การสำรวจและการรายงาน การวิเคราะห์และการประเมิน เกมและการแข่งขัน การบำเพ็ญประโยชน์ มีการออกแบบกิจกรรมเพื่อให้ลูกเสือได้ใช้กระบวนการกลุ่มในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แลกเปลี่ยนความคิดความเชื่อ สร้างองค์ความรู้และสรุปความคิดรวบยอด รวมทั้งเปิดโอกาสให้ลูกเสือได้ประยุกต์ใช้สิ่งที่ได้เรียนรู้ในชีวิตจริงอีกด้วย

เนื้อหาสาระในแผนการจัดกิจกรรมประกอบด้วย

1. กิจกรรมตามข้อบังคับของคณะลูกเสือแห่งชาติ (ไม่รวมกิจกรรมทดสอบเพื่อรับเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ทางลูกเสือและเครื่องหมายวิชาพิเศษ)
2. กิจกรรมตามข้อบังคับของคณะลูกเสือแห่งชาติที่ช่วยเสริมสร้างทักษะชีวิตด้านคุณธรรม จริยธรรม ความภาคภูมิใจในตนเอง ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม
3. กิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมต่อเหตุการณ์และสภาพปัญหาของเด็กแต่ละวัย

คู่มือแต่ละเล่ม ได้จัดทำตารางหน่วยกิจกรรม และแผนการจัดกิจกรรม 40 ชั่วโมง เพื่อให้เห็นภาพรวมของการจัดกิจกรรมลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิตของลูกเสือในแต่ละระดับชั้น และมีหมายเหตุบอกไว้ในตารางช่องขวาสุด ว่าเป็นแผนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต

แผนการจัดกิจกรรมประกอบด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา สื่อการเรียนรู้ กิจกรรม การประเมินผล องค์ประกอบทักษะชีวิตสำคัญที่เกิดจากกิจกรรม และภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรม (เพลง เกม ใบงาน ใบความรู้ เรื่องที่เป็นประโยชน์)

จุดประสงค์การเรียนรู้

ผู้สอนควรทำความเข้าใจให้ชัดเจนว่าเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านความรู้ เจตคติ หรือทักษะ เพื่อจัดกิจกรรมได้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละด้าน

จุดประสงค์การเรียนรู้ด้านความรู้ มีจุดเน้นที่การตั้งประเด็นให้วิเคราะห์ สังเคราะห์ เนื้อหาความรู้ ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ และสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง

จุดประสงค์การเรียนรู้ด้านเจตคติ มีจุดเน้นที่อารมณ์ความรู้สึก และการตั้งประเด็นให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนและตรวจสอบความคิดความเชื่อของตนเองกับสมาชิกกลุ่มคนอื่น ๆ

จุดประสงค์การเรียนรู้ด้านทักษะ เน้นที่การทำความเข้าใจในขั้นตอนการลงมือทำทักษะ และได้ทดลองและฝึกฝนจนชำนาญ

บางแผนการจัดกิจกรรมมีจุดประสงค์การเรียนรู้ซ้อนกันมากกว่า 1 ด้าน ให้เน้นด้านที่เป็นจุดประสงค์หลักของแผนการจัดกิจกรรม

เนื้อหา

เป็นผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นหลังการสอน ผู้สอนควรตรวจสอบว่าผู้เรียนได้เนื้อหาครบถ้วนหรือไม่

สื่อการเรียนรู้

เป็นสื่อ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม เช่น แผนภูมิเพลง เกม ใบงาน ใบความรู้ และเรื่องที่เป็นประโยชน์ ซึ่งมีรายละเอียดอยู่ในภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรม

กิจกรรม

กิจกรรมลูกเสือยังคงแบบแผนของลูกเสือไว้ คือ การเปิดประชุมกอง/ปิดประชุมกอง และ เพลง เกม นิทาน เรื่องที่เป็นประโยชน์ ซึ่งใส่ไว้ในทุกแผนการจัดกิจกรรม โดยผู้กำกับลูกเสือสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ผู้สอนควรจัดกิจกรรมตามที่ได้ออกแบบไว้เรียงตามลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรม นอกจากนี้ก่อนการจัดกิจกรรมควรศึกษาแผนการจัดกิจกรรมให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ทุกขั้นตอน ศึกษาใบความรู้สำหรับผู้สอน และใบงานสำหรับผู้เรียน เพื่อที่ผู้สอนจะได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ได้เนื้อหาตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้มากที่สุด

ทั้งนี้ผู้กำกับควรทำความเข้าใจแนวคิดเรื่องทักษะชีวิต และกิจกรรมลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิตให้ถ่องแท้ด้วย โดยศึกษาได้จากภาคผนวก ก และภาคผนวก ข

การประเมินผล

สามารถประเมินได้ทั้งระหว่างการจัดกิจกรรม และหลังการสอนจบแล้ว ตามแนวทางที่ได้ให้ไว้ในแต่ละแผนการจัดกิจกรรม

องค์ประกอบทักษะชีวิตสำคัญที่เกิดจากกิจกรรม

ทักษะชีวิตเกิดขึ้นได้หลายองค์ประกอบในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง ในที่นี้ได้ระบุเพียงองค์ประกอบทักษะชีวิตสำคัญที่เกิดขึ้นเท่านั้น

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรม

เป็นสื่อ อุปกรณ์ ตามรายการที่ระบุไว้ในสื่อการเรียนรู้ เช่น เพลง เกม บัตรคำ ใบบงาน ใบความรู้ และเรื่องที่เป็นประโยชน์ ฯลฯ หากมีข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงคู่มือชุดนี้ กรุณาติดต่อที่

- สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน
สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

- สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย ฯ

เลขที่ 8 วิภาวดีรังสิต 44 แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0-2941-2320 ต่อ 151 โทรสาร 0-2561-51

**แผนการจัดกิจกรรม
เตรียมลูกเสือสำรอง
ลูกเสือสำรองดาวดวงที่ 1
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1**

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ชื่อหน่วยกิจกรรม ตามหลักสูตรข้อบังคับ คณะลูกเสือแห่งชาติ	ชื่อแผนการจัดกิจกรรม	จำนวน ชั่วโมง	หมายเหตุ
1. เตรียมลูกเสือสำรอง	1. ปฐมนิเทศ	1	
	2. นิทานเมาคลี	2	
	3. เลียนแบบตัวละครเรื่องเมาคลี	1	
	4. ประวัติการเริ่มกิจการลูกเสือสำรอง	1	
	5. การทำความเคารพเป็นหมู่ (แกรนด์ฮาวล์)	1	
	6. ระเบียบแถวเบื้องต้น	3	
	7. การทำความเคารพเป็นรายบุคคลและการจับมือซ้าย	1	
	8. คติพจน์ คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง	1	
ดาวดวงที่ 1			
2. อนามัย	9. รู้ทันป้องกันโรค	2	ทักษะชีวิต
	10. อาหารดีมีคุณค่า	1	ทักษะชีวิต
	11. ส้วมสะอาด	1	ทักษะชีวิต
3. ความสามารถในเชิงทักษะ	12. ความสามารถในเชิงทักษะ	2	
4. การสำรวจ	13. กิจกรรมสำรวจ	2	
	14. นาฬิกาวิฤต	1	ทักษะชีวิต
5. การค้นหาธรรมชาติ	15. รู้จักและสัมผัสธรรมชาติ	1	
6. ความปลอดภัย	16. ความปลอดภัยในบ้าน	1	ทักษะชีวิต
	17. การเดินข้ามถนนอย่างปลอดภัย	1	
	18. รู้เท่าทันโฆษณาชวนเชื่อ	1	ทักษะชีวิต
7. บริการ	19. ลูกเสือสำรองบริการ	2	

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ชื่อหน่วยกิจกรรม ตามหลักสูตรข้อบังคับ คณะลูกเสือแห่งชาติ	ชื่อแผนการจัดกิจกรรม	จำนวน ชั่วโมง	หมายเหตุ
8. ธงและประเทศต่าง ๆ	20. รักและศรัทธาสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	1	
	21. ประวัติธงชาติไทย	1	
9. การฝีมือ	22. มหัศจรรย์จากเศษวัสดุ	1	
10. กิจกรรมกลางแจ้ง	23. สะกดรอย	2	
11. การบันเทิง	24. วิถีไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น	1	
	25. การแสดงเจียบ	1	
12. การผูกเงื่อน	26. การผูกเงื่อนต่อเชือก	1	
13. คำปฏิญาณและกฎของ ลูกเสือสำรอง	27. การวิเคราะห์ตนเอง	1	ทักษะชีวิต
	28. หลีกเลียงความรุนแรงต่อสัตว์	1	ทักษะชีวิต
	29. ทักษะการสื่อสาร	1	ทักษะชีวิต
	30. การรับรู้อารมณ์	1	ทักษะชีวิต
14. ประเมินผล	31. การประเมินผล	1	
15. พิธีการ	32. พิธีเข้าประจำกองและ พิธีการประดับดาวดวงที่ 1	1	
รวม 15 หน่วยกิจกรรม	รวม 32 แผนการจัดกิจกรรม	40	

แผนการจัดกิจกรรมเตรียมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 1 เตรียมลูกเสือสำรอง

แผนการจัดกิจกรรมที่ 1 การปฐมนิเทศ

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ :

- 1.1 ลูกเสือสามารถจัดแบ่งหมู่และเลือกนายหมู่ / รองนายหมู่ได้
- 1.2 ลูกเสือสามารถแต่งเครื่องแบบลูกเสือสำรองได้อย่างถูกต้อง

2. เนื้อหา

- 2.1 การจัดหมู่โดยแบ่งเป็นหมู่สี
- 2.2 การจัดกองลูกเสือสำรอง
- 2.3 การแต่งกายสำหรับการร่วมกิจกรรมลูกเสือ

3. สื่อการเรียนรู้

- 3.1 แผนภูมิเพลง
- 3.2 รูปภาพการแต่งกายเครื่องแบบลูกเสือสำรอง
- 3.3 ใบความรู้เกี่ยวกับการแบ่งหมู่ / จัดกองลูกเสือสำรอง

4. กิจกรรม

- 4.1 ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือสำรองทุกคนพร้อมกันที่ห้องประชุม บริเวณสนาม ใต้ร่มไม้ หรือบริเวณที่เหมาะสม
- 4.2 ผู้กำกับลูกเสือนำร้องเพลง
- 4.3 ผู้กำกับลูกเสืออธิบายถึงการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง
  - การจัดแบ่งหมู่โดยใช้สีต่างๆ เป็นสัญลักษณ์ของหมู่ เช่น หมู่สีแดง หมู่สีเหลือง หมู่สีเขียว หมู่สีฟ้า ฯลฯ โดยจัดหมู่ละ 4 – 6 คน
  - การเลือกนายหมู่และรองนายหมู่
  - การจัดกองลูกเสือสำรอง
  - การแต่งกายเครื่องแบบลูกเสือสำรอง
  - การแต่งกายเครื่องแบบลูกเสือสำรอง เมื่อร่วมกิจกรรมลูกเสือในแต่ละสัปดาห์
  - ผู้กำกับลูกเสือนำร้องเพลงประกอบท่าทางก่อนเลิกการประชุม

5. การประเมินผล

- สังเกตความร่วมมือและความสนใจในการร่วมกิจกรรม
- สังเกตการแต่งเครื่องแบบลูกเสือสำรอง

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 1

เพลง

ยินดีที่รู้จัก

วันนี้ยินดีที่เราได้มาพบกัน (ซ้ำ)

ยินดี ยินดี ยินดี

มาเถิดมาเรามาพร้อมสนุก

ปลดปล่อยความทุกข์ให้มันสิ้นไป

มาเถิดมาเรามาพร้อมจิต

ช่วยกันคิดทำให้การลูกเสือเจริญ

สวัสดี

สวัสดี สวัสดี วันนี้เรามาพบกัน (ซ้ำ)

เธอกับฉันพบกันสวัสดี

ใบความรู้

การจัดกองและการแบ่งหมู่ลูกเสือสำรอง

กองลูกเสือสำรอง 1 กอง มีจำนวนลูกเสือ 8–36 คน (ระดับประถมศึกษาปีที่ 1–3) โดยแบ่งลูกเสือออกเป็นหมู่ ๆ ละ 4-6 คน รวมทั้งนายหมู่ และรองนายหมู่ ลูกเสือ 1 กอง ต้องมีลูกเสืออย่างน้อย 2 หมู่ ไม่เกิน 6 หมู่

เครื่องแบบและเครื่องหมายลูกเสือสำรอง

เครื่องแบบลูกเสือสำรอง ประกอบด้วย

1. หมวกทรงกลม มีกระบังหน้าหมวกทำด้วยผ้าสีกรมท่า ตัวหมวกเย็บด้วยผ้า 6 ชั้น แนวตะเข็บระหว่างชั้นและขอบหมวกโดยรอบทาบด้วยด้ายหรือไหมถักสีเหลือง เมื่อเข้าพิธีประจำกองแล้ว มีตราหน้าหมวกรูปหน้าเสือ และอักษรใต้หน้าเสือว่า “ลูกเสือ” สีเหลือง บนผ้าสีกรมท่า ขลิบสีกรมท่า รูปไข่ ยาว 4 ซม. กว้าง 3.5 ซม.

2. เสื้อแขนสั้น แบบและสีตามที่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือแต่ละโรงเรียนกำหนด ให้สอดชายเสื้ออยู่ภายในกางเกง

3. ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว ด้านฐาน 90 ซม. ด้านตั้ง 65 ซม. สีตามที่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือแต่ละโรงเรียนกำหนด โดยใช้ห่วงซึ่งไม่ใช่ห่วงกิลเวลล์สวมผ้าผูกคอ และมีเครื่องหมายจังหวัดทำด้วยผ้า มีขนาด รูปและสี ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2510) ว่าด้วย เครื่องแบบลูกเสือ ติดที่มุมผ้าผูกคอ ตรงข้ามด้านฐาน

4. กางเกงขาสั้น แบบและสีตามที่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือแต่ละโรงเรียนกำหนด

5. เข็มขัดหนังสีน้ำตาล กว้างไม่เกิน 3 ซม. หัวชนิดหัวขัด ทำด้วยโลหะสีทองมีลายดูรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ภายในกรอบช้อยพฤษ์

6. ถุงเท้า รองเท้า ชนิดและสีตามที่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือแต่ละโรงเรียนกำหนด

หมายเหตุ เครื่องหมายลูกเสือสัมพันธ์ แก้วไปตามความในข้อบังคับ คณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง (ฉบับที่ 10) พ.ศ.2522

เครื่องหมายประกอบเครื่องแบบลูกเสือสำรอง

1. เครื่องหมายลูกเสือสำรอง ทำด้วยผ้าสีกรมท่า รูปไข่ ยาว 4 ซม. กว้าง 3.5 ซม. มีรูปหน้าเสือและคำว่า “ลูกเสือ” สีเหลืองขลิบริมสีกรมท่า ติดที่อกข้างซ้ายเหนือกระเป๋า
2. เครื่องหมายหมู่ ทำด้วยผ้าสีตามที่อยู่บังคับบัญชาลูกเสือแต่ละโรงเรียนกำหนด รูปสามเหลี่ยมด้านเท่า ยาวด้านละ 3.5 ซม. ติดที่แขนเสื้อใต้ตะเข็บไหล่ซ้าย 1 ซม. ให้มุมแหลมขึ้น
3. เครื่องหมายนายหมู่และรองนายหมู่ ทำด้วยแถบผ้าสีเหลืองกว้าง 1 ซม. เย็บติดรอบแขนเสื้อข้างซ้ายเหนือปลายแขนเสื้อ 5 ซม. นายหมู่ 2 แถบ เว้นระยะระหว่างแถบ 1 ซม. รองนายหมู่ 1 แถบ

เครื่องหมายสังกัด

1. ชื่อกลุ่มหรือกอง ทำด้วยผ้าสีแดง รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ยาว 7 ซม. กว้าง 1.5 ซม. ขลิบริมสีขาว มีชื่อกลุ่มหรือกองสีขาว ติดโค้งตามไหล่เสื้อข้างขวา
2. เลขกลุ่มและเลขกอง ทำด้วยผ้าสีแดง รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ยาวด้านละ 3.5 ซม. ขลิบสีขาว มีตัวเลขอารบิกเลขกลุ่มสีขาวสูง 1.5 ซม. อยู่ข้างบน และเลขกองสีขาวสูง 1 ซม. อยู่ข้างล่าง ติดใต้เครื่องหมายชื่อกลุ่มหรือกอง กองลูกเสือที่จัดเป็นกลุ่มไม่ได้ ให้มีเลขกองอย่างเดียว

หมายเหตุ

1. ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้จากกฎกระทรวง ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2510) ว่าด้วย เครื่องแบบลูกเสือ
2. กรณีเนตรนารี ให้ศึกษาจากข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วย การปกครอง หลักสูตร วิชาพิเศษและเครื่องแบบของเนตรนารี ฉบับชั่วคราว พ.ศ.2520

แผนการจัดกิจกรรมเตรียมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 1 เตรียมลูกเสือสำรอง

แผนการจัดกิจกรรมที่ 2 นิทานแมคลี

เวลา 2 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ :

- 1.1 ลูกเสือมีความรู้สามารถเล่าเรื่องนิทานแมคลีได้
- 1.2 ลูกเสือสามารถบอกลักษณะนิสัยของตัวละครในเรื่องนิทานแมคลี

2. เนื้อหา

- 2.1 นิทานเรื่อง แมคลี
  - ตอนกำเนิดแมคลี (แมคลีลูกหมาป่า)
  - ตอนแมคลีเข้าฝูง (แมคลีที่ผาประชุม)
  - ตอนแมคลีถูกลักพาตัว
  - ตอนแมคลีออกจากป่า
  - ตอนแมคลีพบแม่

2.2 นิสัยตัวละครแมคลี

3. สื่อการเรียนรู้

3.1 แผนภูมิเพลง

3.2 รูปภาพ (พ่อหมาป่า แม่หมาป่า และลูก ๆ 4 ตัว) แมคลี แซร์คาน(เสือโคร่งขาเก) บาลู(หมีเผ่าสีน้ำตาล) บาเคียร์(เสือดำมีรอยสีขาวยาวรอบ ๆ คอ) บันดาโล๊ก(ลิงป่า) คา(งูเหลือมขนาดใหญ่) จิล(พญาเหยี่ยว) ตาบากิ(สุนัขจิ้งจอก) อาเคล่า(หมาป่า) อี้กกี(เม่น) มัง(ค่างคาว)

3.3 ใบความรู้ เรื่อง นิทานแมคลี

3.4 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4. กิจกรรม

4.1 กิจกรรมครั้งที่ 1

1) พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

2) เพลงหรือเกม

3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

(1) ผู้กำกับลูกเสือเล่านิทานแมคลีประกอบรูปภาพ พร้อมให้ลูกเสือสังเกตนิสัยตัวละครที่ละตอน

- ตอนกำเนิดแมคลี (แมคลีลูกหมาป่า)
- ตอนแมคลีเข้าฝูง (แมคลีที่ผาประชุม)
- ตอนแมคลีถูกลักพาตัว

(2) ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือร่วมกันสรุปเรื่องราว โดยใช้ภาพตัวละครประกอบ

(3) ลูกเสือร่วมกันวิเคราะห์นิสัยตัวละคร

- เป็นสัตว์อะไร
- มีนิสัยอย่างไร (นิสัยดี – ไม่ดี บอกเหตุผล)

4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

4.2 กิจกรรมครั้งที่ 2

1) พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

2) เพลงหรือเกม

3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

- (1) ผู้กำกับลูกเสือเล่านิทานแมคลีประกอบรูปภาพ พร้อมให้ลูกเสือสังเกตนิสัยตัวละครที่ละตอน
- ตอนแมคลีออกจากป่า
  - ตอนแมคลีพบแม่

(2) ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือร่วมกันสรุปเรื่องราว โดยใช้ภาพตัวละครประกอบ

(3) ผู้กำกับลูกเสือสอบถามและช่วยเพิ่มเติมข้อคิดจากนิสัยตัวละคร

- * แมคลี เป็นผู้มีจิตใจโอบอ้อมอารี สุขภาพอ่อนนุ่ม และเชื่อฟังคำสั่งสอนของบาลู และบาเคียร์่าจึงเป็นมิตรกับสัตว์ทุกตัว
- * บาลู เป็นหมีเฒ่าที่มีความรู้เรื่องป่า เป็นผู้กำกับลูกเสือของฝูงหมาป่ามีเหตุผล ยุติธรรม (มีเกียรติ เชื่อถือได้)
- * บาเคียร์่า เป็นเสือดำ เป็นผู้ที่ฝูงหมาป่าให้ความเคารพนับถือเป็นผู้ควบคุมกฎของป่ามีความยุติธรรม มีเกียรติเชื่อถือได้
- * ลิงปันดาลัก เป็นลิงสกปรก ไม่มีระเบียบและเป็นที่รังเกียจของสัตว์อื่น ๆ ไม่รักษาคำพูดของตนเชื่อถือไม่ได้ ไร้เกียรติ
- * อาเคล่า เป็นหัวหน้าฝูงหมาป่า เป็นประธานการประชุมของสัตว์ป่า จะอยู่บนผาสูงกว่าสัตว์อื่น ๆ ในการประชุม เป็นผู้รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นประชาธิปไตย
- * แชรร์คาน เป็นเสือโคร่งขาเก ขี้โกง โกหก ชอบยุแหย่ ใส่ร้ายป้ายสีให้สัตว์ป่าแตกแยก ความสามัคคี และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว จิตใจชั่วร้าย
- * จิลและคา จิลคือพญาเหยี่ยวและคาคือพญางูเหลือม เป็นผู้มีจิตใจดี ช่วยเหลือผู้อื่นที่เดือดร้อน

(4) มอบหมายให้หมู่ลูกเสือสำรวจจดจำลักษณะของสัตว์ในละคร แล้วฝึกซ้อมเลียนแบบท่าทางของสัตว์มาแสดงให้ลูกเสือในกองได้ชม หรือทายชื่อสัตว์

4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

- 5.1 สอบถามความเข้าใจเกี่ยวกับนิทานแมคลี
- 5.2 สอบถามลักษณะนิสัยของตัวละครในนิทานแมคลี

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 2

เพลง

จิล

จิลจะ ช่วยบอกบาลูที่ ว่าตัวฉันนี้ถูกสิงพาไป
ถ้าแม่ไม่ช่วย ต้องม้วยชีวา (ซ้ำ)
โปรดกรุณาแก้เมาคลีเทอญ

เมาคลี

เมาคลีเขาเป็นมนุษย์ รักกันสุดๆ อาเคล่าหมาป่า
บาลูหมีสีน้ำตาลเดินมา กับบาเคียร์สัตว์ดีทักทาย
บันดาโล้กลิงป่าก็มี คาเป็นงูเหลือมที่ขนาดใหญ่ๆ
จิลพญาเหยี่ยวโฉบินไป ตาบากิวิ่งไวสุนัขจิ้งจอก
อีกก็เม่น มังคังคาว อาศัยอยู่ภูเขาศิโอนี่
ลูกเสือจดจำให้ดี สัตว์ป่ากับเมาคลีเขาเป็นเพื่อนกัน รักกัน รักกัน รักกัน

ใบความรู้ นิทานแมคลี

ตอนที่ 1 กำเนิดแมคลี

มีสามภรรยาคนหนึ่ง อาศัยอยู่แถวเทือกเขาซิโอนีในประเทศอินเดีย วันหนึ่งสามภรรยาคนนี้เข้าไปตัดฟันในป่าโดยพาลูกน้อยไปด้วย พอถึงกลางคืนก็ก่อไฟขึ้น ตกดึกมีเสือโคร่งชื่อ “แซร์คาน” หรือ “ไอ้ซาเก” ผ่านมาพบเข้า เสือโคร่งจึงกระโดดตะครุบใส่ แต่พลาดตกลงไปในกองไฟ จึงร้องด้วยความเจ็บปวดและวิ่งหนีไป ส่วนสองสามภรรยาก็ตกใจวิ่งหนีไปเช่นกัน คงทิ้งลูกน้อยไว้ในป่าคนเดียว

เด็กน้อยเดินเตาะแตะไปจนถึงถ้ำที่ครอบครัวฝูงหมาป่าอาศัยอยู่ ฝูงหมาป่านี้มีพ่อแม่และลูก 4 ตัว เคยได้ยินหมาจิ้งจอกชื่อคาบากิ หรือ “อ้ายเลียจาน” บอกว่า แซร์คานกำลังเข้ามาหากินอยู่ในถ้ำนี้

เมื่อแซร์คานตามมาถึงหน้าถ้ำ หวังจะกินเด็ก พ่อแม่หมาป่าจึงเข้าขัดขวาง ทำให้แซร์คานต้องหนีไปด้วยความโกรธแค้น พ่อแม่หมาป่าจึงได้รับเอาเด็กน้อยไว้เลี้ยง และตั้งชื่อให้ว่า แมคลี ซึ่งแปลว่า ลูกกบ เพราะเห็นว่าไม่มีขนเช่นเดียวกับลูกกบตัวน้อย ๆ

ตอนที่ 2 แมคลีเข้าฝูง

คืนวันพระจันทร์เต็มดวง ฝูงหมาป่าประชุมกันที่ผาประชุม มีหัวหน้าฝูงหมาป่าชื่อ อาเคล่า นั่งอยู่บนลานหินและมีหมาป่าอื่น ๆ นั่งล้อมวงอยู่ก่อนเปิดการประชุม สมาชิกหมาป่าจะส่งเสียงเห่าหอน แสดงความเคารพต่ออาเคล่า หัวหน้าฝูงหมาป่าผู้เป็นประธานผาประชุม

การประชุมคราวนี้ ครอบครัวหมาป่าได้พาแมคลีมาให้ที่ประชุมรับรองเป็นสมาชิกใหม่ของฝูงด้วย หมาป่าบางตัวถูกแซร์คานขย้ำเหยี่ยว จึงไม่ยอมรับแมคลีเข้าเป็นสมาชิกใหม่ของฝูง

ตามกฎของป่าบอกว่า “ถ้ามีการขัดแย้งในการรับรองสมาชิกใหม่ จะต้องมีการต่อสู้ที่ไม่ใช่พ่อแม่ของลูกสัตว์นั้นมารับรอง 2 ตัว ฝูงจึงจะรับลูกสัตว์นั้นเป็นสมาชิกได้”

หมีเผ่า “บาลู” ซึ่งเป็นผู้กำกับลูกเสือของฝูงหมาป่า และเสือด่า “บาเคียร์รา” ซึ่งเป็นที่นับถือของฝูงหมาป่า ได้ให้การรับรองแมคลี แมคลีจึงได้เข้าเป็นสมาชิกของฝูงได้

แมคลีอาศัยอยู่กับฝูงหมาป่าด้วยความสุขและปลอดภัย โดยมีหมีเผ่าบาลูคอยช่วยสอนกฎของป่า และมีเสือด่าบาเคียร์ราคอยสอนวิธีการล่าสัตว์ การวิ่งเหยียบ และอื่น ๆ อีกมาก

แมคลีทำตัวเป็นผู้มีจิตใจโอบอ้อมอารี สุภาพอ่อนน้อมและเชื่อฟังคำสั่งสอนของบาลูและบาเคียร์รา แมคลีจึงเป็นที่รักของฝูงสัตว์ แม้พวกลิงบนดาดไม้ ซึ่งเป็นลิงสกปรก ไม่มีระเบียบ และเป็นที่รังเกียจของสัตว์อื่น ๆ แมคลีก็คบหาด้วยทั้ง ๆ ที่บาลูและบาเคียร์ราห้ามแล้ว ก็ไม่เชื่อฟัง

ตอนที่ 3 เมาคลีถูกลักพาตัว

วันหนึ่ง ขณะที่เมาคลี บาลู และบาเคียร์่า กำลังนอนหลับอยู่ใต้ต้นไม้ พวกลิงบันดาโล้กมาลักพาตัวเมาคลีไปเพื่อจะให้เมาคลีเป็นหัวหน้าของพวกเขา เมาคลีถูกลึงโยนจากต้นไม้ต้นหนึ่ง ไปยังอีกต้นหนึ่งต่อ ๆ กัน โดยมีลึงคอยส่งคอยรับ ทำให้เมาคลีตกใจมาก พอดีเมาคลีมองเห็นพญาเหี่ยววิลบินผ่านมา จึงร้องบอกให้ลึงช่วยไปบอกบาลูและบาเคียร์่าให้มาช่วย

เมื่อบาลูและบาเคียร์่าได้ทราบข่าวจากลึง จึงไปขอความช่วยเหลือจากพญาชู้ชื่อ คา ซึ่งพวกลึง บันดาโล้กกลัวมาก เพราะคาชอบเลียขึ้นต้นไม้จับลึงพวกนี้กินเป็นอาหารอยู่บ่อย ๆ คาซึ่งเคยฟังเรื่องราวของเมาคลีจากเม่นชื่อ “อิกกี” มาก่อนก็ยินดีช่วยเหลือ

บาลู บาเคียร์่า และคาได้พากันไปวังน้ำเย็น ซึ่งเป็นเมืองร้างอยู่ในป่า และเป็นที่พวกลึงบันดาโล้กชอบไปอาศัยอยู่ เมื่อไปถึง ก็ได้ต่อสู้กับพวกลึง ลึงถูกฆ่าตายไปหลายตัว และช่วยเมาคลีออกมาได้ จากนั้น เมาคลีก็ถูกเสือด่าบาเคียร์่าทำโทษตามกฎของป่า แล้วพากันเดินทางกลับที่พักของตน

ตอนที่ 4 เมาคลีออกจากป่า

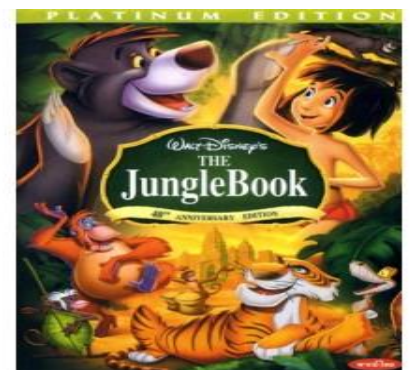
เมื่อเมาคลีมีอายุ 12-13 ปี แชร์คานได้ยุแหย่ให้หมาป่ารุ่นหนุ่มเล็กนับถืออาเคล่า หัวหน้าฝูงหมาป่า เพราะเป็นหมาแก่และยังเป็นผู้เอามนุษย์เข้ามาอยู่ในฝูง รวมทั้งยุแหย่ให้เกลียดเมาคลีอีกด้วย

บาเคียร์่าได้ทราบข่าวว่าแชร์คานยังมุ่งร้ายเมาคลีอยู่ จึงบอกให้เมาคลีระวังตัว และแนะนำให้ไปหาดอกไม้แดง (ไฟ) ที่อยู่ข้างกระท่อมของคนมาไว้ เมาคลีก็ทำตาม เมื่อแชร์คานจะมาทำร้าย เมาคลีก็ใช้ไฟไล่ให้หนีไป และประกาศว่าจะเอาหนึ่งของแชร์คานมาปูนอนให้ได้

ต่อมามีการประชุมฝูงหมาป่าที่ผาประชุมอีก หมาป่าส่วนใหญ่ซึ่งเชื่อคำยุแหย่ของแชร์คานก็ไม่ยอมให้เมาคลีอยู่ในฝูงอีก เมาคลีจึงโกรธและบอกที่ประชุมว่าจะไปอยู่กับคน

ตอนที่ 5 เมาคลีพบแม่

เมาคลีออกจากป่าด้วยความจำใจ เมื่อเข้ามาในหมู่บ้านก็ได้พบกับหญิงคนหนึ่ง ชื่อนางเมซซัว ซึ่งจำได้ว่าเมาคลี คือ นาคู ลูกชายของนางที่หายไป เมื่อคราวเข้าไปตัดฟันในป่า นางจึงรับเมาคลีไว้เลี้ยงดู สอนให้รู้จักนุ่งผ้า และพูดภาษาคน เมาคลีช่วยทำงานด้วยการต้อนควายของหมู่บ้านไปเลี้ยงที่ชายป่าทุกวัน จึงได้พบกับเกรย์ ลูกหัวปีของพ่อหมาป่าอยู่บ่อย ๆ เมาคลีได้รู้จักเกรย์ว่าแชร์คานจะมาดักฆ่าตน และเพื่อป้องกันตนเอง เขาจึงได้วางแผนฆ่าแชร์คานเสียก่อน

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

เมาคลีเด็กดี

น.ส. จุฑามาส ชุ่มเมืองปัก เรียบเรียง

ที่ป่าแห่งหนึ่งในประเทศอินเดีย มีเด็กชายตัวเล็กชื่อเมาคลี อาศัยอยู่กับฝูงหมาป่าอย่างมีความสุข มีสัตว์ต่าง ๆ ช่วยสอนการใช้ชีวิตในป่า คือ บาลู(หมีสีน้ำตาล) สอนเรื่อง กฎของป่า บาเคียร์ (เสือด่า) สอนวิธีการล่าสัตว์ วังเงียบและอื่น ๆ เมาคลีทำตัวเป็นผู้มีจิตใจโอบอ้อมอารี อ่อนน้อมถ่อมตน และเชื่อฟัง คำสอนของผู้ใหญ่ ทำให้เป็นที่รักของบรรดาสัตว์ต่าง ๆ

ลูกเสือสำรองก็เช่นเดียวกัน หากเป็นผู้ที่รู้จักอ่อนน้อม สุภาพ และเชื่อฟังผู้กำกับลูกเสือ หรือผู้ใหญ่ก็จะเป็นที่รักของบุคคลทั่วไปเช่นกัน

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ผู้ที่มีความสุภาพอ่อนน้อม มีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ จะทำให้เป็นที่รักของคนทั่วไป

แผนการจัดกิจกรรมเตรียมลูกเสือสำรองชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 1 เตรียมลูกเสือสำรอง

แผนการจัดกิจกรรมที่ 3 เลียนแบบตัวละครเรื่อง เมาคลี

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

ลูกเสือแสดงท่าทางเลียนแบบตัวละครในเรื่องเมาคลีได้อย่างเหมาะสม

2. เนื้อหา

2.1 ลักษณะและเสียงของเมาคลี บาลู(หมีเฒ่าสีน้ำตาล) บาเคียร์(เสือดำมีรอยสีขาารอบ ๆ คอ) อาเคล่า(หมาป่า) คา(งูเหลือมขนาดใหญ่) ตาบากิ(สุนัขจิ้งจอก) แชร์คาน(เสือโคร่งขาเก) และบันดาโล๊ก(ลิงป่า)

2.2 นิทานเรื่องเมาคลี ตอนอวสานแชร์คาน เมาคลีช่วยแม่ให้พ้นภัยและกลับสู่สังคมมนุษย์

3. สื่อการเรียนรู้

3.1 แผนภูมิเพลง

3.2 ภาพสัตว์จากนิทานเมาคลี

3.3 ใบความรู้ เรื่อง นิทานเมาคลี (ตอนอวสานแชร์คาน, เมาคลีช่วยแม่ให้พ้นภัยและเมาคลีกลับสู่สังคมมนุษย์)

3.4 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4. กิจกรรม

1) พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

2) เพลงหรือเกม

3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

(1) ผู้กำกับลูกเสือสนทนาเพื่อทบทวนถึงเรื่องราวและตัวละครในนิทานเมาคลีในช่วงก่อน

(2) หมู่ลูกเสือร่วมกันเลียนแบบท่าทางและเสียงของตัวละครในเรื่องเมาคลี ตามที่เลือกและฝึกซ้อมมาแล้ว เช่น แชร์คานตะครุบเหยื่อ บันดาโล๊กแย่งเมาคลี ฯลฯ

(3) ผู้กำกับลูกเสือเปรียบเทียบบทบาทของตัวละครกับกองลูกเสือสำรอง

- กองลูกเสือมีผู้กำกับลูกเสือเป็นผู้นำ และเป็นหัวหน้าการประชุม เรียกว่า อาเคล่า

- กองลูกเสือมีหมู่ของตน เช่นเดียวกับสัตว์หลาย ๆ ชนิด แต่ละชนิดก็มีนายหมู่ของตนเป็นผู้นำ เช่น นายหมู่สีแดง นายหมู่สีเหลือง นายหมู่สีเขียว ทำหน้าที่ควบคุมดูแลรักษากฎ

กติกาหรือข้อตกลงของหมู่

- ลูกเสือสำรองต้องทำตามลูกเสือรุ่นพี่ ปฏิบัติตามคำสอนของผู้กำกับลูกเสือ เช่น

เมาคลีเชื่อฟังบาลูและอาเคล่า ผู้สอนกฎแห่งป่า

- ลูกเสือสำรองต้องเฉลียวฉลาด รู้จักสังเกต จดจำ กล้าหาญและมีความกตัญญู ดังเช่น

เมาคลี

- ลูกเสือสำรองต้องมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น เช่น จิลกับคา และเป็นผู้อุปถัมภ์ อ้อมอารี สุภาพ

เรียบร้อย เช่น เมาคลี ไม่ทำตนเป็นแบบแชร์คาน

(4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องเมาคลีที่เหลืออีก 3 ตอน (อวสานแฮร์คาน, เมาคลีช่วยแม่ให้พ้นภัย และเมาคลีกลับสู่สังคมมนุษย์)

(5) ผู้กำกับลูกเสือตั้งคำถามชวนคิดชวนคุยและเพิ่มเติมข้อคิดที่ลูกเสือควรได้รับ

- ใครคือผู้ที่ถูกเรียกว่า “ลูกหมาป่า”
- หมาป่าในนิทานเมาคลีมีลักษณะนิสัยเป็นอย่างไร (ฉลาด ว่องไว มีวินัย

เป็นนักสอดแนมและเชื่อฟังหัวหน้า)

- ลูกเสือควรฝึกนิสัยตนเองอย่างไรจึงจะเป็นลูกเสือสำรองที่ฉลาด ว่องไว เป็นนักสอดแนม

4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจสอบรูปแบบ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

5.1 สังเกตความสามารถในการจดจำและแสดงท่าทางสัตว์ในนิทานเมาคลี

5.2 ให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะนิสัยที่ดีของตัวละครนิทานเมาคลี เพื่อนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 3

เพลง

หมาป่าใจดี

อาเคล่า หมาป่า หัวหน้าฝูง	ผู้มีจิตใจสูง จะอยู่บนหน้าผา
เป็นประธานการชุมนุมของสัตว์ป่า	มีจิตใจเมตตาเป็นประชาธิปไตย
รับฟังความคิดของคนอื่น	ทุกวันทุกคืนของเหล่าสัตว์ป่า
ถูกยกย่องให้เป็นหัวหน้า	ท่านอาเคล่าเราจะทำดีที่สุด

ใบความรู้ นิทานแมคลี

ตอนที่ 6 อวสานแฮร์คาน

วันหนึ่ง แมคลีขี่ควายชื่อราม่า ไล่ต้อนฝูงควาย เพื่อไล่แฮร์คานเข้าไปในช่องเขา โดยขอให้เอาเคล้าต้อนควายอีกฝูงหนึ่งไปปิดช่องเขาอีกข้างหนึ่งไว้ไม่ให้แฮร์คานออก แฮร์คานจึงถูกฝูงควายเหยียบตายในช่องเขานั้นเอง

เมื่อแฮร์คานตาย แมคลีจึงถลกหนังแฮร์คานออก พอดีกับมีนายพรานชื่อ บันเดโอ ผ่านมาพบก็จะเข้าไปแย่งผืนหนังจากแมคลี แต่ถูกเกรย์ซัดขวางไว้ นายพรานจึงจากไปพร้อมกับโกรธแมคลีมาก

บันเดโอ เข้ามาอยู่คนเดียวในหมู่บ้านให้เกลียดชังแมคลี โดยใส่ร้ายว่าแมคลีเป็นพอมดมอมผี แมคลีจึงถูกขับออกจากหมู่บ้านและกลับมาอยู่กับฝูงหมาป่าอีกครั้ง

เมื่อมีการประชุมฝูงหมาป่าที่ผาประชุมอีก แมคลีก็เอาหนังแฮร์คานไปคลุมลานหินไว้ และให้เอาเคล้าขึ้นนั่งบนหนังแฮร์คาน ฝูงหมาป่าจึงเลือกเอาเคล้าเป็นหัวหน้าฝูงตามเดิมต่อไป

จากวันนั้นมา แมคลีก็อยู่กับครอบครัวหมาป่าอย่างสงบสุข

ตอนที่ 7 แมคลีช่วยแม่ให้พ้นภัย

ฝ่ายนายพรานบันเดโอ ก็พยายามติดตามจะฆ่าแมคลีถึงในป่า แต่แมคลีรู้ตัวเสียก่อนจึงหลบซ่อนได้ทุกครั้ง

วันหนึ่ง แมคลีแอบได้ยินบันเดโอพูดกับคนตัดฟืนว่า นางเมชชัวและสามีถูกจับขังไว้เพื่อรอพระราชทัณฑ์ ก็คิดช่วย จึงไปบอกฝูงหมาป่า ให้ช่วยกันส่งเสียงขู่และไล่บันเดโอจนหนีขึ้นไปอยู่บนต้นไม้ ส่วนตัวแมคลีเองก็รีบเข้าไปในหมู่บ้าน ช่วยแก้มัดนางเมชชัวและสามี และให้แม่หมาป่าคุ้มกันพาหนีไปยังเมืองข่านหิวาระ

เมื่อแมคลีกลับมาอยู่ในป่าดังเดิม ก็วางแผนลงโทษพวกชาวบ้านที่หูเบาและใจพาลทั้งหลาย จึงไปขอร้อง ให้พญาหัตถิ (ช้าง) นำฝูงสัตว์ป่าเข้าทำลายหมู่บ้าน ก็ได้รับความร่วมมือ เพราะพญาหัตถิเองก็เคยถูกนายพรานบันเดโอทำร้าย

เมื่อพญาหัตถิและฝูงสัตว์ป่าเข้ามาในหมู่บ้าน ชาวบ้านก็ตกใจและพากันหนีไป บ้านช่องและเรือกสวนไร่นาก็ถูกทำลายจนหมด กลายเป็นหมู่บ้านร้างไป

ตอนที่ 8 สู่สังคมมนุษย์

เมื่อแมคลีอายุ 17 ปี เขาได้พบกับนางเมชชัวอีกที่หมู่บ้านแห่งหนึ่ง นางเมชชัวขอให้แมคลีกลับมาอยู่ด้วย แมคลีจึงนำเรื่องนี้กลับมาปรึกษากับพี่น้องหมาป่าทั้งสี่ บาลู และบาเคียร์

สัตว์ทุกตัวก็สนับสนุนให้แมคลีไปอยู่กับนางเมซซัว เพราะรู้ว่าแมคลีเป็นมนุษย์ ก็ต้องอยู่กับมนุษย์จึงมีความสุข

แมคลีจึงตัดสินใจกลับมาอยู่กับนางเมซซัวที่หมู่บ้านอีกครั้งหนึ่ง ต่อมาเขาก็ได้เป็นเจ้าหน้าที่รักษาป่าไม้ของราชการและได้แต่งงานกับหญิงงามคนหนึ่ง ทั้งสองอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุขตลอดมา

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

อันโดรคัส

ทาสคนหนึ่ง ชื่อ อันโดรคัสได้หลบหนีเจ้านายเข้าไปในป่า ขณะที่เขากำลังเดินไปอย่างไร้จุดหมาย ก็พบสิงโตนอนร้องครวญครางอย่างเจ็บปวด ที่แรกเขาคิดจะวิ่งหนี แต่แล้วก็พบว่าสิงโตนั้นบาดเจ็บ ไม่อาจทำอันตรายเขาได้ เมื่อเขาเดินเข้าไปใกล้ ๆ สิงโตก็ยื่นอุ้งเท้าของมันที่บวมและมีเลือดออกให้เขาดู

อันโดรคัส จึงมองเห็นว่ามีหนามใหญ่ตำอยู่ในอุ้งเท้าข้างนั้น ซึ่งทำให้มันเจ็บปวด เขารีบดึงหนามออกมาและเอาผ้าพันอุ้งเท้าให้สิงโต ไม่นานมันก็ลุกขึ้นยืนได้ มันเสียมือของอันโดรคัสราวกับเป็นสุนัขตัวหนึ่ง

สิงโตได้พาอันโดรคัสไปยังถ้ำของมัน หาเนื้อมาให้เขาทุกวัน แต่ไม่นานทั้งสองก็ถูกจับได้ อันโดรคัสถูกตัดสินโทษโดยจะนำไปโยนให้สิงโตกิน ส่วนสิงโตถูกขังให้หิวโหยเป็นเวลาหลายวัน

วันลงโทษ จักรพรรดิและขุนนางทั้งหลายต่างพากันมาดูเหตุการณ์อันน่าตื่นตึ่งนี้ อันโดรคัสถูกพาออกมาอยู่กลางสนามกีฬา จากนั้นสิงโตก็ถูกปล่อยออกมาจากกรงขัง มันรีบกระโจนเข้าหาเหยื่ออย่างรวดเร็ว พร้อมกับร้องคำราม แต่พอเข้าไปใกล้อันโดรคัส มันก็จำผู้เป็นเพื่อนของมันได้ จึงหมอบลงและเสียมือของเขาราวกับสุนัขเชื่อง ๆ ตัวหนึ่ง จักรพรรดิประหลาดใจกับสิ่งที่เกิดขึ้น จึงเรียกอันโดรคัสเข้าพบและถามเรื่องราวทั้งหมด เขาได้รับการอภัยโทษและเป็นอิสระ ส่วนสิงโตถูกนำไปปล่อยในป่าตามเดิม

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ความกตัญญูเป็นสัญลักษณ์ของผู้มีจิตวิญญาณสูงส่ง

ที่มา <http://xn--o3cdbi8era7aon.net/p=24>

แผนการจัดกิจกรรมเตรียมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 1 เตรียมลูกเสือสำรอง

แผนการจัดกิจกรรมที่ 4 ประวัติการเริ่มกิจการลูกเสือสำรอง

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์การเรียนรู้:

- 1.1 ลูกเสือบอกประวัติการเริ่มกิจการลูกเสือสำรองได้
- 1.2 ลูกเสือบอกประโยชน์ของการเป็นลูกเสือสำรองได้อย่างน้อย 2 ข้อ
- 1.3 ลูกเสือแต่งเครื่องแบบลูกเสือสำรองได้ถูกต้อง

2. เนื้อหา

- 2.1 ประวัติการลูกเสือสำรอง
- 2.2 ประโยชน์ของการเป็นลูกเสือสำรอง
- 2.3 เครื่องแบบและเครื่องหมายลูกเสือสำรอง

3. สื่อการเรียนรู้

- 3.1 แผนภูมิเพลง, เกม
- 3.2 บัตรคำ, ภาพ ลอร์ดเบเดน เพาเวลล์ (บี.-พี.), เครื่องแบบลูกเสือสำรอง
- 3.3 ใบความรู้
  - 1) เรื่อง ประวัติการเริ่มกิจการลูกเสือสำรอง
  - 2) เรื่อง เครื่องแบบและเครื่องหมายลูกเสือสำรองและเนตรนารีสำรอง
- 3.4 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4. กิจกรรม

- 4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
- 4.2 เพลงหรือเกม (ควรเล่นเกมแต่งตัวเจ้าป่า)
- 4.3 กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้
  - 1) ผู้กำกับลูกเสือเล่าประวัติความเป็นมาของการลูกเสือสำรอง ให้ลูกเสือสำรองฟังตามลำดับ เป็นขั้นตอน
  - 2) ผู้กำกับลูกเสือสนทนาเกี่ยวกับจุดประสงค์ของบี.-พี. ในการตั้งกองลูกเสือสำรองเมื่อ พ.ศ.2459 ในประเทศอังกฤษ นับถึงปัจจุบัน เป็นเวลามากกว่า 100 ปี ที่ว่า
“เพื่อให้เด็กที่มีอายุ 8 ปี ได้รับการฝึกให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับลูกเสือ ตามนิยายเรื่องเมอคิว ที่มีฝูงหมาป่าเป็นสัตว์ที่ฉลาดว่องไว มีวินัย เป็นนักสอดแนมและเชื่อฟังหัวหน้า”
และจุดประสงค์ของประเทศไทยที่ตั้งกองลูกเสือสำรองขึ้นในวันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ.2507 นับถึงปัจจุบันเป็นเวลามากกว่า 50 ปีมาแล้ว ที่ว่า
“เพื่อให้เด็กที่มีอายุ 8 – 11 ปี ที่เข้ารับการฝึกอบรม ให้รู้จักปรับตนเองให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย ฉลาดว่องไว เป็นนักสอดแนมและเชื่อฟังหัวหน้า ร่วมทำกิจกรรมและทำงานกันเป็นหมู่คณะ”
  - 3) ผู้กำกับลูกเสือตั้งประเด็น “คิด” ให้แก่ลูกเสือสำรอง

“เด็ก ๆ คิดว่าการเป็นลูกเสือสำรองจะเป็นประโยชน์ต่อตัวเองและโรงเรียนอย่างไรบ้าง ช่วยกันคิด หมู่ละ 2 ข้อ”

- 4) ผู้กำกับลูกเสือสอบถามความคิดเห็นของหมู่ลูกเสือและสรุปร่วมกัน
  - มีระเบียบและวินัยในตนเอง
  - ได้ทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ
  - มีจิตใจร่าเริง แจ่มใส สนุกสนาน
  - มีร่างกายแข็งแรง อดทน
  - เป็นลูกเสือของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และได้แต่งเครื่องแบบที่สง่างาม
  - ได้บำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น
  - ได้เป็นคนฉลาด แคล่วคล่องว่องไว
  - ได้เป็นนักสังเกต มีไหวพริบในการสอดแนม และสำรวจพื้นที่รอบตัว
  - ได้เป็นลูกเสือที่ทำประโยชน์และชื่อเสียงให้แก่โรงเรียน

ฯลฯ

5) ผู้กำกับลูกเสือชี้แจงว่า ผู้ที่เป็นลูกเสือที่ดี จะได้รับอนุญาตให้แต่งเครื่องแบบลูกเสือ และลูกเสือสำรองก็เช่นเดียวกัน

6) ผู้กำกับลูกเสือนำเครื่องแบบลูกเสือสำรองมาให้ดู โดยให้ลูกเสือรุ่นพี่มาสาธิตการแต่งเครื่องแบบ

4.4 ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

5.1 สังเกตความสนใจและการมีส่วนร่วมในหมู่

5.2 สอบถามความเข้าใจ เกี่ยวกับประวัติของการลูกเสือสำรอง และประโยชน์ของการเป็นลูกเสือสำรอง

5.3 สังเกตความถูกต้องของการแต่งเครื่องแบบลูกเสือสำรอง

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 4

เพลง

ดอกไม้แดนไพร

แดนป่าเขา หนูน้อยเรใจ   เด็ดดอกไม้ สอดใส่แชมผม
 ดอกมะลิวัลย์ กรรณิการ์ ลั่นทม   เฝ้าเด็ดดม นียมแดนไพร
 ชวนกันร้องเพลง เพลินเดินไป   น่าชื่นใจ ดอกไม้ในดง

ล.ลิ่ง

เจี้ยก เจี้ยก เจี้ยก   เป็นเสียงเรียกของลิ่ง
 ลิ่งมันอยู่ไม่นิ่งมันชอบวิ่งกันอยู่ไปมา
 เจี้ยก เจี้ยก เจี้ยก   มันร้องเรียกพวกมา
 ครั้นพอถึงเวลา ออกเที่ยวหาผลไม้กิน.

เกม

เกมแต่งตัวเจ้าป่า

อุปกรณ์การเล่นเกม

1. ผ้าผูกคอ	2. ห่วงผ้าผูกคอ
3. หมวก	4. เข็มขัดลูกเสือ
5. ถุงเท้า	6. รองเท้า
7. ลูกบอล	8. นกหวีด

วิธีเล่น

กติกาการเล่น

1. ให้ลูกเสือยืนล้อมเป็นวงกลม
  2. ผู้กำกับลูกเสือส่งอุปกรณ์ ให้ลูกเสือถือไว้ โดยให้อุปกรณ์กระจายไปในวงล้อมลูกเสือ (ซึ่งไม่ครบจำนวนคน)
  3. ให้ลูกเสือส่งของในมือ ให้เวียนไปรอบวงขณะที่มีเสียงเพลง ให้หยุดส่งของเมื่อได้ยินเสียงนกหวีด
  4. ลูกเสือที่ถือบอลไว้ในมือให้เป็นเสมือนเจ้าป่า ส่วนลูกเสือที่ถืออุปกรณ์อื่น ๆ ให้เปรียบเสมือนสัตว์ป่า
- ที่นำของมามอบให้เจ้าป่า โดยแต่งตัวเจ้าป่าให้ถูกต้องตามแบบลูกเสือสำรอง ด้วยการสวมทับชุดเดิม
5. เล่นซ้ำ 2-3 รอบเพิ่มความเข้าใจเรื่องการเล่นการแต่งกายของลูกเสือสำรอง

ใบความรู้

ประวัติการเริ่มกิจการลูกเสือสำรอง

พ.ศ. 2427 ประเทศอังกฤษได้ส่ง ลอร์ดเบเดน เพาเวลล์ หรือที่เรียกกันโดยย่อว่า บี.-พี. ไปดูแลเมืองขึ้นของอังกฤษในทวีปแอฟริกา และทหารอังกฤษต้องสู้รบกับชาวพื้นเมืองอยู่เสมอ

ในการสู้รบที่เมืองมพ์ฟิง บี.-พี. ได้รวบรวมเด็กชายชาวอังกฤษในแอฟริกาจำนวนหนึ่ง จัดตั้งเป็นกองทหารเยาวชน ที่มีอายุตั้งแต่ 9 ขวบขึ้นไป ทำหน้าที่สืบข่าวสอดแนมความเคลื่อนไหวของข้าศึก กองทหารเยาวชนปฏิบัติงานได้ดีมาก มีส่วนช่วยให้ทหารอังกฤษมีชัยชนะ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็กชายกูดเยียร์ซึ่งเป็นเด็กคนหนึ่งในกลุ่มทหารเยาวชน สามารถปฏิบัติงานได้ดี มีความกล้าหาญ จนได้รับเหรียญกล้าหาญเป็นการตอบแทนความดี

ลอร์ดเบเดน เพาเวลล์ เห็นว่าเด็กเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถที่จะทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้ จึงก่อตั้งกองลูกเสือขึ้น ใน พ.ศ.2450 บี.-พี. ได้ทดลองนำเด็กชายจำนวน 20 คน ไปฝึกอยู่ค่ายพักแรมที่เกาะบราวน์ซี เกาะเล็ก ๆ ในอ่าวพูล ประเทศอังกฤษ หลังจากทดลองแล้ว บี.-พี. เห็นว่าได้รับผลดี จึงถือกันว่า พ.ศ.2450 เป็นการเริ่มต้นปีเริ่มแรกของกิจการลูกเสือโลก ประเทศต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก รวมทั้งประเทศไทย เห็นว่ากิจการลูกเสือเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ ในการพัฒนาเด็ก ๆ จึงได้ก่อตั้งกองลูกเสือขึ้น

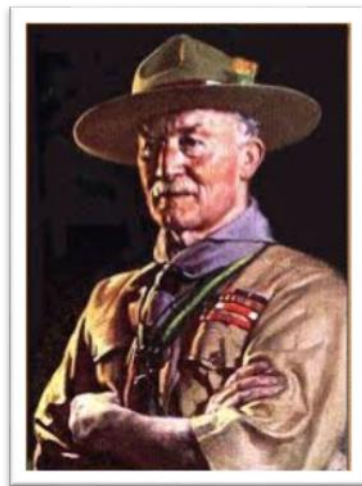
บี.-พี. เห็นว่า มีเด็กจำนวนมากที่มีอายุไม่ถึงเกณฑ์ที่จะเป็นลูกเสือสามัญได้ จึงได้ตั้งกองลูกเสือสำรองขึ้นใน พ.ศ.2459 สำหรับให้เด็กที่มีอายุตั้งแต่ 8 ปีขึ้นไปได้เป็นสมาชิก เพื่อฝึกให้มีความรู้เกี่ยวกับลูกเสือตามนิยายเรื่องเมอาคลี มีฝูงหมาป่าเป็นสัตว์ที่ฉลาดว่องไว มีวินัย เป็นนักสอดแนม และเชื่อฟังหัวหน้า ดังนั้น บี.-พี. จึงเรียกชื่อลูกเสือสำรองว่า “คับ (Cub)” แปลว่า “ลูกหมาป่า”

ประเทศไทยได้จัดตั้งกองลูกเสือสำรองขึ้นเมื่อ วันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ.2507

ลูกเสือสำรองและเนตรนารีสำรอง คือ เด็กชายและเด็กหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 8 – 11 ปี ที่สมัครเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อให้รู้จักปรับตนเองให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย ฉลาด ว่องไว เป็นนักสอดแนมและเชื่อฟังหัวหน้า มีการเข้าร่วมกิจกรรมและทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ

ลูกเสือสำรองและเนตรนารีสำรอง หมู่หนึ่งมีจำนวน 4 – 6 คน ซึ่งรวมทั้งนายหมู่และรองนายหมู่ด้วย การเข้าแถวของลูกเสือสำรองและเนตรนารีสำรองแต่ละหมู่ ให้นายหมู่ยืนเป็นคนแรก แล้วให้สมาชิกหมู่เข้าแถวเรียงหน้ากระดานไปทางด้านซ้ายของนายหมู่ โดยให้รองนายหมู่ยืนเป็นคนสุดท้าย

ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมลูกเสือสำรอง หลักสูตรลูกเสือสำรอง (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3) ให้หมายความรวมถึงเนตรนารีสำรองด้วย เพราะใช้หลักสูตรและพิธีการเดียวกันกับลูกเสือสำรอง

ภาพ ลอร์ดเบเดน เพาเวลล์ (บี.-พี.)
ผู้ก่อตั้งกิจการลูกเสือโลก

ประโยชน์ของการเป็นลูกเสือสำรอง – เทรนารีสำรอง

การเข้าร่วมในกิจกรรมลูกเสือสำรอง – เทรนารีสำรอง ส่งผลดีต่อตนเอง ดังนี้

1. แต่งเครื่องแบบสง่างาม
2. ทำให้ร่างกายแข็งแรงอดทน
3. มีจิตใจร่าเริง แจ่มใส สนุกสนาน
4. มีระเบียบและวินัยในตนเอง
5. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
6. มีความสามัคคี ทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะได้
7. รู้จักแก้ปัญหา ฟังตนเอง
8. รู้จักเสียสละและบำเพ็ญประโยชน์แก่ผู้อื่น
9. รู้จักคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ฯลฯ

เครื่องแบบและเครื่องหมายลูกเสือสำรอง

เครื่องแบบลูกเสือสำรอง

เครื่องแบบของลูกเสือสำรอง ประกอบด้วย

1. หมวกทรงกลม มีกระบังหน้าหมวกทำด้วยผ้าสีกรมท่า ตัวหมวกเย็บด้วยผ้า 6 ชั้น แนวตะเข็บระหว่างชั้นและขอบหมวกโดยรอบทาบด้วยด้ายหรือไหมถักสีเหลือง เมื่อเข้าพิธีประจำกองแล้ว มีตราหน้าหมวกรูปหน้าเสือ และอักษรใต้หน้าเสือว่า “ลูกเสือ” สีเหลือง บนผ้าสีกรมท่าขลิบสีกรมท่า รูปไข่ ยาว 4 ซม. กว้าง 3.5 ซม.
2. เสื้อแขนสั้น แบบและสีตามที่คุณบังคับบัญชาลูกเสือแต่ละโรงเรียนกำหนด ให้สอดชายเสื้อ อยู่ภายในกางเกง ปกติใช้ชุดนักเรียนของโรงเรียนนั้น ๆ
3. ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว ด้านฐาน 90 ซม. ด้านตั้ง 65 ซม. สีตามที่คุณบังคับบัญชา ลูกเสือแต่ละโรงเรียนกำหนด โดยใช้ห่วงซึ่งไม่ใช่ห่วงกิลเวลล์สวมผ้าผูกคอ และมีเครื่องหมายจังหวัด ทำด้วยผ้า มีขนาด รูปและสี ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2510) ว่าด้วย เครื่องแบบลูกเสือ ดิตที่มุมผ้าผูกคอ ตรงข้ามด้านฐาน
4. กางเกงขาสั้น แบบและสีตามที่คุณบังคับบัญชาลูกเสือแต่ละโรงเรียนกำหนด
5. เข็มขัดหนังสีน้ำตาล กว้างไม่เกิน 3 ซม. หัวชนิดหัวขัด ทำด้วยโลหะสีทองมีลายดุนรูป ตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ภายในกรอบช้อยพฤษ์
6. ถุงเท้า รองเท้า ชนิดและสีตามที่คุณบังคับบัญชาลูกเสือแต่ละโรงเรียนกำหนด

เครื่องหมายลูกเสือสำรอง

เครื่องหมายประกอบเครื่องแบบลูกเสือสำรอง ประกอบด้วย

1. เครื่องหมายลูกเสือสำรอง ทำด้วยผ้าสีกรมท่า รูปไข่ ยาว 4 ซม. กว้าง 3.5 ซม. มีรูปหน้าเสือ และคำว่า “ลูกเสือ” สีเหลืองขลิบริมสีกรมท่า ดิตที่อกข้างซ้ายเหนือกระเป๋
2. เครื่องหมายหมู่ ทำด้วยผ้าสีตามที่คุณบังคับบัญชาลูกเสือแต่ละโรงเรียนกำหนด รูปสามเหลี่ยมด้านเท่า ยาวด้านละ 3.5 ซม. ดิตที่แขนเสื้อใต้ตะเข็บไหล่ซ้าย 1 ซม. ให้มุมแหลมขึ้น
3. เครื่องหมายนายหมู่และรองนายหมู่ ทำด้วยแถบผ้าสีเหลืองกว้าง 1 ซม. เย็บติดรอบ แขนเสื้อข้างซ้ายเหนือปลายแขนเสื้อ 5 ซม. นายหมู่ 2 แถบ เว้นระยะระหว่างแถบ 1 ซม. รองนายหมู่ 1 แถบ

4. ซ็อกกลุ่มหรือกอง ทำด้วยผ้าสีแดง รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ยาว 7 ซม. กว้าง 1.5 ซม. ขลิบริมสีขาว มีซ็อกกลุ่มหรือกองสีขาว ติดโค้งตามไหล่เสื้อข้างขวา

5. เลขกลุ่มและเลขกอง ทำด้วยผ้าสีแดง รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ยาวด้านละ 3.5 ซม. ขลิบสีขาว มีตัวเลขอารบิก เลขกลุ่มสีขาวสูง 1.5 ซม. อยู่ข้างบน และเลขกองสีขาวสูง 1 ซม. อยู่ข้างล่าง ติดใต้เครื่องหมายซ็อกกลุ่มหรือกอง กองลูกเสือที่จัดเป็นกลุ่มไม่ได้ ให้มีเลขกองอย่างเดียว

หมายเหตุ

1. ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้จากกฎกระทรวง ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2510) ว่าด้วย เครื่องแบบลูกเสือ
2. กรณีเนตรนารี ให้ศึกษาจากข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วย การปกครอง หลักสูตร วิชาพิเศษและเครื่องแบบของเนตรนารี ฉบับชั่วคราว พ.ศ.2520

รูปภาพ เครื่องแบบลูกเสือสำรอง

หมายเหตุ

1. ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้จากกฎกระทรวง ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2510) ว่าด้วย เครื่องแบบลูกเสือ
2. กรณีเนตรนารี ให้ศึกษาจากข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วย การปกครอง หลักสูตร วิชาพิเศษและเครื่องแบบของเนตรนารี ฉบับชั่วคราว พ.ศ.2520

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

สุนัขผู้ซื่อสัตย์

บ้านหลังหนึ่งเลี้ยงสุนัขเอาไว้เฝ้าบ้าน สุนัขตัวนั้นซื่อสัตย์มาก ในยามค่ำคืน ขณะที่มันกำลังหลับหากได้ยินเสียงผิดปกติมันก็จะลุกขึ้นมาเห่าเสมอ เพื่อเตือนภัยแก่เจ้าของบ้าน

คืนหนึ่ง มันได้ยินเสียงฝีเท้าคนย่ำไปมาดังกรอบแคว้นเบาที่ใกล้รั้วบ้าน แม้จะไม่เห็นว่าเป็นใครมันก็ส่งเสียงเห่าคำรามขู่ไว้ก่อน เจ้าหิวขโมยจึงโยนเนื้อซุบยาเบือชิ้นหนึ่งเข้ามาในรั้ว สุนัขเฝ้าบ้านเดินเข้าไปดม ๆ แต่ไม่กิน มันยังคงเห่าต่อไปจนกระทั่งเจ้าของบ้านออกมาดู แล้วก็ช่วยกันจับขโมยได้ในที่สุด

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า อามิสสินบนนั้น ซื่อความซื่อสัตย์ภักดีไม่ได้

สุนัขจิ้งจอกในพงหนาม

สุนัขจิ้งจอกตัวหนึ่ง ชอบไปขโมยลูกไก่และแม่ไก่ของชาวบ้านมากินเป็นประจำ วันหนึ่งพวกชาวบ้านให้พรานตักซุ่มรอเล่นงาน แต่สุนัขจิ้งจอกเห็นเข้าก่อนจึงรีบวิ่งหนีออกจากหมู่บ้านโดยเร็ว

พรานยังคงไล่ล่าตามมาติด ๆ สุนัขจิ้งจอกจึงกระโดดเข้าไปซ่อนตัวในพงหนามที่ชายป่า หนามอันแหลมคมทิ่มตำสุนัขจิ้งจอกจนเจ็บปวดไปทั้งตัว มันตัดพ้อพงหนามว่า "ทำไมต้องทำร้ายเราด้วย ในเมื่อเราไม่เคยทำร้ายเจ้า" พงหนามจึงตอบว่า "ลูกไก่และแม่ไก่ก็ไม่เคยทำร้ายเจ้าเช่นกันและการที่เจ้ากระโดดเข้ามาเองก็ทำให้กิ่งก้านของข้าแตกหักเสียหายไปไม่น้อย"

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ก่อนจะตำหนิว่าใคร ควรย้อนดูตนเสียก่อนว่าเคยทำผิดเช่นนั้นมาก่อนหรือไม่

ที่มา <http://xn--o3cdbi8era7aon.net/p=24>

แผนการจัดกิจกรรมเตรียมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 1 เตรียมลูกเสือสำรอง

แผนการจัดกิจกรรมที่ 5 การทำความเคารพเป็นหมู่ (แกรนด์ฮาวล์)

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

ลูกเสือแสดงการทำความเคารพเป็นหมู่ (แกรนด์ฮาวล์) ได้

2. เนื้อหา การทำความเคารพเป็นหมู่ (แกรนด์ฮาวล์)

3. สื่อการเรียนรู้

3.1 แผนภูมิเพลง

3.2 ใบความรู้ 1) นิทานเรื่อง เมาคลี ตอนผาประชุม

2) เรื่อง การทำความเคารพเป็นหมู่

3.3 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

4.2 เพลงหรือเกม

4.3 กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

1) ผู้กำกับลูกเสือทบทวนเรื่องเมาคลีตอนผาประชุม เมื่ออาเคล่าหัวหน้าฝูงหมาป่า กระโดดขึ้นยืนบนลานหินสูง สมาชิกหมาป่าอื่น ๆ ที่นั่งล้อมวงอยู่ จะส่งเสียงเห่าทอนแสดงความเคารพ โดยเน้นให้ลูกเสือสำรองเห็นถึงการแสดงความเคารพต่อหัวหน้าฝูงหมาป่าผู้เป็นประธานการประชุม

2) ผู้กำกับลูกเสือชี้แจงความหมายในการทำแกรนด์ฮาวล์

- เพื่อเป็นการเตือนว่าลูกเสือสำรองได้ให้สัญญาว่าจะทำดีที่สุด

- เพื่อเป็นการต้อนรับและแสดงความเคารพต่อหัวหน้า

3) ผู้กำกับลูกเสือเรียกแถว ให้ลูกเสือสำรองเข้าแถวเป็นรูปวงกลม แล้วผู้กำกับลูกเสืออธิบายประกอบการสาธิตการทำความเคารพเป็นหมู่แบบลูกเสือสำรองตามลำดับขั้นตอน

4) ให้ลูกเสือสำรองฝึกการทำความเคารพเป็นหมู่โดยมีนายหมู่ควบคุมการฝึก

4.4 ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

5.1 สังเกตความพร้อมเพรียงในการเข้าแถว

5.2 ตรวจสอบความถูกต้องในการทำแกรนด์ฮาวล์

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 5

เพลง

แกรนด์ฮาวล์

แพ็ค แพ็ค แพ็ค ขานแพ็คแล้วทำวงกลม
ผายมือขยายวงกลม งอมือขึ้นชม ลงนั่งยอง ๆ
หงายมือแล้วก็ร้อง อาเคล่า เราจะทำดีที่สุด
กระโดดขึ้นยืนตรง มือจางแต่ข้างศีรษะ
บอกนะว่า จงทำดี นี่คือน้ำที่ หมูปริการ
ทุกคนก็ขาน เราจะทำดี เสร็จสิ้นพิธี แกรนด์ฮาวล์

แพ็ค

แพ็ค แพ็ค แพ็ค เด็ก ๆ เขาชอบกันนักทุกคนรู้จัก
คำว่า แพ็ค แพ็ค แพ็ค
แพ็ค แพ็ค แพ็ค ได้ยินแล้วขาน แพ็ครับ รีบวิ่ง
ยื่นมือกันจับ แล้วทำเป็นวงกลมเล็ก

ใบความรู้ เมาคลี ตอนผาประชุม

ถึงกำหนดเวลาประชุมของฝูงหมาป่าเพื่อลงมติรับลูกหมาป่าเข้าฝูง พ่อและแม่หมาป่าได้พา ลูกทั้ง 4 กับเมาคลีไปยังเนินเขาซึ่งเรียกว่า “ผาประชุม”

หมาป่าอาวุโสมีขนสีเทาเป็นมัน ชื่ออาเคลล่า เป็นหัวหน้าฝูง นั่งทำหน้าที่เป็นประธานการประชุม หมาป่าทุกตัวนั่งเฝ้าหยุดการเห่าหอน เพื่อแสดงความเคารพและเชื่อฟัง เตรียมพร้อมที่จะ ทำหน้าที่เข้าไปดมกลิ่นหมารุ่นเล็ก ๆ เพื่อรับเข้าฝูง เป็นการป้องกันสัตว์อื่นแปลกปลอมเข้ามาอยู่ในฝูง

อาเคลล่า เป็นหมาป่าที่ฉลาดมาก ทำหน้าที่หัวหน้าฝูงมาได้หนึ่งปีเต็ม สมัยหนุ่ม ๆ เคยติดกับ นายพรานถึงสองครั้งแต่รอดชีวิตกลับมาได้ มันจึงรู้ทันเล่ห์เหลี่ยมของนายพรานและชาวบ้าน

พอถึงเวลา หมารุ่นใหญ่ผลัดกันเข้าดมกลิ่น เมาคลีถูกเขี่ยออกไปอยู่กลางวงเพื่อการพิจารณา ขณะนั้นเอง แชรร์คาน เสือโคร่งก็คำรามกึกก้องสนั่นป่าทั่วบริเวณผาประชุม ตะโกนบอกให้ฝูงหมาป่า รู้ว่าเมาคลีเป็นลูกคนไม่ควรเลี้ยงไว้ในฝูง

อาเคลล่าไม่สนใจ บอกหมาป่าทั้งหลายให้ทำหน้าที่พิจารณาให้รอบคอบ ไม่ต้องฟังคำพูดของ ใครทั้งสิ้นนอกจากเขา ซึ่งเป็นหัวหน้า

หมาป่าตัวหนึ่งลุกขึ้นประกาศคัดค้านว่าไม่ควรเลี้ยงลูกคนอย่างเมาคลี เพราะไม่มีประโยชน์แก่ฝูง ตามกฎของที่ประชุม ถ้าลูกหมาป่าตัวใดถูกคัดค้านต้องมีหมาป่าในฝูงรับรองตั้งแต่สองตัวขึ้นไป จึงจะให้อยู่ร่วมฝูงได้

ฝ่ายแม่หมาป่าเมื่อได้ยินเสียงคัดค้านก็โกรธจนขนลุกเกรียว กล้ามเนื้อเกร็ง เตรียมพร้อมที่จะรับเหตุการณ์ร้าย หากเมาคลีไม่ได้รับเข้าฝูง

ผาประชุมเงียบกริบ เพื่อรอฟังการพิจารณา แชรร์คานกระหึ่มที่จะได้เมาคลีเป็นอาหาร ฝูงหมาป่าก็เตรียมจะกินเนื้อเมาคลีเป็นอาหารอันโอชะเช่นกัน ทันใดนั้นก็ปรากฏร่างของหมีเผ่าขนสีน้ำตาล ชื่อบาลู ซึ่งบรรดาหมาป่ายอมรับนับถือให้เข้าร่วมฝูงในฐานะสมาชิกชั้นผู้ใหญ่ บาลูเป็นผู้สอนกฎแห่งป่าและวิธีการดำรงชีวิตในป่าให้แก่ลูกหมาป่าทั้งหลาย บาลูได้เป็นผู้รับรองเมาคลีหมาป่าในที่ประชุมต่างไม่พอใจและโต้เถียงกันว่าการรับรองต้องมีสองเสียงขึ้นไป

เวลานั้นเอง อีกด้านหนึ่งของผาประชุมบาเคียร์ล่าเสือดำผู้สุภาพอ่อนน้อม ได้ก้าวเข้ามาในที่ประชุมอย่างสง่า อ้างกฎของป่าที่อนุญาตให้มีผู้เสนอชื่อชีวิตลูกหมาป่าได้ โดยมีได้ระบุว่าผู้ชื่อต้องเป็นใคร บาเคียร์ล่า จึงเสนอขอรับรองเมาคลี ด้วยการแลกกับวัวป่าอ้วนพีตัวหนึ่ง ฝูงหมาป่าก็วิ่งเข้าไปรุมกินวัวป่ากันอย่างเอร็ดอร่อย

ลานประชุมคงเหลือ อาเคลล่า บาลู บาเคียร์ล่า พ่อและแม่หมาป่ากับลูกทั้ง 4 และเมาคลี แชรร์คาน ได้เห็นเหตุการณ์แปรผันไปเช่นนั้นก็โกรธ และจากผาประชุมไปด้วยความผิดหวัง

บาเคียร์ล่า รู้สึกไร้ค่าจึงคำรามว่า “ไอ้เสือถ่อย อีกหนอย เด็กน้อยนี้จะทำให้เจ้าได้รับความเจ็บปวดแสนสาหัส เจ้ายังรู้ฤทธิ์ของมนุษย์น้อยไป อ้ายถ่อย ขำรู้ดี – ขำรู้ดี”

ครอบครัวหมาป่าพาเมาคลีกลับไปเลี้ยงที่ถ้ำด้วยความผาสุก เมาคลีได้ชื่อว่าลูกหมาป่าตั้งแต่บัดนั้น

ผู้กำกับลูกเสือขยายความจากเรื่องในนิทาน ดังนี้

การประชุมของหมาป่า มันจะนั่งรอบผาประชุมเป็นรูปวงกลม และเมื่ออาเคล่า ซึ่งเป็นหัวหน้าฝูงเข้าประจำที่หมาป่าทุกตัวจะชูหัวขึ้น ร้องต้อนรับอาเคล่า

ในการประชุมของลูกเสือสำรอง เราก็ปฏิบัติเช่นเดียวกับหมาป่า คือเมื่อผู้กำกับลูกเสือมาถึงที่ประชุมต้องแสดงความเคารพโดยนั่งยอง ๆ เป็นวงกลมเหมือนหมาป่า แล้วทำแกรนด์ฮาวล์ เพื่อเป็นเกียรติแก่ อาเคล่า

การทำแกรนด์ฮาวล์ ถือเป็นเคารพหมู่ นอกจากแสดงตัวต่อผู้กำกับลูกเสือแล้ว ต้องแสดงต่อแขกผู้มีเกียรติที่มาเยือนด้วย นอกจากนี้ยังใช้ในการทำพิธีปฏิญาณตน และเป็นการแสดงความพร้อมเพรียงของกองด้วย

การทำความเคารพเป็นหมู่

การทำความเคารพเป็นหมู่ เรียกว่าแกรนด์ฮาวล์ เป็นการทำความเคารพของลูกเสือสำรองพร้อมกันทั้งกอง เพื่อส่งเสริมให้มีระเบียบวินัยและเตือนใจให้ระลึกถึงคำที่สัญญาไว้ว่า “จะทำดีที่สุด” ซึ่งได้ทำพร้อมกันในพิธีเปิดและพิธีปิดการประชุมของลูกเสือสำรอง

ขั้นตอนการทำความเคารพเป็นหมู่ (แกรนด์ฮาวล์)

มีขั้นตอนในการปฏิบัติ ดังนี้

1. ผู้กำกับลูกเสือเรียกลูกเสือสำรองมาเข้าแถว โดยการเปล่งเสียงดัง ๆ ว่า “แพ็ค...แพ็ค...แพ็ค” (แพ็ค คำทำยให้เน้นให้หนัก) ให้ทุกคนขานพร้อมกันว่า “แพ็ค” แล้วรีบวิ่งมายังบริเวณที่ผู้กำกับลูกเสือยืนอยู่
2. ผู้กำกับลูกเสือแกว่งมือรอบตัวในลักษณะวงกลม 2 – 3 ครั้ง ให้ลูกเสือสำรองเข้าแถวเป็นรูปวงกลมรอบตัวผู้กำกับลูกเสือ ให้ไหล่ต่อไหล่ชิดกัน แล้วเงยบ

ภาพ วงกลมเล็ก (ไหล่ต่อไหล่ชิดกัน)

3. ผู้กำกับลูกเสือผายมือทั้งสองข้างออกไปข้าง ๆ เล็กน้อย นิ้วทั้งห้าชิดกัน ฝ่ามือแบหงาย (แล้วลดมือลง เพื่อตรวจสอบความเรียบร้อย) ให้ลูกเสือจับมือกัน ขยายออกเป็นรูปวงกลมใหญ่ โดยก้าวถอยหลังจนแขนตึง จึงปล่อยมือและจัดวงกลมให้เรียบร้อย

ภาพ วงกลมใหญ่

4. ผู้กำกับลูกเสือตรวจสอบดูเห็นว่า วงกลมเรียบร้อยดีแล้ว ให้กางแขนทั้งสองออกไปข้าง ๆ เสมอไหล่ ขนานกับพื้น นิ้วทั้งห้าชิดกัน ฝ่ามือแบหงาย แล้วพลิกฝ่ามือคว่ำลง และงอข้อมือ เป็นสัญญาณให้ลูกเสือนั่งลง

5. ลูกเสือสำรองทุกคนนั่งลงทันที โดยให้นั่งลงบนส้นเท้าทั้งสอง แขนทั้งสองเหยียดตรง อยู่ระหว่างเข่า มือทั้งสองห่างกันพอควร แปะเข่าออกเล็กน้อย นิ้วชี้และนิ้วกลางทั้งสองมือเหยียดชิดกัน และแตะพื้น นิ้วอื่น ๆ งอไว้ในอุ้งมือ (คือนิ้วหัวแม่มือกดนิ้วนางกับนิ้วก้อยไว้) แหงนหน้ามองผู้กำกับลูกเสือ

ภาพ ทำนั่ง (แกรนด์ฮาวล์)

6. ผู้กำกับลูกเสือ พลิกฝ่ามือทั้งสองหงายขึ้น เป็นสัญญาณให้ลูกเสือสำรองร้องว่า “อา - เกลา ,เรา - จะ - ทำ - ดี - ที่ - สุด” สิ้นเสียงคำว่า “สุด” ให้ลูกเสือทุกคนกระโดดยืนขึ้น ทำทั้งสองขีดติดกัน พร้อมกับยกมือทั้งสองที่อยู่ในท่าหนึ่งไปไว้เหนือหู และขีดหู (นิ้วชี้และนิ้วกลางเหยียดติดกัน นิ้วหัวแม่มือกดนิ้วนางกับนิ้วก้อยไว้)

ภาพ ทำยื่น (แกรนด์ฮาร์ล)

7. นายหมู่ลูกเสือซึ่งทำหน้าที่เป็นหมู่บริการในวันนั้น (ที่หันหน้าตรงกับผู้กำกับ) จะร้องขึ้นว่า “จงทำดี - จงทำดี - จงทำดี” การร้องให้หันหน้าไป ทางซ้าย - ตรงหน้า - ขวา ทีละครั้ง (เวลาร้องไม่ต้องผงกศีรษะ)

8. เมื่อสิ้นเสียงคำว่า “จงทำดี” ครั้งที่สามแล้ว ให้ลูกเสือทุกคนลดมือซ้ายลงมาแนบลำตัวอย่างว่องไว (มือแบออก) ส่วนมือขวาตกลงมาทำท้าวันทยหัตถ์ แล้วร้องขึ้นพร้อมกันว่า “เราจะทำดี - จะทำดี - จะทำดี” ในขณะที่ลูกเสือร้องนี้ ให้ผู้กำกับทำท้าวันทยหัตถ์ตามแบบลูกเสือสำรอง(สองนิ้ว)เป็นการรับการเคารพของลูกเสือ อาจกล่าวคำขอขอบใจหรือคำอื่นใดที่สั้น ๆ ก็ได้ เมื่อกล่าวจบ ให้ผู้กำกับสั่ง “มือลง” ลูกเสือลดมือลงยืนอยู่ในท่าตรง ส่วนรองผู้กำกับอื่น ๆ ที่อยู่นอกวงกลมอยู่ในท่าตรง

ภาพ ท้าวันทยหัตถ์ (แกรนด์ฮาร์ล)

9. เมื่อทำแกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง และตรวจสุขภาพ เสร็จแล้ว ผู้กำกับลูกเสือจะสั่งว่า “แพ็ค...แยก” ให้ลูกเสือทุกคนทำขวาทัน แล้วเดินแยกไป

โอกาสในการทำความเคารพเป็นหมู่

1. พิธีเปิด พิธีปิดการประชุมกอง
2. พิธีเข้าประจำกองลูกเสือสำรอง
3. พิธีประดับดาวดวงที่ 1
4. พิธีประดับดาวดวงที่ 2
5. พิธีประดับดาวดวงที่ 3
6. พิธีส่งลูกเสือสำรองไปเป็นลูกเสือสามัญ

หมายเหตุ การทำแกรนด์ฮาวล์สามารถศึกษาเพิ่มเติมได้จากข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ.2509 ข้อ 286

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

พ่อกับลูก

ครอบครัวหนึ่งมีลูกหลายคน ลูกเหล่านี้นั้นมักจะทะเลาะกันอยู่เสมอ วันหนึ่งพ่อจึงเรียกลูกทุกคนมาพร้อมกัน และพ่อได้นำไม้มัดหนึ่งยื่นให้ลูกแต่ละคนหักดู ก็ไม่มีใครหักได้ พ่อจึงแกะเชือกแล้วส่งไม้ให้คนละอัน ให้หักดูใหม่ ก็สามารถหักได้ง่ายดาย พ่อจึงกล่าวว่า นี่แน่ะลูกเอ๋ยไม้แต่ละอันนั้นเปรียบเหมือน พวกเจ้า ถ้าพวกเจ้ารวมกันเหมือนมัดไม้ ก็จะไม่มีการมาทำลายพวกเจ้าได้ แต่ถ้าพวกเจ้าได้แต่ทะเลาะกัน ก็เหมือนกับท่อนไม้แต่ละท่อนแยกกันอยู่ บุคคลอื่นก็เลือกทำลายทีละคนได้ง่ายดาย

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า การแตกสามัคคี เป็นบ่อเกิดให้มีการแตกแยกในหมู่คณะ

แผนการจัดกิจกรรมเตรียมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 1 เตรียมลูกเสือสำรอง

แผนการจัดกิจกรรมที่ 6 ระเบียบแถวเบื้องต้น

เวลา 3 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์การเรียนรู้:

- 1.1 ลูกเสือปฏิบัติตามสัญญาณนกหวีดและสัญญาณมือได้
- 1.2 ลูกเสือสามารถปฏิบัติตามรูปแบบการฝึกระเบียบแถวเบื้องต้นได้

2. เนื้อหา

- 2.1 สัญญาณนกหวีด และสัญญาณมือ (ในการเรียกแถว)
- 2.2 เข้าแถวตามสัญญาณมือในการเรียกแถวของลูกเสือสากล ได้แก่ แถวหน้ากระดานแถวเดี่ยว แถวหน้ากระดานหมู่เปิดระยะ, แถวหน้ากระดานหมู่เปิดระยะ, แถวตอน, แถวรูปครึ่งวงกลมและแถวรูปวงกลม (ผู้เรียกเป็นจุดศูนย์กลาง)
- 2.3 ท่าตรง ท่าพัก (พักตามปกติ พักตามระเบียบ พักตามสบายและพักนอกแถว)
- 2.4 ทำหันอยู่กับที่

3. สื่อการเรียนรู้

- 3.1 แผนภูมิเพลง
- 3.2 อุปกรณ์ในการฝึกระเบียบแถว
- 3.3 ใบความรู้
  - 1) เรื่อง สัญญาณนกหวีด และสัญญาณมือ
  - 2) เรื่อง ระเบียบแถวเบื้องต้น
- 3.4 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4. กิจกรรม

4.1 กิจกรรมครั้งที่ 1

- 1) พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
- 2) เพลงหรือเกม
- 3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้
  - (1) ผู้กำกับลูกเสือกล่าวถึงความสำคัญของระเบียบแถว ความเป็นระเบียบเรียบร้อยใน กองลูกเสือและการใช้สัญญาณเรียกแถวที่เป็นสากล
  - (2) ฝึกการฟังและปฏิบัติตามสัญญาณนกหวีด
- 4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
- 5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

4.2 กิจกรรมครั้งที่ 2

- 1) พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
- 2) เพลงหรือเกม

3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

(1) ผู้กำกับลูกเสือชี้แจงถึงความสำคัญหรือประโยชน์ของการฝึกระเบียบแถวที่ลูกเสือได้รับ เช่น การมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ความอดทน ความสง่างาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของกองลูกเสือ

(2) สาธิตและฝึกปฏิบัติ

- การเข้าแถวหน้ากระดานแถวเดี่ยว แถวหน้ากระดานหมู่ปีดระยะ และแถวหน้ากระดานหมู่ปีดระยะ

- แถวตอนเรียงหนึ่ง และแถวตอนหมู่

- ท่าตรง ท่าพัก (พักตามปกติ พักตามระเบียบ พักตามสบายและพักนอกแถว)

(3) นายหมู่ นำฝึก ผู้กำกับลูกเสือให้คำแนะนำ แก้ไข

4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจสอบเครื่องแบบ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

4.3 กิจกรรมครั้งที่ 3

1) พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจสอบ แยก)

2) เพลงหรือเกม

3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

(1) ฝึกปฏิบัติการหันอยู่กับที่ (ขวาหัน ซ้ายหัน กลับหลังหัน)

(2) ผู้กำกับลูกเสือสาธิตและฝึกปฏิบัติการเข้าแถวรูปครึ่งวงกลม และรูปวงกลม โดยผู้กำกับลูกเสือฝึกทั้งกองและนายหมู่ นำฝึกทีละหมู่

(3) หมู่ลูกเสือประเมินตนเอง และกำหนดวิธีการปรับปรุงแก้ไขในหมู่ของตน

4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจสอบเครื่องแบบ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

5.1 สังเกตการปฏิบัติตามคำสั่งในการจัดแถวด้วยสัญญาณนกหวีดและสัญญาณมือ

5.2 สังเกตและตรวจสอบความว่องไว กระฉับกระเฉง ความถูกต้องและความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการฝึกระเบียบแถวเบื้องต้น

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 6

เพลง

สัญญาณนกหวีด

เป่ายาวหนึ่งครั้ง	ฟังได้ความว่า “หยุด”
เป่ายาวเป็นชุด	เราต้องรีบรุดทำงานต่อไป
สั้นติดต่อกัน	เร็วพลัน เข้าแถวทันใด
สั้นยาวนั้นไซ้	เราต้องรีบไปเพราะเกิดเหตุการณ์
นายหมู่มานี่ ฟังซี	สั้นสามยาวหนึ่ง
ลูกเสือเราฟังจดจำคำนี้	นี่คือสัญญาณ

มือซ้าย มือขวาอยู่ไหน (ให้ทำท่าทางประกอบ)

มือซ้าย (ขวา) อยู่ไหน	มือซ้าย (ขวา) อยู่ไหน
อยู่นี้จะ อยู่นี้จะ	สุขสบายดีหรือไร
สุขสบายทั้งกายใจ	ไปก่อนละ สวัสดิ์

ซ้ายหัน – ขวาทัน (ให้ทำท่าทางประกอบ)

ซ้ายหัน ขวาทัน สันเท้าชิดกัน ปลายเท้าแยกออกไป
จะหันกันครั้งใด จะหันกันครั้งใด นึกไว้ในใจซ้ายขวาของเรา
ซ้ายหันมีสองจังหวะ ป๊ะเท่งป๊ะ ๆ หนึ่ง สอง หนึ่ง สอง
ขวาทันมีสองจังหวะ ป๊ะเท่งป๊ะ ๆ หนึ่ง สอง หนึ่ง สอง

ใบความรู้

สัญญาณนกหวีด และสัญญาณมือ

สัญญาณนกหวีดจะใช้เมื่อไร

1. เมื่อผู้เรียนอยู่ไกลซึ่งอาจจะมองไม่เห็นกัน
2. เพื่อให้เกิดความสนใจขณะที่ผู้เรียนกำลังทำงาน กำลังคุย กำลังเดินหรือทำกิจกรรมอื่น

สัญญาณนกหวีด

1. เตรียมตัว, ฟัง : สัญญาณการเป่านกหวีด เป่ายาว 1 ครั้ง (———)

ความหมาย เตรียมตัว หยุด ฟัง เงียบ รอฟังสัญญาณต่อไป สัญญาณนี้จะเป่าก่อนทุกครั้งที่จะเรียกสัญญาณต่อไป

2. ทำต่อไป : สัญญาณการเป่านกหวีด เป่ายาว 2 ครั้ง (——— ———)

ความหมาย ให้ปฏิบัติสิ่งที่กำลังกระทำอยู่ต่อไป

3. เรียกนายหมู่ : สัญญาณการเป่านกหวีด เป่าสั้น 3 ครั้งแล้วเป่ายาว 1 ครั้ง

(— — — ———) ความหมาย เรียกนายหมู่ของทุก ๆ หมู่

4. รวมกอง : สัญญาณการเป่านกหวีด เป่าสั้นติดกันหลายครั้ง (---)

ความหมาย เรียกรวมทุกคน เรียกรวมกอง

5. เกิดเหตุ : สัญญาณการเป่านกหวีด เป่าสั้น 1 ครั้ง แล้วเป่ายาว 1 ครั้ง (— ———)

ความหมาย มีเหตุอันตรายเกิดขึ้น หรือขอความช่วยเหลือ

หมายเหตุ เมื่อจะใช้สัญญาณที่ 2 – ที่ 5 ให้ใช้สัญญาณที่ 1 นำก่อนทุกครั้ง

ระเบียบแถวเบื้องต้น

การฝึกระเบียบแถว จะช่วยให้ลูกเสือสำรอง มีระเบียบวินัย รู้จักฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง อดทน มีร่างกายแข็งแรง อดทน เคลื่อนไหวร่างกายได้คล่องแคล่ว มีความสามัคคี ระเบียบแถวเบื้องต้นที่ลูกเสือต้องฝึก คือ ท่าตรง ท่าพัก ท่าหันอยู่กับที่ และการจัดแถวรูปต่าง ๆ

ลูกเสือสำรอง หมู่หนึ่งมีจำนวนสมาชิก 4 – 6 คน ประกอบด้วย นายหมู่ 1 คน รองนายหมู่ 1 คน และมีสมาชิกหมู่อีก 2 – 4 คน

แถวหน้ากระดานแถวเดี่ยว

เมื่อได้ยินผู้กำกับลูกเสือเรียกแถว โดยเปล่งเสียง “แพ็ค” ก่อน แล้วเหยียดแขนทั้งสองข้างออกไปเสมอแนวไหล่ มือแบหันฝ่ามือไปข้างหน้า นิ้วมือเรียงชิดติดกัน ให้ลูกเสือสำรองปฏิบัติ ดังนี้

1. ให้ลูกเสือเข้าแถวหน้ากระดานแถวเดี่ยว ข้างหน้าผู้กำกับลูกเสือ ให้แนวตรงกึ่งกลางของแถว อยู่ห่างผู้กำกับลูกเสือ ประมาณ 6 ก้าว หันหน้าเข้าหาผู้กำกับลูกเสือ

2. กรณีหมู่เดี่ยว ให้นายหมู่ยืนแลตรงเป็นหลักทางขวา (ทางซ้ายมือของผู้กำกับลูกเสือ) สมาชิกหมู่เข้าแถวตามลำดับทางซ้ายของนายหมู่ ยืนเรียงเคียงกันเป็นแถวหน้ากระดาน ไปจนถึงสมาชิกหมู่คนสุดท้าย และปิดหมู่ด้วยรองนายหมู่ ซึ่งอยู่ซ้ายสุดของทุกคน จัดแถวให้ตรง โดยสมาชิกหมู่และรองนายหมู่แลขวา

3. การจัดระยะเคียง ประมาณ 1 คอก คือ ให้ยกมือซ้ายทาบสะโพก นิ้วเหยียดชิดกัน นิ้วกลาง อยู่ตามแนวตะเข็บกางเกง แขนขวาแนบกับตัว และเมื่อผู้กำกับลูกเสือตรวจแถวแล้ว สั่งว่า “นิ่ง” ให้ทุกคนลดมือลงพร้อมสับัดหน้ามาอยู่ในท่าตรงและนิ่ง

แถวหน้ากระดานแถวเดี่ยว

แถวหน้ากระดานหมู่ปีดระยะ

เมื่อได้ยินผู้กำกับลูกเสือเรียกแถว โดยเปล่งเสียง “แพ็ค” ก่อน แล้วกำมือทั้งสองข้างเหยียดตรง ไปข้างหน้าขนานกับพื้น งอข้อศอกขึ้นเป็นมุมฉาก หันหน้ามือเข้าหากัน

1. ให้ลูกเสือสำรองหมู่ที่ 1 มาเข้าแถวหน้าผู้กำกับลูกเสือ นายหมู่อยู่ขวามือ สมาชิกหมู่ อยู่ซ้ายมือเรียงกันเป็นแถวหน้ากระดาน โดยให้ตรงกึ่งกลางของหมู่อยู่ตรงหน้าผู้กำกับ ลูกเสือ ห่างจากผู้กำกับลูกเสือประมาณ 6 ก้าว หมู่ต่อ ๆ ไป เข้าแถวหน้ากระดาน เช่นเดียวกัน ข้างหลังหมู่ แรกตามลำดับ ระยะหมู่ต่อหมู่ประมาณ 1 ช่วงแขน

2. การเข้าแถว ให้ลูกเสือทุกคน (เว้นคนอยู่ทางซ้ายสุด) ยกมือซ้ายขึ้น เท้าสะโพก (เหมือน ดังกีกล่าวไว้ ในหมู่แถวหน้ากระดาน) ระยะต่อระหว่างหมู่ต่อหมู่ประมาณ 1 ช่วงแขน (ไม่ต้องยกแขน) สับัดหน้าไปทางขวา เมื่อผู้กำกับลูกเสือตรวจแถวแล้ว สั่งว่า “นิ่ง” ให้ทุกคนลดมือลงพร้อมสับัดหน้า มาอยู่ในท่าตรงและนิ่ง

แถวหน้ากระดานหมู่ปีดระยะ

แถวหน้ากระดานหมู่เปิดระยะ

เมื่อได้ยินผู้กำกับลูกเสือเรียกแถว โดยเปล่งเสียง “แพ็ค” ก่อน แล้วกำมือทั้งสองข้างงอข้อศอกเป็นมุมฉาก แขนท่อนบนแบะออกจนเป็นแนวเดียวกับไหล่ หันหน้ามือไปข้างหน้าให้ลูกเสือสำรวจปฏิบัติ ดังนี้

1. ให้ลูกเสือทุกคนเข้าแถว เหมือนแถวหน้ากระดานหมู่ปิดระยะ แต่ระยะต่อระหว่างหมู่ของทุกหมู่ขยายออกไปทางด้านหลัง ห่างกันหมู่ละประมาณ 3 ช่วงแขน
2. การเข้าแถวให้ลูกเสือทุกคน (เว้นคนอยู่ซ้ายสุด) ยกมือซ้ายขึ้น เท้าสะโพกสะบัดไปทางขวา ระยะต่อระหว่างหมู่ต่อหมู่ประมาณ 3 ช่วงแขน เมื่อผู้กำกับลูกเสือตรวจแถวแล้ว สั่งว่า “นิ่ง” ให้ทุกคนลดมือลงพร้อมสะบัดหน้ามาอยู่ในท่าตรงและนิ่ง

แถวหน้ากระดานหมู่เปิดระยะ

แถวตอน

เมื่อได้ยินผู้กำกับลูกเสือเรียกแถวโดยเปล่งเสียงว่า “แพ็ค” แล้วเหยียดแขนทั้งสองไปข้างหน้า เสมอแนวไหล่มือแบ หันฝ่ามือเข้าหากัน ให้ลูกเสือสำรวจปฏิบัติดังนี้

กรณีหมู่เดียว ให้นายหมู่วิ่งมายืนในท่าตรงเป็นหลักข้างหน้าผู้กำกับลูกเสือ ห่างประมาณ 6 ก้าว สมาชิกหมู่เข้าแถวหลังนายหมู่หลัก ยืนให้ตรงค่อนายหมู่ข้างหน้า ระยะต่อสุดช่วงแขนของลูกเสือเมื่อยืนไปจุดหลังท่อนบนของผู้อยู่ข้างหน้า สมาชิกหมู่คนอื่น ๆ ก็เข้าแถวซ้อนไปข้างหลังของสมาชิกหมู่ข้างหน้าตามลำดับ จนถึงคนสุดท้าย และปิดท้ายด้วยรองนายหมู่ และเมื่อผู้กำกับลูกเสือตรวจแถวแล้ว สั่งว่า “นิ่ง” ให้ทุกคนลดมือลงมาอยู่ในท่าตรงและนิ่ง

กรณีหลายหมู่ เรียกว่า “แถวตอนหมู่” แต่ละหมู่ปฏิบัติเหมือนแถวตอนเรียงหนึ่งแต่มีการปฏิบัติเพิ่มขึ้น คือ

1. ให้หมู่หลักเข้าแถวตอนตรงหน้าผู้กำกับลูกเสือ ห่างประมาณ 6 ก้าว เช่น ถ้ามี 9 หมู่ ให้หมู่ที่อยู่ตรงกลางคือ หมู่ที่ 5 ยืนเป็นหมู่หลัก อยู่ตรงหน้าผู้กำกับลูกเสือ โดยหมู่ที่ 4 หมู่ที่ 3 หมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 1 อยู่ทางซ้ายมือผู้กำกับลูกเสือ ส่วนหมู่ที่ 6 - 9 อยู่ทางขวามือผู้กำกับลูกเสือ และอยู่ในแนวเดียวกัน มีระยะเคียงระหว่างหมู่ประมาณ 1 ช่วงศอก

2. ให้นำหมู่ยืนตรงเป็นหลักอยู่หน้าสุด คนอื่นเข้าแถวต่อไปข้างหลัง จัดแถวให้คอตตรงกัน ระยะระหว่างคนที่อยู่ข้างหน้ากับคนที่อยู่ข้างหลังประมาณ 1 ช่วงแขน (ไม่ต้องยกแขน)

3. ถ้ากองนั้นมี 6 หมู่ ให้หมู่ที่ 2 – 6 แลขวา จัดแนวให้ตรงกับแถวทางขวามือ และเมื่อผู้กำกับลูกเสือตรวจแถวแล้ว สั่งว่า “นิ่ง” ให้ทุกคนลดมือลงพร้อมสะบัดหน้ามาอยู่ในท่าตรงและนิ่ง

แถวตอนหมู่

ท่ามือเปล่า

1. ท่าตรง

เป็นท่าเบื้องต้นที่เป็นรากฐานการปฏิบัติทำอื่น ๆ และให้เป็นท่าแสดงการเคารพท่าหนึ่ง เมื่อได้ยินคำสั่งว่า “ตรง” ให้ลูกเสือสำรวจปฏิบัติ ดังนี้

1) ยืนให้สัมพันธ์ชิดกัน และอยู่ในแนวเดียวกัน ปลายเท้าแบะออกข้างละเท่า ๆ กัน ห่างกันประมาณ 1 คืบ (ท่ามุม 45 องศา) เข่าเหยียดตึงและบีบเข้าหากัน

2) ลำตัวยืดตรง ออกผาย ไหล่ตึงเสมอกัน

3) แขนทั้งสองข้างห้อยอยู่ข้างลำตัวและเหยียดตรง พลิกข้อศอกไปข้างหน้าเล็กน้อย จนไหล่ตึง นิ้วมือเหยียดและชิดกัน นิ้วกลางติดขาตรงกึ่งกลางประมาณแนวตะเข็บกางเกง เปิดฝ่ามือออกเล็กน้อย

4) ลำคอยืดตรง ไม่ยื่นคาง ตาแลตรงไปข้างหน้า ได้ระดับ น้าหนักตัวอยู่บนเท้าทั้งสองเท่า ๆ กัน และนิ่ง

2. ท่าพัก

เป็นท่าพักเปลี่ยนอิริยาบถจากท่าตรง เพื่อผ่อนคลายความเครียดในโอกาสต่าง ๆ คือ พักตามปกติ ใช้ในโอกาสฟังคำอธิบาย ดูการแสดงตัวอย่าง

พักตามระเบียบ ใช้ในโอกาสรอฟีริการต่าง ๆ อยู่ในแถวเกียรตียศ

พักตามสบาย ใช้ในโอกาสรอคำสั่งเพื่อรอการปฏิบัติต่อไป

พักนอกแถว ใช้ในโอกาสต้องรอคำสั่งระยะเวลาสั้นกว่าปกติ

1) ทำพักตามปกติ เมื่อได้ยินคำสั่งว่า “พัก” ให้ลูกเสือสำรองปฏิบัติ ดังนี้

หย่อนเข่าขวาก่อน เท้าทั้งสองอยู่กับที่ เคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้ตามสมควร ห้ามพูดคุย เมื่อได้ยินคำสั่งว่า “แถว” ให้ยึดตัวขึ้นจัดทุกส่วนของร่างกายให้อยู่ในท่าตรง นอกจากเข่าขวา ครั้นเมื่อได้ยินคำสั่งว่า “ตรง” ให้กระตุกเข่าขวา อยู่ในท่าตรงโดยเร็ว และแข็งแรง กลับไปอยู่ในลักษณะของท่าตรง

2) ทำพักตามระเบียบ เมื่อได้ยินคำสั่งว่า “ตามระเบียบ , พัก” ให้ลูกเสือสำรองปฏิบัติ ดังนี้

แยกเท้าซ้ายออกไปทางซ้ายประมาณ 30 ซม. (หรือประมาณเกือบครึ่งก้าวปกติ) อย่างแข็งแรงและองอาจพร้อมกับจับมือไขว้หลัง ให้หลังมือซ้ายแนบลำตัว ให้มือขวาทับมือซ้าย นิ้วหัวแม่มือขวาจับนิ้วหัวแม่มือซ้าย ในแนวกึ่งกลางหลัง และอยู่ได้เข็มขัดเล็กน้อย ขาทั้งสองตั้ง น้ำหนักตัวอยู่บนเท้าทั้งสองเท้า ๆ กัน และนิ่ง

เมื่อได้ยินคำสั่งว่า “แถว - ตรง” ให้ชักเท้าซ้ายชิดเท้าขวาอย่างแข็งแรง พร้อมกับมือทั้งสองกลับไปอยู่ในลักษณะท่าตรงตามเดิม

3) ทำพักตามสบาย เมื่อได้ยินคำสั่งว่า “ตามสบาย , พัก” ให้ลูกเสือสำรองปฏิบัติ ดังนี้

ให้หย่อนเข่าขวาก่อนเช่นเดียวกับ “พัก” ต่อไปจึงเคลื่อนไหวร่างกายอย่างสบาย และพูดจากันได้ แต่เท้าข้างหนึ่งอยู่กับที่ ถ้ามีได้รับอนุญาตให้หนึ่ง จะนั่งไม่ได้

เมื่อได้ยินคำสั่งว่า “แถว - ตรง” ให้ปฏิบัติอย่างเดียวกับท่าพักตามปกติ

4) ทำพักนอกแถว เมื่อได้ยินคำสั่งว่า “พักแถว” ให้ลูกเสือสำรองปฏิบัติดังนี้

ต่างคนต่างแยกออกจากแถวทันที แต่ต้องอยู่ในบริเวณใกล้เคียงนั้น และไม่ทำเสียง อึกทึกเมื่อได้ยินคำสั่งว่า “แถว” ให้รีบกลับมาเข้าแถวตรงที่เดิมโดยเร็ว ในรูปแถวเดิม และเมื่อจัดแถวเรียบร้อยแล้วให้อยู่ในท่าตรงจนกว่าจะมีคำสั่งต่อไป

3. ท่าหันอยู่กับที่

1) ท่าขวาหัน เมื่อได้ยินคำสั่ง “ขวา - หัน” ให้ลูกเสือสำรองปฏิบัติ ดังนี้

จังหวะ 1 เปิดปลายเท้าขวา และยกส้นเท้าซ้าย ทันใดนั้นให้หันตัวไปทางขวาจนได้ 90 องศา หมุนเท้าทั้งสองไปโดยให้ส้นเท้าและปลายเท้าซึ่งเป็นหลักนั้น ติดอยู่กับพื้น น้ำหนักตัวอยู่ที่เท้าขวา ขาซ้ายเหยียดตั้ง บิดส้นเท้าซ้ายออกข้างนอกพอดี

จังหวะ 2 ชักเท้าซ้ายมาชิดเท้าขวา ในท่าตรงโดยเร็วและแข็งแรง

2) ท่าซ้ายหัน เมื่อได้ยินคำสั่งว่า “ซ้าย - หัน” ให้ลูกเสือสำรองปฏิบัติ ดังนี้

จังหวะ 1 เปิดปลายเท้าซ้าย และยกส้นเท้าขวา ทันใดนั้นให้หันตัวไปทางซ้ายจนได้ 90 องศา หมุนเท้าทั้งสองไปโดยให้ส้นเท้าและปลายเท้าซึ่งเป็นหลักนั้น ติดอยู่กับพื้น น้ำหนักตัวอยู่ที่เท้าซ้าย ขาขวาเหยียดตั้ง บิดส้นเท้าขวาออกข้างนอกพอดี

จังหวะ 2 ชักเท้าขวามาชิดเท้าซ้าย ในท่าตรงโดยเร็วและแข็งแรง

3) ท่ากลับหลังหัน เมื่อได้ยินคำสั่งว่า “กลับหลัง - หัน” ให้ลูกเสือสำรองปฏิบัติ ดังนี้

จังหวะ 1 ทำเช่นเดียวกันกับท่าขวาหันจังหวะ 1 แต่หันเลยไปจนกลับหน้าเป็นหลัง
ครบ 180 องศา และให้ปลายเท้าซ้ายไปหยุดอยู่ข้างหลัง เฝ้ายซ้ายประมาณ ครึ่งก้าวและในแนวสันเท้าขวา

จังหวะ 2 ทำเช่นเดียวกันกับท่าขวาหันจังหวะ 2

แถวรูปครึ่งวงกลม

เมื่อได้ยินผู้กำกับลูกเสือเรียกแถวโดยเปล่งเสียงว่า “แพ็ค” แล้วมือแบทั้งสองข้าง เหยียดตรง
ลงข้างล่าง คอว่าฝ่ามือเข้าหาตัว โบกผ่านลำตัวประสานกันด้านหน้าซ้าย ๆ เป็นรูปครึ่งวงกลม
ให้ลูกเสือสำรองปฏิบัติดังนี้

1. ให้ลูกเสือหมู่แรกยืนด้านซ้ายมือของผู้กำกับลูกเสือ โดยนายหมู่หมู่แรกยืนอยู่เป็นแนว
เดียวกับ ผู้กำกับลูกเสือ หมู่ที่ 2 และหมู่ต่อ ๆ ไป อยู่ทางด้านซ้ายของหมู่แรกตามลำดับ จนคน
สุดท้ายของหมู่สุดท้ายอยู่เป็นเส้นตรง แนวเดียวกับผู้กำกับลูกเสือ และนายหมู่หมู่แรก โดยถือว่า
ผู้กำกับลูกเสือ เป็นจุดศูนย์กลาง

2. การเข้าแถวให้ลูกเสือทุกคน (เว้นคนซ้ายสุด) ยกมือซ้าย เท้าสะโพก สะบัดหน้าไป
ทางขวา (ยกเว้นนายหมู่หมู่แรก) เมื่อผู้กำกับลูกเสือตรวจแถวแล้ว สั่งว่า “นิ่ง” ให้ทุกคนลดมือลง
พร้อมสะบัดหน้ามาอยู่ในท่าตรงและนิ่ง

แถวรูปครึ่งวงกลม

แถวรูปวงกลม

เมื่อได้ยินผู้กำกับลูกเสือเรียกแถวโดยเปล่งเสียงว่า “แพ็ค” แล้วมือแบทั้งสองข้าง เหยียดตรง
ลงข้างล่าง คอว่าฝ่ามือเข้าหาตัว โบกผ่านลำตัว ประสานกันด้านหน้าจดด้านหลังเป็นรูปวงกลม
ให้ลูกเสือสำรองปฏิบัติดังนี้

1. ให้ลูกเสือหมู่แรกยืนด้านซ้ายมือของผู้กำกับลูกเสือ โดยนายหมู่หมู่แรกยืนอยู่แนวเดียวกับผู้กำกับลูกเสือ หมู่ที่ 2 และหมู่ต่อ ๆ ไป อยู่ทางด้านซ้ายของหมู่แรกตามลำดับ จนคนสุดท้ายของหมู่สุดท้ายไปจดกับนายหมู่ของหมู่แรก ถือผู้กำกับลูกเสือ เป็นจุดศูนย์กลาง

2. การเข้าแถวให้ลูกเสือทุกคน ยกมือซ้ายขึ้น ทำสะโพก สะบัดหน้าไปทางขวา (ยกเว้นนายหมู่หมู่แรก) เมื่อผู้กำกับลูกเสือตรวจแถวแล้ว สั่งว่า “นิ่ง” ให้ทุกคนลดมือลงพร้อมสะบัดหน้ามาอยู่ในท่าตรงและนิ่ง

แถวรูปวงกลม

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

ลูกหนีเรียนรู้

ลูกหนีเข้ามาในเมืองเห็นหลายสิ่งหลายอย่างไม่มีที่บ้าน จึงอยากรู้ว่าสิ่งนั้นสิ่งนี้มีไว้ทำไม เช่น ทางม้าลายมีไว้ทำไม สะพานลอยมีไว้ทำไม แม่จึงบอกลูกหนีว่า ทางม้าลายมีไว้ใช้ในการเดินข้ามถนน การข้ามถนนต้องมองซ้ายมองขวาให้ดี ถ้าไม่ระวังอาจเกิดอุบัติเหตุได้ และลูกหนีต้องเข้าแถวเพื่อไม่ให้เดินชนกันส่วนสะพานลอยปลอดภัยกว่าทางม้าลาย ลูกหนีได้เห็นชั้นวางรถไฟที่กีดขวางอยู่ตรงกลางถนนก็ถามแม่ แม่ก็บอกว่าเป็นสัญญาณเตือนให้รถหยุดช่วยให้ปลอดภัย แม่หนีปลุกฝังให้ลูกหนีเป็นคนดีมีวินัย

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า การมีวินัยต้องสร้างตั้งแต่วัยเด็ก

นครไร้วินัย

เด็กชายแผนเป็นเด็กที่ไม่มีระเบียบวินัย เย็นวันหนึ่งหลังเลิกเรียน แผนข้ามถนนไม่ระวังจึงถูก รถชนจนหมดสติไป เมื่อตื่นขึ้นมาก็พบว่าตนเองมาอยู่ที่นครไร้วินัย ที่นี้ผู้คนไม่มีระเบียบวินัยจนแผนทนไม่ได้ และวันหนึ่งแผนไปโรงเรียนกับเพื่อน ชื่อหูกาง รู้จักที่นครไร้วินัย โดยขับยานอวกาศไป แต่หูกางขับอย่างนำหวาดเสียว จนไปชนกับยานอีกลำหนึ่ง ทำให้แผนสลบไป เมื่อตื่นขึ้นมาแผนก็พบว่าตนเองอยู่ที่โลกและไม่อยากเป็นนครไร้วินัยอีกแล้ว

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า การขาดวินัยทำให้เกิดอุบัติเหตุ

แผนการจัดกิจกรรมเตรียมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 1 เตรียมลูกเสือสำรอง

แผนการจัดกิจกรรมที่ 7 การทำความเคารพเป็นรายบุคคลและการจับมือซ้าย เวลา 1 ชั่วโมง

---

1. จุดประสงค์การเรียนรู้:

- 1.1 ลูกเสือแสดงความเคารพเป็นรายบุคคลได้
- 1.2 ลูกเสือเล่าประวัติการจับมือซ้ายได้
- 1.3 ลูกเสือแสดงวิธีการจับมือแบบลูกเสือได้

2. เนื้อหา

- 2.1 การทำความเคารพเป็นรายบุคคล
- 2.2 ประวัติการจับมือซ้าย และวิธีการจับมือแบบลูกเสือ

3. สื่อการเรียนรู้

- 3.1 แผนภูมิเพลง, เกม
- 3.2 ใบความรู้ เรื่อง การทำความเคารพเป็นรายบุคคลและการจับมือซ้าย
- 3.3 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4. กิจกรรม

- 4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
- 4.2 เพลงหรือเกม
- 4.3 กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

1) ผู้กำกับลูกเสืออธิบายและสาธิตการทำความเคารพแบบลูกเสือสำรองเป็นรายบุคคล ให้ลูกเสือสำรองฝึกทำความเคารพเป็นรายบุคคลทั้งแบบสวมหมวกและไม่สวมหมวก

2) ผู้กำกับลูกเสือสนทนาเกี่ยวกับการแสดงความเป็นมิตรต่อกัน โดยการจับมือ

3) ผู้กำกับลูกเสือเล่าประวัติการจับมือซ้ายให้ลูกเสือฟัง

4) ผู้กำกับลูกเสือสาธิต การจับมือซ้าย พร้อมแสดงความเคารพเป็นรายบุคคล แล้วให้ลูกเสือปฏิบัติตาม

5) ให้ลูกเสือสำรองฝึกการทำความเคารพเป็นรายบุคคลและการจับมือซ้าย

4.4 ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

- 5.1 สังเกตความสนใจและการมีส่วนร่วมในหมู่
- 5.2 สอบถามความเข้าใจในความเป็นมาหรือประวัติการจับมือซ้าย
- 5.3 สังเกตความถูกต้องการทำความเคารพเป็นรายบุคคลและการจับมือแบบลูกเสือ

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 7

เพลง

ลูกเสือจับมือ

ลูกเสือเขาไม่จับมือขวา	ยื่นซ้ายมาจับมือกันมัน
มือขวาใช้เคารพกัน (ซำ)	ยื่นซ้ายออกมาพลันจับมือจับมือ
จับมือนั้นหมายถึงมิตร	เหมือนญาติสนิทควรคิดยึดถือ
ยิ้มด้วยเวลาจับมือ (ซำ)	เพราะพวกเราคือลูกเสือด้วยกัน

เกม

จับมือซ้าย

วิธีเล่น

1. ผู้กำกับลูกเสือให้ลูกเสือจับมือเพื่อนเพียงมือเดียว มือใดก็ได้ที่ถนัดให้ครบ 10 คน ในเวลาจำกัดและพูดทักเพื่อนว่า “สวัสดิ์ครับหรือสวัสดิ์คะ” แล้วนั่งลง
2. ผู้กำกับลูกเสืออธิบายให้ลูกเสือเข้าใจว่าจะให้ลูกเสือวิ่งจับมือซ้ายเพื่อนมากที่สุด โดยผู้กำกับลูกเสือใช้สัญญาณนกหวีดเพื่อเริ่มและหยุดในแต่ละรอบ ว่าใครจับมือเพื่อนได้มากที่สุด เป็นผู้ชนะ

ใบความรู้

การทำความเคารพเป็นรายบุคคลและการจับมือซ้าย

การทำความเคารพ

การทำความเคารพเป็นเครื่องหมายแสดงถึงความเป็นผู้มีมารยาท สุภาพเรียบร้อย การทำความเคารพของลูกเสือสำรองแบ่งออกเป็น 2 อย่างคือ การทำความเคารพเป็นรายบุคคล (วันทยหัตถ์) และการทำความเคารพเป็นหมู่ (แกรนด์ฮาวล์)

การทำความเคารพเป็นรายบุคคล

1. เป็นรหัสระหว่างลูกเสือสำรองกับผู้กำกับลูกเสือและบุคคลทั่วไป และได้ยึดเป็นแนวปฏิบัติในวงการลูกเสือสำรองทั่วโลก
2. นิ้วสองนิ้วเมื่อแสดงความเคารพหมายถึงหูสองหูของหมาป่า เพราะลูกเสือสำรองมีฉายาลูกหมาป่า
3. นิ้วสองนิ้ว เป็นเครื่องหมายรำลึกถึงกฎของลูกเสือสำรอง 2 ข้อ คือ
  - ข้อ 1 ลูกเสือสำรองทำตามลูกเสือรุ่นพี่
  - ข้อ 2 ลูกเสือสำรองไม่ทำตามใจตนเอง

วิธีปฏิบัติ

ลูกเสือสำรองจะสวมหมวกหรือไม่ก็ตาม เวลาทำวันทยหัตถ์ให้ทำ 2 นิ้ว คือ ยกมือขวาขึ้น แยกนิ้วชี้กับนิ้วกลางออกเหยียดตรง (รูปตัววี) แล้วให้นิ้วชี้แตะกะบังหมวกต่อขอบหมวก ถ้ามีได้สวมหมวกให้นิ้วชี้แตะที่หางคิ้วขวา

ลูกเสือสำรองต้องทำความเคารพให้ถูกต้องตามโอกาส ดังนี้

1. ขณะที่มีการชักธงขึ้น ชักธงลง หรือเชิญธงผ่าน ได้แก่ ธงชาติ ธงลูกเสือประจำจังหวัด ธงชัยเฉลิมพล ธงมหาราช เป็นต้น
2. ขณะที่มีการร้องหรือบรรเลงเพลงชาติ เพลงสรรเสริญพระบารมี เพลงมหาฤกษ์ เพลงมหาชัย และเพลงสรรเสริญเสือป่า
3. ต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินีนาถ พระบรมวงศานุวงศ์ พระบรมฉายาลักษณ์ หรือพระบรมรูปในพิธีต่าง ๆ
4. ต่อเพื่อนลูกเสือ เมื่อพบกันครั้งแรกในวันหนึ่ง ๆ
5. ต่อบุคคลที่ควรเคารพ เช่น นายกรัฐมนตรี ผู้ว่าราชการจังหวัด ครู อาจารย์ และผู้ใหญ่ทั่วไป

การจับมือซ้าย

การจับมือกัน เป็นการทักทายอย่างหนึ่งของคนทั่วไป ซึ่งจะจับมือทักทายด้วยมือขวา แต่วิธีการจับมือของลูกเสือจะแตกต่างจากคนทั่วไป การจับมือของลูกเสือหรือเนตรนารีนั้นจะจับมือด้วยมือซ้าย

วิธีการจับมือ ให้ลูกเสือสำรองยื่นมือซ้ายออกมาจับมือซ้ายของอีกฝ่ายหนึ่ง พร้อมแสดง
กริยายิ้มแย้มแจ่มใส

ประวัติการจับมือซ้ายของลูกเสือ

สมัยก่อนประเทศอังกฤษ ได้ส่งทหารไปประจำอยู่ในทวีปแอฟริกา ได้ทำสงครามกับคน
พื้นเมืองเผ่าต่าง ๆ หลายครั้ง ในการทำสงครามกับเผ่าซูลู ซึ่งมี ดินิสซูลู เป็นหัวหน้าเผ่าที่กล้าหาญ
มาก ทหารอังกฤษต้องแพ้สงครามกับเผ่าซูลูหลายครั้งและไม่สามารถจับหัวหน้าเผ่าได้

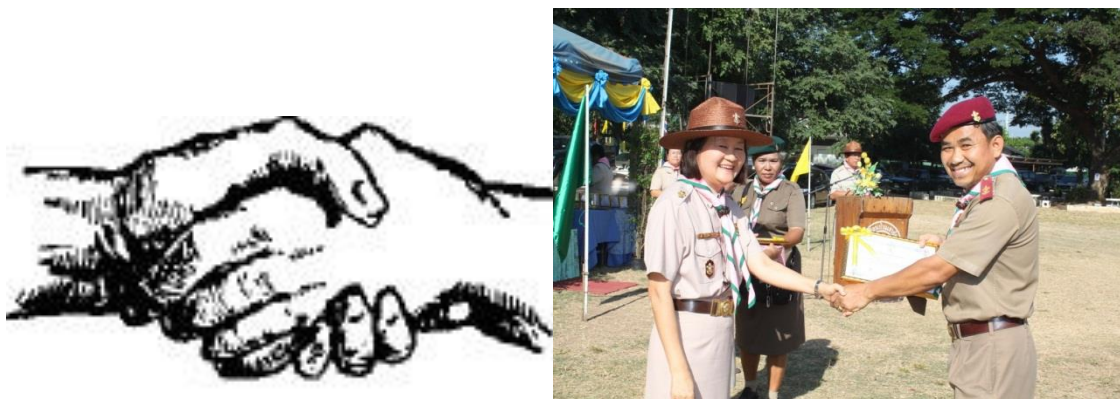
บี.-พี. ซึ่งเป็นหัวหน้าทหารอังกฤษ เห็นว่าไม่สามารถที่จะสู้รบให้ได้ชัยชนะ จึงขอพบกับดินิสซูลู
และตกลงสงบศึกกัน บี.-พี.จึงกล่าวกับคนเผ่าซูลูต่อหน้าทหารทั้งหลายว่า “นับแต่นี้ต่อไปทหารซูลู
กับทหารอังกฤษ เผ่าซูลูและอังกฤษจะเลิกรบกัน มาเป็นมิตรกันเถอะ” กล่าวจบ บี.-พี.ได้ยื่นมือขวา
ให้หัวหน้าเผ่าซูลูจับ เพื่อแสดงความเป็นมิตรเช่นที่เคยปฏิบัติมา แต่ดินิสซูลู หัวหน้าเผ่าไม่ยอมจับ
มือขวา กลับยื่นมือซ้ายออกมาแทน แล้วกล่าวกับ บี.-พี.ว่า “มือขวาเป็นมือที่สกปรก เป็นมือที่ชั่ว
ร้าย จับอาวุธฆ่าคนมา มาก ไม่ควรใช้จับกันแสดงความเป็นมิตร ควรจับมือแสดงความเป็น
มิตรด้วยมือซ้าย ซึ่งเป็นมือที่สะอาด” บี.-พี.เห็นด้วย จึงยื่นมือซ้ายออกไปสัมผัสกับดินิสซูลู

เมื่อดินิสซูลู เห็นว่า บี.-พี.จับมือกับตนด้วยมือซ้ายแสดงความเป็นมิตรก็พอใจจึงมอบ
พวงมาลัยกระดูกให้ ซึ่งประกอบด้วยกระดูกประมาณ 54 ชิ้น (หนังสือบางเล่มบอกว่ามากกว่า 100 ชิ้น)

ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา บี.-พี.ได้กำหนดให้ลูกเสือทุกคนทักทายกันด้วยการจับมือซ้าย
เพื่อแสดงความเป็นมิตรและถือว่าเป็นพวกเดียวกัน

หนังสือบางเล่มกล่าวว่า การที่หัวหน้าเผ่าซูลูจับมือกันด้วยมือซ้าย เป็นเพราะ

1. เพื่อเป็นการไม่ประมาท เพราะมือขวาถืออาวุธอยู่ หากจับมือด้วยมือขวาก็ต้องวางอาวุธ
อาจเกิดอันตราย หรือป้องกันตนเองไม่ทัน หากอีกฝ่ายจะทำร้าย
2. เพื่อความรอบคอบ ระวังเตรียมตัวอยู่ตลอดเวลา ซึ่งเป็นคุณสมบัติอย่างหนึ่งของลูกเสือ
จึงจับมือด้วยมือซ้าย

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

อึ้งอ่างและว้าว

ลูกอึ้งอ่างตัวหนึ่ง เพิ่งเคยเห็นว้าวเป็นครั้งแรก จึงกลับมาบอกพ่อว่า "ฉันไปเจอสัตว์ประหลาด นากลัวตัวหนึ่ง ร่างมันสูงใหญ่อย่างกับภูเขา มีเขabanหัว หางยาว และกีบเท้าของมันแยกออกเป็นสองกีบ"

พ่ออึ้งอ่างตอบว่า "นั่นเขาเรียกว่าว้าว แล้วตัวมันก็ไม่ได้โตมากมายขนาดนั้น สูงกว่าพ่อแค่นิดเดียวพ่อสามารถทำตัวเองให้ใหญ่กว่านี้ได้สบาย ๆ เลย คุณสิลูก"

พ่ออึ้งอ่างจึงพองตัวของมันให้ใหญ่ขึ้น ใหญ่ขึ้น เมื่อถามลูกว่า "ใหญ่เท่านี้ไซ้ไหม?" ลูกก็ตอบว่า "โอโห ใหญ่กว่านี้เยอะเลยพ่อ" ทุกครั้ง ดังนั้น พ่ออึ้งอ่างจึงสูดหายใจเข้าลึก ๆ และพองตัวมากขึ้น และมากขึ้น ตัวของมันบวมเป่งขึ้นมาเรื่อย ๆ แล้วมันก็พูดว่า "พ่อแน่ใจว่าเจ้าว้าวนะ มันไม่ใหญ่เท่า.. " พูดยัง ไม่ทันจบ ในวินาทีนั้นเองตัวพ่ออึ้งอ่างก็ระเบิดออก

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า การหลอกตัวเองย่อมนำไปสู่การทำลายตนเอง

แผนการจัดกิจกรรมเตรียมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 1 เตรียมลูกเสือสำรอง

แผนการจัดกิจกรรมที่ 8 คติพจน์ คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

ลูกเสือสามารถวิเคราะห์และปฏิบัติตามคำปฏิญาณ กฎ และคติพจน์ของลูกเสือสำรองได้

2. เนื้อหา

คติพจน์ คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง

3. สื่อการเรียนรู้

3.1 แผนภูมิเพลง

3.2 ใบความรู้และแผนภูมิ เรื่อง คติพจน์ คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง

3.3 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

4.2 เพลงหรือเกม

4.3 กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

1) ลูกเสือร้องเพลงตะลุมลูกเสือสำรองแล้วแปลความหมายของเพลง

2) ลูกเสือร่วมกันวิเคราะห์ว่า เพลงนี้บอกอะไรให้ลูกเสือสำรองทำหน้าที่อย่างไรบ้าง?

(1) จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

(2) ยึดมั่นในกฎของลูกเสือสำรองและบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น

(3) ทำตามลูกเสือรุ่นพี่ ไม่ทำตามใจตนเอง

(4) คติพจน์ของลูกเสือสำรอง “ทำดีที่สุด”

3) ผู้กำกับลูกเสืออธิบายความหมายของคติพจน์ คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง และชี้แจงให้ลูกเสือทราบว่า ผู้ที่เป็นลูกเสือสำรองจะได้ประดับดาวดวงที่ 1 เมื่อได้ปฏิบัติตาม คติพจน์ คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง

4) ผู้กำกับลูกเสือชวนคิดชวนคุยและตั้งคำถามให้ลูกเสือประเมินตนเอง

(1) ลูกเสือ ทำอะไรบ้างที่แสดงว่ามีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ต่อชาติ = ร้องเพลงชาติ ยืนตรงเคารพธงชาติ ไปร่วมงานประเพณี

ต่อศาสนา = สวดมนต์ ไหว้พระ ไปทำบุญ

ต่อพระมหากษัตริย์ = เคารพภาพพระบรมฉายาลักษณ์ ดิดไว้ที่เหมาะสม ถวายราชสดุดี ไปร่วมพิธี

สวนสนาม ไปร่วมงานที่ถวายความจงรักภักดีที่โรงเรียนจัดขึ้น

(2) ลูกเสือผู้ใดได้ร่วมปฏิบัติความจงรักภักดีบ้าง ยกมือขึ้นปฏิบัติที่ไหน อย่างไร

เล่าสู่กันฟัง

(3) ลูกเสือคนไหนบ้างที่ทำตามลูกเสือรุ่นพี่ (นายหมู่) หรือเชื่อฟังนายหมู่ เชื่อฟังผู้กำกับลูกเสือ เชื่อฟังพ่อแม่ ลูกเสือที่ไม่ทำตามคำสั่งนายหมู่ เพราะอะไร ผู้กำกับลูกเสือสรุปถึงคำสั่งที่ถูกต้อง และไม่ถูกต้องให้ลูกเสือฉุกใจคิด

(4) ลูกเสือคนไหนบ้างระดับอารมณ์ตนเองได้ ไม่ทำสิ่งที่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน คือไม่ทำตามใจตนเอง

5) ผู้กำกับลูกเสือชื่นชมการทำดีที่สุดตามคติพจน์ คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง

6) ลูกเสือร้องเพลงเพื่อการจดจำคติพจน์ คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง

4.4 ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจสอบรูปแบบ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

5.1 สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหมู่และการตอบคำถามชวนคิด

5.2 สังเกตการกระทำที่แสดงถึงการปฏิบัติตาม คติพจน์ คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 8

เพลง

ตลกลูกเสือสำรอง

ลูกเสือสำรอง ต้องทำหน้าที่ จงรักภักดีต่อชาติศาสนา
ทั้งองค์กษัตริย์ รักยิ่งชีวา เราต้องรักษาหน้าที่ของตน
ยึดมั่นในกฎ (ซ้ำ) เพื่อความรุ่งโรจน์ (ซ้ำ) บำเพ็ญประโยชน์ (ซ้ำ)
แก่เหล่าปวงชน (ซ้ำ) ทำตามรุ่นพี่ (ซ้ำ) ไม่ตามใจตน (ซ้ำ)
ลูกเสือทุกคน ทำดีที่สุด (ซ้ำ)

กฎลูกเสือสำรอง

ไหน ไหน ไหนเธอว่าเป็นลูกเสือ
ฉันยังไม่เชื่อ เธอคือลูกเสือสำรอง
ฉันจำกฎได้ ไหนท่องให้ฉันฟังลอง
บอกพี่ได้ไหมน้อง สำรองกฎว่าอย่างไร
ลูกเสือสำรอง ทำตามลูกเสือรุ่นพี่
ลูกเสือสำรอง ไม่ทำตามใจตนเอง

กฎลูกเสือสำรอง

กฎ กฎ กฎ	คือข้อกำหนดให้เรากระทำ
ลูกเสือสำรองต้องทำ	ข้อ 1 ทำตามลูกเสือรุ่นพี่
ข้อ 2 ลูกเสือที่ดี	ต้องไม่ทำตามใจตนเอง

(หมายเหตุ: เนตรนารีสำรองร้อง เปลี่ยนคำว่า “ลูกเสือ” เป็น “เนตรนารี”)

คำปฏิญาณลูกเสือสำรอง

ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
จะปฏิบัติยึดมั่นในกฎ และบำเพ็ญประโยชน์ ต่อผู้อื่นทุกวัน
นี่คือคำปฏิญาณ ของลูกเสือสำรอง
(หมายเหตุ: เนตรนารีสำรอง เปลี่ยนคำว่า “ข้า” เป็น “ข้าพเจ้า” “ลูกเสือสำรอง” เป็น “เนตรนารีสำรอง”)

ใบความรู้

คติพจน์ คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง

คติพจน์ของลูกเสือสำรอง

คติพจน์ คือ คำพูด หรือข้อความที่เป็นคติสอนใจให้ยึดถือปฏิบัติ เพื่อประโยชน์ของตนเอง และส่วนรวม ซึ่งมีอยู่ว่า ทำดีที่สุด

ลูกเสือ สามารถปฏิบัติตนตามคำคติพจน์ได้ ดังนี้

1. เตรียมพร้อมที่จะให้ความร่วมมือช่วยเหลือผู้อื่น
2. ทำแต่สิ่งที่ดีเป็นประโยชน์ แม้จะเป็นเพียงสิ่งเล็กน้อย ถ้าทำอย่างสม่ำเสมอ ก็ถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติตามคติพจน์แล้ว

คำปฏิญาณของลูกเสือสำรอง

คำปฏิญาณ คือ การให้คำมั่นสัญญาว่าจะประพฤติปฏิบัติตามสิ่งที่พูดด้วยความเต็มใจ ซึ่งคำปฏิญาณของลูกเสือสำรอง มี 2 ข้อ ดังนี้

ข้อ 1 ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ข้อ 2 ข้าจะยึดมั่นในกฎของลูกเสือสำรองและบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นทุกวัน

- เนตรนารี ต้องเปลี่ยนจากคำว่า "ข้า" เป็น "ข้าพเจ้า"

ลูกเสือ สามารถปฏิบัติตนตามคำปฏิญาณได้ ดังนี้

1. มีความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์
2. ปฏิบัติตามคำสอนของศาสนา
3. ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผน
4. รู้จักรัก ห่วงแหน และป้องกันชาติ
5. บำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น
6. ช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
7. ไม่ทำลายสาธารณสมบัติ

กฎของลูกเสือสำรอง

กฎ คือ หลักเกณฑ์ที่ลูกเสือสำรองต้องยึดเป็นหลักปฏิบัติอยู่เสมอ ซึ่งมีอยู่ 2 ข้อ ดังนี้

ข้อ 1 ลูกเสือสำรองทำตามลูกเสือรุ่นพี่

ข้อ 2 ลูกเสือสำรองไม่ทำตามใจตนเอง

ลูกเสือ สามารถปฏิบัติตนตามกฎได้ ดังนี้

1. เคารพเชื่อฟังผู้กำกับลูกเสือ ตลอดจนผู้ใหญ่ที่นับถือ
2. เป็นผู้ตามที่ดี รู้จักบังคับใจตนเอง มีระเบียบวินัย

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

สุนัขจิ้งจอกกับแพะ

สุนัขจิ้งจอกกับแพะเป็นเพื่อนกัน พวกมันมักจะถกเถียงกันอยู่เรื่อย ๆ ว่าใครจะฉลาดกว่ากัน วันหนึ่งขณะที่พวกมันชวนกันกระโดดลงไปดื่มน้ำ ในบ่อที่ชาวบ้านช่วยกันสร้างขึ้นมา เพื่อเก็บน้ำ แต่เพราะหิว ไม่ได้ทันสังเกตว่าบ่อน้ำนั้นลึกมาก พอกินน้ำในบ่อจนอิ่มแล้ว ต่างก็พยายามหาทางขึ้นจากบ่อแต่ก็จนปัญญา

สุนัขจิ้งจอกที่ฉลาดและเจ้าเล่ห์กว่า จึงออกอุบายให้แพะยื่นเอาขาหน้าทั้งสองเกาะกำแพงบ่อไว้ แล้วยัดตัวให้เต็มที เพื่อผลัดกันปีนขึ้นไป สุนัขจิ้งจอกใช้โอกาสนั้นเหยียบตัวแพะและกระโดดขึ้นไปก่อน แล้วมันจึงหันมาพูดเยาะเย้ยแพะว่า “ถ้าเจ้าฉลาดอย่างที่เจ้าว่า เจ้าก็หาทางปีนขึ้นมาจากบ่อเอาเองเถิดเข้าไปก่อนละ”

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ผู้ที่มีปฏิภาณไหวพริบ และความฉลาดอยู่ในตัวยอมเอาตัวรอดได้เสมอ

ที่มา นิทานอีสป เล่ม 1.กรุงเทพฯ:ทิพยวิสุทธ์.2543,หน้า29.

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ดาวดวงที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
หน่วยที่ 2 อหามั้ย
แผนการจัดกิจกรรมที่ 9 รู้ทันป้องกันโรค **เวลา 2 ชั่วโมง**

---

1. จุดประสงค์การเรียนรู้:

1.1 ลูกเสือสามารถบอกโรคติดต่อซึ่งเป็นโรคใกล้ตัวที่เกิดขึ้นได้กับทุกคนและวิธีป้องกันโดยสังเขปได้

1.2 ลูกเสือสามารถบอกวิธีรักษาฟัน มือ เท้า เล็บ เสื้อผ้า และของใช้ส่วนตัวให้สะอาดอยู่เสมอได้

1.3 ลูกเสือสามารถแสดงการหายใจได้อย่างถูกวิธี

2. เนื้อหา:

2.1 โรคติดต่อที่เป็นโรคใกล้ตัว และวิธีการป้องกัน

2.2 วิธีรักษาฟัน มือ เท้า เล็บ เสื้อผ้า และของใช้ส่วนตัวให้สะอาดอยู่เสมอ

2.3 วิธีหายใจอย่างถูกวิธี

3. สื่อการเรียนรู้

3.1 แผนภูมิเพลง

3.2 อุปกรณ์ป้องกันโรค เช่น ผ้าปิดปากจมูก ถุงมือยาง

3.3 ใบความรู้

1) เรื่อง โรคติดต่อที่เป็นโรคใกล้ตัว

2) เรื่อง สุขบัญญัติแห่งชาติ 10 ประการ

3) เรื่อง การหายใจอย่างถูกวิธี

3.4 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4. กิจกรรม

4.1 กิจกรรมครั้งที่ 1

1) พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

2) เพลงหรือเกม

3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

(1) ผู้กำกับลูกเสือชวนคิดชวนคุยและสร้างความตระหนัก

- ลูกเสือเคยป่วยเป็นโรคติดต่ออะไรบ้าง

- คิดว่าโรคเหล่านั้นสามารถป้องกันได้อย่างไร

(2) ผู้กำกับลูกเสือจัดกิจกรรมเป็นฐานการเรียนรู้ 3 ฐาน โดยแบ่งลูกเสือออกเป็น 3 กลุ่ม

ฐานที่ 1 โรคไข้หวัดใหญ่

ฐานที่ 2 โรคอุจจาระร่วง

ฐานที่ 3 โรคตาแดง

(3) รวมกอง ผู้กำกับลูกเสือสุ่มถามลูกเสือว่าได้รับความรู้อะไรบ้างในแต่ละฐาน

(4) ผู้กำกับลูกเสือช่วยเพิ่มเติมให้สมบูรณ์และสรุป

(ไม่อยู่ในที่แออัดอากาศไม่ถ่ายเท, หลีกเลี่ยงการอยู่ใกล้ชิดกับผู้ป่วย ถ้าเลี่ยงไม่ได้ ต้องใช้ผ้าปิดปาก ปิดจมูกป้องกัน, ล้างมือ ใช้ช้อนกลาง รับประทานอาหารสุก ไม่มีแมลงวันตอม, หากตัวเราเป็นผู้ป่วยต้องป้องกันการแพร่เชื้อโดยใช้ผ้าปิดปากจมูก)

4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจสอบรูปแบบ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

4.2 กิจกรรมครั้งที่ 2

1) พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจสอบ)

2) เพลงหรือเกม

3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

(1) ผู้กำกับลูกเสือชวนคิดชวนคุยและสร้างความตระหนัก

- ลูกเสือคิดว่าการรักษาฟัน มือ เท้า เล็บ เสื้อผ้า และของใช้ส่วนตัวให้สะอาด

มีความสำคัญอย่างไร

- มีใครรู้จักวิธีหายใจอย่างถูกวิธีบ้าง

(2) ผู้กำกับลูกเสือจัดกิจกรรมเป็นฐานการเรียนรู้ 3 ฐาน โดยแบ่งลูกเสือออกเป็น 3 กลุ่ม

ฐานที่ 1 การดูแลรักษาฟัน

ฐานที่ 2 การรักษามือ เท้า เล็บ เสื้อผ้า และของใช้ส่วนตัวให้สะอาด

ฐานที่ 3 การหายใจอย่างถูกวิธี

(3) รวมกอง ผู้กำกับลูกเสือสุ่มถามลูกเสือว่าได้รับความรู้อะไรบ้างในแต่ละฐาน

(4) ผู้กำกับลูกเสือช่วยเพิ่มเติมให้สมบูรณ์และสรุป

4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจสอบรูปแบบ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

สังเกตการตอบคำถามของลูกเสือว่า มีความเข้าใจถูกต้องเพียงใด และคำตอบที่ได้เกิดจากการคิดบนพื้นฐานข้อมูลและความรู้ที่เป็นจริง

6. องค์ประกอบทักษะสำคัญที่เกิดจากกิจกรรม

คือ การคิดวิเคราะห์ และเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของการรักษาความสะอาด การดูแลสุขภาพและการป้องกันโรค

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 9

เพลง

กายบริหาร

กำมือขึ้นแล้วหมุน หมุน	ชูมือขึ้นโบกไปมา (ซ้ำ)
กางแขนขึ้นและลง	ยกแขนมือแตะไหล่
กางแขนขึ้นและลง	ชูมือตรงหมุนไปรอบตัว

ออกกำลัง

ออกกำลัง ด้วยการร้องรำทำเพลง ให้ครื้นเครง เสียงเพลงบรรเลงจับใจ
รำร้องกันไป ไม่มีหม่นหมองทุกข์ แล้วเราเพลินใจ ด้วยการร้องรำทำเพลง

ใบความรู้

โรคติดต่อที่เป็นโรคใกล้ตัว

โรคไข้หวัดใหญ่

ไข้หวัดใหญ่เป็นโรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกปีสาเหตุเกิดจากเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ในประเทศไทยมักมีการระบาดในช่วงกลางปี

เชื้อไข้หวัดใหญ่อยู่ในน้ำมูกเสมหะของผู้ป่วย ติดต่อโดยการไอจามรดกัน หรือติดต่อผ่านมือที่เปื้อนน้ำมูกหรือเสมหะของผู้ป่วยจากแหล่งต่าง ๆ เช่น ผ้าเช็ดหน้า แก้วน้ำ ราวบันได ลูกบิดประตูแล้วใช้มือมาสัมผัสบริเวณใบหน้าเชื้อจึงเข้าสู่จมูกและปาก

หลังรับเชื้อประมาณ 1-3 วันจะมีไข้สูง หนาวสั่น ปวดศีรษะปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ เจ็บคอ น้ำมูกไหลไอแหว่ง ๆ คล้ายไข้หวัดธรรมดาแต่อาการรุนแรงกว่า และอาจมีโรคแทรกซ้อน เช่น หลอดลมอักเสบ ปอดอักเสบซึ่งอาจทำให้เสียชีวิตได้ในผู้สูงอายุและเด็กเล็กๆ

โดยทั่วไปอาการมักดีขึ้นใน 3-5 วันหลังเริ่มมีอาการป่วย และหายเป็นปกติใน 7-10 วัน เชื้อไข้หวัดใหญ่ 2009 เป็นเชื้อชนิดสายพันธุ์ เอ จัดได้ว่าเป็น “โรคติดต่ออุบัติใหม่” เพราะเข้าเงื่อนไขที่ว่า เป็นโรคติดต่อที่เกิดจากเชื้อตัวใหม่อันเนื่องมาจากการกลายพันธุ์ของไวรัสจนเกิดเป็นไวรัสสายพันธุ์ใหม่ที่มีสารพันธุกรรมผสมกันของเชื้อไข้หวัดใหญ่ของหมู นก และคน จึงทำให้มีการระบาดอย่างรวดเร็วเพราะคนส่วนใหญ่ยังไม่มีภูมิคุ้มกัน

การป้องกัน

1. รักษาสุขภาพให้แข็งแรงอยู่เสมอโดยการออกกำลังกายเป็นประจำ พักผ่อนให้เพียงพอ รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ โดยเฉพาะผัก และผลไม้เพื่อให้ร่างกายได้รับสารอาหารและวิตามินเพียงพอและสร้างภูมิต้านทานโรคได้ดี

2. หลีกเลี่ยงการคลุกคลีใกล้ชิดหรือใช้ของใช้ส่วนตัวร่วมกับผู้อื่น โดยเฉพาะผู้มีอาการไข้หวัด

3. รักษาร่างกายให้อบอุ่นในช่วงอากาศหนาวเย็น

4. หากมีอาการป่วยเป็นไข้หวัดหรือไข้หวัดใหญ่ควรระมัดระวังไม่แพร่เชื้อให้ผู้อื่น โดยการปิดปากและจมูกด้วยผ้าเช็ดหน้าขณะไอ จามและหมั่นล้างมือบ่อยๆ

5. ฉีดวัคซีนป้องกันไข้หวัดใหญ่ทุกปี โดยเฉพาะเด็ก และผู้สูงอายุซึ่งมีแนวโน้มเกิดโรคแทรกซ้อนได้ง่าย

โรคท้องร่วง

ท้องร่วง คือ การถ่ายอุจจาระที่มีจำนวนมากกว่าปกติตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไปใน 1 วัน หรือถ่ายเป็นน้ำจำนวนมาก หรือเป็นมูกเลือด แม้เพียง 1 ครั้งต่อวัน

สาเหตุของโรค แบ่งได้เป็น 2 ชนิด คือ

1. ท้องร่วงจากการติดเชื้อทั้งจากเชื้อไวรัสและเชื้อแบคทีเรียมีอาการและลักษณะอุจจาระที่แตกต่างกันได้แก่ อหิวาตกโรค จะมีอุจจาระคล้ายน้ำขาวขุ่น ผู้ป่วยจะอาเจียนอ่อนเพลีย และมีอาการซึม ส่วนท้องร่วงจากเชื้อบิดมักจะมีอุจจาระเป็นมูกเลือดร่วมกับ อาการอาเจียน ไข้สูงและอ่อนเพลีย

2. ท้องร่วงชนิดไม่มีการติดเชื้อที่พบบ่อยเกิดจากการขาดน้ำย่อยแลคเตส ที่ทำการย่อยน้ำตาลในนมจากการศึกษาพบว่า 80-90 เปอร์เซ็นต์ของคนไทยขาดน้ำย่อยตัวนี้ อาการมักเกิดภายหลังจากการดื่มนมประมาณ 1 - 2 ชั่วโมง คือจะรู้สึกโครครากในท้อง ปวดท้องแบบปวดบิดๆ และมีอาการท้องร่วงเป็นน้ำ 1 - 2 ครั้งแล้วจึงค่อยหายไป

การป้องกัน

- ล้างมือให้สะอาดด้วยสบู่บ่อยๆ โดยเฉพาะก่อนรับประทานอาหารและหลังจากเข้าห้องน้ำ
- ล้างผักผลไม้ให้สะอาดโดยล้างผ่านน้ำหลายๆ ครั้ง หรือแช่ในน้ำเกลือ หรือแช่ในน้ำละลายด่างทับทิมหรือน้ำผสมเบกกิ้งโซดา
- ล้างภาชนะให้สะอาดทุกครั้ง เช่น เขียง มีด ช้อน ส้อม ถ้วย จาน แก้วน้ำ และควรใช้ช้อนกลางทุกครั้งในการรับประทานอาหารร่วมกับผู้อื่น
- รับประทานอาหารที่ปรุงสุกใหม่ๆ และผ่านการปรุงที่ถูกต้องปลอดภัยถ้าจำเป็นต้องนำมารับประทานอีก ควรทำให้ร้อนจนเดือดปุดๆ จึงจะปลอดภัย
- ควรดื่มน้ำให้สุกทุกครั้งก่อนนำมาดื่มโดยเฉพาะน้ำที่กตจากตุ๊กตั่วไปเพราะอาจจะมีการปนเปื้อนเชื้อโรคได้

การรักษาและดูแลผู้ป่วยโรคท้องร่วง

- ดื่มน้ำสะอาดละลายน้ำตาลเกลือแร่โออาร์เอส สูตรขององค์การเภสัชกรรมหรือองค์การอนามัยโลกให้จิบทีละน้อยแต่บ่อยครั้งในปริมาณที่เท่ากับปริมาณอุจจาระที่ถ่ายออกมาในแต่ละครั้ง เพื่อป้องกันการขาดน้ำและเกลือแร่ สารละลายน้ำตาลเกลือแร่นี้สามารถทำเองได้โดยผสม น้ำตาลทราย 2 ช้อนโต๊ะ เกลือป่นครึ่งช้อนชา น้ำต้มสุกที่เย็นแล้ว 750 ซี ซี คนให้ละลายและเข้ากันดี ใช้ภายใน 24 ชั่วโมง
- หากมีอาการผิดปกติควรรีบนำส่งโรงพยาบาล เช่น ถ่ายหรืออาเจียนไม่หยุด หิวน้ำตลอดเวลาหรือปัสสาวะไม่ออกเนื่องจากขาดน้ำมาก หน้ามืด ซึ่กหรือหมดสติ มีไข้ ปวดท้องรุนแรงหรือเวลาถ่ายจะรู้สึกปวดเบ่งตลอดเวลาเนื่องจากเป็นอาการของบิด
- ขับถ่ายในสุขภัณฑ์ที่ถูกสุขลักษณะล้างมือให้สะอาดเสมอทุกครั้งหลังจากการขับถ่ายด้วยน้ำและสบู่เนื่องจากอหิวาตกโรคเป็นโรคที่ติดต่อกันได้ง่ายและแพร่ระบาดได้อีกด้วย
- กำจัดอาเจียนของผู้ป่วยโดยเททิ้งลงโถส้วม ราดน้ำให้สะอาด แล้วราดตามด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อโรค เช่น น้ำยาล้างห้องน้ำหรือน้ำยาซักผ้าขาวก็ได้
- สิ่งของเครื่องใช้ของผู้ป่วยรักษาให้สะอาดเสมอ ซึ่งรวมถึงเสื้อผ้า ผ้าปูที่นอนปลอกหมอน ผ้าเช็ดตัว ทำการซักให้สะอาดและนำออกตากแดดเพื่อฆ่าเชื้อโรคด้วย

6. ผู้ดูแลใกล้ชิดผู้ป่วยควรหมั่นล้างมือ ฟอกสบู่ให้สะอาดอยู่เสมอเพื่อเป็นการป้องกันเชื้อปนเปื้อนจากมือสู่อาหารและเกิดการติดเชื้อได้

7. ไม่ควรซื้อยารับประทานเองโดยเฉพาะยาฆ่าเชื้อและยาหยุดถ่าย เพราะอาจเกิดอันตรายจากยาได้

โรคตาแดง

โรคตาแดง เป็นการอักเสบของเยื่อบุตา มีสาเหตุจากการติดเชื้อไวรัสแบ่งออกได้เป็น 3 ชนิดคือ ชนิดตาอักเสบไม่มาก ชนิดตาอักเสปรุนแรง และชนิดที่มีคออักเสบร่วมด้วย พบได้ในคนทุกเพศ ทุกวัยมักเกิดในโรงเรียน โรงพยาบาล ที่ทำงาน สถานเลี้ยงเด็กซึ่งเป็นสถานที่ที่มีผู้คนอยู่รวมกันเป็นจำนวนมาก มักระบาดในช่วงฤดูฝน

การติดต่อ

1. การคลุกคลีหรือสัมผัสหน้าตาของผู้ป่วยที่ติดมากับนิ้วมือและแพร่จากนิ้วมือมาติดที่ตาโดยตรง
2. ใช้เสื้อผ้าหรือสิ่งของร่วมกับผู้ป่วย
3. ฟู่ละอองหรือน้ำสกปรกเข้าตา
4. แมลงหวี่หรือแมลงวันตอมตา
5. ไม่รักษาความสะอาดของร่างกาย โดยเฉพาะมือและใบหน้า

โรคตาแดงไม่ติดต่อทางการสบตา ทางอากาศ หรือรับประทานอาหารร่วมกัน และอาการตาแดงจะเกิดได้ภายใน 1 - 2 วัน หลังได้รับเชื้อ มีอาการนาน 5 - 10 วัน ระยะการแพร่เชื้อประมาณ 14 วัน

อาการ

ตาแดงเคืองตามาก ตาขาวจะมีสีแดงเรื่อๆ เพราะมีเลือดออกที่เยื่อบุตาขาว น้ำตาไหลเจ็บตา และมีขี้ตาออกมาก ต่อม่าน้ำเหลืองหลังหูกักเจ็บและบวมมักเป็นข้างเดียวก่อน แล้วจึงติดต่อมายังตาอีกข้างใน 1 - 2 วันถ้าไม่ระวังให้ดีอาจเกิดแผลที่ตาได้

การรักษา

1. พบแพทย์เพื่อรับยาอย่างถูกต้อง รักษาตัวอยู่ที่บ้านอย่างน้อย 3 วันเพื่อป้องกันการติดต่อ
2. ไม่ควรใช้ผ้าเช็ดหน้าเช็ดขี้ตาเพราะผ้าเช็ดหน้าจะเก็บสะสมเชื้อไว้และติดต่อไปยังผู้อื่นได้
3. ควรใส่แว่นกันแดดเพื่อลดการระคายเคืองแสง
4. ไม่ควรใช้ผ้าปิดตาเพราะอาจทำให้เกิดการติดเชื้อมากขึ้น
5. งดใส่คอนแทกเลนส์จนกว่าตาจะหายอักเสบ
6. ควรพักผ่อนให้เต็มที่ และพักการใช้สายตา
7. รักษาความสะอาด และต้องล้างมือให้สะอาดทุกครั้งที่จับบริเวณใบหน้าและตาเนื่องจากโรคตาแดง จะติดต่อโดยการสัมผัสมากที่สุดการล้างมือจะช่วยตัดการแพร่กระจายเชื้อได้อย่างดี

การป้องกัน

1. หมั่นล้างมือ ดูแลรักษาความสะอาดของร่างกาย สิ่งของเครื่องใช้ให้สะอาดอยู่เสมอ
2. ไม่คลุกคลีใกล้ชิด หรือใช้สิ่งของร่วมกับผู้ป่วย
3. ถ้ามีฝุ่นละออง หรือน้ำสกปรกเข้าตาควรล้างตาด้วยน้ำสะอาดทันที
4. อย่าปล่อยให้แมลงหวี่ หรือแมลงวันตอมตา
5. หมั่นทำความสะอาดของใช้ต่างๆ เช่น เสื้อผ้า ผ้าเช็ดตัว ผ้าปูที่นอน ปลอกหมอน ให้สะอาดอยู่เสมอ

สุขบัญญัติแห่งชาติ 10 ประการ

1. การดูแลรักษาร่างกายและของใช้ส่วนตัวให้สะอาด

- อาบน้ำทุกวันอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง ใช้สบู่ฟอกทุกส่วนของร่างกายให้ทั่วและมีการขัดถูขี้ไคลตามบริเวณต่างๆ และเช็ดตัวให้แห้งด้วยผ้าที่สะอาด

- สระผมอย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ใช้สบู่หรือแชมพูสระผมจนสะอาด แล้วเช็ดให้แห้งด้วยผ้าที่สะอาด และหมั่นหวีผมให้เรียบร้อย

- รักษาอนามัยของดวงตา อ่านหรือเขียนหนังสือระยะห่างประมาณ 1 ฟุต โดยมีแสงเพียงพอดูโทรทัศน์ในระยะห่างอย่างน้อย 1 เมตรครั้งรับประทานอาหารที่มีส่วนช่วยบำรุงสายตา เช่น พักทอง ผักบุ้ง, ใส่ว่านกันแดดถ้าจำเป็นต้องมองในที่ที่มีแสงสว่างมากเกินไป และตรวจสายตาอย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง

- รักษาอนามัยของหู เช็ดใบหูและรูหูเท่าที่นิ้วจะเข้าไปได้ ระวังไม่ให้น้ำเข้าหูไม่ควรสั่งน้ำมูกแรงๆ หลีกเลี่ยงการถูกระทบกระแทกหูโดยแรงและหลีกเลี่ยงบริเวณที่มีแสงดังมากๆ

- รักษาอนามัยของจมูก ไม่ถอนขนจมูก ไม่นำสิ่งแปลกปลอมเข้าไปในจมูก การไอหรือจาม หรือการสั่งน้ำมูกจะต้องใช้ผ้าหรือกระดาษเช็ดหน้าที่สะอาด

- ตัดเล็บมือเล็บเท้าให้สั้นอยู่เสมอ

● การปล่อยเล็บยาว หรือเล็บดำ จะเป็นแหล่งสะสมของเชื้อโรคตามซอกเล็บ และไม่ควรกัดเล็บ

● ล้างมือและเท้าให้สะอาดอยู่เสมอ เมื่อรับประทานอาหารเช้าโรคน่าจะติดไปกับอาหารทำให้เกิดโรคอุจจาระร่วงก่อนและหลังการรับประทานอาหารและหลังการใช้ส้วมจะต้องล้างมือให้สะอาดด้วย

● สวมรองเท้าทุกครั้งเมื่อออกจากบ้าน รองเท้าควรมีขนาดที่พอดีและรักษาความสะอาดอยู่เสมอ ถ้าใส่ถุงเท้าด้วยควรเปลี่ยนและซักทุกวัน

- ถ่ายอุจจาระเป็นเวลาทุกวันควรฝึกให้เป็นเวลาทุกวันในตอนเช้าอย่าให้ท้องผูกบ่อยๆ เพราะจะทำให้เกิดโรคริดสีดวงทวาร และเป็นมะเร็งลำไส้ใหญ่ได้

- ใส่เสื้อผ้าที่สะอาดไม่อับชื้นและให้ความอบอุ่นเพียงพอเสื้อผ้าที่ใส่แล้วทั้งชั้นนอกและชั้นในจะต้องมีการทำความสะอาดด้วยสบู่หรือผงซักฟอกทุกครั้ง แล้วนำไปผึ่งหรือตากแดดให้แห้งไม่ใส่เสื้อผ้าซ้ำๆหรือซักไม่สะอาด อับชื้น เพราะจะทำให้เกิดโรคผิวหนังได้

- **ของใช้ส่วนตัว อื่น ๆ** นอกจากเสื้อผ้า และรองเท้า แล้ว ของใช้ส่วนตัวอื่น ๆ เช่น ที่นอน กระเป๋านักเรียน อุปกรณ์การเรียน ภาชนะใส่อาหารและน้ำ ก็ต้องดูแลรักษาให้เป็นระเบียบ อยู่ในสภาพดีและรักษาความสะอาดเช่นกัน

2. รักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง

- **แปรงฟันอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง** เช้าและก่อนนอนแปรงสีฟันที่ใช้ควรมีขนแปรงที่อ่อนนุ่ม ปลายขนแปรงมนเพื่อป้องกันไม่ให้ฟันสึก และเหงือกเป็นแผล และอย่าลืมแปรงลิ้นด้วย

- **เลือกใช้ยาสีฟันผสมฟลูออไรด์** เพื่อช่วยเสริมสร้างความแข็งแรงของฟันและป้องกันฟันผุได้ ไม่จำเป็นต้องใช้ยาสีฟันมาก ๆ เพียงแตะบนขนแปรงให้พอชื้นก็พอแล้ว

- **หลีกเลี่ยงการกินลูกอม ทอฟฟี่ หรือขนมขบเคี้ยว หวานเหนียว** เพราะมีส่วนผสมของน้ำตาลเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งติดฟันง่ายยากต่อการทำความสะอาด ควรเลือกทานผลไม้ตามฤดูกาล

- **ตรวจสุขภาพในช่องปากอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง** ควรไปพบทันตแพทย์เพื่อตรวจสุขภาพในช่องปากอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

- **ห้ามใช้ฟันกัด ขบ อาหารที่เป็นของแข็ง** จะทำให้ฟันแตก บิ่น หรือเก รวมทั้งจะทำให้กล้ามเนื้อที่ยึดขากรรไกรอักเสบได้

3. ล้างมือให้สะอาดก่อนกินอาหารและหลังการขับถ่าย

การล้างมือให้ถูกวิธี ทำให้มือเปียกน้ำ ฟอกสบู่ถูให้ทั่วทั้งฝ่ามือด้านหน้าและหลังมือ ถูตามง่ามมือและซอกเล็บให้ทั่วเพื่อให้สิ่งสกปรกหลุดออกไปพร้อมทั้งถูข้อมือ ล้างน้ำให้สะอาดแล้วเช็ดให้แห้งด้วยผ้าที่สะอาดเป็นการป้องกันการแพร่เชื้อและติดเชื้อโรคได้

4. กินอาหารสุก สะอาด ปราศจากสารอันตรายและหลีกเลี่ยงอาหารรสจัด สีฉูดฉาด

- **เลือกซื้ออาหารสด สะอาด ปลอดภัย** โดยคำนึงถึงหลัก 3 ป. คือ ประโยชน์ ประหยัด ปลอดภัย

- **ปรุงอาหารที่ถูกสุขลักษณะ และใช้เครื่องปรุงรสที่ได้มาตรฐาน** คำนึงถึงหลัก 3 ส. คือ สงวนคุณค่า สุกเสมอ สะอาดปลอดภัย

- **กินอาหารให้ครบ 5 หมู่** เพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย

- **กินอาหารปรุงสุกใหม่ ๆ และใช้ช้อนกลาง** ในการกินอาหารร่วมกัน

- **หลีกเลี่ยงอาหารสุก ๆ ดิบ ๆ อาหารรสจัด อาหารใส่สีฉูดฉาด**

- **ดื่มน้ำสะอาดอย่างน้อยวันละ 8 แก้ว**

5. งดสูบบุหรี่ สุรา ยาเสพติด การพนัน และการมั่วสุมทางเพศ

6. สร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวให้อบอุ่น

ทุกคนในครอบครัวช่วยกันทำงานบ้านมีการปรึกษาหารือ และแสดงความคิดเห็นร่วมกัน มีน้ำใจและได้ทำกิจกรรมสนุกสนานร่วมกัน

7. ป้องกันอุบัติเหตุด้วยความไม่ประมาท

ดูแลตรวจสอบ รมัดระวังอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน ของมีคมหรือไม้ขีดไฟ รวมถึง รมัดระวังเพื่อป้องกันอุบัติเหตุในที่สาธารณะ เช่นการใช้รถใช้ถนน เป็นต้น

8. ออกกำลังกายสม่ำเสมอ และตรวจสุขภาพประจำปี

ออกกำลังกายให้เหมาะสมกับสภาพร่างกายและวัย อย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 ครั้งครั้งละ 20 - 30 นาที และตรวจสุขภาพประจำปีอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

9. ทำจิตใจให้ร่าเริงแจ่มใสอยู่เสมอ

พักผ่อนนอนหลับให้เพียงพอ จัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมนำอยู่น่าอาศัยมองโลกในแง่ดี ให้อภัยและยอมรับข้อบกพร่องของคนอื่นเมื่อมีปัญหาไม่สบายใจควรรหาทางผ่อนคลายในทางที่ ถูกต้องเหมาะสม

10. มีสำนึกต่อส่วนรวม ร่วมสร้างสรรค์สังคม

ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและช่วยอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ทั้งขยะในที่รองรับ หลีกเลียงการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ก่อให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม เช่น โฟมถุงพลาสติก มีการใช้ส้วมที่ ถูกสุขลักษณะ

การหายใจอย่างถูกวิธี

การหายใจ คือการที่คนเราสูดลมหายใจหรืออากาศบริสุทธิ์เข้าปอด โดยเราสามารถหายใจ เื่ออากาศเข้าสู่ร่างกายได้ 2 ทางคือ ทางจมูก ซึ่งเป็นทางปกติ และทางปาก ซึ่งเป็นทางฉุกเฉิน เราอาจจำเป็นต้องหายใจทางปาก เช่น ในขณะที่เป็นหวัดและไม่สามารถหายใจทางจมูกได้ และ ในขณะที่ว่ายน้ำ

การหายใจอย่างถูกวิธี ควรหายใจทางจมูก เพราะภายในโพรงจมูก สามารถควบคุมอุณหภูมิ และความชื้น รวมทั้งกรองฝุ่นละอองในอากาศที่หายใจเข้าปอดได้ ในขณะที่หายใจเข้าหน้าท้องจะป่องออก และแฟบลงขณะหายใจออก

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

สุนัขจิ้งจอกพันด้า

แม่กระต่ายตัวหนึ่ง มีลูก 7 ตัว อาศัยอยู่ในป่าใหญ่ วันหนึ่งแม่กระต่ายต้องออกไปหาอาหารนอกบ้าน จึงบอกกับลูก ๆ ว่าอย่าเปิดประตูให้คนอื่น นอกจากแม่เท่านั้น ต่อมาไม่นานก็มีเสียงเคาะประตู ก๊อ ก๊อ ก๊อ !!! จากนั้นก็มีเสียงที่แหบแห้งพูดว่า “ แม่กลับมาแล้วจ๊ะ ” แต่ลูกกระต่ายทั้งหลายไม่เชื่อเพราะเสียงแหบแห้งไม่เหมือนแม่กระต่ายจึงบอกว่า “ ไหนยื่นหน้ามาให้ดูหน่อยว่าเป็นแม่จริงหรือเปล่า? ”

เจ้าสุนัขจิ้งจอกพันด้าพยายามพูดจาเสียงอ่อนหวาน เพื่อให้ลูกกระต่ายเชื่อว่าแม่กลับมาแล้วจริง ๆ แต่พอเจ้าสุนัขจิ้งจอกยื่นหน้าเข้ามา บรรดาลูกกระต่ายก็พากันตกใจกับฟันแหลม ๆ ด้า ๆ ของเจ้าสุนัขจิ้งจอก ลูกกระต่ายตัวหนึ่งพูดขึ้นมาว่า “ นี่ไม่ใช่แม่ของเราแน่แน่ แม่ของเราฟันขาวสะอาด ”

“นี่ต้องเป็นสุนัขจิ้งจอกพันด้าอย่างแน่หนอ”เจ้าลูกกระต่ายอีกตัวหนึ่งพูดขึ้น ลูกกระต่ายจึงสอนให้เจ้าสุนัขจิ้งจอกพันด้ารู้จักการแปรงฟันและยื่นแปรงสีฟันให้ ลูกกระต่ายทั้ง 7 ตัวจึงพากันแปรงฟัน ให้เจ้าสุนัขจิ้งจอกพันด้าดูเมื่อมันแปรงฟันตามลูกกระต่าย ฟันของเจ้าสุนัขจิ้งจอกขาวขึ้นทันตา

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า เด็กดีต้องหมั่นแปรงฟัน อย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง เมื่อตื่นนอนในตอนเช้า และก่อนเข้านอนในตอนกลางคืน

นกน้อยแข็งแรง

น.ส.จุฑามาส ชุ่มเมืองปัก ผู้แต่ง

นกน้อยเป็นเด็กร่างกายไม่แข็งแรง เป็นหวัดบ่อย ๆ คุณแม่ต้องดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดเป็นพิเศษ ทุกครั้งที่นกน้อยเป็นหวัด น้ำมูกไหล ไอ จาม นั้น คุณแม่จะให้ดื่มน้ำอุ่น สวมเสื้อหนา ๆ นอนพักผ่อน มาก ๆ ตอนไปโรงเรียน คุณแม่ให้ใช้หน้ากากปิดจมูกไว้ เพื่อจะได้ไม่แพร่เชื้อโรค นกน้อยเชื่อฟังและปฏิบัติตามคุณแม่ ตั้งแต่เรียนชั้นอนุบาลจนถึง ป.1

เมื่ออยู่ที่โรงเรียนคุณครูแนะนำให้นกน้อยออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ร่างกายนกน้อยแข็งแรงมากขึ้นตามลำดับ เป็นหวัดน้อยลง สามารถร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเพื่อน ๆ ได้ นกน้อยจึงมีความสุขมากขึ้น

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า การดูแลตนเอง เมื่อเจ็บไข้ได้ป่วยอย่างสม่ำเสมอ จะทำให้ร่างกายแข็งแรงขึ้นได้

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ดาวดวงที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 2 อหามั้ย

แผนการจัดกิจกรรมที่ 10 อาหารดีมีคุณค่า

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

ลูกเสือสามารถบอกประโยชน์และคุณค่าของอาหารประเภทผักได้

2. เนื้อหา

ประโยชน์และคุณค่าของผัก

3. สื่อการเรียนรู้

3.1 แผนภูมิเพลง

3.2 ผักชนิดต่าง ๆ 5 ชนิด

3.3 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

4.2 เพลงหรือเกม

4.3 กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

1) ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือสนทนาถึงประโยชน์และคุณค่าของอาหารที่มีต่อร่างกาย

2) ผู้กำกับลูกเสือนำผักอย่างน้อย 5 ชนิดมาให้ลูกเสื่อดู แล้วชวนคิด

- ผักนี้ชื่ออะไรอยู่ในอาหารอะไรบ้าง (ที่ลูกเสือเคยเห็นในบ้านและร้านอาหาร)

- เคยรับประทานผักชนิดใดบ้าง

- คุณค่าของผักที่มีต่อร่างกาย (ไม่ทำให้ท้องผูก ไม่อ้วน มีวิตามินหลายชนิดช่วย

บำรุงร่างกาย)

- ถ้าไม่รับประทานผักจะเกิดผลเสียอะไรบ้าง (ท้องผูก ปวดท้อง ขาดวิตามินและ

เกลือแร่ ร่างกายไม่แข็งแรง)

3) ใครชอบรับประทานผักชนิดใดบ้าง

- ให้ลูกเสือเข้าแถวตามชนิดของผักที่ตนเองชอบ สอบถามถึงเหตุผลที่ชอบ

- เปิดโอกาสให้ลูกเสือเข้าแถวตามชนิดของผักอื่น ๆ ที่ชอบด้วย (ลูกเสือบางคนอาจ

ชอบผักหลาย ๆ อย่างพร้อมทั้งบอกเหตุผลที่ชอบทุกครั้ง)

4) ผู้กำกับลูกเสือสรุปแนวคิดที่ควรได้ เช่น รับประทานผักและอาหารให้ครบ 5 หมู่จะทำให้

ให้ร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ รูปร่างสวยงามและไม่ป่วย

4.4 ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

- 5.1 สังเกตความสนใจใฝ่รู้ในเรื่องการรับประทานผัก
- 5.2 ชักถามความเข้าใจในเรื่องประโยชน์และคุณค่าของผัก

6. องค์กรประกอบทักษะชีวิตสำคัญที่เกิดจากกิจกรรม

คือ การคิดวิเคราะห์และเกิดความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการรับประทานผัก

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 10

เพลง

ผัก (ทำนองข้าวโพดสาลี)

พรวนดินกันเสียให้หมด	จะปลูกผักสด ชั้นดี
ผักกาด ผักบุ้ง แดงกวา	แครอท ค่ะน้ำ วิตามินมากมี
ถั่วฝักยาว ผักกระเฉด กะหล่ำปลี	กวางตุ้งก็มีวิตามินมากมาย
ริมรั้วเราปลูกกุฉิน	ถั่วแขก ถั่วดิน ตำลึง พักทอง
ฉลาดดีลูกเสือสำรอง	ทุกหมู่ทุกกองรักการกินผัก

เกม

ผักสด

1. ให้ลูกเสือแต่ละคนสมมติตัวเองเป็นผักชนิดต่างๆ ตามที่ชอบ (ห้ามบอกใคร) ดังนี้
  - 1.1 ผักคะน้า
  - 1.2 ผักกาด
  - 1.3 ผักชี
  - 1.4 ผักบุ้ง
2. จัดให้ลูกเสือหนึ่งเป็นรูปวงกลม
3. ผู้กำกับลูกเสือ และลูกเสือ ร้องเพลง “ผักคะน้า ผักกาด ผักบุ้ง ผักชี” แล้วเดินวนในวงกลมระหว่างที่ลูกเสือกำลังนั่งอยู่ พร้อมกับปรบมือตามจังหวะ
4. หลังจากที่ ผู้กำกับลูกเสือเป่านกหวีด จะตะโกนบอกชื่อชนิดผักที่ต้องการ จากนั้นให้ลูกเสือที่เป็นผักชนิดที่ตรงกับผู้กำกับลูกเสือบอก ให้มาต่อหลังผู้กำกับลูกเสือแล้วเดินตามผู้กำกับลูกเสือในวงกลม

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

กุงกึ่งท้องผูก

กุงกึ่งชอบกินอาหารสารพัด ยกเว้นผัก ผลไม้เวลาแม่เตรียมผักผลไม้มาให้กินที่ไร กุงกึ่งก็แอบคายทิ้งทุกทีจนวันหนึ่งกุงกึ่งปวดท้องอืด จึงไปเข้าห้องน้ำ แต่เบ่งเท่าไรก็ไม่ออกสักทีกุงกึ่งปวดท้องและเจ็บกันมาก เลยร้องเรียกแม่มาช่วย แม่อธิบายให้กุงกึ่งฟังว่าผักผลไม้มีวิตามินและช่วยให้ขับถ่ายง่ายในที่สุดกุงกึ่งก็ยอมปรับเปลี่ยนนิสัยหันมากินผักผลไม้ และขับถ่ายเป็นเวลา แล้วกุงกึ่งก็ไม่ท้องผูกอีกเลย

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า การกินผักมีประโยชน์มาก นอกจากจะมีวิตามินช่วยให้ร่างกายแข็งแรงแล้ว ยังช่วยให้ท้องไม่ผูกอีกด้วย

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ดาวดวงที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 2 อหามั้ย

แผนการจัดกิจกรรมที่ 11 ส้วมสะอาด

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

ลูกเสือบอกวิธีการใช้ส้วมและการรักษาส้วมให้สะอาดได้

2. เนื้อหา

การใช้และการดูแลรักษาส้วมให้สะอาด

3. สื่อการเรียนรู้

3.1 แผนภูมิเพลง

3.2 ภาพส้วมแบบต่างๆ อุปกรณ์ทำความสะอาดส้วม

3.3 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

4.2 เพลงหรือเกม

4.3 กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

1) ผู้กำกับลูกเสือพาลูกเสือไปสำรวจส้วม และสภาพส้วมของโรงเรียนแล้วร่วมสนทนากำหนดการใช้ส้วมที่ถูกต้องวิธี

- ทำไมส้วมจึงมีกลิ่นและไม่สะอาด

- ใครบ้างควรจะช่วยทำให้ส้วมสะอาดได้

- ลูกเสือสำรองจะมีวิธีการอย่างไรที่จะให้นักเรียนทุกคนช่วยกันดูแลรักษาความ

สะอาดส้วมและใช้ส้วมอย่างถูกต้องวิธี

2) ผู้กำกับลูกเสือ และลูกเสือร่วมกันทำความสะอาดส้วม

3) ผู้กำกับลูกเสือสรุปแนวคิดที่ได้

4.4 ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

5.1 สังเกตการคิด การวางแผน และการรณรงค์ส้วมสะอาด

5.2 สังเกตกระบวนการจิตอาสาและแก้ปัญหาสังคม (ส้วมในโรงเรียน)

6. องค์กรประกอบทักษะชีวิตสำคัญที่เกิดจากกิจกรรม

คือ ตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลรักษาส้วมให้สะอาดและการใช้ห้องส้วมอย่างถูกต้องวิธี

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 11

เพลง

ในหมู่ลูกเสือ

ในหมู่ลูกเสือ เมื่อมารวมอยู่ ต่างคนต่างรู้จักหน้าที่ทุกอย่าง
ต้องช่วยกันทำ ทำไม่เว้นว่าง งานทุกอย่าง งานทุกอย่าง จะเสร็จโดยง่ายดาย

งานสิ่งใด

งานสิ่งใด งานสิ่งใด แม้ใครละเลยทิ้งปล่อย
มัวแต่เฝ้าคอย เฝ้าแต่คอย หลงคอยแต่เก็งโยนกลอง
ไม่มีเสร็จไม่มีเสร็จรับรอง จำไว้นะทุกคนต้อง ทำงาน
จะต้องช่วยกัน ช่วยกัน ช่วยกันช่วยกัน

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

ฟ. ฟัน ผันไป.....

ต้อมได้รางวัลเป็นลูกกวาดถุงใหญ่ จากการแข่งขันวิ่งกระสอบในงานสงท้ายปีเก่า เขากินลูกกวาดเข้าไปมากมาย พอตกติกต้อมท้องเสียและปวดท้องมาก แต่เขารู้สึกสะอาดสะอึ้นเมื่อเข้าห้องน้ำ เพราะสวมสกปรกมาก เนื่องจากน้องสาวเข้าไปถ่ายแล้วไม่ทำความสะอาด ต้อมจึงตั้งใจกลั้นถ่ายไว้และกลับไปนอน คืนนั้นต้อมฝันร้ายทั้งคืน ตอนเช้าต้อมตัดสินใจหลับหูหลับตามนึ่งถ่ายจนหมด หลังจากนั้นก็ทำความสะอาดอย่างดี และตกลงกับน้องสาวว่าต่อไปจะต้องรักษาห้องน้ำให้สะอาดเสมอ โดยผลัดเวรกันดูแลคนละวัน นับตั้งแต่นั้นมาห้องน้ำบ้านต้อมก็ไม่เคยสกปรกอีกเลย

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า

เด็ก ๆ ควรดูแลรักษาให้สวมสะอาดอยู่เสมอ เพื่อสุขภาพของตัวเอง และส่วนรวม

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ดาวดวงที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 3 ความสามารถในการเชิงทักษะ

แผนการจัดกิจกรรมที่ 12 ความสามารถในการเชิงทักษะ

เวลา 2 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

ลูกเสือสามารถปฏิบัติทักษะด้านสมรรถภาพทางกายได้

2. เนื้อหา

ความสามารถเชิงทักษะ

2.1 การขว้างและรับลูกบอล

2.2 กระโดดคบ

2.3 ม้วนหน้า

2.4 ขึ้นต้นไม้หรือไต่เชือก

3. สื่อการเรียนรู้

3.1 เกม

3.2 ใบความรู้ เรื่อง ความสามารถเชิงทักษะ

3.3 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4. กิจกรรม

4.1 กิจกรรมครั้งที่ 1

- 1) พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
- 2) เพลงหรือเกม
- 3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้
  - (1) ผู้กำกับลูกเสือชวนคิดชวนคุยการออกกำลังกายมีหลายวิธี เช่น
    - การสร้างความเข้มแข็งของกล้ามเนื้อ
    - การสร้างความคล่องแคล่วว่องไว
    - การทรงตัวเพื่อบุคลิกภาพ
  - (2) ลูกเสือเรียนรู้วิธีการพัฒนาสมรรถนะทางกายจำนวน 2 เรื่องตามฐานกิจกรรม
    - ฐานที่ 1 ขว้างและรับลูกบอลได้ 8 ใน 10 ครั้งระยะห่าง 5 เมตร
    - ฐานที่ 2 กระโดดคบ
  - (3) ผู้กำกับลูกเสือสรุปสิ่งที่ได้จากการออกกำลังกายให้แก่ลูกเสือ
- 4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
- 5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

4.2 กิจกรรมครั้งที่ 2

- 1) พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
- 2) เพลงหรือเกม

3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

(1) ผู้กำกับลูกเสือทบทวนฐานกิจกรรมการขว้างบอล – รับบอลและการกระโดดกบ

- ใครชอบฐานไหน เพราะเหตุใด

- ใครทำได้/ทำไม่ได้

ฯลฯ

(2) ลูกเสือเรียนรู้วิธีการพัฒนาสมรรถนะทางกาย จำนวน 2 เรื่อง ตามฐานกิจกรรม

ฐานที่ 1 ม้วนหน้า

ฐานที่ 2 ขึ้นต้นไม้หรือไต่เชือก

(3) ผู้กำกับลูกเสือสรุปสิ่งที่ได้จากการออกกำลังกายให้แก่ลูกเสือ

4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจสอบรูปแบบ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

ตรวจสอบความสามารถที่เป็นสมรรถนะทางกายของลูกเสือเพื่อการผ่านเกณฑ์

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 12

เพลง

ออกกำลัง

ออกกำลัง ด้วยการร้องรำทำเพลง ให้ครื้นเครง เสียงเพลงบรรเลงจับใจ

รำร้องกันไป ไม่มีหม่นหมองทุกข์ แล้วเราเพลินใจ ด้วยการร้องรำทำเพลง

ทำประกอบเพลงเข้าแถวเป็นวงกลม หรือเข้าแถวตอนก็ได้

1. ออก - ตะปลายเท้าซ้ายไปข้างหน้า นับจังหวะ 1
2. กำลัง - ตะปลายเท้าซ้ายไปด้านข้างลำตัวซ้าย นับจังหวะ 2
3. ด้วยการร้องรำทำเพลง - ย่ำเท้าอยู่กับที่ (ซ้าย – ขวา – ซ้าย) นับจังหวะ 3 – 4 – 5
4. ให้ - ตะปลายเท้าขวาไปข้างหน้า นับจังหวะ 1
5. ครื้นเครง - ตะปลายเท้าขวาไปด้านข้างลำตัวขวา นับจังหวะ 2
6. เสียงเพลงบรรเลงจับใจ - ย่ำเท้าอยู่กับที่ (ขวา – ซ้าย – ขวา) นับจังหวะ 3 – 4 - 5
7. รำร้องกันไปไม่มีหม่นหมองทุกข์ - ทำท่าย้อนต้นตั้งตั้งแต่ 1 - 6

เพราะเราเพลินใจด้วยการร้องรำทำเพลง

ใบความรู้ ความสามารถเชิงทักษะ

ขว้างและรับลูกบอล

วิธีขว้าง ให้ขว้างลูกบอลด้วยมือขวาหรือซ้ายไปยังผู้รับในระดับเข้มนัดขึ้นมาถึงไหล่

วิธีรับ ให้รับลูกบอลด้วยมือทั้งสอง โดยยื่นมือออกไปข้างหน้าเล็กน้อย ตามองที่ลูกบอล ผ่อนมือตามความแรงของลูกบอลที่มาสัมผัสมือ โดยไม่ให้ลูกบอลกระดอน

กระโดดกบ

วิธีกระโดดกบ ให้ลูกเสือคนหนึ่งยื่นก้มตัว โดยเท้าขวาก้าวไปข้างหน้าเล็กน้อย ก้มตัวให้ศีรษะต่ำเอามือขวาจับใต้เข่าซ้ายไว้ ทิ้งน้ำหนักตัวให้อยู่ตรงกลาง ยืนให้มั่น ส่วนอีกคนหนึ่งวิ่งกระโดดเข้าข้างหลัง โดยใช้มือแตะหลังคนก้ม แล้วสปริงตัวกระโดดขึ้นไปให้หลังสัมผัสพื้นดินด้วยปลายเท้าอย่างว่องไว

ม้วนหน้า

วิธีม้วนหน้า ให้ลูกเสือยืนตรงแล้วนั่งลงพร้อมกับโน้มตัวลง เอามือทั้งสองแตะพื้นค่อยๆ ก้มศีรษะลงจรดพื้น พับต้นคอให้หลังทั้งสองข้างรองรับน้ำหนัก แล้วม้วนตัวกลิ้ง พยายามให้ตัวกลม (อย่าให้ยึดตัว) เมื่อม้วนเสร็จแล้วให้สปริงตัวลุกขึ้นยืนในท่ายืนตรง

ขึ้นต้นไม้ (ปีนต้นไม้)

วิธีขึ้นต้นไม้

การขึ้นด้วยมือเปล่าไม่มีเครื่องช่วย

1. ใช้มือโอบต้นไม้ ลำตัวแนบกับต้นไม้ ใช้เท้ายันส่งลำตัวขึ้นไปตามต้นไม้ มักใช้กับต้นไม้ที่มีลำต้นขนาดโอบได้ เช่น ต้นมะพร้าว ต้นหมาก เป็นต้น
2. ปีนแบบจับกิ่งก้าน ใช้มือจับกิ่งที่สูงเพื่อใช้เท้าเหยียบกิ่งไม้ที่อยู่ต่ำกว่า ควรรู้ธรรมชาติของต้นไม้ว่ารับน้ำหนักได้มากเพียงใด

ไต่เชือก

วิธีไต่เส้นเชือก

1. หันหลังให้ปลายเชือกด้านที่จะข้ามไป ใช้มือทั้งสองข้างจับเชือกให้แน่น ใช้กำลังมือและกำลังแขนดึงตัวขึ้นไป
2. ใช้เท้าทั้งสองข้างไขว้หรือเกี่ยวเส้นเชือกไว้อย่าให้หลุด
3. ใช้มือสวามือหนึ่งดึงตัวขึ้นไปตามเส้นเชือก
4. เมื่อไต่ถึงจุดหมายให้คลายเท้าทั้งสองข้างค่อยๆ หย่อนตัวลงสู่พื้น

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

ออกกำลังกาย

หมีน้อยอยากแข็งแรง จึงถามแม่ว่า ทำอย่างไรจะแข็งแรงตัวใหญ่เหมือนพ่อหมีได้ แม่มีคำตอบว่า “ต้องออกกำลังกายนะลูก มาแม่จะสอนให้ทำนะลูก”

แม่หมีก็สอนลูกออกกำลังกายทำต่าง ๆ อย่างสนุกสนานจนเหงื่อออก ลูกหมีสสนุกสนานมาก ค็นั้นลูกหมีนอนหลับฝันดี เพราะได้ขยับแข้งขา ได้ออกแรงไปเยอะมาก แอ้มตื่นมาตอนเช้า แก้มยังเป็นสีชมพูด้วย

แม่หมีพูดว่า “นี่ล่ะเป็นผลจากการออกกำลังกาย จะทำให้ร่างกายแข็งแรงและเลือดไหลเวียนดีนะลูก” ลูกหมีจึงตั้งใจว่า จะออกกำลังกายทุกวันเลย

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า การออกกำลังกายช่วยให้ร่างกายแข็งแรง

หนูหนีไม่ยอมเป็นหวัด

น.ส. อุทัยวรรณ ชิตสูงเนิน ผู้แต่ง

หนูหนีมักเป็นหวัดอยู่เสมอ เวลาเป็นหวัดก็จะมีน้ำมูกไหล จนหนูหนีรู้สึกรำคาญ หนูหนีไม่ยอมเป็นหวัดจึงถามแม่ว่า “แม่คะหนูหนีเป็นหวัด น้ำมูกไหลบ่อย ๆ หนูหนีรำคาญจังเลยคะ เพื่อน ๆ รังเกียจทำยังไงหนูหนีจะไม่เป็นหวัดคะคุณแม่” แม่บอกหนูหนีว่า “คนที่เป็หวัดนั้นเกิดจากการได้รับเชื้อโรคเข้าไปในร่างกาย เพราะร่างกายอ่อนแอจึงทำให้เป็นหวัด ถ้าหนูหนีไม่ยอมเป็นหวัดก็ต้องทำให้ร่างกายแข็งแรง คือต้องรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ นอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอและออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอจะ”

หลังจากนั้น หนูหนีก็เริ่มหันมาออกกำลังกาย วิ่งบ้าง กระโดดโลดเต้นกับเพื่อน ๆ บ้าง ขี่จักรยาน เล่นกีฬาที่ชอบ ทำให้หนูหนีรู้สึกสดชื่น นอนหลับสบาย สมอแง่มใส หนูหนีบอกกับแม่ว่า “ตอนนี้หนูหนีไม่เป็หวัดเลยคะคุณแม่ หนูหนีสนุกสนานที่ได้เล่นกับเพื่อน ๆ ได้ออกกำลังกายต่อไป หนูหนีจะออกกำลังกายทุกวันเลยคะ”

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า อยากรักษาแข็งแรงต้องออกกำลังกาย

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ดาวดวงที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 4 การสำรวจ

แผนการจัดกิจกรรมที่ 13 กิจกรรมสำรวจ

เวลา 2 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1.1 ลูกเสือสามารถบอกที่ตั้งสถานที่สำคัญในท้องถิ่นใกล้เคียงได้
- 1.2 ลูกเสือบอกวิธีการดูแลรักษาสาธารณสมบัติได้

2. เนื้อหา

การสำรวจสถานที่สำคัญในท้องถิ่น

3. สื่อการเรียนรู้

- 3.1 แผนภูมิเพลง
- 3.2 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4. กิจกรรม

4.1 กิจกรรมครั้งที่ 1

- 1) พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
- 2) เพลงหรือเกม
- 3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้
  - (1) ผู้กำกับลูกเสือสนทนา เรื่อง สถานที่สำคัญในท้องถิ่นใกล้เคียง เช่น วัด โรงเรียน สถานีตำรวจ สถานีอนามัย (ศูนย์แพทย์) โรงพยาบาล สำนักงานแพทย์ สถานีดับเพลิง โทรศัพท์ ที่ทำการไปรษณีย์ ที่จอดรถประจำทาง สถานีรถไฟ และที่จอดรถรับจ้างที่ใกล้ที่สุด ฯลฯ
  - (2) ผู้กำกับลูกเสือถามลูกเสือคนใดเคยรู้จัก เคยพบเห็น เคยเดินทางผ่านหรืออยู่ใกล้สถานที่ใดบ้าง
  - (3) ผู้กำกับลูกเสือให้ลูกเสือแต่ละหมู่เลือกสถานที่สำคัญตามที่หมู่ลูกเสือสนใจ เช่น
    - วัด
    - โรงเรียน
    - โรงพยาบาล
    - ที่จอดรถประจำทาง
  - (4) ให้ลูกเสือร่วมกันสนทนาเพื่อพิจารณาว่าสถานที่นั้นสำคัญอย่างไร จะดูแลสาธารณสมบัติเหล่านั้นอย่างไร และจะเดินทางไปยังสถานที่นั้นได้อย่างไร
  - (5) ตัวแทนหมู่ลูกเสือรายงาน ผู้กำกับลูกเสือช่วยสรุป และเตรียมเดินทางไปสำรวจสถานที่เหล่านั้นในครั้งต่อไป
  - (6) ผู้กำกับลูกเสือถามแนวคิดที่ได้จากการทำกิจกรรม และสรุป
- 4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
- 5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

4.2 กิจกรรมครั้งที่ 2

- 1) พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
- 2) เพลงหรือเกม
- 3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้
  - (1) ผู้กำกับลูกเสือทบทวนการวางแผนการสำรวจสถานที่สำคัญในท้องถิ่น
  - (2) ผู้กำกับลูกเสือ รองผู้กำกับลูกเสือ หรือลูกเสือรุ่นพี่ นำไปสำรวจยังสถานที่นั้น ๆ ให้ลูกเสือวาดภาพสถานที่และเขียนชื่อสถานที่นั้น ๆ พร้อมบอกความสำคัญสั้น ๆ ประกอบภาพ
  - (3) ลูกเสือกลับมารายงานผลงานที่โรงเรียน
  - (4) ผู้กำกับสรุปกิจกรรม
- 4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
- 5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

สังเกตและตรวจสอบความสามารถในการสำรวจ และความสามารถในการดูแลรักษาสาธารณสมบัติ

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 13

เพลง

คติพจน์ลูกเสือสำรอง

เราลูกเสือสำรอง	เราต้องทำความดี
คติพจน์เรามี	ทำให้ดีที่สุด

ทำดี

ลูกเสือสำรอง	ต้องทำให้ดีที่สุด
ดีที่สุด ดีที่สุด	ลูกเสือสำรอง ลูกเสือสำรอง

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

หนูกับหอยมุก

วันหนึ่งหนูโง่ตัวหนึ่งเกิดความคิดขึ้นมาว่า มันควรจะออกท่องเที่ยวไปในโลกกว้าง ดังนั้น มันจึงกล่าวอำลากับท้องทุ่งและออกเดินทาง มันเดินทางไกลอย่างที่ไม่เคยทำมาก่อน และเมื่อพบกับจอมปลวกเข้า มันก็ร้องออกมาว่า “ภูเขา โอ! ตั้งแต่เกิดมาฉันเพิ่งเคยเห็นภูเขานี้เอง” อีกสองสามวัน ต่อมา มันก็เดินทางไปถึงชายฝั่งทะเล “โอ้โฮ ทะเล ฉันเกิดมาเพิ่งเคยเห็นทะเลนี้เอง” หนูรำพึงกับตัวเอง “พ่อของเราก็คงไม่มีวาสนาได้เห็นทะเลอย่างเราเลย โอ้ หวังสมุทร มหาอาณาจักรอันยิ่งใหญ่” หนูบังเกิดความภาคภูมิใจในโชควาสนาของตนเป็นอันมาก มันยังคิดอีกว่า มีแต่คนกล้าเท่านั้นที่จะมีโอกาสเช่นนี้

บนชายหาดนั้น มีหอยมุกเกลื่อนกลาดเต็มไปหมด มีหอยมุกตัวหนึ่งอ้าเปลือกกว้างนอนตากแดดอยู่ หนูเห็นหอยตัวนี้แต่ไกล คิดว่า “มันคงใช้กินเป็นอาหารได้ ไม่ต้องสงสัยเลย รสชาติต้องยอดเยี่ยม” เมื่อไปถึงมันก็ยื่นคอเข้าไปในระหว่างเปลือกที่อ้าอยู่ หอยมุกจึงหุบเปลือกงับเอาหนูเข้าไปภายในเสีย

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า คนโง่เอาตัวรอดจากอันตรายรอบด้านได้ยาก

ที่ทำการไปรษณีย์

น.ส.จุฑามาส ชุ่มเมืองปัก ผู้แต่ง

ในหมู่บ้านแห่งหนึ่ง ชาวบ้านประชุมกันเป็นประจำทุก ๆ เดือน ใครมีอะไรสงสัยต้องการถามประธานชุมชนหรือที่ประชุมได้ อยู่มาวันหนึ่ง ยายทองเกิด คนในหมู่บ้านต้องการส่งสิ่งของ ไปให้ลูกชายที่ไปทำงานต่างประเทศ เขาจึงถามที่ประชุม ประธานชุมชนแนะนำให้ไปที่ทำการไปรษณีย์ใกล้หมู่บ้าน ชื่อ กล่องพัสดุแล้วบรรจุสิ่งของที่จะส่งให้ลูกชาย โดยให้ไปรษณีย์ชั่งน้ำหนักและต้องจ่ายเงินค่าส่งตามน้ำหนักสิ่งของนั้น

สองอาทิตย์ผ่านไป ยายทองเกิดก็มาเล่าให้ประธานชุมชนฟังว่า ลูกชายได้รับสิ่งของแล้ว ยายทองเกิดกล่าวขอบคุณประธานชุมชนที่ช่วยแนะนำ

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า การเรียนรู้สถานที่สำคัญในท้องถิ่นจะช่วยให้ชุมชนสามารถติดต่อได้ถูกต้อง

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ดาวดวงที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 4 การสำรวจ

แผนการจัดกิจกรรมที่ 14 นาทีวิกฤต

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1.1 ลูกเสือสามารถบอกถึงสถานการณ์ที่อาจเกิดอันตรายรวมทั้งรู้วิธีป้องกันได้
- 1.2 ลูกเสืออธิบายวิธีการขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ได้

2. เนื้อหา

ความสามารถในการวิเคราะห์ถึงสถานการณ์ที่อาจเกิดอันตราย และสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างเหมาะสมและรู้จักขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ ตำรวจหรือหน่วยงานดับเพลิงได้ จะช่วยให้ดำเนินชีวิตอย่างปลอดภัย

3. สื่อการเรียนรู้

- 3.1 แผนภูมิเพลง
- 3.2 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4. กิจกรรม

- 4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
- 4.2 เพลงหรือเกม
- 4.3 กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

1) ผู้กำกับลูกเสือนำสนทนาเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ลูกเสือพบปะกับคนแปลกหน้า หรือคนที่
ไม่รู้จัก

2) ผู้กำกับลูกเสือตั้งคำถามว่า“จะอย่างไรถ้าคนแปลกหน้าชวนขึ้นรถตู้ไปเที่ยว”

3) ให้ลูกเสือแสดงบทบาทสมมติ 2 รอบ โดยผู้กำกับลูกเสือหาบุคคลอื่นมาแสดงเป็นคน
แปลกหน้าชวนลูกเสือขึ้นรถตู้

- รอบแรก ให้ลูกเสือตามขึ้นรถไป
- รอบสอง ให้ลูกเสือปฏิเสธและรีบวิ่งไปหาผู้กำกับลูกเสือ / ผู้ปกครอง

4) ผู้กำกับลูกเสือชวนหมู่ลูกเสือคิดข้อดี/ข้อเสีย ของบทบาทสมมติทั้งสองรอบ และ
สรุปว่าลูกเสือควรทำอย่างไร

5) ผู้กำกับลูกเสือสรุปวิธีแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้า เสริมสร้างความตระหนักรู้ด้วยการ
ชวนคิดว่า มีสถานการณ์อะไรอีกบ้างที่ลูกเสือคิดว่าเป็นเรื่องใกล้ตัวและอาจเกิดอันตราย ต้องระวังตัว
อยู่เสมอ (เช่น คนแปลกหน้าถามทางและขอให้ขึ้นรถไปด้วยคนแปลกหน้าให้ขนมกิน คนรู้จักชวนเข้า
ไปคนเดียวตามลำพังในที่ลับตา สัมผัสที่ให้ความรู้สึกที่ไม่ดี ฯลฯ) และผู้กำกับลูกเสือตั้งคำถามว่าใน
กรณี ที่มีภัยอย่างอื่น เช่น ไฟไหม้ ควรขอความช่วยเหลือใคร โดยวิธีใด เป็นต้น

- 4.4 ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
- 4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

5.1 สังเกตการแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์ ตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้เหมาะสม

5.2 ตรวจสอบความสามารถในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาของหมู่ลูกเสือ

6. องค์กรประกอบด้วยทักษะชีวิตสำคัญที่เกิดจากกิจกรรม

คือ การคิดวิเคราะห์สามารถตัดสินใจและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 14

เพลง

ความซื่อสัตย์

ความซื่อสัตย์	เป็นสมบัติของผู้ดี
หากว่าใครไม่มี	ชาตินี้เอาดีไม่ได้
มีความรู้ท่วมหัว	เอาตัวไม่รอดถมไป
คดโกงแล้วใคร	จะรับไว้ให้ร่วมงาน

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

สุนัขป่ากับแกะ

กาลครั้งหนึ่ง มีฝูงแกะที่เข้มแข็งทรหดอดทนมาก จนสามารถต่อสู้กับฝูงสุนัขป่าได้ เพราะมีสุนัขบ้านเป็นพันธมิตรด้วย ต่างฝ่าย ต่างไม่มีการเพเลียงพล้ำแก่กัน ในที่สุด ฝ่ายสุนัขป่าได้ส่งทูตมาเจรจาสันติภาพกับฝูงแกะ เพื่อรักษาผลประโยชน์ของแต่ละฝ่าย จึงมีการแลกเปลี่ยนตัวประกัน ทางฝูงแกะให้ฝูงสุนัขบ้านเป็นตัวประกัน ทางสุนัขป่าให้ลูกเป็นตัวประกัน ขณะที่การเจรจาดำเนินไป ก็มีเสียงหอนของ ลูกสุนัขป่าดังขึ้น สุนัขป่าได้ความคิดที่จะเอาลูกคืนและได้กินแกะด้วย จึงแกล้งร้องออกมาทันทีว่า " พวกท่านทรยศเล่นไม่ซื่อกับเรา ดังนั้นเราจะไม่รักษาสัญญาลม ๆ แล้ง ๆ อีกต่อไป" แล้วฝูงสุนัขป่าก็เข้าขย้ำ ฝูงแกะซึ่งในขณะนั้นไม่มีสุนัขบ้านคอยช่วยเหลือ ในไม่ช้าแกะก็ถูกสุนัขป่ากินจนหมด

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า อย่าไว้ใจคนแปลกหน้า

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ดาวดวงที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 5 การค้นหาธรรมชาติ

แผนการจัดกิจกรรมที่ 15 รู้จักและสัมผัสธรรมชาติ

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ลูกเสือจำแนกสิ่งที่เป็นธรรมชาติกับสิ่งที่ไม่เป็นธรรมชาติได้
2. ลูกเสือสามารถเล่าเรื่องราวของสิ่งมีชีวิตหรือธรรมชาติและบอกวิธีการอนุรักษ์ได้

2. เนื้อหา

เรื่องราวของธรรมชาติที่มีอยู่รอบตัวของลูกเสือ

3. สื่อการเรียนรู้

- 3.1 แผนภูมิเพลง
- 3.2 บัตรภาพธรรมชาติ
- 3.3 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4. กิจกรรม

- 4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
- 4.2 เพลงหรือเกม
- 4.3 กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

1) ผู้กำกับลูกเสือนำเล่นเกมบัตรธรรมชาติ, ขวนคิด ขวนคุย เพื่อแยกแยะธรรมชาติและสิ่งที่ไม่เป็นธรรมชาติ

2) ผู้กำกับลูกเสือนำลูกเสือสัมผัสธรรมชาติที่มีอยู่ในโรงเรียนโดยให้ลูกเสือบันทึกจดจำสิ่งที่พบเห็น เช่น ต้นไม้ นกปลา ดอกไม้ ฯลฯ

3) ให้ลูกเสือเล่าว่า ประทับใจสิ่งใดที่ได้พบเห็น เพราะเหตุใด และแสดงความคิดเห็นว่ามีวิธีการใดบ้างที่จะรักษาสิ่งที่พบเห็นไว้ให้คงอยู่ตลอดไปหรือยาวนานที่สุด

- 4.4 ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
- 4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

- 5.1 สอบถามความเข้าใจสิ่งที่เป็นธรรมชาติกับสิ่งที่ไม่เป็นธรรมชาติ
- 5.2 สังเกตและสอบถามความคิดเห็นของลูกเสือในการอนุรักษ์หรือรักษาสภาพธรรมชาติไว้ให้คงอยู่ต่อไป

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 15

เพลง

ป่าดงพงพี

ป่าดงพงพีของไทยเรานี้มีเกินพอ
อย่ามัวรีรอ ขอเชิญร่วมกันขม้นขมี
ถิ่นไทยนี้แดนสุขสันต์ หลากพรรณไม้งามสดสี
ตื่นเถิดเรายามเช้ามุงานทันที จอบและเสียมของเราก็มี
สินทรัพย์ทวีด้วยกสิกรรม (ซ้ำ)
ป่าดงพงพีของไทยเรานี้อุดมครัน
อยู่ในไพรวัลย์ รักถิ่นไทยใจहरรรษา
แหล่งธารน้ำชานหลังไหล หว่างไพรนี้งามหนักหนา
ถิ่นแดนทองของเรานี้ควรป้องกันคุ้มค่า หมั่นขยันทุกวันเวลา
สินทรัพย์ได้มาด้วยกสิกรรม (ซ้ำ)

บัตรภาพ

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

กวางกับพุ่มไม้

กวางตัวหนึ่งอยู่ในป่าใหญ่ ถูกนายพรานและสุนัขตามล่า ต้องหลบหนีซอกซอน นายพรานตามมาอย่างกระชั้นชิด กวางจะหนีสักเท่าใดก็ดูจะไม่พ้น จนกระทั่งมาพบพุ่มไม้รกทึบเขียวขจีแห่งหนึ่ง กวางจึงวิ่งถลันเข้าไปซ่อนตัวอยู่ พุ่มไม้นั้นแตกใบงดงามร่มครึ้ม เมื่อกวางเข้าไปซ่อนตัวอยู่ก็กลายเป็นที่กำบัง อันมิดชิด นายพรานมองไม่เห็นจึงเดินเลยไป กวางแอบมองด้วยใจหวังระทึก แต่ครั้นเห็นพรานผ่านไปก็คิดว่าตนเองปลอดภัยแล้ว ด้วยความหิวจึงเผลอกินใบไม้ ที่กำบังกายของตนเสียสิ้น โดยไม่คิดว่าตนรอดชีวิตมาได้นั้นก็เพราะใบไม้เหล่านั้นแท้ ๆ

ฝ่ายนายพรานค้นหากวางไม่พบ จึงเดินย้อนกลับมาทางเดิมและพบกวางกำลังเล็มใบไม้อยู่ นายพรานจึงนำธนูและยิงกวางล้มลง ก่อนที่กวางจะขาดใจตาย มันได้แต่รำพึงว่า “ใบไม้ช่วยชีวิตเราไว้แท้ ๆ แต่เรากลับเนรคุณกินมันเสียหมด”

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า จงกตัญญูรู้คุณ

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ดาวดวงที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 6 ความปลอดภัย

แผนการจัดกิจกรรมที่ 16 ความปลอดภัยในบ้าน

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

ลูกเสือสามารถบอกสาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุและอุบัติเหตุภายในบ้านได้

2. เนื้อหา

สาเหตุต่างๆ ที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุภายในบ้านและอันตรายที่เกิดจากไฟ

3. สื่อการเรียนรู้

3.1 แผนภูมิเพลง

3.2 ใบความรู้ เรื่อง ความปลอดภัยในบ้านภาพประกอบ

3.3 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

4.2 เพลงหรือเกม

4.3 กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

1) ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการเกิดอุบัติเหตุในบ้าน โดยเปิดโอกาสให้เล่า 2 – 3 คน แล้วสรุปตัวอย่างอุบัติเหตุในบ้าน เช่น การพลัดตกหกล้ม ไฟฟ้าดูด ไฟไหม้ น้ำร้อนลวก ไข้หวัด วัคซีน ได้รับสารพิษ แก๊ส แมลงสัตว์กัดต่อย อุบัติเหตุจากของมีคมต่าง ๆ เป็นต้น

2) ผู้กำกับลูกเสือ ให้หมู่ลูกเสือ ช่วยกันคิดวิธีป้องกันอุบัติเหตุดังกล่าวข้างต้นหมู่ละ 2 ประเภท โดยไม่ซ้ำกัน

3) ให้ตัวแทนหมู่ลูกเสือรายงานที่ละหมู่ และผู้กำกับลูกเสืออธิบายเพิ่มเติม และสรุป

4.4 ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

สังเกตความสนใจและการเข้าร่วมกิจกรรม การตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น

6. องค์ประกอบทักษะชีวิตสำคัญที่เกิดจากกิจกรรม

คือ การคิดวิเคราะห์และเห็นความสำคัญของการป้องกันอุบัติเหตุ เพื่อความปลอดภัยในบ้าน

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 16

เพลง

ลิ้มไป้ลูกเสือ

สนุกกันไปพาใจให้รื่นเริง ร่วมบันเทิงกับลูกเสือดีกว่า (ซ้ำ)
กายและใจจะคลายเหนื่อยล้า ยังรักษาอายุยืนนาน
กิจการงานเราลูกเสือไม่หวั่น เพราะทุกวัน ใจเรารื่นเริง

ใบความรู้ ความปลอดภัยในบ้าน

ภาพประกอบการเรียนรู้

สาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุในบ้าน

อุบัติเหตุและอันตรายที่เกิดขึ้นภายในบ้าน เนื่องจากมาจากการขาดความมีระเบียบวินัยและขาดความรอบคอบเป็นส่วนใหญ่ อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นเสมอจากสาเหตุต่อไปนี้

1. การพลัดตกหกล้ม
2. ไฟฟ้า
3. ไฟไหม้ น้ำร้อนลวก
4. ไข่มด

5. อัคคีภัย
6. ของมีพิษ แก๊สพิษ และสัตว์ร้ายต่าง ๆ
7. ของมีคมต่าง ๆ

วิธีป้องกันอุบัติเหตุภายในบ้าน

1. จัดวางเครื่องเรือน และเครื่องใช้ต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบ ของเล่นเด็กควรจัดให้เป็นระเบียบ ไม่เกะกะ และไม่วางของเกะกะตามชั้นบันได รวมทั้งบริเวณบ้านที่อาจทำให้สะดุด และพลัดตกหกล้มได้
2. อย่าใช้มือที่เปียกน้ำดับสวิตช์ไฟ การถอดเต้าเสียบ ให้จับที่ตัวเต้าเสียบแล้วดึงออกอย่าดึงที่สายไฟ เพราะอาจทำให้สายไฟฟ้าขาดภายในและเกิดกระแสไฟฟ้าลัดวงจรได้
3. ระวังระวังเรื่องไฟในการหุงต้ม และการยกของร้อน เช่น น้ำร้อน ถ้วยแกงร้อน ๆ
4. ไม่รับประทานยาใด ๆ ก่อนจะมั่นใจในความปลอดภัย ด้วยการถามผู้ใหญ่
5. ไม่เปิดกล่อง หีบห่อที่ไม่รู้ที่มา ระมัดระวังการสัมผัสกับสิ่งของมีพิษ
6. ระวังและหลีกเลี่ยงจากแมลงมีพิษต่าง ๆ เช่น แมลงป่อง ตะขาบ ผึ้ง แตน รวมทั้งสัตว์เลี้ยงที่อาจทำอันตรายได้ เช่น สุนัข แมว
7. ระวังระวังในการใช้ของมีคม และของแหลมต่าง ๆ ถ้ายังไม่สามารถใช้ของเหล่านี้ได้จนชำนาญควรขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ช่วย

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

หมาป่ากับนกกระเรียน

หมาป่ากำลังกินกระดูกตายป่า ที่ฆ่าได้อย่างตะกละตะกลาม แต่ทันใดนั้นกระดูกชิ้นเล็ก ๆ ก็ไปติดคอของมันและมันไม่สามารถกลืนกระดูกชิ้นนั้นลงไปได้ ไม่นานมันก็รู้สึกเจ็บที่คอหอย ก็เลยวิ่งไปวิ่งมา ร้องครวญคราง พยายามหาหนทางบรรเทาความเจ็บปวด มันพยายามขอร้องใครก็ตามที่มันเจอ ให้ช่วยเอากระดูกออกไปที่ “ไม่ว่าอะไรขออะไรข้าก็ให้ได้ทั้งนั้น” หมาป่าพูด “ถ้าช่วยเอากระดูกออกไปได้” ในที่สุด นกกระเรียนก็ตกลงที่จะช่วย มันบอกหมาป่าให้นอนลงพร้อมกับอ้าปากให้กว้างมากที่สุดเท่าที่จะกว้างได้ แล้วนกกระเรียนก็ยึดคอรวย ๆ ของมันเข้าไปในปากหมาป่าใช้ จงอยปากของมันเขี่ยกระดูกชิ้นนั้นหลุดออกมาได้ “เจ้าจะให้อะไรข้าเป็นรางวัลตามที่สัญญาไว้” นกกระเรียนถาม หมาป่าส่ายขี้มึนแยกเขี้ยว และพูดว่า “จงสำนึกตนไว้เถิด เพราะเจ้าเพิ่งเอาหัวของเจ้าเข้ามาในปากของข้าและเอามันออกไปได้อย่างปลอดภัย นั่นน่าจะเป็นรางวัลที่ยิ่งใหญ่สำหรับเจ้าแล้ว”

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ความกตัญญูไม่มีในหมู่คนพาล

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ดาวดวงที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
หน่วยที่ 6 ความปลอดภัย
แผนการจัดกิจกรรมที่ 17 การเดินข้ามถนนอย่างปลอดภัย **เวลา 1 ชั่วโมง**

---

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

1.1 ลูกเสือสามารถบอกความหมายและวิธีปฏิบัติตนต่อเครื่องหมายจราจรที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันได้

1.2 ลูกเสือสามารถข้ามถนนได้อย่างปลอดภัย

2. เนื้อหา

2.1 ความหมายและวิธีปฏิบัติตนต่อเครื่องหมายจราจร ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน

2.2 การข้ามถนนอย่างปลอดภัย

3. สื่อการเรียนรู้

3.1 แผนภูมิเพลง, เกม

3.2 แผนภูมิภาพเครื่องหมายจราจรที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน

3.3 ใบความรู้ เรื่อง เครื่องหมายจราจรและการข้ามถนนอย่างปลอดภัย

3.4 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

4.2 เพลงหรือเกม

4.3 กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

1) ผู้กำกับลูกเสืออธิบายสัญญาณจราจร สัญญาณไฟสำหรับคนข้ามถนน การใช้ทางม้าลายและสะพานลอยและชวนสนทนาด้วยคำถามว่า

- ใครเคยข้ามถนนบ้างให้ยกมือขึ้น สุ่มถาม 1-2 คน ว่าข้ามอย่างไร มีใครช่วยพาข้าม

- ลูกเสือคิดว่า ในการเดินถนนและการข้ามถนนอาจเกิดอันตรายอะไรได้บ้างและคิดว่าจะระวังตนเองได้อย่างไร

2) ผู้กำกับลูกเสือชวนลูกเสือร้องเพลงข้ามถนน และถอดความหมายของเนื้อเพลง

3) ผู้กำกับลูกเสือจัดสถานที่เป็นถนนจำลอง ทบทวนสัญญาณไฟจราจร สัญญาณไฟคนข้ามถนน สาริตการเดินถนนและข้ามถนนอย่างปลอดภัย

4) หมู่ลูกเสือฝึกการเดินถนนและข้ามถนนอย่างปลอดภัยตามขั้นตอนการสาริต

5) ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือร่วมกันสรุป วิธีการเดินถนนและข้ามถนนอย่างปลอดภัย

4.4 ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

สอบถามความเข้าใจเรื่องสัญญาณไฟจราจร เครื่องหมายจราจร ตลอดจนวิธีการเดินถนน และข้ามถนนอย่างปลอดภัย

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 17

เพลง

ข้ามถนน

อย่าเหม่อมอง ต้องดูข้างหน้า อีกซ้ายและขวาเมื่อจะข้ามถนน
หากยวดยานมากหลาย ก็ต้องอดใจอย่าตัดหน้ารถยนต์ ทุกๆคนควรระวังเอย
มง แซะ มง แซะ แซะ มง ตะลุ่มตุ่มมง (ซ้ำ)

ข้ามถนน

ข้ามถนนบนสะพานลอย หรือลอดอุโมงค์เหนื่อยหน่อย แต่ก็ปลอดภัยดี
ข้ามถนนบนทางม้าลาย มองขวามองซ้าย และมองขวาก็
หากปลอดภัยข้ามได้ยาร์อริ ครึ่งหลังมองซ้ายอีกที เพราะอาจจะมีรถมา

เกม

วิ่งผลัดจราจร

วิธีเล่น ลูกเสือแต่ละหมู่เข้าแถวตอนลึกจำนวนเท่า ๆ กัน จัดทำบัตรสีแดง 3 ใบสี เหลือง 3 ใบ สีเขียว 6 ใบ แต่ละชุดวางไว้หน้าหมู่ลูกเสือ ห่างจากหัวแถวประมาณ 5 เมตร เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่นให้ คนแรกของแต่ละหมู่วิ่งไปหยิบบัตร หากได้บัตรสีแดงให้คว้าบัตรไว้ดังเดิม แล้ววิ่งกลับมาต่อแถวเดิม เพื่อเตรียมเล่นใหม่ หากเป็นบัตรสีเหลืองให้คว้าบัตรและรออยู่ตรงนั้น เพื่อรอเล่นใหม่ หากได้บัตรสีเขียวให้รีบนำบัตรไปไว้อีกจุดหนึ่งแล้วนั่งรอสมาชิก หมู่ใดได้บัตรสีเขียวครบก่อนเป็นหมู่ที่ชนะ

ใบความรู้

เครื่องหมายจราจรและการข้ามถนนอย่างปลอดภัย

เครื่องหมายจราจร

เป็นสัญลักษณ์ที่ใช้ในการควบคุมการจราจรมักเป็นสัญญาณไฟหรือป้าย

สัญญาณไฟจราจร

สัญญาณไฟจราจรโดยทั่วไป ประกอบด้วยสัญญาณไฟสามสี ติดตั้งตามทางแยกต่าง เพื่อควบคุมการจราจรตามทางแยก โดยทั้งสามสี ได้แก่ สีแดงให้รถหยุด สีเหลืองให้รถระวัง เตรียมหยุด และสีเขียว คือให้รถไปได้

สำหรับสัญญาณไฟจราจรพิเศษ เช่น มีสีเหลืองเพียงสีเดียวกระพริบอยู่ ใช้สำหรับทางแยก ที่ไม่พหลุกพลา้น หมายถึง ให้ระมัดระวังว่ามีทางแยกและดูความเหมาะสมในการออกรถได้เอง, สัญญาณไฟจราจรสำหรับการข้ามถนน เป็นต้น

สัญญาณไฟจราจรสำหรับการเดินรถ มี 3 สี คือ สีแดง สีเหลือง และสีเขียว

สีแดง	หมายถึง	ให้รถทุกคันหยุดหลังแนวเส้นที่กำหนดไว้
สีเหลือง	หมายถึง	ให้รถที่แล่นอยู่เตรียมหยุด หรือให้รถที่จอดอยู่เตรียมแล่น
สีเขียว	หมายถึง	ให้รถแล่นผ่านไปได้

สัญญาณไฟสำหรับคนข้ามถนน

สัญญาณไฟสำหรับคนข้ามถนนจะมีรูปคนในสัญญาณไฟ มี 2 สี คือ สีแดง และสีเขียว

สีแดง	หมายถึง	ห้ามข้ามถนน
สีเขียว	หมายถึง	ข้ามถนนได้

ป้ายจราจร

เป็นป้ายควบคุมการจราจร แบ่งออกเป็น 3 ประเภท

- ป้ายบังคับ มักจะมีพื้นสีขาว ขอบสีแดง เป็นป้ายกำหนด ต้องทำตาม เช่น ห้ามเลี้ยวขวา
- ป้ายเตือน มักจะมีพื้นสีขาว ขอบสีดำ จะเป็นป้ายแจ้งเตือนว่ามีอะไรอยู่ข้างหน้า
- ป้ายแนะนำ เป็นป้ายที่แนะนำการเดินทางต่างๆ อาทิ ทางลัด ป้ายบอกระยะทาง เป็นต้น

ป้ายจราจร	ความหมาย
	แสดงตำแหน่งทางข้ามถนน
	เครื่องหมายทางข้ามถนน
	โรงเรียน ระวังเด็ก : ทางข้างหน้ามีโรงเรียนตั้งอยู่ข้างหน้าให้ขับรถให้ช้าลงและระมัดระวังอุบัติเหตุ ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นแก่เด็กนักเรียนถ้าเด็กนักเรียนกำลังเดินข้ามถนนให้หยุดรถให้เด็กนักเรียนข้ามถนนไปได้โดยปลอดภัยถ้าเป็นเวลาโรงเรียนกำลังสอนให้งดใช้เสียงสัญญาณและห้ามให้เกิดเสียงรบกวนด้วยประการใดๆ
	ระวังคนข้ามถนน : ทางข้างหน้ามีทางสำหรับคนข้ามถนน หรือมีหมู่บ้านราษฎรอยู่ข้างหน้าซึ่งมีคนเดินข้ามไปมาอยู่เสมอ ให้ขับรถให้ช้าลงพอสมควรและระมัดระวังคนข้ามถนนถ้ามีคนกำลังเดินข้ามถนนให้หยุดให้คนเดินข้ามถนนไปได้โดยปลอดภัย
	เฉพาะคนเดิน : บริเวณที่ติดตั้งป้ายเป็นบริเวณที่กำหนดให้เฉพาะคนเดินเท่านั้น
	หยุด : รถทุกชนิดต้องหยุดเมื่อเห็นว่าปลอดภัยแล้ว จึงให้เคลื่อนรถต่อไปได้ด้วยระมัดระวัง
	ให้ทาง : รถทุกชนิดต้องระมัดระวังและให้ทางแก่รถและคนเดินเท้าในทางขวางหน้าผ่านไปก่อนเมื่อเห็นว่าปลอดภัยและไม่เป็นการกีดขวางการจราจรที่บริเวณทางแยกนั้นแล้วจึงให้เคลื่อนต่อไปได้ด้วยความปลอดภัย

ความปลอดภัยในการเดินถนน และข้ามถนน

เพื่อความปลอดภัยของตนเอง ผู้อื่น และเป็นตัวอย่างที่ดี ควรปฏิบัติในการเดินถนน ดังนี้

1. ถนนที่มีทางเท้า เดินบนทางเท้าและเดินชิดด้านซ้ายของทางเท้า
2. ถนนที่ไม่มีทางเท้า เดินชิดขอบด้านขวาของถนน เมื่อมีรถแล่นสวนมาจะได้ระมัดระวัง
3. เดินถนนตอนกลางคืนควรถือไฟฉายส่องทาง และควรสวมเสื้อผ้าสีขาวหรือสีอ่อน
4. เด็กที่ยังข้ามถนนไม่เป็น ต้องมีผู้ใหญ่ดูแลโดยจูงเด็กให้เด็กเดินด้านในห่างขอบถนน

การเดินข้ามถนน เพื่อความปลอดภัยให้ปฏิบัติ ดังนี้

1. ข้ามสะพานลอย ทางข้ามที่มีสัญญาณไฟสำหรับคนข้าม ทางม้าลาย หรือบริเวณจุดที่มีตำรวจอำนวยความสะดวก รอให้รถจอดสนิทก่อนจึงข้ามได้และระมัดระวังรถที่ขับแซงขึ้นมา

2. ถ้าไม่มีสะพานลอย หรือทางข้ามที่มีสัญญาณไฟ หรือทางม้าลาย ให้ข้ามถนนด้วยความระมัดระวัง หยุดที่ขอบทางก่อน มองดูรถทางขวา หันกลับมาดูรถทางซ้าย แล้วหันกลับไปดูรถทางขวาอีกครั้ง เมื่อไม่มีรถหรือรถอยู่ไกลจึงข้ามถนนอย่างระมัดระวัง โดยเดินทางตรง

3. ไม่ควรวิ่ง ไม่ควรเดินย้อนกลับกลางทาง และไม่ควรหยุดเก็บของที่ตกหล่นอยู่กลางถนน ไม่วิ่งเล่นหยอกล้อคุยโทรศัพท์ หางของในกระเป๋าหรือก้มเก็บของที่ตกหล่นขณะข้ามถนนเด็ดขาด เพราะอาจเสียหลัก หกล้มจนโดนรถเฉี่ยวชนได้

4. เพิ่มความระมัดระวังการข้ามถนนบริเวณทางแยกและบริเวณที่มีสิ่งบดบัง เช่น ท้ายรถประจำทาง ซอยที่มีรถจอด

5. การข้ามถนนที่มีรถเดินทางเดียว ควรหยุดดูว่ารถวิ่งมาจากทางใดและระมัดระวังรถที่วิ่งย้อนศรหากเป็นถนนที่มีเกาะกลาง ควรข้ามทีละครึ่งถนน และหยุดพักที่เกาะกลางหากไม่มีรถค่อยข้ามครึ่งหลัง

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

ไม่เอาไฟแดง

ณ เมืองแห่งหนึ่ง ซึ่งรถติดเป็นประจำ มีชายคนหนึ่ง เบื่อรถติดมาก แต่ก็ไม่รู้จะทำอย่างไรดี ได้แต่บ่นและด่าไปวัน ๆ จนวันหนึ่ง เทวดาทนเสียงบ่นของชายคนนั้นไม่ไหว จึงได้ลงจากสวรรค์ มาหาชายคนนั้นแล้วถามว่า "ข้าทนฟังเจ้าบ่นทุกวันจนเบื่อแล้ว เจ้ามีปัญหาวะไรไหนลองเล่ามาซิ" ชายคนนั้นเห็นเทวดาก็ตกใจ แต่ก็ไม่รู้จะทำยังไง ได้ตอบว่า "ที่ผมบ่นก็เพราะเมืองนี้รถติดมาก ผ่านไปที่ไหนรถก็ติดกันยาวเหยียด" เทวดาถามชายคนนั้นว่า "แล้วเจ้าต้องการอะไรล่ะ จะให้ข้าทำให้รถทั้งหมดหายไปจากโลกนี้เลยก็ได้ไหมนะ แต่รถของเจ้าก็ต้องหายไปด้วยนะ เพื่อความยุติธรรม" ชายคนนั้นก็ค้านขึ้นว่า "ไม่เอาหรอก แบบนั้นผมจะไปทำงานยังไงล่ะท่าน เอาจี๊ก็แล้วกัน ผมขอให้ต่อจากนี้ไปเมืองนี้ไม่มีไฟแดงอีกต่อไป" เทวดาจึงตอบว่า "เออ นั่นก็ได้" แล้วหลังจากนั้นมา เมืองนี้ก็ไม่มีไฟแดงอีกเลย ไม่ว่าจะขับรถผ่านไปแยกไหน ไฟจราจรทุกด้านก็กลายเป็นไฟเขียวหมดตลอดเวลา คนที่จะข้ามถนน ก็ข้ามไม่ได้ รถก็วิ่งขวักไขว่ตลอดเวลา ทำให้เกิดอุบัติเหตุมากมาย ในที่สุดชายคนเดิมจึงต้องขอร้องให้เทวดาเปลี่ยนกลับไปเป็นไฟ 3 สี เหมือนเดิม

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า การปฏิบัติตามกฎจราจร ช่วยให้เกิดความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ดาวดวงที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 6 ความปลอดภัย

แผนการจัดกิจกรรมที่ 18 รู้เท่าทันโฆษณาชวนเชื่อ

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

ลูกเสือสามารถอธิบายการโฆษณาเกินความจริงได้

2. เนื้อหา

การโฆษณาขายสินค้า (ขนม ของเล่น) เกินความเป็นจริง

3. สื่อการเรียนรู้

3.1 แผนภูมิเพลง

3.2 ขนมและของเล่น หรือใช้ภาพแทน

3.3 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

4.2 เพลงหรือเกม

4.3 กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

1) ผู้กำกับลูกเสือเตรียมขนมของเล่นที่เด็ก ๆ ชอบ มาให้ลูกเสือแล้วชวนคิดชวนคุย

- ใครชอบขนม/ของเล่นชนิดไหนเพราะเหตุใดจึงชอบ

- ผู้กำกับลูกเสือแสดงบทบาทสมมติเป็นนักโฆษณาสินค้า โฆษณาขนม / ของเล่น

โดยเลียนแบบโฆษณา ชวนเชื่อให้เกินความจริงอย่างชัดเจน

2) ผู้กำกับลูกเสือสุ่มถามลูกเสือว่า เชื่อหรือไม่เชื่อ และจะซื้อสินค้าที่โฆษณาหรือไม่

3) ผู้กำกับลูกเสือตั้งคำถามชวนคิดทีละคำถาม

(1) ลูกเสือคิดว่าจุดประสงค์ของการโฆษณาสินค้าคืออะไร

(2) เราควรเชื่อสิ่งที่เขาบอกหรือไม่ เพราะอะไร (สรุปให้เห็นว่าการโฆษณามี

จุดประสงค์เพื่อจูงใจให้คนซื้อสินค้า จึงมักพูดแต่สิ่งที่ดีช่วยให้ขายของได้เท่านั้น ไม่สามารถเชื่อได้ทั้งหมด ลูกเสือจึงไม่ควรซื้อขนม / สิ่งของตามคำโฆษณา เพราะอาจเกิดผลเสีย เช่น ของไม่ดี ราคาแพงเกินจริงและอาจมีสีหรือมีสารพิษปนอยู่)

4.4 ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

สอบถามความคิดเห็นของลูกเสือสำรองที่มีต่อการซื้อขนม ของเล่น จากการโฆษณาเกินความจริง

6. องค์ประกอบทักษะชีวิตสำคัญที่เกิดจากกิจกรรม

คือ การคิดวิเคราะห์สามารถตัดสินใจได้ว่า ควรเชื่อคำโฆษณาสินค้าหรือไม่

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 18

เพลง

ยินดีที่รู้จัก

ยินดีที่รู้จัก เพื่อนรักขอเชิญร่วมจิต   เราชักกันฉันมิตร รักสนิทเหมือนพี่น้องกัน
ยินดีที่รู้จัก เพื่อนรักขอร่วมใจมั่น   ขอให้ผูกสัมพันธ์ ร่วมรักกันให้นานเถิดเถย

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

ของเล่นสอนใจ

วันนี้แม่ได้พาลูกหมีมาตลาดด้วย ลูกหมีเดินผ่านร้านลูกอมและของเล่นเด็ก จึงขอให้แม่ซื้อของเล่นให้ แม่ตรวจดูของและถามราคา พบว่าแพงไป และของเล่นมีสีที่อาจไม่ปลอดภัยได้จึงไม่ซื้อให้ แต่ลูกหมีไม่เข้าใจ เสียใจและร้องไห้ที่แม่ไม่ซื้อให้ ลงดินอยู่กับพื้น แม่อธิบายแต่ลูกหมีไม่ฟัง จะเอาของเล่นให้ได้ ด้วยความรักลูกในที่สุดแม่ก็ใจอ่อน ซื้อของเล่นชิ้นนั้นให้ลูกหมี

ลูกหมีดีใจหยุดร้องไห้ทันที ต่อมาของเล่นนั้นเล่นได้ไม่นานก็หลุดเป็นชิ้น ๆ แต่ที่ร้ายกว่านั้น ลูกหมีมีอาการปวดท้องมาก อาเจียน เมื่อไปหาหมอจึงรู้ว่าลูกหมีได้รับสารพิษจากสีในของเล่น แม่เสียใจมาก ที่ใจอ่อนยอมซื้อของเล่นให้ลูกหมีทั้งที่สงสัยว่าจะไม่ปลอดภัย และลูกหมีเองก็เสียใจที่ไม่เชื่อฟังแม่ จึงบอกว่าต่อไปนี้ลูกหมีจะเชื่อแม่ทุกครั้ง

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ขนมห ของเล่น อาจมีอันตรายได้ จึงควรปรึกษาและเชื่อฟังผู้ใหญ่ในการซื้อ

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ดาวดวงที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 7 บริการ

แผนการจัดกิจกรรมที่ 19 ลูกเสือสำรองบริการ

เวลา 2 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1.1 ลูกเสือสามารถเก็บเสื้อผ้าและรองเท้าของตนได้
- 1.2 ลูกเสือสามารถจัดและเก็บที่นอนได้
- 1.3 ลูกเสือบอกวิธีการต้มน้ำร้อนได้
- 1.4 ลูกเสือสามารถทำความสะอาดภาชนะ (แก้ว,จาน) ต่างๆ เมื่อใช้แล้วได้

2. เนื้อหา

- 2.1 การเก็บเสื้อผ้าและรองเท้าของตนเอง
- 2.2 การจัดและเก็บที่นอน
- 2.3 การต้มน้ำร้อน
- 2.4 การทำความสะอาดภาชนะ (แก้ว,จาน) ต่างๆ เมื่อใช้แล้ว

3. สื่อการเรียนรู้

- 3.1 แผนภูมิเพลง
- 3.2 เสื้อผ้า, รองเท้า, ผ้าเช็ดหน้า, ฯลฯ
- 3.3 ใบความรู้
- 3.4 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4. กิจกรรม

4.1 กิจกรรมครั้งที่ 1

- 1) พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
- 2) เพลงหรือเกม
- 3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้
  - (1) ผู้กำกับลูกเสือนำสนทนา เรื่องการแต่งตัวและการนอน
    - ใครแต่งตัวได้เองเมื่อมาโรงเรียน
    - ใครเปลี่ยนเสื้อผ้าได้เองเมื่อกลับถึงบ้าน
    - ลูกเสือนอนกับใคร นอนที่ไหน
    - ถ้าอยากให้ห้องนอนเรียบร้อย ควรทำอย่างไร เป็นต้น
  - (2) ผู้กำกับลูกเสือจัดกิจกรรมเป็นฐานการเรียนรู้ 2 ฐาน โดยใช้วิธีการสอนแบบสาธิตและฝึกปฏิบัติ
    - ฐานที่ 1 การเก็บเสื้อผ้าและรองเท้า
    - ฐานที่ 2 การจัดและเก็บที่นอน
  - (3) ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือช่วยกันสรุปกิจกรรมทั้ง 2 ฐาน

- 4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
- 5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจสอบรูปแบบ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

4.2 กิจกรรมครั้งที่ 2

- 1) พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจสอบ แยก)
- 2) เพลงหรือเกม
- 3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้
  - (1) ผู้กำกับลูกเสือนำสนทนา เรื่องการต้มน้ำร้อน และการทำความสะอาดเครื่องใช้

เช่น

- เคยต้มน้ำร้อนไหม
- น้ำร้อนใช้ทำอะไร
- ต้มน้ำร้อนเป็นหรือไม่
- ใครเคยซักเสื้อผ้า
- ใครเคยขัดรองเท้า

ฯลฯ

- (2) ผู้กำกับลูกเสือจัดกิจกรรมเป็นฐานการเรียนรู้ 3 ฐาน โดยใช้วิธีการสอนแบบ สาคิตและฝึกปฏิบัติ

ฐานที่ 1 การต้มน้ำร้อน

ฐานที่ 2 การทำความสะอาดแก้วน้ำและจาน

ฐานที่ 3 การทำความสะอาดพื้นบ้าน , อาคาร

- (3) ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือช่วยกันสรุปกิจกรรมทั้ง 3 ฐาน
- 4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
- 5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจสอบรูปแบบ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

สังเกตความสามารถในการเก็บและทำความสะอาดเสื้อผ้า รองเท้า ภาชนะ (แก้ว,จาน) และความสนใจในการเรียนรู้ วิธีต้มน้ำร้อน

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 19

เพลง

งานสิ่งใด

งานสิ่งใด งานสิ่งใด แม้ใครละเลยทิ้งปล่อย
มัวแต่คอย เฝ้าแต่คอย หวังคอยจะเกียงโยนกอง
ไม่มีเสร็จ (ซ้ำ) รับรองจำไว้ทุกคนต้องทำงานเราต้องช่วยกัน
ช่วยกัน ช่วยกัน ช่วยกัน

ใบความรู้

การเก็บเสื้อผ้า

เสื้อผ้าที่ใส่แล้วก่อนนำลงไปซักควรปฏิบัติดังนี้

1. ผึ่งให้แห้งก่อนนำไปใส่ตะกร้า
2. ซ่อมแซมตรงที่ชำรุด
3. แยกถุงเท้าและชุดชั้นใน
4. แยกผ้าสีและผ้าขาว

วิธีซักเสื้อผ้า

1. แช่ผ้าในน้ำสะอาด 10 นาที แล้วขยี้เอาสิ่งสกปรกออก
2. แช่ผ้าในน้ำผงซักฟอก 15 นาที
3. ขยี้ผ้าตรวจสอบส่วนที่สกปรกมากจนสะอาดแล้วจึงขยี้ส่วนอื่นๆ
4. นำผ้ามาซักในน้ำสะอาด 2-3 ครั้ง จนหมดฟอง
5. นำไปตากในที่หนีบน้ำกันผ้าตกหล่น
6. เมื่อผ้าแห้งแล้ว พับแยกประเภท จัดเก็บเข้าตู้

วิธีเก็บรองเท้า

รองเท้าผ้าใบ

1. ถอดเชือกผูกรองเท้าและเคาะฝุ่นออก
2. แช่ในน้ำผงซักฟอก 10 นาที ใช้แปรงขัดให้สะอาด ซักในน้ำสะอาด 2-3 ครั้ง จนหมดฟอง
3. นำไปตากให้แห้ง ร้อยเชือกผูกรองเท้า แล้วนำจัดเก็บเข้าที่

รองเท้าหนัง

1. เคาะฝุ่นออกแล้วใช้ผ้าชุบน้ำเช็ดให้สะอาด
2. ทายาขัดรองเท้าให้ทั่ว ใช้แปรงขัดให้เงาขึ้นแล้วจัดเก็บเข้าที่

การจัดเก็บที่นอน

หลังจากตื่นที่นอนแล้ว ควรจัดเก็บที่นอนดังนี้

1. ดึงผ้าปูที่นอนให้ตึง บัดฝุ่นออก
2. จัดวางหมอนบนหัวเตียง บัดฝุ่นออก
3. พับผ้าห่มจัดวางปลายเตียง ก่อนพับควรสลัดฝุ่นออก
4. ใช้ผ้าคลุมเตียงคลุมกันฝุ่นให้เรียบร้อย

การทำความสะอาดเครื่องใช้

วิธีล้างแก้วและจาน (ควรแยกล้างโดยล้างแก้วก่อน)

1. เทน้ำออกจากแก้ว เทเศษอาหารออกจากจานก่อนล้าง
2. ล้างในน้ำเปล่า 1 ครั้ง
3. ผสมน้ำล้างจาน น้ำแก้วหรือจานล้างโดยใช้ฟองน้ำถูให้สะอาด
4. ล้างในน้ำสะอาด 2 – 3 ครั้ง
5. คว่ำในตะกร้าหรือที่คว่ำจาน
6. แห้งแล้วจัดเก็บเข้าที่

การต้มน้ำร้อน

1. ใส่น้ำลงในกาให้พอดี นำกาตั้งบนเตาไฟ หันพวยกาไปด้านที่ไม่มีคนอยู่
2. เมื่อน้ำเดือดให้สวมถุงมือกันร้อนหรือใช้ผ้าจับยกกากลางจากเตา

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

ซินจังเด็กน่ารัก

น.ส. อุทัยวรรณ ชิดเนินสูง ผู้แต่ง

“ซินจัง ซินจัง ตื่นได้แล้ว สายมากแล้ว เดี่ยวไปโรงเรียนไม่ทัน” เสียงของแม่ดังขึ้นข้าง ๆ หูซินจังที่กำลังหลับสบาย ซินจังยังไม่อยากตื่น จึงบอกแม่ด้วยเสียงอู้อี้ว่า “เดี๋ยวขอซินจังนอนต่ออีกนิดนะครับแม่” ว่าแล้วก็ทำท่าจะนอนต่อ แม่จึงจับให้ซินจังลุกขึ้น แล้วออกจากห้องไป ซินจังลุกขึ้นไปแปรงฟัน อาบน้ำ แล้วแต่งตัว ไปรับประทานอาหารเช้ากับแม่ แต่ก่อนออกจากห้อง ซินจังหันมาดูที่นอนของตัวเอง ยังไม่เรียบร้อย จึงไปพับผ้าห่ม เก็บหมอนเข้าที่ เก็บชุดใส่ที่นอน และผ้าเช็ดตัวที่กองอยู่กับพื้น ไปผึ่งให้เรียบร้อย เพราะแม่เคยสอนไว้ว่า เมื่อตื่นนอนต้องเก็บที่นอน พับผ้าห่มให้เรียบร้อย เสื้อผ้าที่ใส่แล้วต้องผึ่งไว้ ไม่เก็บยัดตะกร้า ผ้าอาจขึ้นราได้ ผ้าเช็ดตัวที่เปียกน้ำก็ต้องผึ่งให้แห้งก่อนเก็บ

เมื่อซินจังเก็บที่นอน และผึ่งผ้าเสร็จก็ออกจากห้องไปรับประทานอาหารเช้า แม่เอ่ยปากชมว่าซินจังเก็บห้องได้สะอาดเรียบร้อยดี ไม่รกรุงรัง ทำให้ห้องน่านอน ก่อนลงจากบ้านไป แม่กำชับให้ซินจังผูกเชือกกรองเท้าก่อนเดินทุกครั้ง ไม่เช่นนั้นอาจสะดุดเชือกกรองเท้าที่ไม่ได้ผูกหกล้มได้ แล้วซินจังก็เดินไปโรงเรียนอย่างมีความสุข

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า การเก็บสิ่งของเครื่องใช้ให้สะอาดเป็นระเบียบ ย่อมทำให้เกิดความปลอดภัยกับผู้ใช้งาน

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ดาวดวงที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 8 ธงและประเทศต่างๆ

แผนการจัดกิจกรรมที่ 20 ประวัติธงชาติไทย

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

1.1 ลูกเสือสามารถบอกประวัติของธงชาติไทยและวิธีชักธงชาติไทยได้

1.2 ลูกเสือสามารถบอกลักษณะของธงลูกเสือโลกและธงชาติของประเทศอื่น ๆ อีก 2 ประเทศได้

2. เนื้อหา

ประวัติของธงชาติไทย ธงลูกเสือโลก และธงชาติของประเทศอื่น ๆ อีก 2 ประเทศ

3. สื่อการเรียนรู้

3.1 แผนภูมิเพลงไตรรงค์ของไทย

3.2 อุปกรณ์วาดรูป, ธงชาติไทย, ภาพธงลูกเสือโลก และธงชาติของประเทศอื่นอีก 2 ประเทศ

3.3 ใบความรู้ เรื่อง ประวัติธงชาติไทย

3.4 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

4.2 เพลงหรือเกม

4.3 กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

1) ลูกเสือขับร้องเพลงไตรรงค์ของไทย แล้วถอดความหมายของธงชาติและสีของธงชาติไทย

2) ผู้กำกับลูกเสืออธิบายเล่าประวัติของธงชาติไทยประกอบภาพ

3) ผู้กำกับลูกเสือนำสนทนาเรื่องวิธีชักธงชาติไทย เช่น เคยเห็นการชักธงชาติไทยแล้วหรือไม่ มีวิธีชักอย่างไร ใครเคยเป็นผู้ชักธงบ้าง ฯลฯ และสรุปวิธีการชักธงชาติไทยที่ถูกต้อง

4) ผู้กำกับลูกเสือให้ลูกเสื่อดูธงลูกเสือโลก และธงชาติของประเทศอื่นอีก 2 ประเทศ พร้อมบอกที่ตั้งของประเทศนั้น

5) ลูกเสียวาดภาพธงชาติไทย

6) สรุปบทเรียนและมอบหมายให้ศึกษาพระราชประวัติของพระมหากษัตริย์องค์ปัจจุบัน

4.4 ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

5.1 สอบถามประวัติของธงชาติไทยและวิธีชักธงชาติไทย

5.2 สอบถามลักษณะของธงลูกเสือโลกและธงชาติของประเทศอื่น ๆ อีก 2 ประเทศ

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 20

เพลง

ไตรรงค์ไทย

อันไตรรงค์ชัยรวมไทยทั้งชาติ สีแดงคือหยาดเลือดพลีถวาย
สีขาวแทนศาสน์สะอาดใจ สีน้ำเงินนั้นไซ้ไร้แทนราชา
ชาติศาสนาพระมหากษัตริย์จิ่งยืนยง เป็นมิ่งขวัญมั่นคงคู่ดินฟ้า
อำนาจสุขอุ่่นเกล้าผองชาวประชา เราพร้อมกันรักษาเทิดไตรรงค์

ไตรรงค์ไทย

ไตรรงค์ไทยปลิวไสวสวยงามสง่า
สีแดงคือ ชาติ สีขาวคือศาสนา
น้ำเงิน หมายถึง พระมหากษัตริย์ไทย พระมหากษัตริย์ไทย

ใบความรู้ ประวัติธงชาติไทย

ความหมายของธงชาติไทย

ธงชาติไทย หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ธงไตรรงค์ มีลักษณะเป็นธงสีเหลี่ยมผืนผ้า ใช้สีหลักในธง 3 สี คือ สีแดงขาว และน้ำเงิน ภายในแบ่งเป็นแถบ 5 แถบ แถบที่อยู่ตรงกลางเป็นสีน้ำเงิน ถัดมาด้านนอกทั้งด้านบนและล่างเป็นสีขาวและสีแดงตามลำดับ แถบสีน้ำเงินมีขนาดใหญ่กว่าแถบสีอื่นเป็น 2 เท่า ความหมายสำคัญของธงไตรรงค์นั้นหมายถึงสถาบันหลักทั้งสามของประเทศไทย คือ ชาติ (สีแดง) ศาสนา (สีขาว) และพระมหากษัตริย์ (สีน้ำเงิน) สีทั้งสามนี้เองคือที่มาของการเรียกชื่อธงนี้ว่าธงไตรรงค์ (ไตร = สาม, รงค์ = สี) พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้ธงนี้เป็นธงชาติไทย (ขณะนั้นยังเรียกชื่อประเทศว่าสยาม) เมื่อช่วงปลายปี พ.ศ. 2460 เพื่อแก้ไขปัญหาการชักธงช้างเผือกกลับด้าน (ซึ่งใช้เป็นธงชาติมาตั้งแต่รัชกาลที่ 4) และเพื่อเป็นอนุสรณ์ในการเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ 1 กับฝ่ายสัมพันธมิตร ลักษณะของธงชาติไทยนั้น มีความคล้ายคลึงกับธงชาติของประเทศคอซตาริกา ซึ่งเป็นประเทศในทวีปอเมริกากลางมาก ต่างกันที่เรียงแถบสีธงชาติสลับกันเท่านั้น

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

ลาอยากร้องเพลง

จ๊กจั่นมักจะส่งเสียงร้องเพลงอย่างไร้เหตุผลตลอดเวลา ลาจึงถามจ๊กจั่นว่า "เพื่อนเอ๋ย เจ้ากินอะไรหรือ จึงมีเสียงที่ไร้เหตุผล" จ๊กจั่นยิ้ม แล้วตอบว่า "อ้อ อาหารของข้าก็คือน้ำค้างไงล่ะ" ลาจึงเข้าใจว่าเพราะจ๊กจั่นกินแต่น้ำค้างอย่างเดียว จึงได้มีเสียงไร้เหตุผล เช่นนั้น ถ้าตนลองกินน้ำค้างบ้างก็คงจะร้องเพลงได้ไร้เหตุผลอย่างจ๊กจั่น ตั้งแต่วันนั้นลาก็กินแต่น้ำค้าง ไม่กินหญ้าที่เป็นอาหารของตน ไม่ช้าไม่นานนัก ลาก็ตายไปเพราะ ความหิวโหย

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า สิ่งที่ดีที่สุดสำหรับผู้อื่นอาจไม่ใช่สิ่งที่ดีที่สุดสำหรับเรา

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ดาวดวงที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 8 ธงและประเทศต่างๆ

แผนการจัดกิจกรรมที่ 21 รักและศรัทธาสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เวลา 1 ชั่วโมง

---

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

ลูกเสือสามารถบอกหน้าที่ของคนไทยที่ต้องปฏิบัติต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ได้

2. เนื้อหา

หน้าที่ของคนไทยที่ต้องปฏิบัติต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ได้

3. สื่อการเรียนรู้

3.1 แผนภูมิเพลงชาติ

3.2 พระบรมฉายาลักษณ์พระมหากษัตริย์, บทสวดมนต์, แผนภูมิภาพ

3.3 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

4.2 เพลงหรือเกม

4.3 กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

1) ลูกเสือดูพระบรมฉายาลักษณ์พระมหากษัตริย์องค์ปัจจุบัน

2) ผู้กำกับลูกเสือตั้งคำถาม

- ลูกเสือเคยพบเห็นหรือรู้จักบุคคลในภาพหรือไม่ มีความสำคัญอย่างไร

- หน้าที่ของคนไทยต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีอะไรบ้าง

3) ลูกเสือฝึกปฏิบัติตามฐานเพื่อแสดงความเป็นไทย

ฐานที่ 1 ร้องเพลงชาติ

ฐานที่ 2 สวดมนต์ได้ถูกต้อง

ฐานที่ 3 การทำความเคารพพระบรมฉายาลักษณ์พระมหากษัตริย์

4) ผู้กำกับลูกเสือสรุปแนวคิดที่ได้รับให้แก่ลูกเสือ

4.4 ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

สังเกตการฝึกปฏิบัติการร้องเพลงชาติ การสวดมนต์ การทำความเคารพพระบรมฉายาลักษณ์พระมหากษัตริย์

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 21

เพลง

ชาติไทย

ประเทศไทยรวมเลือดเนื้อชาติเชื้อไทย เป็นประชารัฐ
ไผทของไทยทุกส่วน อยู่ดำรงคงไว้ได้ทั้งมวล
ด้วยไทยล้วนหมาย รักสามัคคี ไทยนี้รักสงบ
แต่ถึงรบไม่ขลาด เอกราชจะไม่ให้ใครข่มขี่
สละเลือดทุกหยาดเป็นชาติพลี เถลิงประเทศชาติไทยทวีมีชัย ชโย

บทสวดมนต์

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภะคะวา พุทธัง ภะคะวันตัง อะภิวาเทมิ (กราบ)
สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม ธัมมัง นะมัสสามิ (กราบ)
สุปฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ สังฆัง นะมามิ (กราบ)

ภาพ

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
มหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร
ประมุขคณะลูกเสือแห่งชาติ

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

กบเลือกนาย

วันหนึ่ง กบฝูงหนึ่งเกิดความเบื่อหน่าย ที่จะดูแลปกครองกันเอง มันจึงไปร้องทุกข์ต่อเทวดา ให้ช่วยหานายให้มัน เทวดาทนรำคาญไม่ได้ส่งซุงลงมาให้ท่อนหนึ่ง ซุงได้ล่องมาอย่างแรงทีเดียว กบหวาดกลัวท่อนซุงท่อนนี้มาก เพราะมันเป็นท่อนซุงขนาดใหญ่ ไม่น่าไว้ใจ มันจึงหนีออกไปอยู่ห่าง ๆ ไม่กล้าเข้าใกล้ มันแทบไม่กล้าดูนายใหม่ของมันเสียด้วยซ้ำ

ในไม่ช้าความเจียมของท่อนซุงก็ทำให้พวกกบกล้ากระโดดขึ้นเกาะบนท่อนซุง พวกมันพากันกระโดดโลดเต้นและค่อย ๆ คืบคลานกับท่อนซุง ในที่สุดไม่ว่ากบจะทำอะไร ท่อนซุงผู้รักษาความสงบก็นิ่งเฉยไม่ปรีปาก

นานวันเข้าพวกกบก็เริ่มเบื่อหน่ายท่อนซุง มันจึงพากันเข้าไปล้อต่อเทวดา “หานายใหม่ให้เราเถิดนายของเราคนนี้เกียดรำเนิ่นไป วันหนึ่ง ๆ ไม่เห็นทำอะไรเลย” เทวดารำคาญจึงส่งนกกระสามาให้ นกกระสาตัวนี้ หิวขึ้นมาเมื่อใด ก็จะจับกบกินเมื่อนั้น พวกกบจึงไปหาเทวดาอีก เทวดาจึงกล่าวว่า “ตอนนี้พวกเจ้าจะเอาอะไรอีก ทำไมพวกเจ้าจึงเปลี่ยนใจบ่อยเหลือเกินล่ะ จะให้ข้าหานายใหม่ให้อีกเช่นนั้นหรือ นายคนใหม่จะยิ่งโหดร้ายยิ่งกว่านกกระสาอีกนะ”

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า จงพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ดาวดวงที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 9 การฝีมือ

แผนการจัดกิจกรรมที่ 22 มหัศจรรย์จากเศษวัสดุ

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

ลูกเสือสามารถประดิษฐ์หุ่นจำลองหรือสิ่งของง่ายๆ จากเศษวัสดุได้

2. เนื้อหา

ประดิษฐ์หุ่นจำลองหรือสิ่งของง่ายๆ จากเศษวัสดุ

3. สื่อการเรียนรู้

3.1 เศษวัสดุ เช่น เศษผ้า เศษกระดาษ ขวดเปล่า หลอดด้าย ไม้ไอติม ก้านมะพร้าว ฯลฯ

3.2 อุปกรณ์ เช่น กรรไกร สีเมจิก สีเทียน กาว คัตเตอร์ ฯลฯ

3.3 ตัวอย่างหุ่นจำลองหรือสิ่งประดิษฐ์

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

4.2 เพลงหรือเกม

4.3 กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

1) ผู้กำกับลูกเสือนำสนทนา เรื่องเศษวัสดุที่สามารถนำมาประดิษฐ์เป็นหุ่นจำลอง หรือสิ่งของง่ายๆ เช่นนำเศษกระดาษมาประดิษฐ์เป็นดอกไม้ ขวดพลาสติกหรือกล่อง นำมาประดิษฐ์เป็นตุ๊กตาหรือหุ่นยนต์ ไม้ไอติมนำมาประดิษฐ์เป็นกล่องใส่ดินสอ เป็นต้น

2) ผู้กำกับลูกเสือให้ลูกเสือร่วมกันประดิษฐ์เศษวัสดุเป็นหุ่นจำลองหรือสิ่งของง่ายๆ หมู่ละ 1 ชั้น

3) ผู้กำกับลูกเสือให้แต่ละหมู่ส่งตัวแทนนำเสนอผลงานของหมู่ตนเอง

4) ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือร่วมกันสรุป

4.4 ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

5.1 สังเกตความสนใจและความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม

5.2 ตรวจสอบผลงานและการนำเสนอ

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 22

เพลง

ลิ้มรสลูกเสือ

สนุกกันไปพาใจให้รื่นเริง
กายและใจจะคลายเหนื่อยล้า
กิจการงานลูกเสือไม่หวั่น

ร่วมบันเทิงกับลูกเสือดีกว่า (ซ้ำ)
ยังรักษาอายุยืนนาน
เพราะทุกวันใจเรารื่นเริง

ใบความรู้

ภาพตัวอย่างหุ่นจำลอง/สิ่งประดิษฐ์จากเศษวัสดุ

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

เศษผ้าคุณยาย

น.ส.อุทัยวรรณ ชิตสูงเนิน ผู้แต่ง

ปิดเทอมปลาย จี๊บบ๊อบไปเที่ยวบ้านคุณตา คุณยาย ที่ต่างจังหวัด บ้านคุณตา คุณยายเป็นบ้านสวนปลูกผลไม้ต่าง ๆ มากมาย จี๊บบ๊อบจึงสนุกสนานกับการเข้าสวน เพื่อไปเก็บผลไม้กับคุณตาคุณยาย นานเข้าจี๊บบ๊อบรู้สึกเบื่อ ไม่อยากเข้าสวนอีก จึงบอกคุณยายว่า อยากอยู่เล่นที่บ้าน คุณยายเห็นว่า ถ้าจี๊บบ๊อบอยู่บ้าน นั้น ๆ นอน ๆ เล่นอยู่จะทำให้เสียเวลาเปล่า จึงสอนให้จี๊บบ๊อบ นำเศษผ้าที่เหลือจากที่ใช้แล้ว มาประดิษฐ์พรมเช็ดเท้า จี๊บบ๊อบจึงเอาเศษผ้าเหลือใช้ของยาย มาตัดเป็นชิ้นเล็ก ๆ ตามที่ยายสอน แล้วนำมาสอดกับถุงใส่น้ำตาลทรายขนาดใหญ่ที่ตัดเป็นสี่เหลี่ยม จี๊บบ๊อบทำพรมเช็ดเท้าทุกวัน จนเสร็จและนำกลับบ้านไปอวดพ่อกับแม่ ทุกคนชื่นชมจี๊บบ๊อบ ว่าเป็นเด็กดี รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า เศษวัสดุที่เหลือใช้ สามารถนำมาประดิษฐ์เป็นของใช้ หรือของเล่นได้ นอกจากทำให้ได้ของใช้โดยไม่ต้องซื้อใหม่แล้วยังเป็นกรรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วย

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ดาวดวงที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 10 กิจกรรมกลางแจ้ง

แผนการจัดกิจกรรมที่ 23 สะกดรอย

เวลา 2 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

ลูกเสือสามารถเดินสะกดรอยตามเครื่องหมายที่กำหนดไว้ได้

2. เนื้อหา

2.1 การเดินสะกดรอย

2.2 เครื่องหมายที่ใช้ในการเดินสะกดรอย

3. สื่อการเรียนรู้

3.1 แผนภูมิเพลง

3.2 อุปกรณ์ในการทำเครื่องหมาย เช่น กิ่งไม้ ก้อนหิน กระดาษ มีด กรรไกร ดินสอสี ฯลฯ

3.3 ใบความรู้เรื่อง การเดินสะกดรอยและภาพเครื่องหมายต่างๆ

3.4 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4. กิจกรรม

4.1 กิจกรรมครั้งที่ 1

1) พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

2) เพลงหรือเกม

3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

(1) ผู้กำกับลูกเสือนำเสนอสนทนา เรื่อง การเดินสะกดรอย

(2) ผู้กำกับลูกเสืออธิบายถึงสัญลักษณ์ของเครื่องหมายต่างๆ ในการเดินสะกดรอย

(3) ผู้กำกับลูกเสือสาธิตวิธีเดินสะกดรอยอย่างง่ายๆ โดยเน้นให้ลูกเสือรู้จักสังเกต

การทำเครื่องหมาย วัสดุที่ทำและความเก่าใหม่ของเครื่องหมาย

(4) ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือร่วมกันสรุปเพื่อเตรียมเดินสะกดรอยในสัปดาห์ต่อไป

4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบแกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

4.2 กิจกรรมครั้งที่ 2

1) พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

2) เพลงหรือเกม

3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

(1) ผู้กำกับลูกเสือให้รองผู้กำกับลูกเสือ วิทยากรพิเศษ หรือลูกเสือรุ่นพี่ (ลูกเสือสามัญ)

มาช่วยเหลือกิจกรรมเดินสะกดรอย โดยแนะนำผู้ช่วยเหลือกิจกรรมและจัดมอบหมายเป็นหมู่

(2) ผู้กำกับลูกเสือให้ลูกเสือเริ่มปฏิบัติกิจกรรมการเดินสะกดรอยเป็นหมู่ ตาม

เครื่องหมายที่กำหนดและกลับมาอภิปรายพร้อมนำเสนอผลการปฏิบัติกิจกรรม

- (3) ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือร่วมกันสรุป
- 4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
- 5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจสอบรูปแบบ แกรนด์ฮาวส์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

- 5.1 สังเกตความสนใจ ความตั้งใจและความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม
- 5.2 ชักถามเกี่ยวกับเครื่องหมายที่ใช้ในการสะกดรอย

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 23

เพลง

ในหมู่ลูกเสือ

ในหมู่ลูกเสือ	เมื่อเรามาร่วมอยู่
ต่างคนต่างรู้จักันดี	ว่าหน้าที่ทุกอย่าง
ต้องช่วยกันทำ	ทำไมเว้นว่าง
งานทุกอย่าง งานทุกอย่าง	จะเสร็จโดยง่ายตาย

เพื่อน

เพื่อนเอ๋ย เพื่อนรัก	ฉันเคยรู้จักเพื่อนรักอยู่ไหน (ซ้ำ)
ใครเห็นร้องเรียกเร็วไว (ซ้ำ)	นั้นยังไฉเขาอยู่นี่.....

ใบความรู้

การเดินทางสะกดรอย

การเดินทางสะกดรอย ในทางลูกเสืออนั้น เป็นการฝึกให้ลูกเสีารู้จักสังเกต และค้นหาสิ่งที่กำหนดไว้ในเส้นทางหรือจุดต่าง ๆ ที่กำหนดให้ผ่านไป เช่น กระดาษสีที่ตัดเป็นชิ้นเล็ก ๆ โรยไว้ตามเส้นทาง เครื่องหมายต่าง ๆ ที่ทำไว้เพื่อทดสอบในการสะกดรอยหรือสิ่งที่ฝึก โดยอาศัยธรรมชาติได้

เครื่องหมายสะกดรอยตามความรู้เชิงพราน

ลูกเสือจะต้องรู้เข้าใจและอ่านเครื่องหมายสะกดรอยได้อย่างถูกต้อง เครื่องหมายสะกดรอยที่นิยมใช้ในวงการลูกเสือมีประมาณ 6 ชนิด คือ

1. ทางถูกไปได้ทางนี้
2. ทางผิด อย่าไปทางนี้
3. ที่ซ่อนคำสั่ง
4. หหมดเส้นทาง กลับได้แล้ว
5. มีแหล่งน้ำข้างหน้า
6. อันตรายช่วยด้วย

วัสดุที่ใช้ทำเครื่องหมายกำกับเส้นทาง ได้แก่ ก้อนหินก้อนกรวด กิ่งไม้ ฟองหญ้า เมล็ดพืช ฯลฯ
ลักษณะของเครื่องหมาย

ทางถูก ไปทางนี้				
ทางผิด ห้ามไป				
ที่ซ่อนคำสั่งอีก ๓ ก้าว				
หมดเส้นทาง กลับได้				
มีแหล่งน้ำข้างหน้า				
อันตรายช่วยด้วย				

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

ตามล่าหาตัวด้วง

น.ส.อุทัยวรรณ ชิดสูงเนิน ผู้แต่ง

เตี๊ยมกับหนุ่ยเป็นเพื่อนกัน ทั้งสองชอบไปไหนมาไหนด้วยกันเสมอๆ ไม่ว่าจะอยู่ที่บ้านหรือที่โรงเรียน เพราะทั้งสองคนเรียนอยู่โรงเรียนเดียวกัน และอยู่บ้านใกล้กัน

วันหนึ่ง เตี๊ยมกับหนุ่ยชวนกันไปหาตัวด้วงที่อยู่ชายป่าใกล้ๆ กับโรงเรียน เขาทั้งสองเดินหาดังไปเรื่อย ๆ ก็ยังไม่พบด้วงเลย จึงเดินหาดังไปเรื่อย ๆ จนหลงเข้าไปในป่าลึก เตี๊ยมกับหนุ่ยหมุนตัวไปมาหาทางกลับออกจากป่าไม่ได้ ทั้งสองพยายามช่วยกันคิดหาทางออกจากป่า แล้วเขาก็พยายามคิดว่าระหว่างทางที่เดินมา สังเกตเห็นอะไรบ้าง เตี๊ยมบอกว่า “พบต้นไม้ที่ยืนต้นตาย อยู่ทางทิศใต้ก่อนจะมาถึงที่นี่” ทั้งสองจึงเดินไปที่ต้นไม้ที่ตายนั้น หนุ่ยบอกว่า เขาสังเกตเห็น ก้อนหินก้อนใหญ่ตั้งอยู่เลยต้นไม้นี้ไปทางซ้ายมือ ทั้งสองจึงเดินไปจนพบก้อนหินก้อนใหญ่สองก้อน ทั้งสองพยายามช่วยกันหาทางออกจากป่า โดยช่วยกันคิดว่าได้พบเห็นอะไรบ้างระหว่างทางที่เดินมา จนในที่สุด เตี๊ยมกับหนุ่ยก็ออกจากป่าได้โดยไม่ได้ตัวด้วงเลย

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า การเป็นคนช่างสังเกต ช่วยให้ผ่านพ้นอุปสรรคไปได้

รอยเท้าช่วยชีวิต

น.ส.จุฑามาส ชุ่มเมืองปัก ผู้แต่ง

ณ ป่าแห่งหนึ่ง เตี๊ยมไปด้วยความอุดมสมบูรณ์ ทั้งน้ำและอาหารของสัตว์และสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ตอนกลางวัน มักจะมีชาวบ้านเข้าไปหาผลไม้ ผักต่างๆ เพื่อนำไปเป็นอาหาร และขายหารายได้เลี้ยงครอบครัว ชาวบ้านในละแวกนี้ตกลงกันว่าจะไม่ฆ่าสัตว์ เพื่อเป็นอาหารโดยเด็ดขาด สัตว์ต่างๆ จึงอาศัยอยู่ในป่าแห่งนี้ด้วยความสุข

ในระหว่างปิดภาคเรียนก้านตามพ่อเข้าไปหาผลไม้และผักในป่า เขาช่วยพ่อเก็บผักอย่างเพลิดเพลินจนพลัดหลงกับพ่อ ก้านพยายามเดินหาพ่อแต่ไม่พบ จนถึงเวลาพลบค่ำ ก้านมองเห็นกระท่อมหลังหนึ่ง ที่เจ้าหน้าที่ป่าไม้ปลูกทิ้งไว้ จึงตัดสินใจเข้าไปพัก ส่วนพ่อเมื่อแน่ใจว่าก้านหลงทางจึงขอร้องเพื่อนบ้านช่วยกันค้นหา พ่อสังเกตเห็นรอยเท้าคน เป็นรอยเท้าเล็ก ๆ พ่อและเพื่อนบ้านจึงเดินตามเรื่อย และเมื่อหมดรอยเท้าแล้ว พ่อพบใบไม้ที่เพิ่งเด็ดวางเป็นระยะๆ ไปจนกระทั่ง พบว่าก้านอยู่ในกระท่อม พ่อลูกดีใจมากที่พบกัน และลูกปลอดภัย พ่อบอกก้านว่าดีที่ป่าแห่งนี้ชุ่มชื้นอยู่ตลอดเวลา ทำให้มองเห็นรอยเท้าชัด และโชคดีที่ชาวบ้านไม่ทำร้ายสัตว์ จึงไม่มีสัตว์มาทำร้ายก้าน พ่อชมว่าก้านฉลาดที่รู้จักเด็ดใบไม้ วางเรียงเป็นระยะ เพื่อให้เป็นที่สังเกต ทำให้ติดตามก้านได้ทุกคนจึงรีบเดินทางออกจากป่าทันที

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า การเรียนรู้จากการสังเกต จะทำให้ช่วยชีวิตคนได้

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ดาวดวงที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 11 การบันเทิง

แผนการจัดกิจกรรมที่ 24 วิถีไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

ลูกเสือสามารถบอกวิธีการเล่นพื้นบ้านของไทยที่เป็นวิถีไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่นได้

2. เนื้อหา

การเล่นพื้นบ้านของไทยตามภูมิภาคต่าง ๆ

3. สื่อการเรียนรู้

3.1 แผนภูมิเพลง

3.2 ใบความรู้ เรื่อง การเล่นพื้นบ้านของไทย

3.3 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

4.2 เพลงหรือเกม

4.3 กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

1) เปิดตลาดนัดการเล่นพื้นบ้าน โดยจัดวัสดุอุปกรณ์ไว้เป็นฐาน 3 ฐานให้ลูกเสือเข้าร่วมกิจกรรมตลาดนัดฐานการเล่นพื้นบ้าน ดังนี้

ฐานที่ 1 มอญซ่อนผ้า

ฐานที่ 2 รีรีข้าวสาร

ฐานที่ 3 เดินกะลา

2) ฐานรวม ให้ลูกเสือช่วยกันสรุปประโยชน์ของการเล่นพื้นบ้านและการสืบสานในโอกาสต่าง ๆ และผู้กำกับลูกเสือให้ความเห็นเพิ่มเติม

4.4 ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

สังเกตการเข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านของไทยที่เป็นวิถีไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 24

เพลง

ติ๊กลองร้องรำ

ติ๊กลองร้องรำ ๑ ระบำบรรเลงแบบไทย สุขใจชื่นบาน ๑ สำนารัญเรีงรื้นตื่นตา
ยามร้องยามเรียนยามเล่น เราแบ่งกันเป็นเวลา ยามไหนยามเรียนยามอ่าน เราไม่หลีกงานหลบมา
(สร้อย) ป๊ะม่ง เท่งม่ง เท่งม่ง ฉิ่งฉับ ฉิ่งฉับ เท่งม่ง เท่งม่ง เท่งม่ง
ป๊ะม่ง เท่งม่ง เท่งม่ง (ฮ้า) ฮ้า

เสียงโทน

โทนเอ๋ยโทน ปะดิงโทนโทนโทน
เสียงโทนตะโพนเร้าใจ โทณเอ๋ย โทณจำ ฉันทุขอุราเสียนี่กะไร
ชุ่มชื่นหัวใจ เมื่อได้ยินเสียงสำเนียงเพลงโทน
ปะโชน ปะโชนๆปะโชนปะโชนปะโชน ๑

ว่าว

ว่าวเอ๋ย ว่าวไทย มีมากมาย อยู่ในบ้านเรา
ว่าวลม ว่าวงู ปักเป้า ว่าวคน ว่าวจุฬา ว่าวเต่า
ว่าวนก ว่าวดาว ไม้ไผ่มาเหลา ทำว่าวกัน

ใบความรู้ การเล่นพื้นบ้านของไทย

● มอญซ่อนผ้า

อุปกรณ์ประกอบการเล่นคือ ผ้า 1 ผืน ขนาดไม่โตนัก อาจเป็นผ้าเช็ดหน้าก็ได้ มีกติกาและวิธีเล่นดังนีกติกา

1. ผู้ที่นั่งล้อย่อมวงทุกคนจะต้องนั่งราบกับพื้นห้ามนั่งยอง ๆ

2. ผู้เล่นทุกคนจะหันไปดูข้างหลังไม่ได้อนุญาตให้ใช้เพียงมือคลำดูเท่านั้น

3. ผู้ซ่อนผ้าต้องวางผ้าให้ใกล้ตัวผู้นั่งพอสมควรเมื่อบวางแล้วให้เดินหรือวิ่งต่อไปจะหันหลังกลับไม่ได้

วิธีเล่น

เล่นกี่คนก็ได้ ผู้เล่นจะนั่งล้อย่อมวงกัน มีคนหนึ่งสมมุติเป็น “มอญ” ถือผ้า อาจเป็นผ้าเช็ดหน้าหรือผ้าอื่นที่มีขนาดไม่โตนัก สามารถเก็บซ่อนได้ เดินหรือวิ่งไปรอบ ๆ วง ผู้ที่นั่งล้อย่อมวงจะร้องบทร้องพร้อม ๆ กัน (ดูหัวข้อเพลงประกอบการเล่น) ผู้ที่เป็น “มอญ” จะต้องคอยสังเกตว่า ผู้นั่งล้อย่อมวงคนใดเปลว จะเอาผ้าที่ถือไว้ วางข้างหลังผู้นั้นแล้วเดินหรือวิ่งต่อไป ทำที่เหมือนกับยังไม่ได้วางผ้า หากผู้ถูกวางข้างหลังยังไม่รู้ตัว เมื่อผู้เป็น “มอญ” เดินหรือวิ่งมาถึง จะหยิบผ้านั้นตีผู้ที่นั่งอยู่ ซึ่งผู้ที่ถูกตีจะต้องรีบลุกออกจากที่นั่ง วิ่งหนีไปรอบวงครบ 1 รอบ จึงกลับเข้าที่นั่งที่ตามเดิม ผู้ที่เป็น “มอญ” จะถือผ้าเดินหรือวิ่งรอบ ๆ วง เพื่อจะวาง ผ้าซ่อนไว้ข้างหลังผู้นั่งคนอื่นต่อไป ในทางกลับกันหากผู้นั่งที่ถูกวางผ้าข้างหลังรู้ตัว ก็จะหยิบผ้าและลุกขึ้นวิ่งไล่ตีผู้เป็น “มอญ” ไปรอบวง ซึ่งผู้เป็น “มอญ” จะต้องรีบวิ่งหนีและเข้าที่นั่งแทนที่ผู้ที่วิ่งไล่ และผู้ที่ได้ผ้าก็จะเป็น “มอญ” ซ่อนผ้าคนอื่นต่อไป

เพลงประกอบการเล่น

“มอญซ่อนผ้า ตุ๊กตาอยู่ข้างหลัง ไวโน่นไวนี้ ฉันจะตีกันเธอ”

● รีรีข้าวสาร

ผู้เล่น 2 คน มายืนหันหน้าเข้าหากันประสานมือ ยกขึ้นทำเป็นชั้ม ผู้เล่นที่เหลือเกาะเอวกันเป็นแถว เดินลอดชั้ม พร้อมร้องเพลง “รีรีข้าวสาร สองทะนาน ข้าวเปลือก เลือกท้องโปลาบ เก็บเบี้ยใต้ถุนร้าน คดข้าวใส่จาน พาลเอาคนข้างหลังไว้” ทันทีที่จบเพลง ชั้มจะกระตุกแขนลงมา กันคนที่กำลังลอดไว้ คนที่ถูกกั้นไว้ได้ จะต้องถูกคัดออก แล้วเริ่มเล่นต่อจนกว่าจะกันได้หมดทุกคน

- **เดินกะลา**

ให้ขีดเส้นชัย โดยห่างจากเส้นเริ่มต้น 3 เมตร หรือ 5 เมตร หรือตามแต่จะตกลงกัน ผู้เล่นจะต้องขึ้นไปยืนบนกะลาที่คว่ำลงทั้งสองซีก ใช้นิ้วหัวแม่มือแตะกับนิ้วชี้ คีบหนีบเชือกไว้ มือจับเชือกดึงให้ถนัด เริ่มเล่นโดยการให้ทุกคนเดินจากเส้นเริ่มต้นแข่งขันกัน ใครที่ถึงเส้นชัยก่อนก็ชนะหรือถ้าไม่เล่นแบบแข่งขันกัน ก็ใช้เล่นเดินในสวน หรือที่สนามก็ได้ ใช้ออกกำลังกายก็เป็นการเล่นที่สนุกอีกแบบหนึ่ง

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

กวางหลงเขาของตนเอง

กวางตัวหนึ่งมองดูเงาของตนในน้ำ มันมองดูเงาของตนเองอย่างชื่นชม เขาของมันแตกออกเป็น กิ่งก้าน งดงาม ทำให้เกิดความพอใจยิ่งนัก แต่เมื่อมันมองดูเงาของตนเอง กลับรู้สึกไม่พอใจหาทั้งสี่ข้าง มันเห็นว่าไม่สวย ไม่น่าดูเลย มันคิดว่า “เขาของเราช่วยให้หัวของเราสง่างามขึ้นเป็นอันมาก แตกแขนงออกไปสูงกว่าพุ่มไม้เสียอีก แต่ทำไมนะ เขาของเราถึงได้ดูน่าเกลียดนัก”

ขณะนั้นเอง มันก็เหลือบไปเห็นสุนัขล่าเนื้อตัวหนึ่งเข้า จึงกระโจนหนีเข้าไปในป่าทึบ เขาของมันซึ่งคิดว่าน่าเกลียดนั้น กลับช่วยให้มันวิ่งได้อย่างรวดเร็ว แต่เขาซึ่งมีกิ่งสวยงามของมัน กลับเอาแต่ชนและเกี่ยวเข้ากับกิ่งไม้ มันเพิ่งรู้ในตอนนั้นเองว่า เขาของมันเป็นสิ่งนำตัวมันไปสู่หายนะ

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ความหลงผิด นำไปสู่ความตาย

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ดาวดวงที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 11 การบันเทิง

แผนการจัดกิจกรรมที่ 25 การแสดงเงียบ

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

ลูกเสือสามารถแสดงเงียบตามลำพัง หรือร่วมกับเพื่อนได้

2. เนื้อหา

การแสดงเงียบ

3. สื่อการเรียนรู้

3.1 แผนภูมิเพลง

3.2 อุปกรณ์ในการแต่งตัว เช่น ผ้า กระดาษ กิ่งไม้ พลาสติก ฯลฯ

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

4.2 เพลงหรือเกม

4.3 กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

1) ผู้กำกับลูกเสือสนทนาเกี่ยวกับการแสดงต่างๆ

2) ให้ลูกเสือเล่าประสบการณ์ที่ตนเคยชมการแสดง

3) ผู้กำกับลูกเสืออธิบายความหมาย และ ลักษณะของการแสดงเงียบ พร้อมทั้งสาธิตวิธี

แสดงเงียบ

4) ผู้กำกับลูกเสือทำสลากกำหนดตัวละคร ให้ลูกเสือจับสลากและออกมาแสดงตามที่กำหนด และให้ลูกเสือคนอื่น ๆ ทายว่า แสดงเป็นตัวอะไร

5) ให้ลูกเสือแต่ละหมู่คิดเรื่องแล้วนำมาแสดงให้เพื่อนชมและทาย

6) ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือร่วมกันสรุป

4.4 ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

5.1 สังเกตจากความร่วมมือ และการมีส่วนร่วม

5.2 สังเกตจากการแสดงเงียบรายบุคคลและเป็นหมู่

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 25

เพลง

อยู่ไหน

สี.....อยู่ไหน จะต้องไปหา
คิดถึงเธออยู่ ไม่เคยนึกขัง

อยู่ไกลหน้าหนา แม่ขอบฟ้าบัง
ใจเรายัง คิดถึงกัน ทุกวันคืน

ใบความรู้

การแสดงเงียบ เป็นการแสดงท่าทางที่ไม่ออกเสียงหรือไม่แสดงคำพูดใดออกมาทั้งสิ้น เป็นการแสดงที่ให้ผู้ดู แปลความหมายจากกริยาท่าทางและการแต่งกาย

การแสดงเงียบ เป็นการแสดงที่ฝึกฝนให้ผู้แสดงมีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก

วิธีการแสดงเงียบ

1) ผู้กำกับลูกเสือจัดทำฉากกำหนดการแสดงให้ครบจำนวนลูกเสือ หรืออาจจะแสดงเป็นหมู่ตามเนื้อเรื่องที่กำหนดให้ เช่น คนบ้า ครู นักมวย ลิเก

2) ผู้กำกับลูกเสืออธิบายวิธีเล่น (ห้ามบอกคนอื่นว่าตนจับฉากใดแสดงเป็นอะไร)

3) ให้ลูกเสือจับฉากได้คนละใบ แล้วไปเตรียมตัวและกลับมาที่นั่งที่เดิม

4) ผู้กำกับลูกเสือให้ลูกเสือออกมาแสดงทีละคน หรือหลายๆ คน ที่แสดงเหมือนกัน

5) ให้ผู้ดูทายว่าแสดงเป็นอะไร ถ้าทายถูกก็เลิกแสดง ถ้าทายผิดให้แสดงต่อไปจนกว่าจะทายถูกต้องจากนั้นก็ให้คนอื่นแสดงต่อไป

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

จับผิดตัว

น.ส.จุฑามาส ชุ่มเมืองปัก ผู้แต่ง

เย็นวันหนึ่งหลังเลิกเรียนแล้ว อานนท์และเพื่อนๆ เล่นฟุตบอลอยู่สนามเด็กเล็กใกล้บ้าน มีชายแปลกหน้าสองคนขับซีรอมอเตอร์ไซด์มาจับตัวอานนท์ขึ้นซ้อนมอเตอร์ไซด์ออกไปอย่างรวดเร็ว เพื่อนๆ ตกใจมาก อานนท์ถูกพาไปในบ้านร้างแห่งหนึ่ง เขาถูกมัดเท้า มัดมือและปิดปาก อานนท์พยายามดิ้น จนเชือกที่มัดมือหลุด ขณะที่กำลังพยายามแกะฝ่ามัดปากออก ชายคนหนึ่งเข้ามาพบ จึงไม่ยอมให้อานนท์แกะฝ่า อานนท์พยายามทำท่าทางเพื่อบอกให้เขารู้ว่าตนเองเป็นเด็กนักเรียนและเป็นลูกเสือ โดยทำท่ายันทยาหัตถ์แบบลูกเสือสำรอง ชายอีกคนหนึ่งจึงบอกเพื่อนเขาว่า "ตายละสิ จับตัวมาผิด มันไม่ใช่เจ้าเด็กเกรทีชโมยสินค้าเราบ่อยๆ แล้วนะ มันเป็นลูกเสือ" ทั้งสองเลยตกลงปล่อยตัวอานนท์กลับไปบ้านอย่างปลอดภัย

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า การรู้จักวิธีแสดงท่าทาง ทำให้รอดพ้นจากอันตรายได้

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ดาวดวงที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 12 การผูกเงื่อน

แผนการจัดกิจกรรมที่ 26 การผูกเงื่อนต่อเชือก

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1.1 ลูกเสือสามารถผูกเงื่อนพิรอด เงื่อนขัดสมาธิ และเก็บเชือกอย่างง่ายได้
- 1.2 ลูกเสือสามารถใช้เงื่อนพิรอดและเงื่อนขัดสมาธิได้

2. เนื้อหา

การผูกเงื่อนพิรอด เงื่อนขัดสมาธิ และการเก็บเชือกอย่างง่าย

3. สื่อการเรียนรู้

- 3.1 แผนภูมิเพลง, เกม
- 3.2 เชือก
- 3.3 ใบความรู้ 1) เรื่อง การผูกเงื่อน 2) เรื่อง การเก็บเชือกอย่างง่าย
- 3.4 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4. กิจกรรม

- 4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
- 4.2 เพลงหรือเกม
- 4.3 กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

1) ผู้กำกับลูกเสือสาธิตและให้ลูกเสือฝึกปฏิบัติตามฐาน โดยแบ่งลูกเสือออกเป็น 2 กลุ่มเท่า ๆ กัน ให้แต่ละกลุ่มเข้าฐานที่ 1 หรือ 2 เพียงฐานเดียว จากนั้นเข้าฐานรวม

ฐานที่ 1 การผูกเชือกด้วยเงื่อนพิรอด และการใช้เงื่อนพิรอด

ฐานที่ 2 การผูกเชือกด้วยเงื่อนขัดสมาธิ และการใช้เงื่อนขัดสมาธิ

ฐานรวม ลูกเสือที่เคยผ่านฐานที่ 1 จับคู่กับลูกเสือที่เคยผ่านฐานที่ 2 แลกเปลี่ยนกัน

สอนผูกเงื่อนพิรอดและเงื่อนขัดสมาธิ

2) ผู้กำกับลูกเสือสาธิตการเก็บเชือกอย่างง่าย ๆ

3) ผู้กำกับลูกเสือประเมินผล โดยการให้ลูกเสือเล่นเกมต่อเชือก

4) ผู้กำกับลูกเสือสรุปประโยชน์ของเงื่อนพิรอด และเงื่อนขัดสมาธิ แนะนำให้ลูกเสือหาโอกาสฝึกการผูกเงื่อนให้คล่อง เช่น ผูกผ้าผูกคอ ผูกสายรองเท้า เป็นต้น

4.4 ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

ตรวจสอบความถูกต้องของการผูกเงื่อน และเก็บเชือก

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 26

เพลง

เงื่อน

เชือกเส้นยาวกลมๆ ดูนาน่าชม ถ้าเราเอามาผูกเงื่อน
ประโยชน์ก็มีมากมาย ผูกง่ายแก้ง่าย นี่แหละความหมายของเงื่อน
ตะกรุดเบ็ด พีรอต ประมง ผูกร่อน ผูกซุง ผูกถังนอน
บ่วงสายธนู เลข 8 ปมตาไก่ จำชื่อเงื่อนเอาไว้ จะได้ไม่งง

เกม

ต่อเชือก

วิธีเล่น

- 1) ให้ลูกเสือเข้าแถวตอนลึก
- 2) ให้ลูกเสือคนที่ 1 - 2 - 3 ของแต่ละหมู่ดึงเชือกกันด้วยเงื่อนพีรอต คนที่ 4- 5 - 6 ต่อเชือกด้วยเงื่อนขัดสมาธิ
- 3) ผู้กำกับลูกเสือให้สัญญาณ ลูกเสือเริ่มต่อเชือกกับเพื่อนตามที่กำหนดไว้ โดยผูกเป็นเส้นเดียวกัน ดึงให้ตึง แล้ววางลง
- 4) ผู้กำกับลูกเสือตรวจ ถ้าหมู่ใดผูกได้ถูกต้องและเสร็จก่อน หมู่ นั้นชนะ

ใบความรู้ การผูกเงื่อน

เงื่อนพิรอด

ประโยชน์ของเงื่อนพิรอด

1. ใช้ในการต่อเชือกที่มีขนาดเท่ากันและเหนียวเท่ากัน
2. ใช้ผูกปลายเชือกเส้นเดียวกัน เพื่อผูกมัดห่อสิ่งของและวัตถุต่าง ๆ
3. ใช้ผูกเชือกผูกกรองเท้า (ใช้เงื่อนพิรอดกระตุกปลาย 2 ข้าง)
4. ใช้ผูกโบว์ ผูกชายผ้าพันแผล ผูกชายผ้าทำสลิง
5. ใช้ผูกปลายเชือกกากบาทญี่ปุ่น

วิธีผูกเงื่อนพิรอด

1. นำปลายเชือกด้านซ้ายทับปลายเชือกด้านขวา
2. อ้อมปลายเชือกด้านซ้ายลงลอดใต้เส้นเชือกด้านขวา
3. รวบรวมปลายเชือกเข้าหากัน โดยให้ด้านขวาทับด้านซ้าย จัดเงื่อนให้แน่นและเรียบร้อย

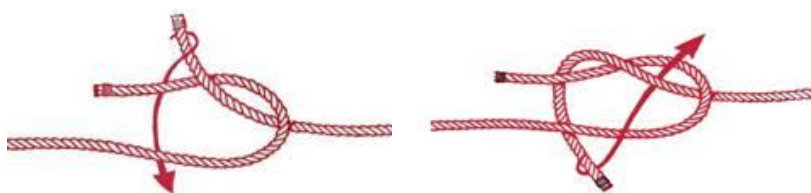
เงื่อนขัดสมาธิ

ประโยชน์ของเงื่อนขัดสมาธิ

1. ใช้ในการต่อเชือกที่มีขนาดต่างกัน
2. ใช้ผูกกับสิ่งที่มีลักษณะเป็นขอหรือเป็นหูอยู่แล้ว เช่น เชือกร้อยธงชาติ เป็นต้น
3. ใช้ต่อเส้นด้าย เส้นไหมทอผ้า

วิธีผูกเงื่อนขัดสมาธิ

1. งอเชือกเส้นใหญ่ให้เป็นบ่วง สอดปลายเชือกอีกเส้นหนึ่งเข้าไปในบ่วงที่ทำไว้ โดยสอดจากด้านล่าง
2. ม้วนปลายเชือกลงอ้อมด้านหลังของบ่วงที่ทำไว้ครั้งแรก
3. จับปลายเชือกขึ้นไปลอดขัดตัวเอง แล้วจัดเงื่อนให้แน่นและเรียบร้อย โดยการดึงตามทิศทางของลูกศร

การเก็บเชือกอย่างง่าย

เชือก เมื่อใช้งานเสร็จแล้วควรเก็บให้เรียบร้อย เพราะถ้าปล่อยทิ้งไว้เชือกจะพันกัน ทำให้เสียรูปทรง และชำรุด เมื่อจะใช้งานก็ต้องเสียเวลาแก้อีก หลังจากใช้เชือกแล้ว ให้เก็บเชือกร้อยไว้ที่ เข็มขัดห้อยม้วนเชือกลงด้านข้างตัว เพื่อความเรียบร้อยสวยงาม

วิธีที่ 1 นำปลายเชือกมาวางไว้ในระหว่างหัวแม่มือกับนิ้วชี้ แล้วพันทบเชือกระหว่างศอกกับช่องหัวแม่มือกับนิ้วชี้ พันไปจนเหลือประมาณ 2 ฟุต เอามือจับรวบกึ่งกลางม้วนเชือก เอาปลายเชือกที่เหลือ 2 ฟุตนั้น พันรัดตรงกลางที่จับ แล้วผูกแน่นปลายเชือกที่ใช้มือจับครั้งแรก โดยโผล่ออกมาพอใช้ถือได้

วิธีที่ 2 แบ่งเชือกออกเป็น 2 ส่วน เท่า ๆ กัน เอาส่วนหนึ่งพับกลับไปกลับมา 3 ครั้ง เอาปลายเชือกด้านที่เหลือมาพันรอบส่วนที่ทบจนจรดปลายเชือกของส่วนที่ทบ แล้วสอดปลายเชือกเข้าในห่วง แล้วดึงให้แน่น

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

ไขทองคำ

ชายชราผู้หนึ่ง มีฐานะยากจน สมบัติทั้งหมดที่เขามีก็คือ บ้านเก่า ๆ หลังหนึ่งกับแม่ห่านตัวหนึ่ง ซึ่งจะออกไข่ให้เขานำไปขายที่ตลาดทุกวันวันละฟอง วันหนึ่งแม่ห่านนี้ก่อกองทรายชราจึงออกไข่เป็นทองคำให้ฟองหนึ่ง ชายชราดีใจมาก รีบนำไขทองคำไปขายได้เงินมากมาย ฐานะก็ดีขึ้น ชายชราเกิดความโลภ อยากจะได้ไขทองคำคราวเดียวกันหลาย ๆ ใบ ด้วยความคิดที่ว่าในท้องห่านมีไขทองคำอยู่อีกมาก วันหนึ่งชายชราจึงแอบย่อง เข้าไปในเล้าห่าน แล้วเอามิดที่เตรียมไปผ่าท้องห่านทันที แต่อันิจานนอกจากจะไม่พบไขทองคำแม้แต่ใบเดียวแล้ว ห่านก็ต้องมาตายอีก ตั้งแต่นั้นมาเมื่อไม่มีห่านก็ไม่มีไขทองคำให้ชายชราไปขายอีก

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า โลกมากมักลมหาย

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ดาวดวงที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 13 คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง

แผนการจัดกิจกรรมที่ 27 การวิเคราะห์ตนเอง

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

1.1 ลูกเสือสามารถบอกจุดดี จุดเด่น ของตนเองได้

1.2 ลูกเสือบอกได้ว่าตนเองมีความสามารถอะไรและพัฒนาความสามารถให้ดีขึ้นได้อย่างไร

2. เนื้อหา

การค้นหาจุดดี จุดเด่น ของเพื่อน และความสามารถของตนเอง รวมทั้งหาแนวทางพัฒนาความสามารถให้ดีขึ้นกว่าเดิม

3. สื่อการเรียนรู้

3.1 แผนภูมิเพลง

3.2 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

4.2 เพลงหรือเกม

4.3 กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

1) ลูกเสือทำวงกลม 2 วงซ้อนกัน วงกลมวงนอกซ้ายหัน วงกลมวงใน ขวาหัน

2) ผู้กำกับลูกเสือนำร้องเพลง “ยินดีพบเธอ” ลูกเสือปรบมือและเดินตามจังหวะเพลง

3) ผู้กำกับลูกเสือเป่านกหวีดให้สัญญาณหยุด ลูกเสือในวงกลมนอกและวงกลมในหันหน้าเข้าหากันจับมือซ้าย พร้อมกับพูดว่า “ยินดีที่ได้พบกัน”

4) ในรอบต่อไปเมื่อเพลงหยุดให้ลูกเสือผลัดกันพูดถึงสิ่งดี ๆ ที่เห็น ในตัวของเพื่อนที่หันหน้าเจอกัน

5) ผู้กำกับลูกเสือชวนสนทนา

- สุ่มถามลูกเสือ 3 – 4 คน โดยให้บอกจุดดี จุดเด่นของตนเอง และรู้สึกอย่างไรเมื่อมีคนพูดถึงสิ่งดี ๆ ในตัวของเขา

- ให้ลูกเสือแต่ละคน ค้นหาสิ่งที่ตนเองทำได้ดีที่สุด คนละ 1 อย่าง

- สุ่มถามลูกเสือ 5 – 6 คน การที่เรารู้ตัวว่ามีความสามารถอะไรบ้าง จะเป็นประโยชน์กับลูกเสืออย่างไร (จะได้ใช้ประโยชน์จากความสามารถนั้น และพัฒนาให้เก่งมากยิ่งขึ้น)

6) ผู้กำกับลูกเสือสรุปแนวคิดที่ได้ (การพูดถึงสิ่งดี ๆ ของผู้อื่น จะสร้างกำลังใจและความรู้สึกที่ดี ๆ ให้กับเพื่อน รวมถึงการที่เราได้รู้ว่าตนเองมีความสามารถในเรื่องอะไร จะช่วยให้เราสามารถใช้ประโยชน์จากความเก่งนั้นและพัฒนาให้ดีขึ้น)

4.4 ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

5.1 สังเกตการร่วมกิจกรรมและการตอบคำถาม

5.2 สอบถามความคิดเห็นถึงแนวทางการพัฒนาตนเอง

6. องค์กรประกอบทักษะชีวิตสำคัญที่เกิดจากกิจกรรม

คือ การเข้าใจตนเอง การเข้าใจ/เห็นใจผู้อื่น ภูมิใจ/เห็นคุณค่าตนเอง

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 27

เพลง

ยินดีที่พบเธอ

วันนี้ยินดี	ที่เราได้มาพบกัน (ซ้ำ) ยินดี ๆ ๆ
มาเกิดมา เรามาร่วมสนุก	ปลดปล่อยความทุกข์ ให้มันสิ้นไป
มาเกิดมา เรามาร่วมจิต	ช่วยกันคิดทำให้การลูกเสือเจริญ

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

หนูกับบีเห็น

หนูกับบีเห็นเป็นศัตรูกัน ยกพวกเข้าต่อสู้กันหลายครั้ง ฝ่ายหนูนั้นสู้ไม่ได้ แพ้กลับไปทุกครั้ง พวกหนูประชุมกันว่าทำไมจึงสู้ไม่ได้ ก็พบว่า เป็นเพราะพวกหนูไม่มีระเบียบวินัย เวลาสู้ก็ไม่พร้อมเพรียง ต่างคนต่างสู้ ไม่มีใครฟังใคร

เมื่อได้ข้อสรุปเช่นนี้ พวกหนูจึงลงมติเลือกหนูบางตัวขึ้นมาบังคับบัญชาในสนามรบ หนูที่ได้รับแต่งตั้งจึงแต่งตัวประดับประดาเครื่องประดับมากมาย ให้ดูภาคภูมิสมกับตำแหน่งที่ได้รับ และวางตัวเป็นนายคอยออกคำสั่ง ส่วนหนูที่เหลือเป็นพวกพลรบ

ในการต่อสู้ครั้งต่อไป พวกหนูก็พ่ายแพ้ยับเยินอีก หนูพลรบได้หนีเข้าโพรงเอาตัวรอด ส่วนพวก ตั้วนายซึ่งมีเครื่องประดับมากมาย อ้วยอ้ายหนีไม่ทัน ถูกจับเป็นเชลยและถูกบีเห็นกินทั้งหมด

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ความฟุ้งเฟ้อนั้น มักเป็นเหตุให้เกิดความพินาศ

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ดาวดวงที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 13 คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง

แผนการจัดกิจกรรมที่ 28 หลีกเลียงความรุนแรงต่อสัตว์

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

ลูกเสือมีเมตตาต่อสัตว์และหลีกเลียงการกระทำรุนแรงต่อสัตว์ได้

2. เนื้อหา

ความเมตตาต่อสัตว์และหลีกเลียงการกระทำรุนแรงต่อสัตว์

3. สื่อการเรียนรู้

3.1 แผนภูมิเพลง

3.2 ภาพนกโพระดก

3.3 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

4.2 เพลง หรือเกม

4.3 กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

1) ผู้กำกับลูกเสือชวนคิด ชวนคุย

- เคยเห็นนกใหม่ เห็นที่ไหนรู้จักนกอะไรบ้าง
- ใครรู้จักนกโพระดกบ้าง ยกมือขึ้นให้ตอบ

2) ผู้กำกับลูกเสือให้ดูภาพนกโพระดกและอธิบายเพิ่มเติมลักษณะและธรรมชาติของนกโพระดก

3) ผู้กำกับลูกเสือชวนลูกเสือร้องเพลงนกโพระดก ถอดความหมายของเนื้อเพลงและถามความรู้สึกว่ารู้สึกอย่างไรกับคำชมของนกโพระดก

4) ผู้กำกับลูกเสือตั้งคำถามให้คิดวิเคราะห์ เช่น

- นอกจากการยิงนกแล้ว ลูกเสือคิดว่าสัตว์จะถูกรังแกโดยวิธีใด รู้สึกอย่างไรกับสัตว์ที่ถูกรังแก (เตะสุนัข โยนแมลงน้ำ ชิงนกไว้ในกรง วางยาเบื่อ ฯลฯ)
- ลูกเสือคิดว่าคนที่รังแกสัตว์ เขาทำเพราะอะไร และรู้สึกอย่างไรกับคนที่รังแกสัตว์ (สนุก ไม่เห็นความทุกข์ของผู้อื่น ใจร้าย ฯลฯ)

- ลูกเสืออยากช่วยสัตว์ไม่ให้ถูกรังแกไหม มาช่วยกันคิดว่าจะทำอย่างไรคนจึงไม่รังแกสัตว์

5) ผู้กำกับลูกเสือสรุปแนวคิดที่ได้รับให้แก่ลูกเสือ (อยากช่วย โดยเริ่มที่ตัวเองไม่รังแกสัตว์ และชักชวนเพื่อนและคนในครอบครัวให้ทำตามด้วย)

4.4 ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

สอบถามความคิดเห็นของลูกเสือที่แสดงออกถึงความเมตตาและไม่กระทำรุนแรงต่อสัตว์ ตลอดจนแนวคิดของลูกเสือว่า “จะอย่างไร.... คนจึงไม่รังแกสัตว์”

6. องค์กรประกอบทักษะชีวิตสำคัญที่เกิดจากกิจกรรม

คือ เข้าใจและเห็นใจผู้อื่น

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 28

เพลง

นกไทรเดด

ยุกยิก ยุกยิก ยุกยิก ยุกยิก คว่าหนังสือจะไปยงนก
โอโฮ นกไทรเดด (ซ้ำ) มั่นรื่อง โสภปิก ออย่ายง ออย่ายง
ยุกยิก ยุกยิก ยุกยิก ยุกยิก เก็บหนังสือ เอาไว้ชายพก
ไม่ยง นกไทรเดด (ซ้ำ) มั่นรื่อง โสภปิก เด็กดี เด็กดี
ยุกยิก ยุกยิก ยุกยิก ยุกยิก คว่าหนังสือจะไปยงนก
โอโฮ นกไทรเดด (ซ้ำ) มั่นรื่อง โสภปิก ออย่ายง ออย่ายง
ยุกยิก ยุกยิก ยุกยิก ยุกยิก เก็บหนังสือ เอาไว้ชายพก
ไม่ยง นกไทรเดด (ซ้ำ) มั่นรื่อง โสภปิก เด็กดี เด็กดี(ซ้ำบรรทัดสุดท้าย)

ภาพนกไทรเดด

นกโพระดก

นกโพระดก ธรรมดาทั้งตัวผู้และตัวเมียมีลักษณะเหมือนกัน ขนตามลำตัวมีสีเขียวสด ส่วนหัวและอกมีสีน้ำตาลอ่อนและมีลายสีเหลืองเป็นขีดปากสีเหลือง

ถิ่นอาศัยและอาหาร

ในประเทศไทย พบอยู่ทั่วทุกภาคยกเว้นภาคอีสานตอนบน อาศัยอยู่ตามป่าโปร่ง ป่าผลัดใบและเรียกสวนทั้งที่ลุ่มและบนป่าภูเขา ในฤดูผสมพันธุ์จะอยู่เป็นคู่ ส่งเสียงร้องดัง (โฮก - ปีก) ซ้ำ ๆ ทุก ๆ 3 - 4 นาที นกชนิดนี้ผสมพันธุ์ในช่วงเดือนเมษายน - พฤษภาคม ชอบทำรังอยู่ตามโพรงไม้ในป่าสูง วางไข่ครั้งละ 2 - 4 ฟอง

นกโพระดกธรรมดาจะออกหากินตามธรรมชาติ ชอบกินแมลง หนอน สัตว์เลื้อยคลานและผลไม้ต่าง ๆ เป็นการช่วยกำจัดศัตรูพืชให้กับเกษตรกร

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

นกสาวมีลูก

วันหนึ่งของฤดูหนาวนกขี้ขี้ขี้ขี้ นกพิราบสาวได้ทำรังที่แสนอบอุ่นไว้พร้อมสำหรับต้อนรับลูกนกตัวน้อย ๆ ที่กำลังจะฟักออกจากไข่ แม่นกสาวนั้นได้แต่ตั้งหน้าตั้งตาคอยบรรดาลูกน้อยอยู่อย่างใจจดใจจ่อมาหลายวันแล้ว

เมื่อกกไข่ได้หลายตัว นกพิราบสาวก็ดีอกดีใจเป็นยิ่งนัก จึงได้คุยอวดกับกาเผ่าว่า "ฉันมีลูกเพิ่มขึ้นอีกหลายตัวแล้วจะ" กาเผ่ามองนกพิราบสาวอย่างเวทนาพลงพูดว่า "การที่มีลูกเพิ่มอีกหนึ่งตัวก็เท่ากับมีภาระเพิ่มอีกหนึ่ง ถ้ามีลูกเพิ่มอีกห้าตัว ก็มีภาระเพิ่มอีกห้าอย่าง" นกพิราบสาวตอบว่า "ถึงมีภาระเพิ่ม ฉันก็ยินดี เพราะฉันรักลูก"

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า แม่สามารถทำทุกอย่างให้ลูกได้ เพราะความรัก

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ดาวดวงที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 13 คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง

แผนการจัดกิจกรรมที่ 29 ทักษะการสื่อสาร

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

ลูกเสือสามารถสร้างสัมพันธภาพและสื่อสารกับผู้อื่นได้

2. เนื้อหา

การใช้คำว่า “สวัสดี” “ขอโทษ” และ “ขอบคุณ”

3. สื่อการเรียนรู้

3.1 แผนภูมิเพลง

3.2 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

4.2 เพลงหรือเกม

4.3 กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

1) ลูกเสือทำวงกลม 2 วงซ้อนกัน วงกลมวงนอกซ้ายหัน วงกลมวงใน ขวาหัน

2) ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือร่วมกันร้องเพลง “สวัสดี” (เพลงที่ 2) ลูกเสือปรบมือ เดิน

ตามจังหวะเพลง และทำท่าทางตามเพลง 3 รอบ

3) ขออาสาสมัครออกมาเล่าเรื่องที่ลูกเสือเคยใช้คำว่า สวัสดี ขอโทษ และขอบคุณ คำพูดละ 1 คน

4) ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือร่วมกันสรุป “ในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น คำพูดที่ลูกเสือต้องใช้อยู่เสมอ คือ คำว่า “สวัสดี” ใช้เป็นคำทักทาย “ขอโทษ” เมื่อเราได้กระทำการผิดพลาดต่อผู้อื่น แม้แต่เพียงเล็กน้อย และคำว่า “ขอบคุณ” ใช้เมื่อมีใครทำดีต่อเราแม้เพียงเล็กน้อย

5) ผู้กำกับลูกเสือสรุปแนวคิดที่ได้รับให้แก่ลูกเสือ

4.4 ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

สังเกตการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม

6. องค์กรประกอบทักษะชีวิตสำคัญที่เกิดจากกิจกรรม

คือ การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 29

เพลง

สวัสดี (1)

สวัสดี สวัสดี วันนี้เรามาพบกัน
เธอและฉัน พบกันสวัสดี
สวัสดีค่ะ สวัสดีครับ

สวัสดี (2)

เมื่อเจอกันเราทักกันสวัสดี สวัสดีค่ะ สวัสดีครับ
เมื่อผิดพลาดขอภัยขอโทษที่ ขอโทษค่ะ ขอโทษครับ
เมื่อจากไปยกมือไหว้ ขอลาที่ ลาก่อนค่ะ ลาก่อนค่ะ
ผู้ใดมีมิตรไมตรี ขอขอบคุณ ขอขอบคุณค่ะ ขอขอบคุณครับ

ท่าทางประกอบบทเพลง

เมื่อเจอกันเราทักกันสวัสดี สวัสดีค่ะ สวัสดีครับ

ท่าทาง (ปรบมือตามจังหวะ)

เมื่อผิดพลาดขอภัยขอโทษที่

ท่าทาง (พนมมือไหว้คู่ของตน พร้อมกล่าวว่า ขอโทษค่ะ , ขอโทษครับ)

เมื่อจากไปยกมือไหว้ “สวัสดี”

ท่าทาง (ก้าวเท้าไปทางด้านขวามือ และยกมือโบกลา ยกมือไหว้พร้อมกล่าว สวัสดี)

ผู้ใดมีจิตไมตรี ขอขอบคุณ

ท่าทาง (พบคู่คนใหม่ ยกมือไหว้ พร้อมกล่าว ขอขอบคุณค่ะ, ขอขอบคุณครับ)

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

ปากเป็นเอก

ชายคนหนึ่งมีศรัทธาล้าน และเป็นคนใจน้อย มีลูกสาวสวยคนหนึ่ง ชายคนนี้เป็นช่างฝีมือดี ต่อเกวียนไถเล่มหนึ่งสวยงามมาก นอกจากนี้ ยังมีวัวคู่หนึ่งลักษณะดีต้องตามตำรา เป็นที่เลื่องลือไปทั่ว มีผู้พยายามไปขอซื้อให้ราคาสูงเท่าใดก็ไม่ยอมขาย วันหนึ่งข่าวนี้รู้ถึงหูเจ้าเมือง เกิดอยากได้ จึงประกาศแก่ทาสทั้งหลายว่า หากทาสคนใดสามารถเอาเกวียนและวัวจากชายคนนี้ได้ จะได้รับรางวัลและปลดปล่อยให้เป็นไท มีทาส อาสาสมัคร 3 คน เจ้าเมืองจึงให้จับฉลาก ทาสคนที่ 1 ใช้วิธีการขูะตอก พุดจาไม่ไพเราะ ปรากฏว่าเจรจาไม่สำเร็จ ทาสคนที่ 2 ไปเฝ้าอ่อนน้อมตั้งแต่บ่ายจนเที่ยงคืน ก็ยังไม่สำเร็จ ทาสคนที่ 3 เมื่อไปถึงบ้านก็ทำความเคารพอย่างนอบน้อม ใช้วิธีการพูดเสนาะหู ต้องใจชายศรัทธาล้านจึงยกวัวและเกวียนให้ และในตอนหลังยังยกปลูกดำทองพร้อมลูกสาวให้แก่ทาสคนนั้นอีกด้วย

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า การพูดดี และพูดให้เหมาะกาลเทศะ เป็นประโยชน์กับตนเอง

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ดาวดวงที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 13 คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง

แผนการจัดกิจกรรมที่ 30 การรับรู้อารมณ์

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

ลูกเสือสามารถบอกอารมณ์เปลี่ยนแปลงของเพื่อนได้

2. เนื้อหา

2.1 การรับรู้อารมณ์เพื่อน ด้วยการสังเกตสีหน้าท่าทางที่แสดงอารมณ์

2.2 การปฏิบัติต่อเพื่อนให้สอดคล้องกับอารมณ์ของเขา

3. สื่อการเรียนรู้

3.1 เกม

3.2 หน้ากากอารมณ์

3.3 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

4.2 เพลงหรือเกม

4.3 กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

1) สนทนาถึงอารมณ์ของคน และการแสดงใบหน้าท่าทางประกอบอารมณ์ต่าง ๆ เป็นอย่างไร

2) ผู้กำกับลูกเสือแสดงหน้ากากอารมณ์ให้ลูกเสือดู

3) อาสาสมัครลูกเสือมาทำสีหน้าท่าทางแสดงอารมณ์ต่าง ๆ ตามที่เห็นจากรูปหน้ากาก

4) แจกหน้ากากอารมณ์ให้ลูกเสือหมู่ละ 2 แบบ เป็นอารมณ์ทุกข์ 1 แบบ และอารมณ์สุข 1 แบบ

ให้สมาชิกหมู่ช่วยกันทายว่าเป็นอารมณ์อะไร เพราะเหตุใดหน้าตาจึงเป็นอย่างนั้น

5) ผู้กำกับลูกเสือชวนคิดชวนคุยด้วยคำถาม

- เราจะรู้ได้อย่างไรว่าเพื่อนมีอารมณ์ดี หรืออารมณ์ไม่ดี (จากการสังเกต)

- การรับรู้อารมณ์ของเพื่อนมีประโยชน์กับลูกเสืออย่างไร (ปฏิบัติตนได้เหมาะสม)

- ถ้าเพื่อนกำลังโกรธ ลูกเสือคิดว่าควรทำอย่างไร (ขอโทษถ้าเราเป็นต้นเหตุ)

- ถ้าเพื่อนกำลังเศร้าเสียใจ ลูกเสือคิดว่าควรทำอย่างไร (ให้กำลังใจ)

- ถ้าเพื่อนกำลังดีใจ สอบได้ที่ 1 ลูกเสือควรทำอย่างไร (แสดงความยินดีด้วย)

6) ผู้กำกับลูกเสือสรุปแนวคิดที่ได้ (อารมณ์ของคนมี 2 ลักษณะ คือ อารมณ์เป็นสุข ได้แก่ อารมณ์ ดีใจ สุขใจ สนุกใจ มองโลกในแง่ดี และอารมณ์เป็นทุกข์ ได้แก่ ก้าว โกรธ โมโห แค้น เศร้า เจ็บ ฯลฯ ถ้าเราสังเกตและรู้อารมณ์ของเพื่อน จะสามารถแสดงออกต่อเพื่อนได้อย่างเหมาะสม)

4.4 ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

สังเกตความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของเพื่อน

6. องค์ประกอบทักษะชีวิตสำคัญที่เกิดจากกิจกรรม

คือ การเข้าใจ / เห็นใจผู้อื่น การจัดการกับอารมณ์

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 30

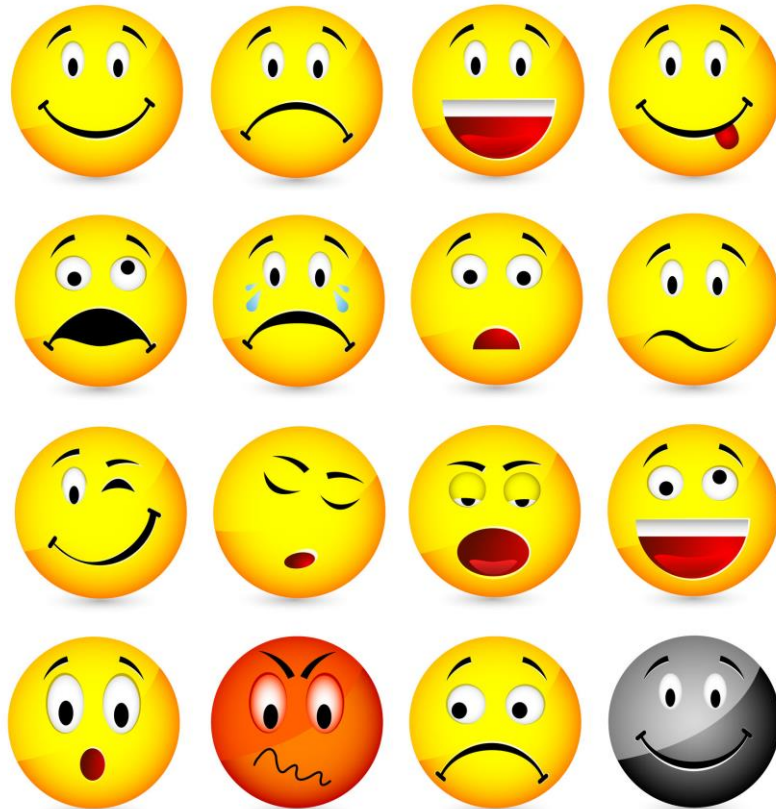
เกม

ทำตรงกันข้าม

เลือกผู้นำ 1 คน ให้ผู้นำทำท่าทางต่าง ๆ ส่วนผู้เล่นคนอื่นนั้นจะต้องทำตรงกันข้ามกับที่ผู้นำทำ เช่น ผู้นำหัวเราะ - ลูกเสือทุกคนต้องร้องไห้ , ผู้นำนั่งลง - ลูกเสือต้องยืนขึ้น , ผู้นำก้าวเท้าซ้าย - ลูกเสือก้าวเท้าขวา การทำจะเร็วขึ้นไปเรื่อย ๆ

การตัดสิน ลูกเสือที่ทำตามผู้นำหรือทำซ้ำ จะต้องออกจากการแข่งขัน หรือเปลี่ยนมาเป็นผู้นำ

หน้ากากอารมณ์

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

กระต่ายกับกบ

กระต่ายตัวหนึ่ง มีนิสัยขี้ขลาด หวาดระแวง และตื่นตกใจง่าย แม้จะอยู่ท่ามกลางฝูงกระต่ายด้วยกัน ก็ยังวิตกกังวลหวาดกลัวไปสารพัด ไม่มีความสุข เป็นกระต่ายผู้แสนเศร้า บ่อยครั้งมันเฝ้าแต่สงสัยว่าเหตุใดมันจึงมีแต่ความทุกข์ ไม่อาจหาความสุขสบายได้เลย นอนหลับก็ไม่สนิท จะกินอาหารก็รีบร้อน ระหว่างกินก็ต้องเหลียวหน้าเหลียวหลัง สายลมกรรโชกแรงหน่อย หรือมีเงาอะไรผ่านมาสักแวบ ก็ทำให้มันอยู่ไม่สุขเสียแล้ว ทำอย่างไรหนอเราถึงจะเอาชนะความกลัวได้

วันหนึ่ง ขณะที่กระต่ายนั้นนอนอยู่กลางทุ่งหญ้า มันได้ยินเสียงสัญญาณเตือนภัยจากกระต่ายตัวหนึ่ง เป็นเสียงเล็ก ๆ แ่วเบา เจ้ากระต่ายขี้ขลาด รีบออกวิ่งเต็มเหยียดมุ่งหน้าไปสู่โพรงที่มันอาศัยอยู่ทันที ในระหว่างนั้น มันวิ่งผ่านสระน้ำแห่งหนึ่ง กบที่นั่งอยู่ริมสระก็ต่างพากันตกใจสุดขีด พากันกระโดดหนีลงใต้น้ำเป็นจ้ำละหวั่น ทั้งที่กระต่ายมิใช่ศัตรูของกบเลย เมื่อกระต่ายขี้ขลาดได้เห็นเช่นนั้นเข้า มันก็เข้าใจได้ทันทีว่า ความกลัวที่มีอยู่ในจิตใจของพวกกบนั้น ไม่มีเหตุผลเลย

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า คนขี้ขลาดตื่นตกใจง่ายตายเสมอ

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ดาวดวงที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 14 ประเมินผล

แผนการจัดกิจกรรมที่ 31 การประเมินผล

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1.1 เพื่อให้ลูกเสือเข้าใจการประเมินผลเพื่อการตัดสินใจผ่าน ไม่ผ่านกิจกรรมได้
- 1.2 เพื่อให้ลูกเสือเข้าใจการประเมินพฤติกรรมทักษะชีวิตที่ลูกเสือได้รับการพัฒนา
- 1.3 เตรียมความพร้อมรับการประเมินตามวิธีการของผู้กำกับลูกเสือได้

2. เนื้อหา

- 2.1 เกณฑ์การตัดสินใจกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551
- 2.2 การประเมินพฤติกรรมทักษะชีวิต

3. สื่อการเรียนรู้

- 3.1 Flow Chart การประเมินเพื่อตัดสินใจเลื่อนขั้นของลูกเสือและจบการศึกษา
- 3.2 การประเมินทักษะชีวิตของลูกเสือรายบุคคลหรือรายหมู่ลูกเสือ
- 3.3 ใบความรู้

4. กิจกรรม

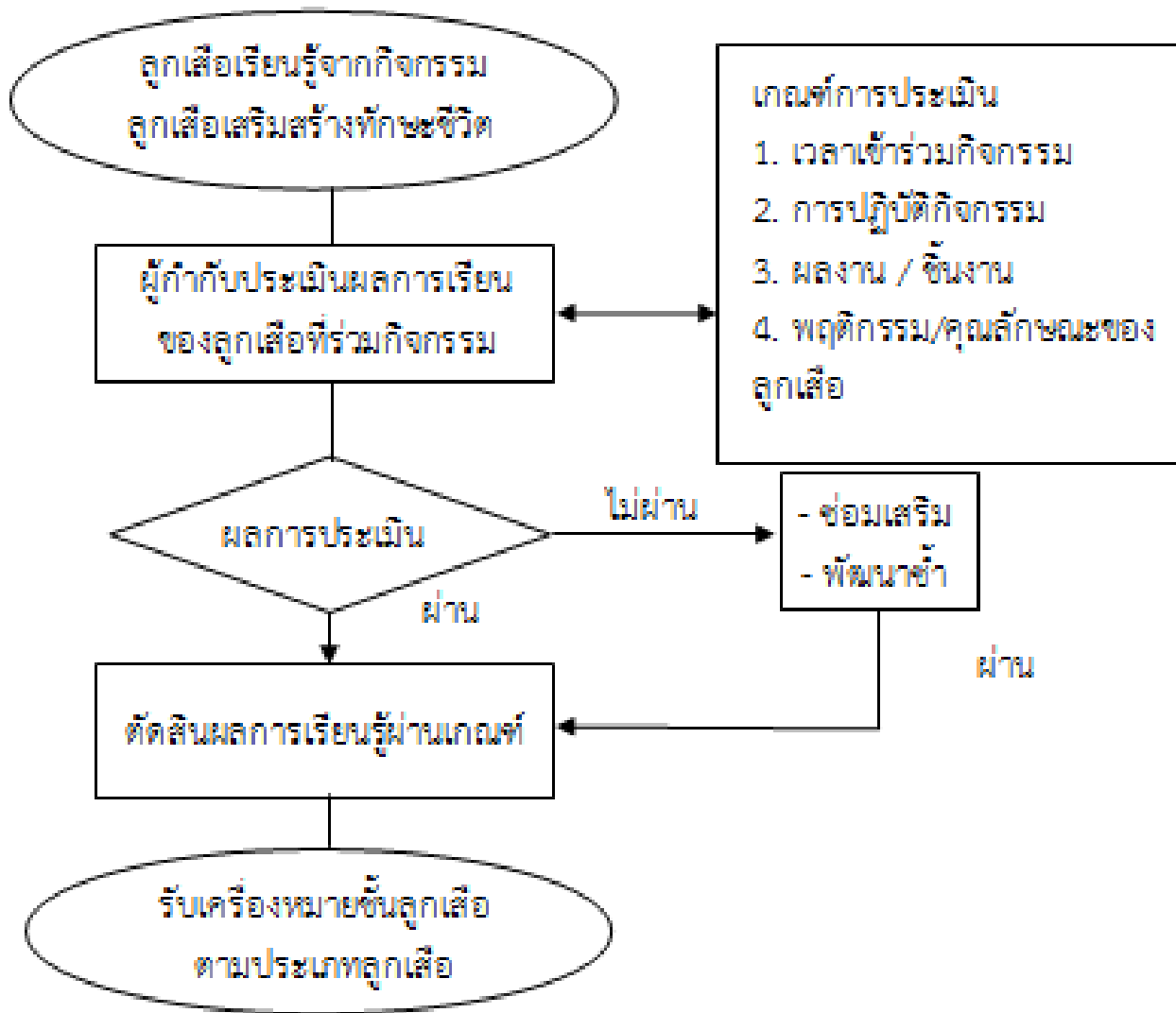
- 4.1 ผู้กำกับลูกเสืออธิบายหลักเกณฑ์ วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ที่กำหนด
- 4.2 ผู้กำกับลูกเสืออธิบายถึงพฤติกรรมของลูกเสือที่ได้รับการเสริมสร้างทักษะชีวิตผ่านกิจกรรมลูกเสือ
- 4.3 ลูกเสือประเมินความพร้อมของตนเองเพื่อรับการประเมินและวางแผนพัฒนาตนเองในส่วนที่ไม่มั่นใจ
- 4.4 ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือกำหนดข้อตกลงร่วมกันถึงช่วงเวลาการประเมิน
- 4.5 ผู้กำกับลูกเสือนัดหมายและดำเนินการประเมิน

5. การประเมินผล

- 5.1 สังเกตจากผลการประเมินตนเองของลูกเสือ
- 5.2 สังเกตความมั่นใจและการยืนยันความพร้อมของลูกเสือ

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 31

1. การประเมินผลตามเกณฑ์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551
ผังกระบวนการประเมิน

แบบประเมินตนเองของลูกเสือ

ชื่อ .....ประเภทลูกเสือ.....ชั้น.....

รายการที่รับการประเมิน	เกณฑ์ที่ สถานศึกษา กำหนด	การประเมินตนเอง		ข้อคิดเห็น การพัฒนา
		ครบ/ ผ่าน	ไม่ครบ/ ไม่ผ่าน	
1. เข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ 1.1 ร่วมกิจกรรมการฝึกอบรม 1.2 ร่วมกิจกรรมวันสำคัญ เช่น - วันคล้ายวันสถาปนาลูกเสือ - วันคล้ายวันสวรรคต ร.6 - วันเสริมพ้อแห่งชาติ - วันแม่แห่งชาติ - วันต้านยาเสพติด - กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์อื่น ๆ - กิจกรรมวัฒนธรรม / ประเพณี - ..... - ..... 1.3 เดินทางไกล/ อยู่ค่ายพักแรม	30 ชั่วโมง/ ปี 5 ครั้ง / ปี			
2. มีผลงาน/ ชิ้นงานจากการเรียนรู้ กิจกรรมลูกเสือ 2.1 ผลงานการบริการ 2.2 ชิ้นงาน/ งานที่คิดสร้างสรรค์ 2.3 อื่น ๆ เช่น รายงานฯ	1 รายการ/ ปี 1 รายการ/ ปี 1 รายการ/ ปี			
3. มีความพร้อมเข้ารับการทดสอบเพื่อ รับเครื่องหมายวิชาพิเศษตามประเภท ของลูกเสือ 3.1..... 3.2..... 3.3..... 3.4.....				
ผ่านและความพร้อม				

สรุป ฉันมั่นใจว่าผ่าน ฉันมีความพร้อมให้ประเมิน ฉันยังไม่พร้อม

สรุปผลการประเมินตนเอง

1. ลูกเลือกรอง (ให้เลือกภาพต่อไปนี้แทนการยืนยันการประเมินตนเอง)

มั่นใจมากที่ได้รับ
เครื่องหมาย
วิชาพิเศษ

พร้อมแล้ว

ไม่แน่ใจ

ต้องขอความ
ช่วยเหลือจาก
ผู้กำกับ

งุนงง
ไม่เข้าใจ

แบบประเมินพฤติกรรมทักษะชีวิตของลูกเสือ (สำหรับผู้กำกับลูกเสือ)

คำชี้แจง ให้ผู้ตอบทำแบบประเมินทุกข้อโดยแต่ละข้อให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

2.1 พฤติกรรมลูกเสือสำรองที่คาดหวัง

รายการประเมิน	ใช่	ไม่ใช่
1. ลูกเสือมีทักษะในการสังเกตและจดจำ		
2. ลูกเสือสามารถฟังตนเองและดูแลตนเองได้		
3. ลูกเสือปฏิบัติกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์รักษาสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ		
4. ลูกเสือไม่มีปัญหาทันตสุขภาพและไม่เจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อตามฤดูกาล		
5. ลูกเสือรู้จักรักษาสุขภาพและปฏิเสธสิ่งเสพติด		
6. ลูกเสือรู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้าหรือให้การช่วยเหลือ/ แจ้งเหตุเมื่อประสบเหตุวิกฤต		
7. ลูกเสือมีส่วนสูงและน้ำหนักตามเกณฑ์มาตรฐาน		
8. ลูกเสือมีทักษะในการสื่อสารได้ถูกกาลเทศะและไม่ก้าวร้าวรุนแรง		

สรุปแบบการประเมินตนเอง

ฉันมีทักษะชีวิต

ฉันจะมีทักษะชีวิต

ถ้าแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรม

ฉันต้องพัฒนาตนเองอีกมาก

ใบความรู้ การประเมินกิจกรรมลูกเสือ

1. การประเมินผลการเรียนรู้ตามแนวทางหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 กำหนดให้กิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังระเบียบวินัยและกฎเกณฑ์ เพื่อการอยู่ร่วมกัน รู้จักการเสียสละ บำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม และดำเนินวิถีชีวิตในระบอบประชาธิปไตย ตลอดจนมีทักษะชีวิตเป็นภูมิคุ้มกันปัญหาสังคมตามช่วงวัยของลูกเสือ

การจัดกิจกรรมลูกเสือยังต้องเป็นไปตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติและสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 อีกด้วย

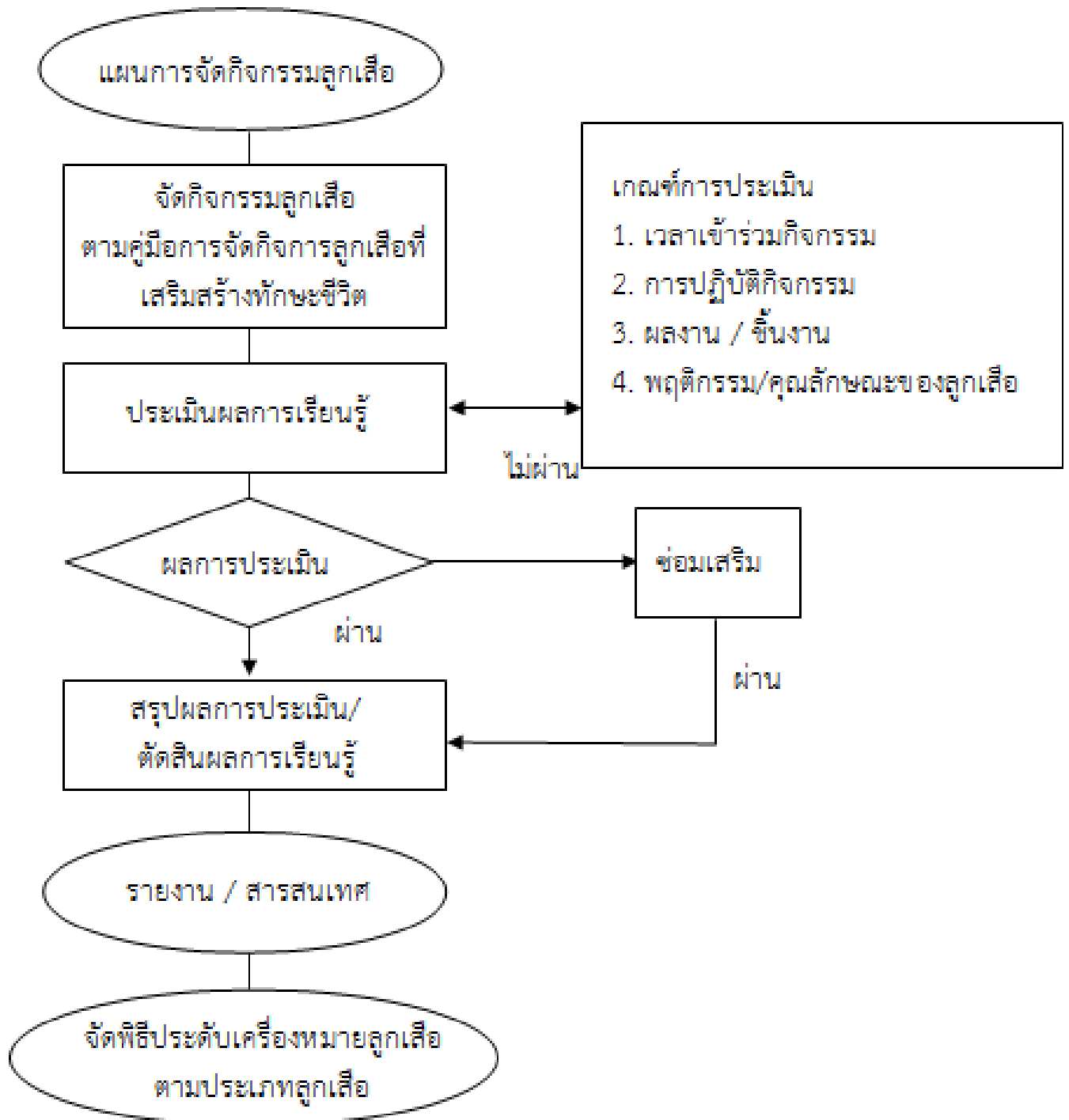
แนวทางการประเมินผลกิจกรรมลูกเสือ

กิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมนักเรียนที่ลูกเสือทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ 40 ชั่วโมงต่อปีการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

การประเมินการจัดกิจกรรมลูกเสือตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 มีประเด็น / สิ่งที่ต้องประเมินดังนี้

1. เวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม ผู้เรียนต้องมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมตามที่สถานศึกษากำหนด
2. การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมหรือการปฏิบัติกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของตนและการทำงานกลุ่ม
3. ผลงาน / ชิ้นงาน / พฤติกรรม / คุณลักษณะของผู้เรียน ที่ปรากฏจากการเรียนรู้หรือการเปลี่ยนแปลงตนเอง

แนวทางการประเมินผลการเรียนรู้กิจกรรมลูกเสือ

การประเมินกิจกรรมลูกเสือ มี 2 แนวทาง คือ

1. การประเมินกิจกรรมลูกเสอรายกิจกรรม มีแนวปฏิบัติดังนี้

1.1 ตรวจสอบเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของลูกเสือให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษา กำหนด

1.2 ประเมินกิจกรรมการเรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมและผลงาน / ชิ้นงาน / คุณลักษณะของผู้เรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เน้นการมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติกิจกรรม

1.3 ลูกเสือที่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม มีการปฏิบัติกิจกรรมและผลงาน / ชิ้นงาน / คุณลักษณะตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด เป็นผู้ผ่านการประเมินรายกิจกรรมและนำผลการ ประเมินไปบันทึกในระเบียบแสดงผลการเรียน

1.4 ลูกเสือที่มีผลการประเมินไม่ผ่าน ในเกณฑ์เวลาเข้าร่วมกิจกรรม การปฏิบัติ กิจกรรมและผลงาน / ชิ้นงาน / คุณลักษณะตามที่สถานศึกษากำหนด ผู้กำกับลูกเสือต้องดำเนินการ ช่อมเสริมและประเมินจนผ่าน ทั้งนี้ควรดำเนินการให้เสร็จสิ้นในปีการศึกษานั้น ๆ ยกเว้นมีเหตุ สดวิสัยให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษา

2. การประเมินกิจกรรมลูกเสือเพื่อการตัดสินใจ

การประเมินกิจกรรมลูกเสือ เพื่อตัดสิน ควรได้รับเครื่องหมายและเลื่อนระดับทาง ลูกเสือและจบการศึกษาเป็นการประเมินการผ่านกิจกรรมลูกเสือเป็นรายปี / รายภาค / เพื่อสรุปผล การผ่านในแต่ละกิจกรรม สรุปผลรวมเพื่อสรุปผลการผ่านในแต่ละกิจกรรม สรุปผลรวมเพื่อเลื่อน ชั้นระดับลูกเสือและประมวลผลรวมในปีสุดท้ายเพื่อการจบแต่ละระดับการศึกษา โดยการดำเนินการ ดังกล่าวมีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

2.1 กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบ ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรม ลูกเสือของลูกเสือทุกคนตลอดระดับการศึกษา

2.2 ผู้รับผิดชอบสรุปและตัดสินผลการร่วมกิจกรรมลูกเสือของลูกเสือเป็นรายบุคคล รายหมู่ ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

เกณฑ์การตัดสิน

1. กำหนดเกณฑ์การประเมินตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 กำหนดไว้ 2 ระดับ คือ ผ่าน และ ไม่ผ่าน

2. เกณฑ์การตัดสินผลการประเมินรายกิจกรรม

ผ่าน หมายถึง ลูกเสือมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมครบตามเกณฑ์ ปฏิบัติกิจกรรมและมีผลงาน / ชิ้นงาน / คุณลักษณะตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

ไม่ผ่าน หมายถึง ลูกเสือมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมไม่ครบตามเกณฑ์ ไม่ผ่านการปฏิบัติ กิจกรรมหรือมีผลงาน / ชิ้นงาน / คุณลักษณะไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

3. เกณฑ์การตัดสินผลการประเมินกิจกรรมลูกเสอรายปี

ผ่าน หมายถึง ลูกเสือมีผลการประเมินระดับ “ผ่าน” ในกิจกรรมสำคัญตามหลักสูตรลูกเสือแต่ละประเภทที่กำหนด รวมถึงหลักสูตรลูกเสือทักษะชีวิต

ไม่ผ่าน หมายถึง ลูกเสือมีผลการประเมินระดับ “ไม่ผ่าน” ในกิจกรรมสำคัญที่หลักสูตรลูกเสือแต่ละประเภทที่กำหนด รวมถึงหลักสูตรลูกเสือทักษะชีวิต

4. เกณฑ์การตัดสินผลการประเมินกิจกรรมลูกเสือเพื่อจบหลักสูตรลูกเสือแต่ละประเภทเป็นรายชั้นปี

ผ่าน หมายถึง ลูกเสือมีผลการประเมินระดับ “ผ่าน” ทุกชั้นปีในระดับการศึกษานั้น

ไม่ผ่าน หมายถึง ลูกเสือมีผลการประเมินระดับ “ไม่ผ่าน” บางชั้นปีในระดับการศึกษานั้น

(หมายเหตุ การประเมินผลอาจเขียนแยกการประเมินผลแต่ละกิจกรรม หรือเขียนรวมในภาพรวมของกิจกรรมลูกเสือก็ได้)

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด. 2551.

2. การประเมินพฤติกรรมทักษะชีวิตและคุณลักษณะทางลูกเสือ

2.1 ความสามารถที่คาดหวังให้เกิดขึ้นกับลูกเสือโดยรวม คือ

- 1) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์
- 2) ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์
- 3) ความสามารถในการเห็นใจผู้อื่น
- 4) เห็นคุณค่าตนเอง
- 5) รับผิดชอบต่อสังคม
- 6) ความสามารถในการสื่อสารเพื่อสร้างสัมพันธภาพ
- 7) ความสามารถในการตัดสินใจ
- 8) ความสามารถในการจัดการแก้ไขปัญหา
- 9) ความสามารถในการจัดการกับอารมณ์
- 10) ความสามารถในการจัดการกับความเครียด

2.2 พฤติกรรมที่คาดหวังให้เกิดขึ้นกับลูกเสือโดยรวม คือ

1) ลูกเสือสำรอง

- (1) มีทักษะในการสังเกตและจดจำ
- (2) ฟังตนเอง ดูแลตนเองได้
- (3) รู้จักรักษาสิ่งแวดล้อม

- (4) ไม่เจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อตามฤดูกาล
- (5) ปฏิเสธสิ่งเสพติดทุกชนิด
- (6) พุดจาสื่อสารเชิงบวก ไม่ก้าวร้าวรุนแรง
- (7) แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้
- (8) ให้ความช่วยเหลือเพื่อนในภาวะวิกฤติ

อ้างอิงจาก หัวข้อในคู่มือ Bench Marking

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ดาวดวงที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
หน่วยที่ 15 พิธีการ
แผนการจัดกิจกรรมที่ 32 พิธีเข้าประจำกองและพิธีประดับดาวดวงที่ 1 เวลา 1 ชั่วโมง

1.จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1.1 ลูกเสือได้ร่วมพิธีเข้าประจำกองลูกเสือสำรอง
- 1.2 ลูกเสือร่วมพิธีประดับดาวดวงที่ 1

2. เนื้อหา

- 2.1 พิธีเข้าประจำกองลูกเสือสำรอง
  - มีกองลูกเสืออยู่แล้ว
  - ยังไม่มีกองลูกเสือ
- 2.2 พิธีประดับดาวดวงที่ 1

3. สื่อการเรียนรู้

- 3.1 ดาวลูกเสือสำรอง
- 3.2 ใบความรู้

4. กิจกรรม

- 4.1 ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือสำรองทุกคนพร้อมกันบริเวณที่นัดหมาย เช่น สนามโรงเรียน หอประชุม หรือบริเวณที่เหมาะสม
- 4.2 ผู้กำกับลูกเสือจัดพิธีเข้าประจำกองลูกเสือสำรอง
- 4.3 ผู้กำกับลูกเสือจัดพิธีประดับดาวดวงที่ 1
- 4.4 ผู้กำกับลูกเสือแสดงความยินดีกับลูกเสือทุกคนและนัดหมาย เพื่อร่วมกิจกรรมดาวดวงที่ 2

5. การประเมินผล

- สังเกตการร่วมกิจกรรมและจำนวนลูกเสือที่ได้ประดับดาวดวงที่ 1

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 32

ใบความรู้

ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตร และวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. 2509 ข้อ 289
ข้อ 288 พิธีเข้าประจำกองลูกเสือสำรอง

ในพิธีเข้าประจำกองลูกเสือสำรอง หรือเรียกว่า พิธีปฏิญาณตน หรือเรียกว่า พิธีต้อนรับ
ลูกเสือใหม่นั้น ให้เป็นหน้าที่ ของกองลูกเสือ ต่างกองต่างจัดทำ มีอยู่ 2 วิธี คือ

วิธีที่ 1 มีกองลูกเสืออยู่ก่อนแล้ว และวิธีที่ 2 ยังไม่มีกอง เป็นการตั้งกองขึ้นใหม่ ให้ปฏิบัติ
ดังต่อไปนี้

ก. มีกองลูกเสืออยู่ก่อนแล้ว

- (1) กองลูกเสือสำรอง ทำรูปวงกลมใหญ่
- (2) หมวกที่ติดเครื่องหมายลูกเสือสำรองแล้ว กับเครื่องหมายลูกเสือสำรอง ที่จะติด
กระเปาะเสื้ออยู่ที่ผู้กำกับ
- (3) ธงประจำกอง (ถ้ามี) ให้รองผู้กำกับลูกเสือถือไว้ในท่าตรงนอกวงกลม
- (4) ลูกเสือใหม่อยู่นอกวงกลม (แต่งเครื่องแบบครบถ้วนแต่เครื่องหมายลูกเสือสำรอง
ที่จะติดกระเปาะเสื้อกับหมวกอยู่ที่ผู้กำกับ) ด้านหลังของหมู่ ที่ตนจะเข้าไปอยู่
- (5) ผู้กำกับเรียกลูกเสือใหม่เข้ามาในวงกลม หน้าผู้กำกับ (หากหลายคนให้เข้าแถว
หน้ากระดาน)

(6) ผู้กำกับสอบถามลูกเสือใหม่ ดังนี้

ผู้กำกับ	“เจ้าต้องการเป็นลูกเสือสำรองใช่ไหม ”
ลูกเสือใหม่	“ใช่ครับ”
ผู้กำกับ	“เจ้าเข้าใจกฎ คำปฏิญาณ การทำความเคารพ และการทำแกรนด์ฮาวล์หรือไม่ ”
ลูกเสือใหม่	“เข้าใจและปฏิบัติได้ ”
ผู้กำกับ	“กฎมีอะไรบ้าง”
ลูกเสือใหม่	“ข้อ 1 ลูกเสือสำรองทำตามลูกเสือรุ่นพี่ ข้อ 2 ลูกเสือสำรองไม่ทำตามใจตนเอง”
ผู้กำกับ	“ถ้าเช่นนั้นจะให้เชื่อได้หรือไม่ว่า ข้อ 1 เจ้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ข้อ 2 เจ้าจะยึดมั่นในกฎของลูกเสือสำรอง และบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นทุกวัน”
ลูกเสือใหม่	ทำวันทยหัตถ์ “ข้าสัตย์สัญญาว่า ข้อ 1 ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ข้อ 2 ข้าจะยึดมั่นในกฎของลูกเสือสำรองและบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นทุกวัน”
ผู้กำกับ	“เจ้าจงรักษาคำมั่นสัญญา ของเจ้าไว้ให้มั่นต่อไป บัดนี้เจ้าได้เข้าเป็น ลูกเสือสำรอง และเป็นสมาชิกผู้หนึ่ง ของคณะพี่น้องลูกเสือแห่งโลกอัน ยิ่งใหญ่แล้ว” ลูกเสือลดมือลง

- (7) ผู้กำกับมอบเครื่องหมายลูกเสือสำรอง สำหรับติดกระเป๋า และมอบหมวก ให้ลูกเสือรับมาสวมเอง ลูกเสือทำวันทยหัตถ์ และลดมือลง แล้วสัมผัสมือกับผู้กำกับ
- ในกรณีที่ผู้กำกับกลุ่มเป็นประธาน หรือเชิญผู้อื่นเป็นประธาน ก็ควรให้ทำหน้าที่แทนผู้กำกับตาม ข้อ 7 นี้
- (8) เสร็จแล้ว ลูกเสือใหม่ทำกลับหลังหัน ทำความเคารพลูกเสือเก่า ด้วยทำวันทยหัตถ์ ลูกเสือเก่ารับการเคารพด้วยทำวันทยหัตถ์เช่นกัน แล้วลดมือลงพร้อมกัน (โดยไม่ต้องส่ง)
- (9) ผู้กำกับส่งลูกเสือใหม่ เข้าประจำหมู่ โดยสั่งว่า “ลูกเสือใหม่เข้าประจำหมู่ – วิ่ง” ลูกเสือใหม่วิ่งเข้าประจำหมู่ของตน (ซึ่งจัดแบ่งไว้เรียบร้อยแล้ว)
- (10) เสร็จสิ้นด้วยการทำแกรนด์ฮาวล์

ข. ยังไม่มีกองลูกเสือ

- (1) ลูกเสือใหม่ทั้งหมด เข้าแถวเป็นแนวตอนหมู่ หน้าผู้กำกับ แต่งเครื่องแบบครบ เว้นแต่เครื่องหมายลูกเสือสำรองที่จะติดกระเป๋าเสื้อกับหมวก อยู่ที่ผู้กำกับ
- (2) หมวกที่ติดเครื่องหมายลูกเสือสำรองแล้ว กับเครื่องหมายลูกเสือสำรองที่จะติดกระเป๋าเสื้ออยู่ที่ผู้กำกับ
- (3) ธงประจำกอง (ถ้ามี) ให้รองผู้กำกับ ถือไว้ในท่าตรง นอกวงกลม
- (4) ผู้กำกับเรียกลูกเสือใหม่ ออกมายืนหน้าผู้กำกับครึ่งละหมู่ โดยออกคำสั่งว่า “หมู่สี่...” ให้หมู่สี่นั้นออกมาเป็นแถวหน้ากระดาน
- (5) ผู้กำกับสอบถามลูกเสือใหม่ (เหมือนอย่างมีกองลูกเสืออยู่ก่อนแล้ว)
- (6) เมื่อผู้กำกับหรือประธานมอบเครื่องหมายและหมวก และสัมผัสมือกับลูกเสือใหม่ แล้วให้ลูกเสือใหม่ไปเข้าแถว เตรียมเป็นรูปวงกลม (หมายความว่า เมื่อทุกหมู่เข้าแถวเรียบร้อยแล้ว จะเป็นรูปวงกลมล้อมรอบผู้กำกับ) โดยออกคำสั่งว่า “ลูกเสือใหม่เข้าประจำที่ – วิ่ง” ลูกเสือใหม่วิ่งไปเข้าที่ของตน (ซึ่งผู้กำกับนัดหมายไว้ก่อนแล้ว)
- (7) เสร็จสิ้นด้วยการทำแกรนด์ฮาวล์

หมายเหตุ

1. ขณะที่ลูกเสือกล่าวคำปฏิญาณ ต่อหน้าผู้กำกับนั้น ผู้กำกับทำวันทยหัตถ์ (2 นิ้ว) ส่วนรองผู้กำกับหรือผู้บังคับบัญชาลูกเสืออื่น ๆ ทำรหัสลูกเสือ 3 นิ้ว
2. ลูกเสือผู้ใด ได้กระทำพิธีปฏิญาณตนแล้ว ขณะที่ลูกเสือใหม่กล่าวคำปฏิญาณนั้น ต้องทำวันทยหัตถ์ด้วย ลูกเสือผู้ใดยังไม่ได้ปฏิญาณตน ไม่ต้องทำ คงยืนตรงเฉย ๆ
3. การสั่งให้แถวแยก หมายความว่า แยกไปเรียนวิชาอื่นก่อน ให้สั่งว่า “แพ็ค - แยก” ลูกเสือทำขวาหันแล้วแยกไป
4. การสั่งให้เลิกแถว หมายความว่า เลิกจากการเรียนแล้ว หรือปิดการประชุม ให้สั่งว่า “แพ็ค - เลิก” ลูกเสือทำวันทยหัตถ์ พร้อมกล่าวคำว่า “ขอบคุณครับ / ขอบคุณค่ะ” แล้วลดมือลง ทำขวาหัน เลิกแถวไป

พิธีประดับดาวดวงที่ 1

เมื่อลูกเสือสอบได้วิชาดาวดวงที่ 1 ครบแล้ว ให้ทำพิธีประดับดาวดวงที่ 1 ให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

- (1) กองลูกเสือสำรองทำเป็นรูปวงกลมใหญ่
- (2) ผู้กำกับลูกเสือสำรองอยู่กลางวงกลม มีรองผู้กำกับยืนอยู่นอกวงกลมหลังผู้กำกับ
- (3) หมวกที่ติดดาวดวงที่ 1 แล้ว อยู่ที่ผู้กำกับ
- (4) ผู้กำกับประกาศให้กองรู้ว่า จะกระทำพิธีประดับดาวดวงที่ 1
- (5) ผู้กำกับเรียกลูกเสือที่จะได้ดาวดวงที่ 1 มายืนหน้าผู้กำกับ (ซึ่งขณะนั้นต่างก็ยืนอยู่ในหมู่ของตน)
- (6) ผู้กำกับอธิบายความหมายของดาวดวงที่ 1 ให้ลูกเสือที่จะได้รับทราบแล้วสั่งสอน
- (7) ผู้กำกับมอบหมวกให้ลูกเสือ ลูกเสือรับไปสวมเองแล้วทำวันทยหัตถ์ผู้กำกับ
- (8) ผู้กำกับแสดงความยินดีด้วยการสัมผัสมือกับลูกเสือ
- (9) ลูกเสือที่ได้รับ ทำกลับหลังหัน วิ่งเข้าประจำหมู่ของตน
- (10) ลูกเสือในหมู่ของตน (เฉพาะในหมู่ที่ลูกเสือได้รับดาวเท่านั้น) ต่างมาแสดงความยินดีด้วยการสัมผัสมือ เสร็จพิธี ไม่มีแกรนด์ฮาวล์)

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

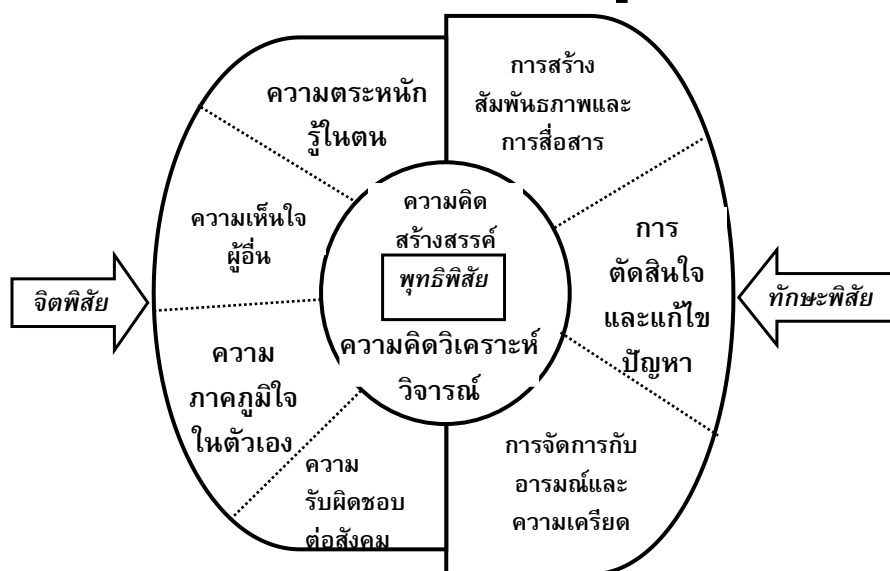
แนวคิดเรื่องทักษะชีวิต

ความหมายและองค์ประกอบทักษะชีวิต

ทักษะชีวิต เป็นความสามารถของบุคคล ที่จำเป็นต่อการปรับตัวในการเผชิญปัญหาต่าง ๆ และสามารถดำเนินชีวิตท่ามกลางสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งในปัจจุบัน และเตรียมพร้อมสำหรับการเผชิญปัญหาในอนาคต

องค์ประกอบทักษะชีวิต มี 12 องค์ประกอบ จัดเป็น 6 คู่ โดยแบ่งตามพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ 3 ด้าน ดังนี้

องค์ประกอบทักษะชีวิต 6 คู่ 3 ด้าน

แผนภาพที่ 1 องค์ประกอบของทักษะชีวิต

1. ด้านพุทธิพิสัย จัดไว้ตรงกลางของแผนภาพ เพราะเป็นองค์ประกอบร่วมและเป็นพื้นฐานของทุกองค์ประกอบ ได้แก่

- ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ เป็นความสามารถที่จะวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินข้อมูล ข่าวสาร ปัญหา และสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัว
- ความคิดสร้างสรรค์ เป็นความสามารถในการคิดออกไปอย่างกว้างขวางโดยไม่ยึดติดอยู่ในกรอบ และการสร้างสรรค์สิ่งใหม่

2. ด้านจิตพิสัย หรือ เจตคติ มี 2 คู่ คือ

คู่ที่ 1 ความตระหนักรู้ในตนเอง และ ความเข้าใจ/เห็นใจผู้อื่น

คู่ที่ 2 เห็นคุณค่า/ภูมิใจตนเอง และ ความรับผิดชอบต่อสังคม

- **ความตระหนักรู้ในตนเอง** เป็นความสามารถในการค้นหาและเข้าใจในจุดดีจุดด้อยของตนเอง ยอมรับความแตกต่างของตนเองกับบุคคลอื่น ไม่ว่าจะในแง่ความสามารถ เพศ วัย อาชีพ ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะทางสังคม ศาสนา สีผิว ท้องถิ่น สุขภาพ ฯลฯ

- **ความเข้าใจ/เห็นใจผู้อื่น** เป็นความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น เห็นอกเห็นใจและยอมรับตัวตนของบุคคลอื่นที่แตกต่างกับเรา ไม่ว่าจะในแง่ความสามารถ เพศ วัย อาชีพ ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะทางสังคม ศาสนา สีผิว ท้องถิ่น สุขภาพ ฯลฯ

- **เห็นคุณค่า/ภูมิใจตนเอง** เป็นการค้นพบ คุณสมบัติเฉพาะตัวของตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า เช่น เป็นคนมีน้ำใจ ซื่อสัตย์ ยุติธรรม และภูมิใจในความสามารถด้านต่าง ๆ ของตนเอง เช่น ด้านสังคม ดนตรี กีฬา ศิลปะ การเรียน ฯลฯ

- **ความรับผิดชอบต่อสังคม** เป็นความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและมีส่วนรับผิดชอบต่อความเจริญหรือเสื่อมของสังคมนั้น คนที่เห็นคุณค่าตนเองจะมีแรงจูงใจที่จะทำดีกับผู้อื่นและสังคมส่วนรวมมากขึ้น จึงจัดเข้ากับควมรับผิดชอบต่อสังคม

3. ด้านทักษะพิสัยหรือทักษะ ประกอบด้วย 3 คู่ คือ

คู่ที่ 1 การสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพ

คู่ที่ 2 การตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา

คู่ที่ 3 การจัดการกับอารมณ์และความเครียด

- **ทักษะการสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพ** เป็นความสามารถในการใช้คำพูดและภาษาท่าทาง เพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเอง และสามารถรับรู้ความรู้สึกนึกคิดความต้องการ ของอีกฝ่ายหนึ่ง มีการตอบสนองอย่างเหมาะสมและเกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

- **ทักษะการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา** การตัดสินใจใช้ในกรณีที่มีทางเลือกอยู่แล้ว จึงเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของแต่ละทางเลือกเพื่อหาทางเลือกที่ดีที่สุดและนำไปปฏิบัติ ส่วนการแก้ไขปัญหาเป็นความสามารถในการรับรู้ปัญหาและสาเหตุของปัญหา หาทางเลือกได้หลากหลาย วิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของแต่ละทางเลือก ตัดสินใจเลือกทางเลือกในการแก้ปัญหาที่เหมาะสมที่สุดและนำไปปฏิบัติ

- **ทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด** เป็นความสามารถในการรับรู้อารมณ์ตนเอง ประเมินและรู้เท่าทันว่าอารมณ์จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของตนอย่างไร และเลือกใช้วิธีการจัดการกับอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม ส่วนการจัดการความเครียดเป็นความสามารถในการรับรู้ระดับความเครียดของตนเอง รู้สาเหตุ หาทางแก้ไข และมีวิธีผ่อนคลายความเครียดของตนเองอย่างเหมาะสม

ความแตกต่างระหว่างทักษะชีวิตทั่วไปและทักษะชีวิตเฉพาะ

ทักษะชีวิตทั่วไป เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม สำหรับปัญหาทั่ว ๆ ไปในชีวิตประจำวัน ด้วยทักษะชีวิต 12 องค์ประกอบ ให้กับเด็กทุกคน

ทักษะชีวิตเฉพาะ เป็นการประยุกต์ใช้ทักษะชีวิต 12 องค์ประกอบ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการป้องกันปัญหาเฉพาะเรื่องสำหรับเด็กกลุ่มเสี่ยง โดยมีครูที่ปรึกษาและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนรองรับ

ทักษะชีวิตกับการพัฒนาเยาวชน

เมื่อแบ่งเยาวชนออกเป็น 3 กลุ่ม คือเด็กปกติ เด็กกลุ่มเสี่ยง และเด็กที่มีปัญหา ทักษะชีวิตจะเป็นกลยุทธ์สำคัญในการส่งเสริมภูมิคุ้มกันทางสังคม ให้กับเด็กปกติ และเด็กทุกคน สำหรับเด็กกลุ่มเสี่ยงต้องมีการสอนทักษะชีวิตเฉพาะในแต่ละปัญหา มีครูที่ปรึกษาและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนรองรับ ส่วนเด็กที่มีปัญหาแล้วใช้การดูแลใกล้ชิดเพื่อหาทางแก้ปัญหาที่เหมาะสม เป็นรายบุคคล และมีระบบส่งต่อยังวิชาชีพเฉพาะที่เกี่ยวข้อง

ทักษะชีวิตกับการพัฒนาเยาวชน				
เป้าหมาย	จุดมุ่งหมาย	มิติของบริการ	กลยุทธ์	ผู้ปฏิบัติ
เด็กปกติ/ เด็กทุกคน	มั่นคง/เป็น สุข	ส่งเสริม	ทักษะชีวิต	ครู
เด็กกลุ่ม เสี่ยง	ปกติ มั่นคง/เป็น สุข	ป้องกัน	ทักษะชีวิต เฉพาะ ในการ ปรึกษา	ครูที่ ปรึกษา
เด็กมี ปัญหา	ปกติ	แก้ไข	ในการ ปรึกษา/ ส่งต่อ (ระบบ ดูแล)	ครูที่ ปรึกษา /ระบบ บริการ เฉพาะ

ตัวอย่างทักษะชีวิตเฉพาะ

ทักษะชีวิตสำหรับลูกเสือด่านภัยยาเสพติด

องค์ประกอบ	วัตถุประสงค์
คิดวิเคราะห์	รู้/เข้าใจ ภัยอันตรายและความเสี่ยงต่อปัญหาสารเสพติด
คิดสร้างสรรค์	หาแนวทางในการป้องกันตนเองและผู้อื่น
ตระหนักรู้ในตน	ตระหนักว่าสารเสพติดเป็นภัยใกล้ตัว ต้องรู้เท่าทันและหลีกเลี่ยง
เข้าใจ/เห็นใจผู้อื่น	เข้าใจ/เห็นใจผู้ได้รับผลกระทบจากสารเสพติด
เห็นคุณค่าตนเอง/รับผิดชอบสังคม	ไม่มีพฤติกรรมเสี่ยง/ป้องกันตนเองและผู้อื่นจากปัญหาสารเสพติด
สื่อสารและสร้างสัมพันธ์ภาพ	เตือน/ปฏิเสธ/ให้คำปรึกษา/มีที่ปรึกษา
ตัดสินใจและแก้ไขปัญหา	ตัดสินใจโดยใช้เหตุผล/มีทางออกที่เหมาะสมต่อปัญหาต่าง ๆ
จัดการอารมณ์และความเครียด	ไม่เกิดปัญหาอารมณ์/จิตใจ อันจะนำไปสู่การใช้สารเสพติด

ทักษะชีวิตสำหรับลูกเสือประชาธิปไตย

องค์ประกอบ	วัตถุประสงค์
คิดวิเคราะห์	รู้/เข้าใจ หลักการประชาธิปไตยที่ถูกต้อง
คิดสร้างสรรค์	มีแนวทางในการส่งเสริมประชาธิปไตยสำหรับตนเองและผู้อื่น
ตระหนักรู้ในตน	ตระหนักในความสำคัญของการรักษาและใช้สิทธิของตนเองในทางที่ถูกต้อง
เข้าใจ/เห็นใจผู้อื่น	ยอมรับและเคารพในสิทธิของผู้อื่น
เห็นคุณค่าตนเอง/รับผิดชอบสังคม	ตระหนักว่าประชาธิปไตยเริ่มที่ตนเองตนเองต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการสร้างสรรค์ประชาธิปไตยในสังคม
สื่อสารและสร้างสัมพันธ์ภาพ	ชักชวน/รณรงค์/ปชส.สร้างความเข้าใจ/ปฏิเสธ/ให้คำปรึกษา/หาคำปรึกษา/จัดการความขัดแย้ง
ตัดสินใจและแก้ไขปัญหา	ตัดสินใจโดยใช้เหตุผล/มีทางออกที่เหมาะสมต่อปัญหาต่าง ๆ
จัดการอารมณ์และความเครียด	ไม่เกิดปัญหาอารมณ์/จิตใจ อันจะนำไปสู่การใช้อารมณ์และความรุนแรงในการแก้ปัญหา

ทักษะชีวิตเพื่อป้องกันเอดส์

องค์ประกอบ	วัตถุประสงค์
คิดวิเคราะห์	รู้/เข้าใจ ธรรมชาติการดำเนินโรค หลักการติดต่อ/ไม่ติดต่อ การดูแลรักษา การป้องกัน วิเคราะห์สถานการณ์เสี่ยงได้
คิดสร้างสรรค์	มีแนวทางในการป้องกันเอดส์สำหรับตนเองและผู้อื่น
ตระหนักรู้ในตน	ตระหนักว่าเอดส์และเพศเป็นเรื่องใกล้ตัว รู้เท่าทัน ความเสี่ยง
เข้าใจ/เห็นใจผู้อื่น	เห็นใจผู้ได้รับผลกระทบจากเอดส์/ เคารพในสิทธิ/ ยอมรับการอยู่ร่วมกันในสังคม
เห็นคุณค่าตนเอง/ รับผิดชอบสังคม	ตระหนักถึงคุณค่าที่แท้ซึ่งเป็นคุณค่าภายในตัวคน ไม่ใช่ไว้วัตถุและคุณค่าภายนอก/ เพศสัมพันธ์ที่รับผิดชอบและปลอดภัย
สื่อสารและสร้างสัมพันธ์ภาพ	เตือน/ปฏิเสธ/ให้คำปรึกษา/หาคำปรึกษา
ตัดสินใจและแก้ไขปัญหา	ตัดสินใจโดยใช้เหตุผล/มีทางออกที่เหมาะสมต่อปัญหาต่าง ๆ
จัดการอารมณ์และความเครียด	เน้นการจัดการอารมณ์และความรู้สึกทางเพศ มีวิธีระบายออกได้เหมาะสม

ความแตกต่างระหว่างทักษะชีวิต และทักษะการดำรงชีวิต

ทักษะชีวิต (Life Skills) เป็นความสามารถทางจิตสังคม อันประกอบด้วย ความรู้ เจตคติ และทักษะ ที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตท่ามกลางสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน และเตรียมพร้อมสำหรับการเผชิญปัญหาในอนาคต มี 6 คู่ 12 องค์ประกอบ

ทักษะการดำรงชีวิต (Living Skills) เป็นทักษะที่ใช้ในกิจวัตรประจำวัน ในเรื่องพื้นฐานของชีวิต มักเป็นทักษะทางกายภาพ เช่น อาบน้ำ แต่งตัว ซักเสื้อผ้า ปรุงอาหาร ซักจักรยาน ว่ายน้ำ ผูกเงื่อนเชือก การจัดการกระเป๋าเดินทาง การใช้แผนที่เข็มทิศ ฯลฯ

ความเชื่อมโยงระหว่างทักษะชีวิต และทักษะการดำรงชีวิต

ทักษะชีวิตและทักษะการดำรงชีวิต มักถูกใช้ผสมผสาน เชื่อมโยงกัน ทั้งในกิจวัตรประจำวันปกติ และในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ไม่แยกส่วน โดยทักษะชีวิตจะเป็นตัวช่วยในการเลือกและใช้ทักษะการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม ถูกที่ ถูกเวลา และเกิดผลลัพธ์ที่ดี

สถานการณ์ทางจิตสังคม มักใช้ทักษะชีวิตเป็นหลัก ตัวอย่าง เช่น

- การจัดการกับอารมณ์โกรธ ความขัดแย้ง และ ความรุนแรง
- ตระหนักรู้และหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ รวมถึงการป้องกันอุบัติเหตุ
- การช่วยเหลือผู้อื่น และรับผิดชอบต่อส่วนรวม
- การสื่อสารเชิงบวกและสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดี

กิจวัตรที่ทำเป็นประจำ ใช้ทักษะการดำรงชีวิตเป็นหลัก เช่น อาบน้ำ แต่งตัว แปรงฟัน ซักเสื้อผ้า ปรุงอาหาร ซักจักรยาน ว่ายน้ำ ผูกเงื่อนเชือก ใช้แผนที่เข็มทิศ ฯลฯ

ทักษะชีวิตสร้างได้อย่างไร

สร้างด้วย 2 วิธีการใหญ่ ๆ คือ

1. เรียนรู้เองตามธรรมชาติ ซึ่งขึ้นกับประสบการณ์และการมีแบบอย่างที่ดี จึงไม่มีทิศทางที่แน่นอน และกว่าจะเรียนรู้ก็อาจช้าเกินไป

2. สร้างโดยกระบวนการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้เด็กเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่ม ผ่านกิจกรรมรูปแบบต่าง ๆ ที่เด็กต้องมีส่วนร่วมทั้งทางร่างกายคือลงมือปฏิบัติ และทางความคิดคือการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ร่วมกัน

การสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

- **สร้างความรู้ (Construction)** กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสติปัญญา ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง
- **ปฏิสัมพันธ์ (Interaction)** กิจกรรมต้องส่งเสริมปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและแหล่งความรู้ที่หลากหลาย
- **เป็นกระบวนการ (Process Learning)**
- **มีส่วนร่วม (Physical Participation)** มีส่วนร่วมด้านร่างกาย ลงมือกระทำกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ
- **มีการประยุกต์ใช้ (Application)**

การมีส่วนร่วมทางสติปัญญาทำให้เกิดทักษะชีวิต 2 องค์ประกอบแกนหลักคือความคิดวิเคราะห์ และความคิดวิจารณ์

ปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้เด็กได้ฝึกองค์ประกอบทักษะชีวิต ด้านทักษะทั้ง 3 คู่ คือการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร การตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา การจัดการอารมณ์และความเครียด

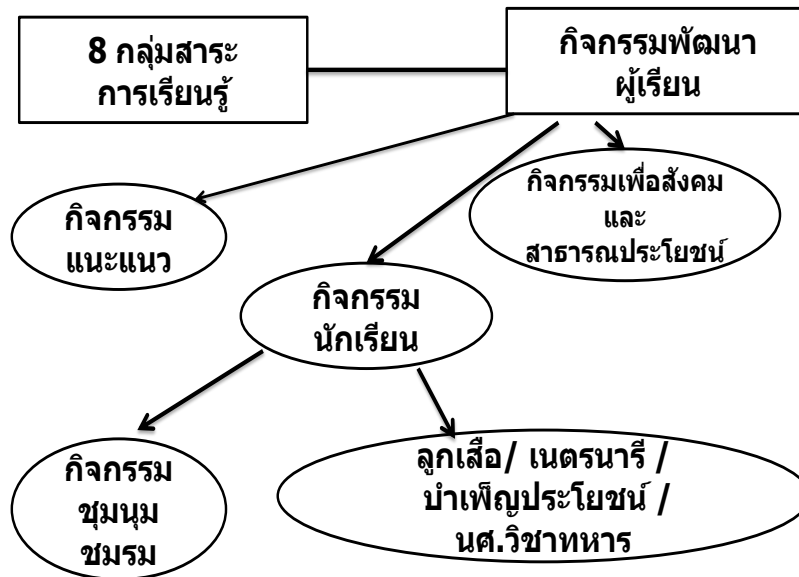
การรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ทำให้เกิดความเข้าใจคนอื่นมากขึ้น ขณะเดียวกันก็เกิดการไตร่ตรองทำความเข้าใจและตรวจสอบตนเอง จัดเป็นองค์ประกอบทักษะชีวิตด้านเจตคติคือ การเข้าใจตนเอง และเข้าใจ/เห็นใจผู้อื่น

การได้รับการยอมรับจากกลุ่ม การทำงานสำเร็จได้รับคำชม ทำให้เกิดความภูมิใจและเห็นคุณค่าตนเอง นำไปสู่ความรับผิดชอบมากขึ้น ทั้งต่อตนเองและสังคม

กระบวนการและการมีส่วนร่วม ช่วยให้กิจกรรมสนุกสนานน่าสนใจ และนำไปสู่จุดประสงค์ที่ตั้งไว้ รวมทั้งการประยุกต์ใช้เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เชื่อมองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นเข้าสู่ชีวิตจริง ว่าได้เกิดการเรียนรู้อะไรและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

การสอนทักษะชีวิต

ความหมายของกระบวนการลูกเสือ (Scout movement)

ตามคำนิยามของลูกเสือโลก หมายถึง กระบวนการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สำหรับเยาวชน เพื่อสร้างเยาวชนที่มีจิตใจเสียสละ รับผิดชอบ และอุทิศตนแก่สังคม ด้วยวิธีการลูกเสือ

ตามแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2522 (สพฐ.) หมายถึงกระบวนการทางการศึกษาส่วนหนึ่ง ซึ่งมุ่งพัฒนาสมรรถภาพของบุคคล ทั้งทางสมอง ร่างกาย จิตใจ และศีลธรรม เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีความประพฤติดีงาม ไม่กระทำความเป็นปัญหาสังคม และดำรงชีวิตอย่างมีความหมาย และสุขสบาย

หลักการลูกเสือ (Scout principle)

หลักการลูกเสือโลกเน้นที่หน้าที่หลัก 3 ประการ คือ

1. หน้าที่ต่อพระเจ้า/ศาสนา ได้แก่ การแสวงหาและดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมาย
2. หน้าที่ต่อผู้อื่น ได้แก่ การเคารพ ให้เกียรติ ช่วยเหลือผู้อื่น รวมถึงการดูแลสังคมและสิ่งแวดล้อม
3. หน้าที่ต่อตนเอง ได้แก่ พัฒนาตนเองทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ

หลักการลูกเสือไทย มี 5 ข้อ คือ

1. มีศาสนาเป็นหลักยึดทางใจ
2. จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์และประเทศชาติ
3. เข้าร่วมพัฒนาสังคม ยอมรับ เคารพในเกียรติและศักดิ์ศรีผู้อื่นและเพื่อนมนุษย์ทุกคน รวมทั้งธรรมชาติและสรรพสิ่งทั้งหลายในโลก
4. รับผิดชอบต่อการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
5. ยึดมั่นในคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ

วิธีการลูกเสือ (Scout method)

วิธีการลูกเสือโลก มี 8 องค์ประกอบ โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ผู้ใหญ่มีหน้าที่ช่วยเหลือและส่งเสริมเยาวชนให้เกิดการเรียนรู้ในกลุ่ม

กลุ่มที่ 2 มีกิจกรรมที่บรรลุดัตถุประสงค์ในการพัฒนาเยาวชนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

กลุ่มที่ 3 เป็นลักษณะกิจกรรมที่ใช้ มี 6 องค์ประกอบ

1. ยึดมั่นในคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ
2. ใช้ระบบสัญลักษณ์เป็นแรงกระตุ้นไปสู่เป้าหมายในการพัฒนาตนเอง
3. ระบบหมู่ (กลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน)
4. เรียนรู้ใกล้ชีวิตธรรมชาติ
5. เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ / เกม
6. เรียนรู้จากการบริการผู้อื่น

วิธีการลูกเสือไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 มี 7 องค์ประกอบ คือ

1. ความก้าวหน้าในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. การสนับสนุนโดยผู้ใหญ่
3. ยึดมั่นในคำปฏิญาณและกฎ
4. การใช้สัญลักษณ์ร่วมกัน
5. ระบบหมู่
6. การศึกษาธรรมชาติ
7. เรียนรู้จากการกระทำ

วิธีการลูกเสือสร้างทักษะชีวิตได้อย่างไร

วิธีการลูกเสือ มีองค์ประกอบครบทั้ง 5 ประการ ของกระบวนการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การสร้างทักษะชีวิตทั้ง 12 องค์ประกอบ เกิดขึ้นด้วยกิจกรรมดังตารางต่อไปนี้

วิธีการลูกเสือสร้างทักษะชีวิตได้อย่างไร

องค์ประกอบ	กิจกรรม
คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์	อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่ต้อง คิดวิเคราะห์/สังเคราะห์ ตลอดเวลา จัดกิจกรรมให้คิดนอกกรอบ งานศิลป์ การแสดง งานฝีมือ ฯลฯ
ตระหนักรู้ในตน เข้าใจ/เห็นใจผู้อื่น	การเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นจากภายในตัวเด็ก เป็นผล จากปฏิสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนความคิด ความเชื่อ ในกลุ่ม ได้ทำความเข้าใจตนเองและผู้อื่น ฝึกที่จะ ยอมรับและเคารพในสิทธิและความคิดเห็นของผู้อื่น
เห็นคุณค่าตนเอง/ รับผิดชอบสังคม	การยอมรับจากเพื่อน ทำชิ้นงานสำเร็จ คำชมเชย จากเพื่อนและผู้ใหญ่ การเคารพให้เกียรติซึ่งกันและ กันส่งผลให้มีวินัยและความรับผิดชอบต่อตนเอง และส่วนรวมมากขึ้น
สื่อสารและสร้าง สัมพันธภาพ ตัดสินใจและแก้ไขปัญหา จัดการอารมณ์ และความเครียด	ประสบการณ์ ปฏิสัมพันธ์ในกลุ่ม การทำงานร่วมกัน การเรียนรู้และการฝึกฝน

วัตถุประสงค์คณะลูกเสือแห่งชาติ (พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 มาตรา 8)

เพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดี มีความ
รับผิดชอบต่อ และช่วยสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสามัคคี และมีความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้เพื่อความ
สงบสุข และความมั่นคงของประเทศชาติ ตามแนวทางดังต่อไปนี้

1. ให้มีนิสัยช่างสังเกต จดจำ เชื่อฟัง และฟังตนเอง
2. ให้ซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัยและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
3. ให้รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์
4. ให้รู้จักทำการฝีมือ และฝึกฝนให้ทำกิจการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม
5. ให้รู้จักรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณี วัฒนธรรม และความมั่นคงของประเทศชาติ

หลักสูตรลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต

หลักสูตรลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิตได้ใช้ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครอง
หลักสูตรและวิชาชีพพิเศษลูกเสือสำรอง สามัญ สามัญรุ่นใหญ่ และวิสามัญ เป็นหลัก และเพิ่มเนื้อหา
ที่สอดคล้องกับปัญหาตามวัยและพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของลูกเสือ โดยจัดหน่วยกิจกรรมตามที่ระบุ

ในหลักสูตรของลูกเสือแต่ละประเภท ดังนั้น ชื่อหน่วยกิจกรรม และจำนวนหน่วยกิจกรรมของลูกเสือแต่ละประเภทจึงแตกต่างกัน

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิตในกลุ่มมือชุดนี้ ได้ออกแบบโดยบูรณาการกิจกรรมที่เสริมสร้างทักษะชีวิตเข้ากับวิธีการลูกเสือ คือการใช้ระบบหมู่หรือกลุ่มย่อย โดยให้เด็กเป็นศูนย์กลาง และมีผู้ใหญ่ทำหน้าที่ช่วยเหลือและส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในกลุ่ม แนะนำ สั่งสอน และฝึกอบรมให้สามารถพึ่งตนเองได้ มีจิตอาสา รับผิดชอบต่อส่วนรวม ยึดมั่นในคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ เสริมสร้างคุณค่าในตนเอง รวมทั้งใช้ระบบเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ทางลูกเสือ และเครื่องหมายวิชาพิเศษ เป็นแรงกระตุ้นไปสู่เป้าหมายในการพัฒนาตนเอง

องค์ประกอบในการประชุมกอง เน้นการใช้ชีวิตกลางแจ้ง นอกห้องเรียน ใกล้ชิดธรรมชาติ เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เกม และการบริการผู้อื่น ซึ่งถือเป็นหัวใจของกิจกรรมลูกเสือทุกประเภท โดยกิจกรรมที่ใช้ แบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ การแสดงออก การรายงานและการสำรวจ การวิเคราะห์และการประเมิน เกมและการแข่งขัน การบำเพ็ญประโยชน์ การออกแบบกิจกรรม เพื่อให้ลูกเสือใช้กระบวนการกลุ่มในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แลกเปลี่ยนความคิดความเชื่อ สร้างองค์ความรู้และสรุปความคิดรวบยอด รวมทั้งเปิดโอกาสให้ลูกเสือได้ประยุกต์ใช้สิ่งที่ได้เรียนรู้ อีกด้วย

เนื้อหาสาระในแผนการจัดกิจกรรมแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย

1. กิจกรรมตามข้อบังคับของคณะลูกเสือแห่งชาติ (ไม่รวมกิจกรรมทดสอบเพื่อรับเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ทางลูกเสือและเครื่องหมายวิชาพิเศษ)
2. กิจกรรมตามข้อบังคับของคณะลูกเสือแห่งชาติที่ช่วยเสริมสร้างทักษะชีวิตด้านคุณธรรม จริยธรรม ความภาคภูมิใจในตนเอง ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม
3. กิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมต่อเหตุการณ์และสภาพปัญหาของเด็กแต่ละวัย

สำหรับกิจกรรมลูกเสือตามข้อบังคับ เพื่อการขอรับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ และเครื่องหมายลูกเสือหลวง ไม่ได้นำมารวบรวมไว้ในคู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือชุดนี้

คู่มือมีจำนวน 11 เล่ม ตามชั้นปีของลูกเสือ 4 ประเภท แต่ละเล่ม ได้จัดทำตารางหน่วยกิจกรรม และแผนการจัดกิจกรรมครบ 40 ชั่วโมง เพื่อให้เห็นภาพรวมของการจัดกิจกรรมลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิตของลูกเสือในแต่ละระดับชั้น และมีหมายเหตุบอกไว้ในตารางช่องขวาสุด ว่าเป็นแผนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต

แผนการจัดกิจกรรมประกอบด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา สื่อการเรียนรู้ กิจกรรม การประเมินผล องค์ประกอบทักษะชีวิตสำคัญที่เกิดจากกิจกรรม และภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรม (เพลง เกม ใบบงาน ใบบความรู้ เรื่องที่เป็นประโยชน์)

ภาพรวมการพัฒนาหลักสูตรลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต

1. เริ่มจากการศึกษาเอกสาร งานวิจัย หลักสูตรลูกเสือไทยและต่างประเทศ รวมทั้งสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านลูกเสือ
2. สัมมนาครู ผู้ปกครอง นักพัฒนาเยาวชน และผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมเด็กและเยาวชน เพื่อร่วมกันค้นหาปัญหาจริงของเด็กแต่ละวัย และออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสม
3. จัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต 4 ประเภท ได้แก่ ลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่และลูกเสือวิสามัญ รวมทั้งสิ้น 11 เล่ม โดยผ่านการประเมินปรับปรุงและพัฒนา จนเป็นที่ยอมรับและนำไปใช้ในสถานศึกษาจำนวนมาก
4. จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ ชั้นความรู้เบื้องต้น และชั้นความรู้ขั้นสูง รวม 8 ประเภท โดยได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ในการประชุม ครั้งที่ 2/2557 เมื่อวันที่ 22 กันยายน 2557 ให้ใช้เป็นหลักสูตรการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ
5. จัดทำ คู่มือฝึกอบรมวิทยากรลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต เพื่อขยายผลในการสร้างวิทยากรและฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือในสถานศึกษาทั่วประเทศ

ภาคผนวก ข

กิจกรรมลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต

การจัดกิจกรรมลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิตนั้น ยังคงหลักการ และวิธีการของลูกเสือไว้ ทุกประการ แต่เน้นการสอดแทรกการเรียนรู้ทักษะชีวิตเพิ่มเข้าไปด้วยเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ที่รอบด้าน และครอบคลุมการดำรงชีวิตในปัจจุบัน

คุณค่าของสื่อการเรียนการสอนประเภทกิจกรรม

สื่อการเรียนการสอนประเภทกิจกรรม เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ มีโอกาสเรียนรู้ประสบการณ์ต่างๆ ด้วยตนเอง ผ่านการทำกิจกรรมร่วมกัน ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ของเพื่อนในกลุ่ม ทำให้สามารถเรียนรู้ได้มากขึ้นโดยใช้เวลาน้อยลง การออกแบบกิจกรรมจะต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และร่วมมือในการทำกิจกรรมที่กำหนดให้อย่างเต็มที่ ซึ่งจะ เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลที่เกิดขึ้นต่อผู้เรียนมีดังนี้

1. ส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงออกและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
2. เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของสื่อการเรียนการสอนประเภทกิจกรรม
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดขอบข่าย เนื้อหา และวัตถุประสงค์
4. ผู้เรียนได้ฝึกฝน พฤติกรรมการเรียนรู้ทั้งทางด้านความรู้ เจตคติ และทักษะ รวมทั้งความคิด

สร้างสรรค์ และจินตนาการด้วย

ประเภทของกิจกรรมลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต

เมื่อจัดประเภทตามทักษะ/ความสามารถ ในการปฏิบัติกิจกรรม แบ่งออกได้เป็น 5 ประเภท คือ

1. กิจกรรมการแสดงออก เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ลูกเสือได้ใช้ความสามารถในการแสดงออก แสดงความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งมักจะเป็นการจำลองประสบการณ์ต่าง ๆ มาเพื่อการเรียนรู้ได้ง่ายและสะดวกขึ้น หรือเป็นสิ่งที่ชี้แทนประสบการณ์จริง เพราะศาสตร์ต่างๆ ในโลก มีมากเกินไปที่จะเรียนรู้ได้หมดสิ้นจากประสบการณ์ตรงในชีวิต และบางกรณีก็อยู่ในอดีต หรือซับซ้อนเร้นลับหรือเป็นอันตราย ไม่สะดวกต่อการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

ตัวอย่างกิจกรรม เช่น

- 1.1 สถานการณ์จำลอง เป็นการจัดสภาพแวดล้อมให้ใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝน แก้ปัญหาและตัดสินใจจากสภาพการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่นั้นแล้วนำประสบการณ์แห่งความสำเร็จไปเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา

- 1.2 การสาธิต กระบวนการที่ผู้สอนช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ โดยการแสดงหรือกระทำให้ดูเป็นตัวอย่าง ให้ความสำคัญกับกระบวนการทั้งหมดที่ผู้เรียนจะต้องเฝ้าสังเกตอยู่โดยตลอด

1.3 เล่านิทาน

1.4 ละคร หุ่นจำลอง

1.5 เพลง ดนตรี การเคลื่อนไหวตามจังหวะดนตรี หมายถึง กิจกรรมที่เน้นการใช้ดนตรีเป็นสื่อในการเรียนรู้ทั้งในแง่เนื้อหาและความบันเทิง ผ่อนคลาย และเข้าถึงวัฒนธรรมต่าง ๆ

1.6 ศิลปะ แขนงอื่น ๆ เช่น การวาดรูป การปั้นดินเหนียว งานหัตถกรรม การร้อยดอกไม้

1.7 การโต้วาที

ฯลฯ

2. กิจกรรมการสำรวจและการรายงาน เป็นกิจกรรมที่เน้นให้ลูกเสือได้เรียนรู้จากความเป็นจริง / เหตุการณ์จริง ในชีวิตประจำวัน ผ่านประสบการณ์ตรงด้วยตนเอง ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการศึกษา เช่น การทำแผนที่ การสำรวจ หมายถึง การเรียนรู้ผ่านสถานการณ์จริงด้วยการลงพื้นที่สำรวจ และจำลองสิ่งที่ได้เรียนรู้สู่แผนที่ ภาพ หรือสัญลักษณ์ เพื่อแสดงความคิดรวบยอดของสิ่งที่ได้เรียนรู้

ตัวอย่างกิจกรรม เช่น

การสัมภาษณ์ การเป็นผู้สื่อข่าว การทำสารคดี การศึกษานอกสถานที่ ชุมชนศึกษา การผลิตสื่อ การทำปฐมชีวิตบุคคลตัวอย่าง การจัดนิทรรศการ การสอดแนม การสำรวจ การทำแผนที่ การเขียนเรียงความ การเล่าเรื่อง ฯลฯ

3. กิจกรรมการวิเคราะห์และการประเมิน เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และร่วมกันวิเคราะห์/ประเมิน สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

ตัวอย่างกิจกรรม เช่น

การเปรียบเทียบคุณค่า การประเมินความเสี่ยง การทำแผนที่ความคิด ฯลฯ

4. การเล่นเกมและการแข่งขัน

4.1 เกม เป็น กิจกรรมที่มีกฎกติกา และลำดับขั้นตอน ที่เอื้อให้ลูกเสือเกิดการเรียนรู้ผ่านการเล่นเกม ให้ข้อคิดที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่ต้องการ เช่น เกมกระดาน เป็นต้น

4.2 การแข่งขัน เป็นกิจกรรมที่มีกติกาในการแข่งขัน และมีการตัดสินหาผู้ชนะ เช่น การตอบปัญหาในเรื่องต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้เกิดความสนใจใฝ่รู้มากขึ้น ฯลฯ

5. กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เป็นกิจกรรมสร้างสรรค์ที่เน้นการฝึกความเสียสละของลูกเสือได้แก่ การจัดกิจกรรมการกุศล การซ่อมของเล่นให้น้อง การดูแลทำความสะอาดสถานที่ การปลูกและดูแลต้นไม้ การเก็บผักจากแปลงไปประกอบอาหารเลี้ยงน้อง ฯลฯ

หลักการออกแบบกิจกรรม

1. การเลือกประเภทของกิจกรรม ต้องสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่ต้องการ เช่น

ผลการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย มักเลือกใช้ กิจกรรมการวิเคราะห์และการประเมิน การรายงาน และการแข่งขันตอบปัญหาในเรื่องเนื้อหาที่ต้องการให้เรียนรู้ เป็นต้น

ผลการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย มักเลือกกิจกรรมที่สร้างความรู้สึกลึกซึ้งที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่ต้องการ เช่น กิจกรรมการแสดงออก เกม กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย ถ้าเป็นทักษะทางสติปัญญานิยมใช้กิจกรรมการวิเคราะห์ และประเมินส่วนทักษะทางกายภาพ เลือกได้เกือบทุกประเภท

2. การตั้งประเด็นอภิปราย เพื่อให้ลูกเสือได้ร่วมอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ในเรื่องที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่ต้องการ เช่น

ผลการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย ตั้งประเด็นให้ วิเคราะห์ /สังเคราะห์ /ประเมิน เนื้อหาที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ เกิดความคิดรวบยอดที่ชัดเจน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง

ผลการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย ตั้งประเด็นให้เกิดการโต้แย้งกันด้วยเหตุผลในเรื่องความคิดความเชื่อ ที่เกี่ยวข้องกับเจตคติที่ต้องการ เพื่อให้สมาชิกแต่ละคนได้มีโอกาสตรวจสอบความคิดความเชื่อของตนเอง ที่แตกต่างจากคนอื่น ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนความคิดความเชื่อจากการโต้แย้งกันด้วยเหตุผลในกระบวนการกลุ่ม

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย ตั้งประเด็นให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในขั้นตอนการทำทักษะ นั้น ๆ เช่นการวิเคราะห์ความครบถ้วนในการทำตามขั้นตอนของทักษะ การวิเคราะห์จุดอ่อนที่มักจะทำทักษะนั้น ๆ ไม่สำเร็จ เป็นต้น

3. การสรุปความคิดรวบยอดและประยุกต์ใช้ ทุกกิจกรรมควรมีการสรุปความคิดรวบยอดที่เกิดขึ้นให้ชัดเจน และเปิดโอกาสให้ทดลองประยุกต์ใช้ ได้แก่

ผลการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย ความคิดรวบยอดคือเนื้อหา องค์ความรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้น ประยุกต์ใช้โดยผลิตซ้ำความคิดรวบยอดในรูปแบบที่ต่างจากเดิม เช่น การทำรายงาน ทำสรุปย่อ ฯลฯ

ผลการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย ความคิดรวบยอดไม่มีเนื้อหา แต่เป็นความรู้สึกและความคิดความเชื่อที่เกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียน ประยุกต์โดยการแสดงออกที่สอดคล้องกับเจตคติที่เกิด เช่น การกระทำที่แสดงออกถึงความซื่อสัตย์ การกระทำที่แสดงออกถึงความเป็นสุภาพบุรุษ สุภาพสตรี เป็นต้น

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย ความคิดรวบยอดที่เกิดคือ ความเข้าใจขั้นตอนและทำทักษะนั้น ๆ ได้ ประยุกต์โดยการฝึกฝนทักษะนั้นจนชำนาญ

ภาคผนวก ค

พิธีการทางลูกเสือ

ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตร และวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. 2509
พิธีลูกเสือสำรอง

ข้อ การทำแกรนด์ฮาวล์ 286

การทำแกรนด์ฮาวล์ ผู้กำกับจะต้องเลือกที่ให้เหมาะสมเสียก่อน และยืนอยู่ในท่าตรง แล้วจึงเรียก และให้ปฏิบัติต่อไปนี้

.1 ผู้กำกับลูกเสือ เรียก “แพ็ค – แพ็ค - แพ็ค” (แพ็คคำทำยให้แน่นให้หนัก) พร้อมกับทำสัญญาณมือแกว่งรอบตัวเป็นวงกลม (มีรองผู้กำกับยืนอยู่นอกวงกลมและหลังผู้กำกับ)

.2 ลูกเสือสำรอง เมื่อได้ยินเสียงเรียกของผู้กำกับ ทุกคนจะต้องขานรับพร้อมกันทันทีว่า “แพ็ค” แล้ววิ่งมาเข้าแถวเป็นรูปวงกลมเล็ก ล้อมรอบผู้กำกับ (นายหมู่ของหมู่บริการอยู่ตรงหน้าผู้กำกับ จากนั้นก็เรียงไปตามลำดับ ให้ไหล่ต่อไหล่ชิดกัน)

.3 ผู้กำกับลูกเสือผายมือทั้งสองออกไปข้าง ๆ เล็กน้อย นิ้วทั้งห้าชิดกัน ฝ่ามือแบหงาย (แล้วลดมือลงเพื่อตรวจดูความเรียบร้อย)

.4 ลูกเสือสำรอง เมื่อเห็นสัญญาณนี้ ทุกคนจับมือกันขยายออกเป็นรูปวงกลมใหญ่ จนแขนตึงจึงปล่อยมือ และจัดวงกลมให้เรียบร้อย

.5 ผู้กำกับลูกเสือ ตรวจดูเห็นว่าวงกลมเรียบร้อยดีแล้ว ให้กางแขนทั้งสองออกไปข้าง ๆ เสมอไหล่ ขนานกับพื้น นิ้วทั้งห้าชิดกัน ฝ่ามือแบหงาย แล้วพลิกฝ่ามือคว่ำลงและงอรั้ง เป็นสัญญาณให้ลูกเสือนั่งลง

.6 ลูกเสือสำรองทุกคนนั่งลงทันทีที่ให้นั่งลงบนสันเท้าทั้งสอง แขนทั้งสองเหยียดตรงอยู่ระหว่างเข่า มือทั้งสองห่างกันพอควร แบะเข่าออกเล็กน้อย นิ้วชี้และนิ้วกลางทั้งสองมือเหยียดชิดกัน และแตะพื้น นิ้วอื่น ๆ งอไว้ในอุ้งมือ (คือนิ้วหัวแม่มือกดนิ้วนางกับนิ้วก้อยไว้)

.7 ผู้กำกับลูกเสือพลิกฝ่ามือทั้งสองหงายขึ้น เป็นสัญญาณให้ลูกเสือร้อง

.8 ลูกเสือสำรองทุกคนแหงนหน้าร้องขึ้นพร้อมกันว่า “อา-เค-ล่า-เรา-จะ-ทำ-ดี-ที่-สุด” พอขาดคำว่า “สุด” ให้ลูกเสือทุกคนกระโดดยืนขึ้น เท้าทั้งสองชิดติดกัน พร้อมกับยกมือทั้งสองที่อยู่ ในท่านั่งไปไว้เหนือหูและชิดหู

.9 นายหมู่ลูกเสือซึ่งทำหน้าที่เป็นหมู่บริการในวันนั้น(ที่หันหน้าตรงกับผู้กำกับ)จะร้องขึ้นว่า “จงทำดี – จงทำดี - จงทำดี” การร้องให้หันหน้าไปทางซ้ายก่อน-ตรงหน้า-ขวา ทีละครั้ง (เวลาร้องไม่ต้องผงกศีรษะ)

.10 เมื่อสิ้นคำที่สามแล้วให้ลูกเสือทุกคนลดมือซ้ายลงมาแนบลำตัวอย่างว่องไว(แบมือออก) ส่วนมือขวาลดลงมาทำท่ายืนหยุด แล้วร้องขึ้นพร้อมกันว่า “เราจะทำดี-จะทำดี-จะทำดี”

ขณะที่ลูกเสือร้องนี้ ให้ผู้กำกับทำวันทยหัตถ์ตามแบบลูกเสือสำรอง (สองนิ้ว) เป็นการรับการเคารพของลูกเสือ และอาจจะกล่าวคำขอขอบใจหรือคำอื่นใดที่สั้น ๆ ก็ได้
รองผู้กำกับอื่น ๆ ที่อยู่นอกวงกลมอยู่ในท่าตรง

พิธีเปิด – ปิดประชุมกองลูกเสือสำรอง

(1) พิธีเปิด (แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

1. แกรนด์ฮาวล์

1.1 ผู้กำกับลูกเสือยืนตรงหน้าเสาธง ห่างจากเสาธงประมาณ 3 ก้าว เรียกแถว “แพ็ค-แพ็ค-แพ็ค” (แพ็ค คำทำยให้แน่นให้หนัก) พร้อมกับทำสัญญาณมือแถวรอบตัวเป็นรูปวงกลม โดยมีรองผู้กำกับยืนอยู่นอกวงกลมและหลังผู้กำกับ

1.2 ลูกเสือสำรองเมื่อได้ยินเสียงเรียกของผู้กำกับ ทุกคนจะต้องขานรับพร้อมกันทันทีว่า “แพ็ค” แล้ววิ่งมาเข้าแถวเป็นรูปวงกลมเล็กล้อมผู้กำกับ โดยนายหมู่บริการอยู่ตรงหน้าผู้กำกับ จากนั้นเรียงไปตามลำดับ ให้ไหล่ต่อไหล่ชิดกัน

1.3 ผู้กำกับผายมือทั้งสองข้างออกไปข้าง ๆ เล็กน้อย นิ้วทั้งห้าชิดติดกัน ฝ่ามือแบหงาย แล้วลดมือลงเพื่อตรวจดูความเรียบร้อย

1.4 ลูกเสือสำรองเมื่อเห็นสัญญาณของผู้กำกับซึ่งผายมือออกไปข้าง ๆ ให้ทุกคนจับมือกันขยายออกเป็นรูปวงกลมใหญ่ จนแขนตึงจึงปล่อยมือ และจัดวงกลมให้ เรียบร้อย

1.5 ผู้กำกับตรวจดูเห็นว่าวงกลมเรียบร้อยดีแล้ว ให้กางแขนทั้งสองออกไปข้าง ๆ เสมอไหล่ขนานกับพื้น นิ้วทั้งห้าชิดกัน ฝ่ามือแบหงาย แล้วพลิกฝ่ามือคว่ำลงและงอข้อมือ เป็นสัญญาณให้ลูกเสือนั่งลง

1.6 ลูกสำรองทุกคนนั่งลงทันทีที่เห็นสัญญาณจากผู้กำกับ โดยให้นั่งลงบนส้นเท้าทั้งสอง แขนทั้งสองเหยียดตรงอยู่ระหว่างเข่า มือทั้งสองห่างกันพอสมควร และเข่าออกเล็กน้อย นิ้วชี้และนิ้วกลางทั้งสองมือเหยียดชิดกัน และแตะพื้น นิ้วอื่น ๆ งอไว้ในอุ้งมือ (นิ้วหัวแม่มือกดนิ้วนางกับนิ้วก้อยไว้)

1.7 ผู้กำกับลูกเสือพลิกฝ่ามือทั้งสองหงายขึ้นเป็นสัญญาณให้ลูกเสือร้อง

1.8 ลูกเสือสำรองทุกคนแหงนหน้าร้องขึ้นพร้อม ๆ กันว่า “อา-เคลา-เรา-จะ-ทำ-ดี-ที่สุด” พยายามคำว่า “สุด” ให้ลูกเสือทุกคนกระโดดยืนขึ้น ทำทั้งสองชิดติดกัน พร้อมกับยกมือทั้งสองที่อยู่ในท่าหนึ่งไปไว้เหนือหูและชิดหู

1.9 นายหมู่ลูกเสือซึ่งทำหน้าที่เป็นหมู่บริการในวันนั้น (ที่หันหน้าตรงกับ ผู้กำกับ) จะร้องขึ้นว่า “จงทำดี-จงทำดี-จงทำดี” การร้องให้หันหน้าไปทางซ้ายก่อน-ตรงหน้า-ขวา ทีละครั้ง (เวลาร้องไม่ร้องผงกศีรษะ)

1.10 เมื่อสิ้นคำที่สามแล้ว ให้ลูกเสือทุกคนลดมือซ้ายลงมาแนบลำตัวอย่างว่องไว (มือแบออก) ส่วนมือขวาตกลงมาทำท่าวันทยหัตถ์ แล้วร้องขึ้นพร้อมกันว่า “เราจะทำดี-จะทำดี-จะทำดี” ขณะที่ลูกเสือร้องนี้ ให้ผู้กำกับทำวันทยหัตถ์ตามแบบลูกเสือสำรอง (สองนิ้ว) เป็นการรับการเคารพของลูกเสือ และอาจกล่าวคำขอใจ หรือคำอื่นใดที่สั้น ๆ ก็ได้ เช่น “ขอบใจ-แพ็ค” รองผู้กำกับอื่น ๆ ที่อยู่นอกวงกลมอยู่ในท่าตรง หลังจากผู้กำกับและลูกเสือเอามือลงพร้อมกัน

2. ชักธงขึ้น

2.1 ผู้กำกับสั่ง “ผู้แทนหมู่บริการชักธงชาติ” ลูกเสือที่เป็นหมู่บริการหรือทำหน้าที่หมู่บริการ 2 คน เป็นผู้ชักธงชาติ วิ่งออกไปพร้อมกัน (ลูกเสือวิ่งออกด้วยเท้าซ้ายก่อน วางปลายเท้าลงบนพื้น พร้อมกันนั้นยกมือขึ้นเสมอราวมม กำมือ และหันฝ่ามือเข้าหาตัว ยึดอกและศีรษะตั้งตรง ขณะวิ่งแกว่งแขนทิ้งอตามจังหวะก้าวได้พอสมควร

2.2 ลูกเสือผู้ชักธงชาติทั้งสองวิ่งออกไปพร้อมกัน และหยุดยืนตรงหน้าเสาธงห่างเสาธงประมาณ 3 ก้าว ทั้งสองแสดงความเคารพทำวันทยหัตถ์ และลดมือลงพร้อมกัน ลูกเสือคนทางขวามือก้าวไปข้างหน้า 2 ก้าว และขีดเท้า แก้มือที่ผูกธงออก แล้วถอยหลัง 2 ก้าว กลับมายืนที่เดิม และขีดเท้ายืนตรง แยกเชือกส่งให้ลูกเสือคนทางซ้ายมือ (ให้ผืนธงชาติอยู่ทางขวามือของชักธงชาติเสมอ อย่าให้ส่วนหนึ่งส่วนใดของธงชาติแตะพื้นเป็นอันขาด) คนทางซ้ายมือเป็นคนชักธงชาติ คนทางขวามือเป็นคนปล่อยเชือก ลูกเสือทั้งสองคน ยืนตรง ในขณะที่ชักธงชาติเชือกทั้งสองด้านดึงตลอดเวลาจนกว่าธงชาติจะขึ้นสู่ยอดเสา

2.3 ผู้กำกับสั่ง “แพ็ค-วันทยหัตถ์” (คำสั่งวันทยหัตถ์นี้ไม่ใช่คำบอกแบ่ง แต่เป็นคำบอกรวดว่า “วันทยหัตถ์” ลูกเสือในวงกลมทั้งหมด รวมทั้งผู้กำกับและรองผู้กำกับอื่น ๆ ทำวันทยหัตถ์พร้อมกัน ผู้บังคับบัญชาลูกเสือทำวันทยหัตถ์ 3 นิ้ว

2.4 ลูกเสือหมู่บริการคนหนึ่งนำร้องเพลงชาติ “ประเทศไทยรวมเลือดเนื้อชาติเชื้อไทย” ผู้บังคับบัญชาลูกเสือและลูกเสือทุกคนร้องเพลงพร้อมกัน “เป็นประชารัฐ มิไทยของไทยทุกส่วน.....” จนจบเพลง พอเริ่มร้องเพลงชาติให้ลูกเสือคนทางซ้ายมือดึงเชือกให้ ธงชาติขึ้นสู่ยอดเสาอย่างช้า ๆ ให้เชือกตึง ส่วนคนทางขวามือค่อย ๆ ผ่อนเชือกให้ธงชาติขึ้นและเชือกตึงเช่นเดียวกัน ผู้ชักธงชาติจะต้องกะระยะว่า พอเพลงชาติจบให้ธงชาติถึงปลายเสาพอดี เมื่อธงชาติขึ้นยอดเสาแล้ว ลูกเสือคนทางขวามือรับเชือกจากลูกเสือทางซ้ายมือมารวมกัน แล้วก้าวออกไปข้างหน้า 2 ก้าว และขีดเท้ายืนตรง ผูกเชือกธง ก้าวถอยหลังและขีดเท้า กลับมายืนตรงที่เดิม ลูกเสือทั้งสองยืนตรงทำวันทยหัตถ์ และลดมือลงพร้อมกัน (ผู้บังคับบัญชาลูกเสือทุกคนลดมือลง) ลูกเสือทั้งสองกลับหลังหันวิ่งกลับมาเข้าแถวในหมู่ของตน แล้วทำวันทยหัตถ์เหมือนลูกเสือในแถว

2.5 ผู้กำกับสั่ง “มือลง” ลูกเสือทุกคนลดมือลงพร้อมกัน

3. สวดมนต์

3.1 ผู้กำกับสั่ง “ผู้แทนหมู่บริการนำสวดมนต์” ลูกเสือทุกคนใช้มือขวาจับที่หมวกด้านหน้า แล้วถอดหมวก พร้อมกับยกมือซ้ายขึ้นมาประกบกับมือขวาในท่าพนมมือ ให้ด้านในของ

หมวกหันไปทางซ้าย หน้าหมวกหันเข้าหาตัว ให้หมวกอยู่ในระหว่างฝ่ามือทั้งสอง และหนีบหมวกไว้ ผู้บังคับบัญชาทุกคนถอดหมวกด้วย

3.2 ลูกเสือหมู่บริการคนหนึ่งที่ได้รับมอบหมายนำสวดมนต์ย่อ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ และลูกเสือทุกคนสวดมนต์ตามพร้อมกัน (สวดนำ) “*อรห^๐ สมมา สมพุทโธ ภควา*” (สวดตาม) “*อรห^๐ สมมา สมพุทโธ ภควา*” สวดนำและสวดตามจนจบ

4. สงบนิ่ง

4.1 ผู้กำกับสั่ง “สงบนิ่ง” (ผู้กำกับและลูกเสือทุกคนลดมือขวาที่ถือหมวกไปอยู่ กึ่งกลางลำตัว แขนเหยียดตรง พร้อมกับวางฝ่ามือซ้ายทับลงบนหลังมือขวา ก้มหน้าเล็กน้อย) สงบนิ่งประมาณ 1 นาที

4.2 ผู้กำกับสั่ง “สวมหมวก” ผู้กำกับและลูกเสือทุกคนเงยหน้าขึ้น สวมหมวก และอยู่ในท่าตรง

4.3 ผู้กำกับสั่ง “แพ็ค, ตามระเบียบ-พัก” ผู้กำกับก้าวเข้าไปยืนตรงที่หน้าเสาธงเช่นเดิม

5. ตรวจ

การตรวจมี 2 ประเภท คือ รองผู้กำกับตรวจและนายหมู่ตรวจ โดยมี ข้อเสนอแนะในการตรวจ ดังนี้

ก. ถ้าเป็นการตรวจในตอนเปิดประชุมกอง จะตรวจอะไรก็ได้ เช่น เครื่องแบบ เล็บ ฟัน ความสะอาดอื่น ๆ สุขภาพของร่างกาย อุปกรณ์ที่ผู้กำกับสั่งให้เอามาในการเรียน การสอน

ข. ถ้าเป็นการตรวจในตอนปิดประชุมกอง ให้ตรวจเครื่องแบบอย่างเดียว เพราะเหตุว่าลูกเสือเรียนมาเป็นเวลานานแล้ว เครื่องแต่งกายย่อมไม่เรียบร้อย และจะต้องแต่งเครื่องแบบกลับบ้าน ผ่านที่ชุมนุมชนหลายแห่ง ถ้าไม่เรียบร้อยอาจจะนำความเสื่อมเสียมาสู่กองลูกเสือของตนได้

5.1 รองผู้กำกับตรวจ

5.1.1 ผู้กำกับสั่ง “รองผู้กำกับตรวจฟัน” รองผู้กำกับทุกคนวิ่งออกไปหาผู้กำกับ ทำความเคารพ (วันทยหัตถ์) ผู้กำกับเสียดก่อน ผู้กำกับรับการเคารพด้วยวันทยหัตถ์ และลดมือลง แล้วรองผู้กำกับรีบวิ่งไปตรวจหมู่ลูกเสือทันที

5.1.2 รองผู้กำกับหยุดยืนตรงหน้านายหมู่ ห่างจากนายหมู่ประมาณ 3 ก้าว นายหมู่สั่ง “หมู่สี.....ตรง” ลูกเสือทุกคนตรง นายหมู่คนเดียวทำวันทยหัตถ์ แล้วลดมือลง ก้าวไปข้างหน้า 1 ก้าว ทำวันทยหัตถ์พร้อมกล่าวรายงานว่า “หมู่สี.....พร้อมที่จะรับตรวจแล้วครับ” (รองผู้กำกับรับการเคารพด้วยวันทยหัตถ์ เมื่อนายหมู่รายงานและลดมือลงเมื่อรายงานจบ) เมื่อรายงานจบ ลดมือลง ถอยหลังเข้าที่เดิม

5.1.3 รองผู้กำกับออกไปข้างหน้า 1 ก้าว และขีดเท้า ตรวจนายหมู่เป็นคนแรก

5.1.4 รองผู้กำกับสั่งนายหมู่ “เดินตามข้าพเจ้า” ตรวจลูกเสือคนแรก และลูกเสือคนต่อ ๆ ไป การเดินตรวจ รองผู้กำกับก้าวเท้าขวาไปทางข้างขวา 1 ก้าว แล้วชักเท้าซ้ายไปชิดอย่างแข็งแรงก่อน นายหมู่ก้าวไปทางข้างขวา 1 ก้าว แล้วชักเท้าซ้ายไปชิดอย่างแข็งแรง ยืนในแนวเดียวกับรองผู้กำกับ 1 ก้าว ตรวจลูกเสือ 1 คน เมื่อตรวจลูกเสือถึงคน สุดท้ายแล้ว ให้นายหมู่ลูกเสือ

และรองผู้กำกับเดินย้อนกลับที่เดิมเหมือนตอนแรก นายหมู่ยืนตรง ทำวันทยหัตถ์ และกล่าวว่า “ขอบคุณครับ” (ยืนอยู่กับที่ไม่ต้องก้าวออกไป) รองผู้กำกับรับการเคารพด้วยวันทยหัตถ์ และลดมือลง นายหมู่ลดมือลงแล้วส่งต่อไป “ตามระเบียบ-พัก”

5.2 นายหมู่ตรวจ

ในการประชุมกองลูกเสือ บางครั้งรองผู้กำกับไม่อยู่หรือมีน้อย จำเป็นต้องให้นายหมู่ตรวจแทน แนวปฏิบัติคือ ผู้กำกับสั่ง “นายหมู่ตรวจพัน” นายหมู่ทุกคนทำวันทยหัตถ์ ลดมือลงแล้วก้าวออกไปข้างหน้าหมู่ของตนเอง 3 ก้าว แล้วกลับหลังหัน รองนายหมู่วิ่งอ้อมหลังหมู่มายืนแทนที่ นายหมู่ และทำหน้าที่นายหมู่ แล้วทำการตรวจแบบรองผู้กำกับในข้อ 5.1.4

5.3 การรายงานการตรวจ

5.3.1 รองผู้กำกับรายงาน

เมื่อนายหมู่ลูกเสือขอบคุณรองผู้กำกับ ภายหลังจากการตรวจ เรียบร้อยแล้ว รองผู้กำกับกลับหลังหัน ก้าวออกไปข้างหน้า 1 ก้าว ทำวันทยหัตถ์ พร้อมกับกล่าวรายงานต่อผู้กำกับว่า “ข้าพเจ้าได้รับมอบหมายจากผู้กำกับให้ไปตรวจพันหมู่สี.....ปรากฏว่า.....และได้ตักเตือนแล้ว, ครับ” เสร็จแล้ววิ่งกลับที่เดิม รองผู้กำกับคนต่อไปก็รายงานต่อ ๆ ไป (รองผู้กำกับเมื่อตรวจเสร็จแล้ว ให้รายงานผลการตรวจได้เลย ใครตรวจเสร็จก่อนให้รายงานก่อนโดยไม่ต้องรอกัน)

5.3.2 นายหมู่ลูกเสือรายงาน

เมื่อนายหมู่ลูกเสือคนใดตรวจเสร็จแล้ว ให้ยืนตรงหน้าหมู่ของตนเอง (อยู่ในท่าตามระเบียบพัก) โดยหันหน้าไปหาผู้กำกับ และรอให้นายหมู่ลูกเสือทุกหมู่ตรวจเสร็จ เรียบร้อยเสียก่อน เมื่อนายหมู่ลูกเสือตรวจเสร็จเรียบร้อยทุกหมู่แล้ว นายหมู่ลูกเสือทุกคนวิ่งออกไปเข้าแถวหน้ากระดานแถวเดี่ยวตรงข้ามผู้กำกับพร้อมกัน ห่างจากผู้กำกับประมาณ 3 ก้าว นายหมู่ลูกเสือหมู่บริการยืนหัวแถว นายหมู่ลูกเสือหมู่อื่น ๆ เรียงไปตามลำดับ โดยอยู่ในท่าตามระเบียบพัก ผู้กำกับยืนอยู่กึ่งกลางของแถว

ผู้กำกับสั่ง “นายหมู่รายงาน” นายหมู่ลูกเสือหมู่บริการรายงานผลการตรวจเป็นคนแรก โดยนายหมู่ลูกเสือยืนตรง วันทยหัตถ์ และลดมือลง ก้าวออกไปข้างหน้า 1 ก้าว หันหน้าไปหาผู้กำกับ วันทยหัตถ์ พร้อมกับกล่าวรายงาน “ข้าพเจ้าได้รับมอบหมายจากผู้กำกับให้ไปตรวจพันหมู่สี.....ปรากฏว่า..... และได้แนะนำให้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว, ครับ” เมื่อจบการรายงาน นายหมู่ลูกเสือลดมือลง ถอยกลับเข้าที่ในวันทยหัตถ์ ลดมือลง ตามระเบียบพัก นายหมู่คนต่อไปทำท่าตรง วันทยหัตถ์พร้อมกับนายหมู่คนแรก ลดมือลง ก้าวออกไปข้างหน้า 1 ก้าว หันหน้าไปหาผู้กำกับ วันทยหัตถ์ พร้อมกับกล่าวรายงาน..... นายหมู่คนอื่น ๆ ปฏิบัติ เช่นเดียวกัน จนกระทั่งการรายงานผลการตรวจเสร็จเรียบร้อย ผู้กำกับสั่ง “กลับที่เดิม-วิ่ง” นายหมู่ทุกคนทำวันทยหัตถ์และลดมือลงพร้อมกัน กลับหลังหันวิ่งมายืนในหมู่ของตนเองในตำแหน่งเดิม รองนายหมู่วิ่งอ้อมหลังหมู่กลับมายืนทำหน้าที่รองนายหมู่ตามเดิม

6. แยก

ผู้กำกับสั่ง “แพ็ค-ตรง, แพ็ค-แยก” ลูกเสือทุกคนขวาทัน แล้วแยกไปปฏิบัติกิจกรรม
อื่นต่อไป

(2) เกม - เพลง

เกมหรือการเล่นของลูกเสือเป็นอุปกรณ์ที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในการฝึกอบรมลูกเสือทุกประเภท ทั้งใจทางจิตใจและการบริหารร่างกาย เกมช่วยพัฒนาเด็กในเรื่องนิสัยใจคอ อารมณ์ดี ใจใหนักกีฬา การรักหมู่คณะ ความอดทน ระเบียบวินัย และความไม่เห็น – แก่ตัว ทุกครั้งที่มีการประชุมกองจะต้องมีการจัดการให้เด็กเล่นเกมเพื่อบริหารร่างกายเป็นการฝึกอบรมเด็กในทางจิตใจไปในตัว เกมที่ใช้จะต้องเลือกเกมที่เหมาะสมต่อวัยของเด็กด้วย หรือการร้องเพลงเพื่อเป็นการปลุกใจ คลายอารมณ์ ก่อให้เกิดความร่าเริงบันเทิงใจ และการร้องเพลงเป็นเพลงหมู่หรือร้องพร้อม ๆ กัน เพื่อเป็นการส่งเสริมความสามัคคี

(3) การสอนตามเนื้อหา

ผู้กำกับลูกเสือจะกำหนดเนื้อหาตามหลักสูตร ซึ่งเขียนเป็นแผนการสอนหรือโครงการสอนในแต่ละคาบ จะกำหนดเนื้อหาสำหรับเขียนไว้ในการประชุมกอง การสอนอาจจะสอนเป็นฐานแล้วมีการเปลี่ยนฐาน โดยกำหนดเวลาให้ อาจจะมี 1 ฐาน หรือมากกว่าก็ได้ ขึ้นอยู่กับลูกเสือและความเหมาะสมต่าง ๆ ส่วนเทคนิคการสอนอาจจะเป็นแบบบรรยาย อภิปราย สาธิต หรือปฏิบัติจริง แล้วแต่เนื้อหาที่กำหนด หรืออาจจะให้นายหมู่สอนภายในหมู่ตนเองก็ได้

การรายงานเพื่อเข้าฝึกตามฐาน

การฝึกลูกเสือตามฐานต่าง ๆ นั้น ให้จัดฐานแต่ละฐานเป็นวงกลมหรือรูปเหลี่ยม มีศูนย์กลาง ระยะทางระหว่างฐานควรเท่ากัน เส้นทางเดินทางให้สะดวก บางฐานอาจมีเส้นทางเข้าสู่ฐานไม่ตรงต้องอ้อมสิ่งปลูกสร้าง พุ่มไม้ หรือบ่อน้ำ ก็จงคำนึงถึงเวลาเดินทาง ให้เท่ากับฐานอื่น ๆ มิฉะนั้นแล้ว ลูกเสือจะเสียเวลาเดินทาง ไม่ได้รับความรู้ในฐานนั้นเต็มที่

การเคลื่อนที่เข้าฐานนิยมเคลื่อนโดยเวียนขวา คือ ไปตามเข็มนาฬิกา ฉะนั้น ผู้อยู่ประจำฐาน (วิทยากร) จะต้องหันหน้าเข้าสู่จุดศูนย์กลางของวงใหญ่ เมื่อลูกเสือฝึกครบเวลา มีสัญญาณปล่อยตัวแล้ว จะเข้าแถวหน้ากระดาน ทำขวาทัน แล้วเคลื่อนที่ตามนายหมู่ได้เลย

การเข้าฐานครั้งละหลายหมู่ แต่ละหมู่นั้นนายหมู่ต้องรายงานเองทุกหมู่ ให้รายงานทีละหมู่ มิบังควรที่จะให้หมู่ใดหมู่หนึ่งรายงานรวมหมดทีเดียว เพราะนายหมู่จะสั่งการได้เฉพาะลูกหมู่นั้นเองเท่านั้น หากมีการเข้าฐานมากหมู่จนเกินไปจะเสียเวลามาก ก็เปลี่ยนการเข้าฐานแบบวิทยากรเคลื่อนที่ไปหาลูกเสือ ซึ่งแบบนี้จะสามารถมีผู้แทนสั่งเคารพคนเดียวได้เสมือนครูเข้าห้องสอน

1. การรายงานของลูกเสือสำรองซึ่งไม่มีอาวุธ

นายหมู่จะสั่ง “หมู่สี.....ตรง” เฉพาะนายหมู่เมื่อตรงแล้วก็ทำวันทยหัตถ์ ลดมือลงก้าวเข้าไปรายงาน ขณะรายงานก็ทำวันทยหัตถ์ รายงานว่า “หมู่สี.....พร้อมที่จะรับการฝึกแล้วครับ” รายงานแล้วลดมือลงถอยหลังเข้าไปในแถว อยู่ในท่าตรงเหมือนลูกหมู่ แล้วสั่ง “ตามระเบียบ-พัก” (ถอยเข้าไปในแถวแล้วไม่ต้องทำวันทยหัตถ์)

สำหรับผู้ประจำฐานให้การเคารพด้วยวันทยหัตถ์ ตอนที่ลูกเสือเคารพด้วยท่าตรงทำวันทยหัตถ์ค้างไว้จนกว่านายหมู่จะรายงานจบและลดมือลง จึงลดมือลงพร้อมกับนายหมู่

2. การเข้าฐานกรณีผู้ประจำฐานเคลื่อนที่เอง

การสอนแบบนี้เหมาะสำหรับมีลูกเสือจำนวนมาก เมื่อแบ่งฐานแล้วจะได้ฐานละหลายหมู่ หากจะให้ลูกเสือเคลื่อนที่เสียเวลามาก จึงควรจัดให้ลูกเสืออยู่เป็นกลุ่ม กลุ่มละหลาย ๆ หมู่

กรณีนี้ไม่ต้องมีการรายงาน ให้ทำเหมือนครูเดินเข้าห้องสอน เมื่อผู้ประจำฐานเข้าไปลูกเสือก็ทำความเคารพ โดยผู้กำกับจะแต่งตั้งหัวหน้านายหมู่ชั่วคราวไว้เป็นผู้ส่งเคารพ โดยสั่งว่า “ลูกเสือ-ตรง” หัวหน้าทำวันทยหัตถ์และลดมือลง แล้วสั่ง “ตามระเบียบ, พัก”

สำหรับผู้ประจำฐาน เมื่อเข้าไปเขาสั่งเคารพก็รับการเคารพตามธรรมดา (วันทยหัตถ์ ลดมือลงเลย เพราะไม่มีการรายงาน) จะเหมือนกับครูเข้าสอนในห้องเรียน)

3. การลาฐานเมื่อหมดเวลา

นายหมู่เป็นผู้สั่ง โดยออกคำสั่งว่า “หมู่สี.....ตรง” นายหมู่ทำวันทยหัตถ์ และกล่าวว่า “ขอบคุณ-ครับ” นายหมู่ลดมือลง แล้วสั่ง “ขวาหัน, ตามข้าพเจ้า”

(4) ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

ผู้กำกับควรหาเรื่องสั้นหรือนิทานมาเล่าให้ลูกเสือฟัง เพื่อแทรกคติธรรมต่าง ๆ โดยที่ลูกเสือได้รับไปปฏิบัติโดยไม่รู้ตัว ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความนับถือ ความสนิทสนม ความเป็นกันเอง เพื่อให้ลูกเสือเกิดความกล้า ความสามัคคี เกิดความรักชาติ เสียสละ กตัญญู

(5) พิธีปิด(นัดหมาย ตรวจระเบียบ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

1. นัดหมาย

1.1 ผู้กำกับยืนตรงหน้าเสาธง ห่างจากเสาธงประมาณ 3 ก้าว เรียกแถว “แพ็ค-แพ็ค-แพ็ค” (แพ็คคำทำยให้แน่นให้หนัก) พร้อมทั้งทำสัญญาณมือแกว่งรอบตัวเป็นรูปวงกลม โดยมีรองผู้กำกับยืนอยู่นอกวงกลมและหลังผู้กำกับ

1.2 ลูกเสือสำรองเมื่อได้ยินเสียงเรียกของผู้กำกับ ทุกคนจะต้องขานรับพร้อมกันทันทีว่า “แพ็ค” แล้ววิ่งมาเข้าแถวเป็นรูปวงกลมเล็กล้อมผู้กำกับ โดยนายหมู่บริการอยู่ตรงหน้าผู้กำกับ จากนั้นเรียงไปตามลำดับให้ไหลต่อไหลชิดกัน

1.3 ผู้กำกับนัดหมายกับลูกเสือ เรื่องที่นัดหมาย คือ เรื่องที่จะต้องให้ลูกเสือเตรียมอุปกรณ์ในการฝึกอบรมครั้งต่อไป เช่น ครั้งต่อไปจะฝึกอบรมเรื่องเงื่อน ลูกเสือเตรียมเชือก

2. ตรวจ

2.1 ผู้กำกับผายมือทั้งสองข้างออกไปข้าง ๆ เล็กน้อย นิ้วทั้งห้าชิดติดกัน ฝ่ามือแบหงาย แล้วลดมือลง เพื่อตรวจดูความเรียบร้อย แล้วสั่ง “แพ็ค-ตามระเบียบ, พัก”

สำหรับการตรวจตอนปิดประชุมกองจะตรวจเครื่องแบบ เครื่องแต่งกาย เพราะลูกเสือจะต้องเดินผ่านชุมชน ตลาด ถ้าหากแต่งตัวไม่เรียบร้อยอาจจะถูกตำหนิแก่ผู้ที่พบเห็นได้

2.2 รองผู้กำกับตรวจ

2.2.1 ผู้กำกับสั่ง “รองผู้กำกับตรวจเครื่องแบบ” รองผู้กำกับทุกคนวิ่งออกไปหาผู้กำกับ ทำวันทยหัตถ์ และลดมือลง ผู้กำกับรับการเคารพด้วยวันทยหัตถ์และลดมือลงเมื่อรองผู้กำกับลดมือลง รองผู้กำกับวิ่งไปตรวจหมู่ลูกเสือทันที

2.2.2 รองผู้กำกับหยุดยืนตรงข้ามนายหมู่ ห่างจากนายหมู่ประมาณ 3 ก้าว นายหมู่สั่ง “หมู่สี.....ตรง” ลูกเสือทุกคนยืนตรง นายหมู่ทำวันทยหัตถ์ และลดมือลง ก้าวออกไปข้างหน้า 1 ก้าว ทำวันทยหัตถ์ พร้อมกับกล่าวว่า “หมู่สี.....พร้อมที่จะรับการตรวจแล้วครับ” (รองผู้กำกับรับการเคารพด้วยวันทยหัตถ์เมื่อนายหมู่รายงาน และลดมือลงเมื่อนายหมู่รายงานจบ) นายหมู่ลดมือลง ก้าวถอยหลัง 1 ก้าว และชิดเท้ากลับมายืนในท่าตรง

2.2.3 รองผู้กำกับก้าวออกไปข้างหน้า 1 ก้าว และชิดเท้า ตรวจนายหมู่เป็นคนแรก โดยมีข้อเสนอแนะในการตรวจ ดังนี้

การตรวจเครื่องแบบนายหมู่เป็นคนแรก จะต้องถูกตรวจด้านหน้า ซึ่งจะต้องตรวจในเรื่องต่อไปนี้

1) หมวก

หมวกทรงกลมมีกะบังหน้าหมวก ทำด้วยผ้าสีกรมท่า ตัวหมวกเย็บด้วยผ้า 6 ชั้น แนวตะเข็บระหว่างชั้นและขอบหมวกโดยรอบทาบด้วยด้ายหรือไหมถักสีเหลือง เมื่อเข้าพิธีประจำกองแล้ว มีตราหน้าหมวกรูปหน้าเสือและอักษรใต้หน้าเสื่อว่า “ลูกเสือ” สีเหลือง บนผ้าสีกรมท่าขลิบริมสีกรมท่ารูปไข่ ยาว 4 ซม. กว้าง 3.5 ซม. หมวกต้องมีขนาดเหมาะสมกับศีรษะ และสวมปิดไรผมทั้งหมด

2) เสื่อ

เป็นเสื่อเช็ดแขนสั้นสีขาว คอมีปก ฝ่อกตลอด มีดุมติดตลอด มีสาบที่ หน้าอก ป้ายชื่อโรงเรียนเป็นผ้าโค้งไปตามตะเข็บไหล่ ติดต่ำกว่าไหล่ข้างขวา 1 เซนติเมตร แผ่นป้ายบอกชื่อกลุ่ม กอง ติดอยู่กลางป้ายชื่อโรงเรียน (ตัวขาว พื้นแดง) ส่วนเครื่องหมายหมู่ทำด้วยผ้าสามเหลี่ยม ด้านเท่า ยาวด้านละ 3.5 เซนติเมตร ติดที่แขนเสื่อใต้ตะเข็บไหล่ซ้าย 1 เซนติเมตร ให้มุมแหลมขึ้น เครื่องหมายนายหมู่มีแถบผ้าสีเหลือง กว้าง 1.5 เซนติเมตร ติดรอบแขนเสื่อข้างซ้าย สูงกว่าแขนเสื่อ 1 เซนติเมตร 2 แถบ ห่างกัน 1 เซนติเมตร

3) ผ้าผูกคอ

ผ้าผูกคอเป็นรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว ด้านฐาน 100 เซนติเมตร ด้านตั้ง 75 เซนติเมตร ม้วนพับตามแนวทะแยงให้เรียบเหลือชายประมาณ 1 นิ้วพับให้รอยพับอยู่ด้านใน รวบชายผ้าผูกคอไว้ด้านหน้า แล้วสวมปลอกตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ให้ปลอกห่างจากคางระยะ 1 กำมือของตนเอง

4) กางเกง

กางเกงสีตามที่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือแต่ละโรงเรียนกำหนด ขาสั้นเหนือเข่าประมาณ 5 เซนติเมตร ส่วนกว้างของขากางเกงเมื่อยืนตรงห่างจากขาตั้งแต่ 8-12 เซนติเมตร ปลายขาพับเข้ากว้าง 5 เซนติเมตร ผ่าตรงส่วนหน้า มีซิปป่อนไว้ข้างใน มีกระเป๋าด้านแนวตะเข็บข้างละ 1 กระเป๋า และมีหูร้อยเข็มขัดยาวไม่เกิน 6 เซนติเมตร กว้าง 1 เซนติเมตร

5) เข็มขัด

เข็มขัดหนังสีน้ำตาล กว้างไม่เกิน 3 เซนติเมตร หัวชนิดหัวขัดทำด้วยโลหะ สีทอง มีลายจตุรรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติภายในกรอบช้อยพฤษี ตรงส่วนล่างของกรอบมีคติพจน์ว่า “เสียชีพ อย่าเสียสัตย์” เวลาคาดเข็มขัดทับขอบกางเกง ไม่ปล่อยให้หัวเข็มขัดห้อยยาน

6) ถุงเท้า

ชนิดและสีตามที่ผู้บังคับบัญชาแต่ละโรงเรียนกำหนด

7) รองเท้า

ชนิดและสีตามที่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือแต่ละโรงเรียนกำหนด จะทำด้วยหนังหรือผ้าใบก็ได้ แต่ไม่มีลวดลาย หุ้มส้น มีเชือกผูกแข็งแรง และผูกด้วยเงื่อนพิรอด ถ้าเป็น รองเท้าหนังให้ขัดให้เงางาม

2.2.4 เมื่อรองผู้กำกับตรวจด้านหน้าเสร็จเรียบร้อยแล้วส่ง “กลับหลังหัน” เพื่อตรวจด้านหลังอีกครั้งหนึ่ง นายหมู่กลับหลังหัน รองผู้กำกับตรวจความเรียบร้อยด้านหลัง เช่น ผ้าผูกคออยู่ตรงกลางเสื้อ เสื้อออกนอกกางเกงหรือไม่

2.2.5 เมื่อรองผู้กำกับตรวจนายหมู่ด้านหลังเสร็จเรียบร้อยแล้ว รอง – ผู้กำกับส่ง “กลับหลังหัน” รองผู้กำกับส่งต่อไป “เดินตามข้าพเจ้า” ตรวจลูกเสือด้านหน้า ตรวจลูกเสือคนแรกและคนต่อ ๆ ไป การเดินตรวจ รองผู้กำกับก้าวเท้าขวาไปทางข้างขวา 1 ก้าว แล้วชักเท้าซ้ายไปชิดอย่างแข็งแรง นายหมู่ก้าวเท้าขวาไปทางข้างขวา 1 ก้าว แล้วชักเท้าซ้ายไปชิดอย่างแข็งแรง ยืนในแนวเดียวกับรองผู้กำกับ ก้าว 1 ก้าวตรวจลูกเสือ 1 คน การตรวจเหมือนกับการตรวจนายหมู่ด้านหน้าทุกประการ ถ้าเป็นการตรวจในตอนเปิดประชุมกอง ตรวจสุขภาพร่างกาย หรืออุปกรณ์การเรียนการสอน จะไม่เดินอ้อมหลัง

เมื่อตรวจด้านหน้าเสร็จทุกคน แล้วจึงเดินตรวจด้านหลังต่อไป (เดินอ้อมหลัง) การเดินตรวจด้านหลังให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับการเดินตรวจด้านหน้า การตรวจปฏิบัติเช่นเดียวกับการตรวจนายหมู่ เมื่อตรวจด้านหลังเสร็จทุกคนแล้ว รองผู้กำกับและนายหมู่กลับมายืนที่เดิมอีกครั้งหนึ่ง นายหมู่ยืนตรง ทำวันทยหัตถ์ และกล่าวว่า “ขอบคุณครับ” (ยืนอยู่กับที่ ไม่ต้องก้าวออกไป) รองผู้กำกับรับการเคารพด้วยวันทยหัตถ์และลดมือลง นายหมู่ส่งต่อไป “ตามระเบียบ-พัก”

2.3 นายหมู่ตรวจ

ในการประชุมกองลูกเสือ ในบางครั้งรองผู้กำกับไม่มา จำเป็นต้องให้นายหมู่ตรวจแทน แนวปฏิบัติ คือ ผู้กำกับสั่ง “นายหมู่ตรวจ” นายหมู่ทุกหมู่ก้าวออกไปข้างหน้าหมู่ของตนเอง 3 ก้าว รองนายหมู่วิ่งอ้อมหลังมายืนแทนที่นายหมู่ และทำหน้าที่นายหมู่ โดยทำการตรวจแบบรองผู้กำกับทุกประการ

2.4 การรายงานการตรวจ

2.4.1 รองผู้กำกับรายงาน

เมื่อนายหมู่ขอคุณรองผู้กำกับภายหลังการตรวจเรียบร้อยแล้ว รองผู้กำกับกลับหลังหัน ก้าวออกไปด้านหน้า 1 ก้าว ทำวันทยหัตถ์ พร้อมกับกล่าวรายงานว่า “ข้าพเจ้าได้รับมอบหมายจากผู้กำกับให้ไปตรวจ.....หมู่สี.....ปรากฏว่า.....และได้ตักเตือนเรียบร้อย, ครับ” เสร็จแล้ววิ่งกลับเข้าที่เดิม (โดยไม่วิ่งไปตักเตือนผู้อื่น) รองผู้กำกับคนต่อไปก็รายงานต่อ ๆ ไป

2.4.2 นายหมู่รายงาน

เมื่อนายหมู่ลูกเสือคนใดตรวจเสร็จแล้ว ให้ยืนตรงหน้าหมู่ของตนเอง (อยู่ในท่าตามระเบียบพัก) โดยหันหน้าไปหาผู้กำกับ และรอให้นายหมู่ลูกเสือทุกหมู่ตรวจเสร็จเรียบร้อยแล้ว เมื่อนายหมู่ลูกเสือตรวจเสร็จเรียบร้อยแล้ว นายหมู่ลูกเสือทุกคนวิ่งออกไปเข้าแถวหน้ากระดานแถวเดียวตรงข้ามผู้กำกับพร้อมกัน ห่างจากผู้กำกับประมาณ 3 ก้าว นายหมู่ลูกเสือหมู่บริการยืนหัวแถว นายหมู่ลูกเสือหมู่อื่น ๆ เรียงไปตามลำดับ โดยอยู่ในท่าตามระเบียบพัก ผู้กำกับยืนอยู่กึ่งกลางของแถว

ผู้กำกับสั่ง “นายหมู่รายงาน” นายหมู่ลูกเสือหมู่บริการรายงานผลการตรวจเป็นคนแรก โดยนายหมู่ลูกเสือยืนตรง วันทยหัตถ์ และลดมือลง ก้าวออกไปข้างหน้า 1 ก้าว หันหน้าไปหาผู้กำกับ วันทยหัตถ์ พร้อมกับกล่าวรายงาน “ข้าพเจ้าได้รับมอบหมายจากผู้กำกับให้ไปตรวจพื้นหมู่สี.....ปรากฏว่า..... และได้แนะนำให้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว, ครับ” เมื่อจบการรายงาน นายหมู่ลูกเสือลดมือลง ถอยกลับเข้าที่ทำวันทยหัตถ์ ลดมือลง ตามระเบียบพัก นายหมู่คนต่อไปทำตามตรง วันทยหัตถ์พร้อมกับนายหมู่คนแรก ลดมือลง ก้าวออกไปข้างหน้า 1 ก้าว หันหน้าไปหาผู้กำกับ วันทยหัตถ์ พร้อมกับกล่าวรายงาน..... นายหมู่คนอื่น ๆ ปฏิบัติ เช่นเดียวกัน จนกระทั่งการรายงานผลการตรวจเสร็จเรียบร้อย ผู้กำกับสั่ง “กลับที่เดิม-วิ่ง” นายหมู่ทุกคนทำวันทยหัตถ์และลดมือลงพร้อมกัน กลับหลังหันวิ่งมายืนในหมู่ของตนเองในตำแหน่งเดิม รองนายหมู่วิ่งอ้อมหลังหมู่กลับมายืนทำหน้าที่รองนายหมู่ตามเดิม

3. แกรนด์ฮาวล์

3.1 ผู้กำกับสั่ง “พัก-ตรง” ผู้กำกับกางแขนทั้งสองออกไปข้าง ๆ เสมอไหล่ ขนานกับพื้น นิ้วทั้งห้าชิดกัน ฝ่ามือแบหงาย แล้วพลิกฝ่ามือคว่ำลงและงอข้อม เป็นสัญญาณให้ลูกเสือนั่งลง

3.2 ลูกเสือทุกคนนั่งลงทันทีเมื่อเห็นสัญญาณจากผู้กำกับ โดยให้นั่งลงบนส้นเท้าทั้งสอง แขนทั้งสองเหยียดตรงอยู่ระหว่างเข่า มือทั้งสองห่างกันพอสมควร แเบะเข่าออกเล็กน้อย นิ้วชี้

จะนิ้วกลางทั้งสองมือเหยียดชิดกันและแตะพื้น นิ้วอื่น ๆ งอไว้ในอุ้งมือ (นิ้วหัวแม่มือกดทับนิ้วนาง กับนิ้วก้อยไว้)

3.3 ผู้กำกับลูกเสือพลิกฝ่ามือทั้งสองหงายขึ้น เป็นสัญญาณให้ลูกเสือร้อง

3.4 ลูกเสือสำรองทุกคนแหงนหน้าร้องขึ้นพร้อม ๆ กันว่า “อา-เคล่า-เรา-จะ-ทำ-ดี-ที่-สุด” พอขาดคำว่า “สุด” ให้ลูกเสือทุกคนกระโดดยืนขึ้น เท้าทั้งสองชิดติดกัน พร้อมกับยกมือทั้งสองที่อยู่ ในทำนองไปไว้เหนือหูและชิดหู

3.5 นายหมู่ลูกเสือซึ่งทำหน้าที่เป็นหมู่บริการในวันนั้น (ที่หันหน้าตรงกับผู้กำกับ) จะร้องขึ้นว่า “จงทำดี-จงทำดี-จงทำดี” การร้องให้หันหน้าไปทางซ้ายก่อน-ตรงหน้า-ขวา ทีละครั้ง (เวลาร้องไม่ร้องผงกศีรษะ)

3.6 เมื่อสิ้นคำที่สามแล้ว ให้ลูกเสือทุกคนลดมือซ้ายลงมาแนบลำตัวอย่างว่องไว (มือแบออก) ส่วนมือขวาลดลงมาทำท่าวันทยหัตถ์ แล้วร้องขึ้นพร้อมกันว่า “เราจะทำดี-จะทำดี-จะทำดี” ขณะที่ลูกเสือร้องนี้ ให้ผู้กำกับทำวันทยหัตถ์ตามแบบลูกเสือสำรอง (สองนิ้ว) เป็นการรับการเคารพของลูกเสือ และอาจกล่าวคำขอใจ หรือคำอื่นใดที่สั้น ๆ ก็ได้ เช่น “ขอบใจ-แพ็ค” รองผู้กำกับอื่น ๆ ที่อยู่นอกวงกลมอยู่ในท่าตรง หลังจากนั้นผู้กำกับและลูกเสือเอามือลงพร้อมกัน

4. ชักธงลง

4.1 ผู้กำกับสั่ง “ผู้แทนหมู่บริการชักธงลง” ลูกเสือที่เป็นหมู่บริการหรือทำหน้าที่หมู่บริการ 2 คน เป็นผู้ชักธงชาติวิ่งออกไป (ลูกเสือวิ่งออกด้วยเท้าซ้ายก่อน วางปลายเท้าลงพื้น พร้อมกันนั้นยกมือขึ้นเสมอราวนม กำมือและหันฝ่ามือเข้าหาตัว ยึดอก และศีรษะตั้งตรง ขณะวิ่งแกว่งแขน ที่งอตามจังหวะก้าวได้ตามสมควร

4.2 ลูกเสือผู้ชักธงชาติวิ่งออกไปพร้อมกัน และหยุดยืนตรงหน้าเสาธงห่างเสาธง ประมาณ 3 ก้าว ทั้งสองแสดงความเคารพทำวันทยหัตถ์ และลดมือลงพร้อมกัน ลูกเสือคนทาง ขวามือก้าวไปข้างหลัง 2 ก้าว และชิดเท้า แก้มชิดที่ผูกธงออก แล้วถอยหลัง 2 ก้าว กลับมายืนที่เดิม และชิดเท้ายืนตรง แยกเชือกส่งให้ลูกเสือคนทางซ้ายมือ (ให้ผืนธงชาติอยู่ทางขวามือของคนชักธง ชาติเสมอ) คนทางขวามือเป็นคนชักธงชาติลง คนทางซ้ายมือเป็นคนปล่อยเชือก ลูกเสือทั้งสองคน ยืนตรงในขณะที่ชักธงชาติลง เชือกทั้งสองด้านดึงตลอดเวลา

4.3 ผู้กำกับสั่ง “แพ็ค-วันทยหัตถ์” ลูกเสือในวงกลมทั้งหมด รวมทั้งผู้กำกับและรองผู้กำกับอื่น ๆ ทำวันทยหัตถ์พร้อมกัน (ผู้บังคับบัญชาลูกเสือทำวันทยหัตถ์ 3 นิ้ว) ในการปิดประชุมนี้ ไม่ต้องร้องเพลงชาติ เมื่อผู้กำกับสั่ง “แพ็ค-วันทยหัตถ์” จบ ให้ผู้ชักธงชาติชักธงชาติได้ทันที

เมื่อธงชาติลงจากยอดเสามาถึงด้านล่างแล้ว ให้ลูกเสือคนที่อยู่ทางขวามือรวบเชือกธง แล้วก้าวออกไปข้างหน้า 2 ก้าว และเท้าชิดกัน พร้อมกับผูกเชือกธงชาติกับเสาธง แล้วถอยหลัง 2 ก้าว และเท้าชิดกลับมายืนตรงที่เดิม ลูกเสือทั้งสองยืนตรงแล้วทำวันทยหัตถ์ และลดมือลงพร้อมกัน (ผู้บังคับบัญชาลูกเสือทุกคนลดมือลง) ลูกเสือทั้งสองคนกลับหลังหัน วิ่งกลับมาเข้าแถวในหมู่ของตน แล้วทำวันทยหัตถ์เหมือนลูกเสือในแถว

4.4 ผู้กำกับสั่ง “มือลง” ลูกเสือทุกคนลดมือลงพร้อมกัน

5. เลิก

5.1 ผู้กำกับสั่ง “แพ็ค-เลิก” ลูกเสือทุกคนทำวันทยหัตถ์และลดมือลงพร้อมกัน และทำขวาหัน และแยกออกจากวงกลมได้ทันที (ผู้กำกับทำวันทยหัตถ์รับการเคารพของลูกเสือและลดมือลง)

คู่มือฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสำรอง ชั้นความรู้เบื้องต้น

วิธีการเข้าฐาน

การฝึกอบรมได้แบ่งลูกเสือ – เนตรนารีเป็นหมู่อยู่แล้ว การเข้าฐานให้จัดสมาชิกแต่ละหมู่ได้หมุนเวียนไปได้ทุกฐานๆ ละ 1 หมู่ หรือ 2 หมู่

เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มการฝึกตามระบบฐาน (ใช้สัญญาณนกหวีดเป่ายาว ครั้ง หรือจุด 1 ประทัด 1 ครั้ง ไม่ควรใช้อาวุธปืน เพราะอาจเกิดอันตรายและไม่ประหยัด) วิ่งไปเข้าฐานตามที่กำหนด เข้าแถวรูปหน้ากระดาน โดยนายหมู่ยืนอยู่หน้าวิทยากรประจำฐาน ห่างจากวิทยากรประมาณ 3 ก้าว เมื่อเข้าแถวเรียบร้อยแล้ว นายหมู่สั่ง “หมู่สี...ตรง” (บอกชื่อหมู่) เฉพาะนายหมู่ทำวันทยหัตถ์ ลดมือลง แล้วก้าวไปข้างหน้า 1 ก้าว (ก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้า 1 ก้าว เท้าขวาชิด) ทำวันทยหัตถ์และรายงาน “หมู่สี...พร้อมที่จะได้รับการฝึกแล้วครับ (ค่ะ)” จากนั้น นายหมู่ลดมือลง ถอยหลังเข้าที่เดิม (ก้าวเท้าซ้าย ถอยหลัง 1 ก้าว เท้าขวาชิด) ทำวันทยหัตถ์อีกครั้งและลดมือลงแล้วสั่ง ตามระเบียบ พัก”

เริ่มฝึกอบรมในฐาน ตามคำแนะนำของวิทยากรประจำฐาน เมื่อหมดเวลาจะได้ยินเสียงสัญญาณนกหวีดหรือประทัด (เป่ายาว 1 ครั้ง หรือเสียงประทัด ให้ทุกคนเข้าแถวให้เรียบร้อย (ครั้ง 1 เมื่อได้ยินเสียงสัญญาณนกหวีดเป่ายาว 2 ครั้ง หรือเสียงประทัด 2 ครั้ง ให้นายหมู่สั่ง “หมู่สี...ตรง” นายหมู่ทำวันทยหัตถ์ กล่าวขอบคุณวิทยากรประจำฐานด้วยคำว่า “หมู่สี... ขอขอบคุณครับ (ค่ะ)” (นายหมู่ไม่ต้องก้าวออกไปข้างหน้า) จากนั้นนายหมู่ลดมือลง แล้วสั่ง “ขวา - หัน ตามข้าพเจ้า” แล้วเคลื่อนไปฐานต่อไป

หมายเหตุ

1. ในกรณีที่เข้าฐานมากกว่าหนึ่งหมู่ ให้มีการรายงานทุกหมู่
2. วิทยากรประจำฐานรับความเคารพโดยการทำวันทยหัตถ์ตอบโดยตลอด รอจนกระทั่งนายหมู่กลับเข้าที่ ทำวันทยหัตถ์ ลดมือลง วิทยากรประจำฐานจึงเลิกรับความเคารพ

ผลการเรียนลูกเสือสำรอง โรงเรียน..... ปีการศึกษา .....

ที่	ชื่อ	ดาวดวงที่.....												สอบได้เมื่อ	
		๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒		

ลงชื่อ.....ผู้กำกับกอง

ลงชื่อ.....ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน

บรรณานุกรม

- สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ. **ข้อบังคับคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง (ฉบับที่ 10)**. โรงพิมพ์ ศุภสภาลาดพร้าว, 2522.
- สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ. **ข้อบังคับคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสามัญ (ฉบับที่ 13)**. โรงพิมพ์ ศุภสภาลาดพร้าว, 2525.
- สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ. **ข้อบังคับคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (ฉบับที่ 14)**. โรงพิมพ์ ศุภสภาลาดพร้าว, 2528.
- สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ. **ข้อบังคับคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ (ฉบับที่ 15)**. โรงพิมพ์ สกสค.ลาดพร้าว, 2529.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. **คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 (ลูกเสือสำรอง)**. โรงพิมพ์ ศุภสภาลาดพร้าว, 2533.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. **คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 (ลูกเสือสามัญ)**, 2533.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. **คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 (ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่)**, (เอกสารอัดสำเนา)
- กรมพลศึกษาประจำเขตการศึกษา 8. **นิทานที่เป็นคติสอนใจ**. (เอกสารอัดสำเนา) : มปท., 2537.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. **คู่มือวิทยากรฝึกอบรมทักษะชีวิตเพื่อการป้องกันเอดส์ ด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม**, ม.ป.ท.: พิมพ์ครั้งที่ 1 สิงหาคม 2541.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. **คู่มือการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กด้อยโอกาส**. น.พ.อนันต์ อุณแก้ว บรรณาธิการ ม.ป.ท. : พิมพ์ครั้งที่ 1 มิถุนายน 2544
- กระทรวงศึกษาธิการ **หลักสูตรแกนกลาง. การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. โรงพิมพ์ ชุมชนนุสสรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2551.
- คณะกรรมการลูกเสือฝ่ายพัฒนาบุคลากร สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ. **คู่มือการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชา ลูกเสือชั้นผู้ช่วยผู้ให้ฝึกอบรมวิชาผู้ให้การฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือ (Assistant Leader Trainers course) (A.L.T.C)**. โรงพิมพ์ สกสค. : ลาดพร้าว, 2551.
- จิราวุธ คุ้มจันทร์. **เกม/นันทนาการกลุ่มสัมพันธ์**. เอกสารอัดสำเนา : มปท., 2547.
- มณฑานี ตันตีสุข, หนังสือผู้หญิงอัจฉริยะ. <http://www.nantbook.com/webboard/detail.php?qID=116>.

เป็นแม่เหล็กดึงดูดความรักดีได้ง่ายนิดเดียว แคร่รู้จักตัวเองดีดี, สืบค้นเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2553

มูลนิธิคณะลูกเสือแห่งชาติ. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544, กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2550.

มูลนิธิคณะลูกเสือแห่งชาติ. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544, กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2551.

มูลนิธิคณะลูกเสือแห่งชาติ. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544, อักษรเจริญทัศน์ : กรุงเทพฯ, 2550.

สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย. คู่มืออบรมวิทยากร การจัดกิจกรรมลูกเสือที่เน้นทักษะชีวิต. สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย, 2553.

สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือให้สอดคล้องกับหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2549.

สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางการพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา พ.ศ. 2552. องค์การค้ำของ สกสค., 2552.

สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ. ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครอง หลักสูตร และวิชาพิเศษลูกเสือสามัญ (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2525. โรงพิมพ์คุรุสภา : ลาดพร้าว, 2534.

สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ. ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่(ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2528 องค์การค้ำของคุรุสภา : กรุงเทพฯ, 2537.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2534.

อุบลวรรณ แสนมหาโยชน์. เพลงลูกเสือ. เอกสารประกอบการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือสำรอง สามัญ สามัญรุ่นใหญ่ ชั้นความรู้ชั้นสูง : (เอกสารอัดสำเนา), 2539.

http://en.wikipedia.org/wiki/World_Scout_Jamboree

http://en.wikipedia.org/wiki/World_Organization_of_the_Scout_Movement

<http://guru.google.co.th/guru/thread?tid=0db802ca17a2e96f&clk=wttptcs>

<http://www.inspect2.moe.go.th/3%20SS.ATC/index.html>

<http://www.lovesquare.com> <http://mathafaps.tripod.com/gentleman.htm> , อย่างไรก็ตามจึงเรียกว่า
เป็น "สุภาพบุรุษ", สืบค้นเมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2553

<http://www.navyscoutclub.org/index.php?lay=show&ac=article&Id=538687830>

<http://www.rdpb.go.th/RDPB/Front/Projects/RDPBImportantProject.aspx>

http://www.scoutthailand.org/main/show_page.php?topic_id=56&auto_id=13&TopicPk=19

<http://122.155.0.105/~scout/modules/news/article.php?storyid=7>

คณะผู้จัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต

คณะที่ปรึกษา

1. นายศักร วัฒนะมงคล ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
2. นายวรัท พฤษากุลนันท์ ผู้อำนวยการสำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
3. นายพนัส บุญวัฒนสุนทร รองผู้อำนวยการสำนักพัฒนากิจการนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
กรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ
4. นายโอฬาร เก่งรักษัสัตว์ ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
5. นางสาวลัดดา จิตรวัฒนแพทย์ ผู้อำนวยการโครงการลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต สหประชากรมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย ฯ

คณะทำงานพัฒนาและปรับปรุงคู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต

1. นายกฤตพัฒน์ พิชัยวรุฒมะ หัวหน้าฝ่ายพัฒนาวิชาการ สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
2. นายชาลิต ศีตะบันย์ ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดสมบุญสามัคคี(ปากช่องประชานุกูล) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก
กรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ
3. นายทงชัย เจริญรัตน์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต1
4. นายอรรถพล จูจันทร์ ผู้ตรวจการลูกเสือ ประจำสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ
5. นายอารักษ์ ศุภสินธุ์ ครู วิทยฐานะเชี่ยวชาญ โรงเรียนมัธยมปากกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37
6. นายจิรายุ จันท์เพ็ง ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านหนองเหมือดแ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู
7. นายสมคิด พระสว่าง ผู้ช่วยผู้ตรวจการลูกเสือ ประจำสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ
8. นางอาภาพรธณ แสงทอง

โครงการลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต

ดำเนินการโดย

สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ

154 ศาลาวิชราวุธ แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
โทรศัพท์ 0-2219-2731 โทรสาร 0-2219-2108
website : <http://www.scoutthailand.org>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต
กรุงเทพฯ 10300 โทรศัพท์ 0-2288-5511
website : <http://www.obec.go.th>

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

อาคารศูนย์เรียนรู้สุขภาวะ 99/8 ซอยงามดูพลี แขวงทุ่งมหาเมฆ
เขตสาทร กรุงเทพฯ 10120 โทรศัพท์ 0-2343-1500
โทรสาร 0-2343-1501 website : <http://www.thaihealth.or.th>

สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย

ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

8 ซอยวิภาวดีรังสิต 44 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงลาดยาว เขตจตุจักร
กรุงเทพฯ 10900 โทรศัพท์ 0-941-2320 โทรสาร 0-2561-5130
website : <http://www.ppat.or.th> E-mail : info@ppat.or.th

สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน

สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ
ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทรศัพท์ 0-2282-0850
website : <http://www.srs.moe.go.th>

โครงการลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต

ดำเนินการโดย

สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ
154 ท้าววชิราวุธ แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330
โทรศัพท์ 0-2219-2731 โทรสาร 0-2219-2108
website : <http://www.scoutthailand.org>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต
กรุงเทพมหานคร 10330 โทรศัพท์ 0-2283-5511
website : <http://www.obec.go.th>

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
อาคารศูนย์วิจัยสุขภาพ: 99/8 ซอยงามดูพลี แขวงทุ่งนาคาม
เขตสาทร กรุงเทพมหานคร 10210 โทรศัพท์ 0-2343-1500
โทรสาร 0-2343-1501 website : www.thaihealth.or.th

สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย
โพธิ์ประทับช้าง ถนนเทพฯ-ศรีนครินทร์ถนนราชนนมี
8 ซอยวิภาวดีรังสิต44 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงลาดยาว เขตจตุจักร
กรุงเทพมหานคร 10900 โทรศัพท์ 0-2941-2320 โทรสาร 0-2561-5130
website : www.ppat.or.th e-mail : info@ppat.or.th

สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน
สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ
ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทรศัพท์ 0-2282-0850
website : <http://www.srs.moe.go.th>